

Jestliže ještě v prosinci roku 1917 psal Čeněk Hala o atmosféře mezi bratřími a setrami ale i ve společnosti-a ve výborové schůzi téměř po roce zřejmě svolané utajeně:"Vypadá to hrozně.Úplné ticho.Hrob." -,pak hned v lednu památného roku 1918,který nám neúprosný čas,jinak neúprosný,přece jen a konečně přikutálel,se blýsklo na časy.Tak především hned 6.ledna byla vyhlášena t.zv.Tříkrálová deklarace,v níž čeští-říší i zemští poslanci zdůrazňují požadavek na sebeurčení národů a spojení českých zemí se Slovenskem.Národ český již i doma zdvihá hrdě hlavu,a to veřejně.Nejen přes odboj v zahraničí.Co natom,že česko-němečtí poslanci protestují a požadují zřízení samostatné země pod názvem Deutschböhmen.Císařství je v posledním tažení.Vždyť o dva dny později hned na to vyhlašuje president USA poselství kongresu"čtrnáct bodů",mezi nimi kromě ukončení války také požadavek na poskytnutí autonomií všem zemím podrobeným rakousko-uherské monarchii.

Na bojištích však rádila smrt dále.Ale nevyhýbalase samozřejmě nikomu,vybírala svou neúprosnou daň také tam,kde a komu se čas navršil.Zemřel bratr Karel Bedřich Číha.Dožil se pouhých 51 let.Byl zakládajícím členem vsetínského Sokola.Tehdy 26-ti letý je uváděn jako nejlepší cvičenec.Však také záhy přebírá náčelnictví po br.Dařílkovi,vůbec prvním v této funkci.Ale po celý život byl obětavým a zdatným pracovníkem na všech místech,kam ho a nejen Sokol postavil.Pracoval veřejně v mnoha spolcích,těch nejušlechtilejších.Byl dlouholetým jednatelem,vzdělavatelem i místostarostou.A to právě v dobách,kdy nebylo nejlépe,ostatní ochabovali a klesali na myslí.

Však také kronikář vset.Sokola píše:"Jeho duše byla ušlechtilá,zanícená pro vše krásné.Nemohlo ani být jinak,nežli že krásná myšlenka sokolská se mu stala vlastní,pro ni v životě velmi mnoho vykonal a obětoval,pokud jen mu jeho zdraví sloužilo.Žel churavěl již od mládí,až ho zákeřná nemoc zdolala.Byl vzorem,vzorným vzdělavatelem,jeho kulturní práce bylo přehojhě,svou brázdu a hlbokou zanechal i jako učitel.Jednota naše,pokud bude,zachová jej v myslích členstva,bude bdít,aby jeho život i dílo se stalo nedílnou součástí nejcennějších hodnot jednotou uchovávaných,trvalou památkou."Jeho pohřeb sjednocuje válkou a starostmi o základní živobytí i zákazy roztríštěné členstvo,oslabené o ty nejlepší a nejaktivnější -v mužném věku strádající kdesi na bojištích.

Bylo usneseno jít na pohřeb alespoň symbolicky v krojích.Což ovšem bylo c.k.úřady zakázáno. Obečně.Formálně je vsetínskému úřadu zaslána žádost,těžko však tento mohl svolit a ani snad nestihl odpovědět,vždyť den úmrtí 12.března předcházel jen dva dny pohřbu.I lidé vsetínského ouřadu chápali oč jde a zesnulého si velice vážili.A tak za tichého souhlasu,nebo také nesouhlasu,dopraváze raket zesnulého 8 bratrů v sokolských krojích.V těch temných dobách,kdy za ledacos.mnohdy docela malicherného hrozil hned trest smrti.Ale vítr se již zdvihl!-Pohřeb se konal na útraty jednoty.Bratr a pan učitel Karel Bedřich Číha též byl i otcem a kromě ženy-vdovy zanechal čtyři děděti:Vlastu,Miladu,Mařenku a Karla.Toto psáno přesně 130 let od jeho narození,slib je plněn.(1867)

Jestliže ještě v prosinci roku 1917 psal Čeněk Hala o atmosféře mezi bratřími a setrami ale i ve společnosti-a ve výborové schůzi téměř po roce zřejmě svolané utajeně:"Vypadá to hrozně.Úplné ticho.Hrob." -,pak hned v lednu památného roku 1918,který nám neúprosný čas,jinak neúprosný,přece jen a konečně přikutálel,se blýsklo na časy.Tak především hned 6.ledna byla vyhlášena t.zv.Tříkrálová deklarace,v níž čeští-říší i zemští poslanci zdůrazňují požadavek na sebeurčení národů a spojení českých zemí se Slovenskem.Národ český již i doma zdvihá hrdě hlavu,a to veřejně.Nejen přes odboj v zahraničí.Co natom,že česko-němečtí poslanci protestují a požadují zřízení samostatné země pod názvem Deutschböhmen.Císařství je v posledním tažení.Vždyť o dva dny později hned na to vyhlašuje president USA poselství kongresu"čtrnáct bodů",mezi nimi kromě ukončení války také požadavek na poskytnutí autonomií všem zemím podrobeným rakousko-uherské monarchii.

Na bojištích však rádila smrt dále.Ale nevyhýbalase samozřejmě nikomu,vybírala svou neúprosnou daň také tam,kde a komu se čas navršil.Zemřel bratr Karel Bedřich Číha.Dožil se pouhých 51 let.Byl zakládajícím členem vsetínského Sokola.Tehdy 26-ti letý je uváděn jako nejlepší cvičenec.Však také záhy přebírá náčelnictví po br.Dařílkovi,vůbec prvním v této funkci.Ale po celý život byl obětavým a zdatným pracovníkem na všech místech,kam ho a nejen Sokol postavil.Pracoval veřejně v mnoha spolcích,těch nejušlechtilejších.Byl dlouholetým jednatelem,vzdělavatelem i místostarostou.A to právě v dobách,kdy nebylo nejlépe,ostatní ochabovali a klesali na myslí.

Však také kronikář vset.Sokola píše:"Jeho duše byla ušlechtilá,zanícená pro vše krásné.Nemohlo ani být jinak,nežli že krásná myšlenka sokolská se mu stala vlastní,pro ni v životě velmi mnoho vykonal a obětoval,pokud jen mu jeho zdraví sloužilo.Žel churavěl již od mládí,až ho zákeřná nemoc zdolala.Byl vzorem,vzorným vzdělavatelem,jeho kulturní práce bylo přehojhě,svou brázdu a hlbokou zanechal i jako učitel.Jednota naše,pokud bude,zachová jej v myslích členstva,bude bdít,aby jeho život i dílo se stalo nedílnou součástí nejcennějších hodnot jednotou uchovávaných,trvalou památkou."Jeho pohřeb sjednocuje válkou a starostmi o základní živobytí i zákazy roztríštěné členstvo,oslabené o ty nejlepší a nejaktivnější -v mužném věku strádající kdesi na bojištích.

Bylo usneseno jít na pohřeb alespoň symbolicky v krojích.Což ovšem bylo c.k.úřady zakázáno. Obečně.Formálně je vsetínskému úřadu zaslána žádost,těžko však tento mohl svolit a ani snad nestihl odpovědět,vždyť den úmrtí 12.března předcházel jen dva dny pohřbu.I lidé vsetínského ouřadu chápali oč jde a zesnulého si velice vážili.A tak za tichého souhlasu,nebo také nesouhlasu,dopraváze raket zesnulého 8 bratrů v sokolských krojích.V těch temných dobách,kdy za ledacos.mnohdy docela malicherného hrozil hned trest smrti.Ale vítr se již zdvihl!-Pohřeb se konal na útraty jednoty.Bratr a pan učitel Karel Bedřich Číha též byl i otcem a kromě ženy-vdovy zanechal čtyři děděti:Vlastu,Miladu,Mařenku a Karla.Toto psáno přesně 130 let od jeho narození,slib je plněn.(1867)

BŘEZEN 1918

Jak asi vypadaly některé dny posledního roku české nesvobody v c.k.Habsburské říši,napoví i těchto pár záznamů z deníku otce:

"10.března 1918 jsem se zúčastnil přednášky prof.zeměpisu brněnského gymnázia Absolona o objevení a dobytí Macochy.Sokolský sál v Besedním domě byl přeplněn.Přesto,že přednášející chrapštěl až až,přijel vlakem,v němž byla všechna okna rozbita,jeho výklad všechny plně zaujal,vyprávěl za-jímavě-ba poutavě.Ovšem přímo bouřliv ým potleskem odměnili lidé závěr jeho vystoupení,ve kterém všechny přítomné povzbuzoval v těch krušných dobách a nabádal k pevné víře,že nás národ bude již brzy volný a svobodný.Takto hovořit v těch dobách-a veřejně!-bylo velmi smělé a nebezpečné.Tako-ví byli zavírání,persekuování,snad i popravování.

14.března 1918 se konal pohřeb učitele Číhy.Nedožil se ani šedesáti let/51 /.Karel Bedřich Číha byl spoluzakladatelem vsetínského Sokola,celý svůj život nejen zasvětil,ale přímo obětoval ee-rejně kulturní práci.Nad jeho hrobem promluvil později zvolený poslanec již Československé republiky Pilát a sokolové v krojích zazpívali několik písni,ta úplně poslední byla Kde domov můj.To vše,Sokol,kroje i naše pozdější hymna bylo tehdy přísně zakázané.Základy monarchie se počaly notně viklat.Tím těžší ovšem byla represe,pokud se na ni c.k.ještě zmohlo.

21.března 1918 zavítal na Vsetín houslový virtuos mistr Ondříček.Nejlepší vzpomínky na Vsetín si však asi neodnášel.U vlaku ho nikdo nečekal,nevítal,své zavazadla i housle si od nádraží odnášel sám.Sál byl nevytopen a poloprázdný.Koncert nebyl dobré zorganizován,propagace chabá a lidé navíc měli mnoho svých starostí,na vážnou hudbu nebyli zrovna naladěni,prostí lidé o ní vlastně příliš ani nevěděli.Piano,na kterém ho doprovázela nějaká Doubravská,bylo notně rozladěné.Ondříček dlouho preludoval,rozehrával se za kulisami,aby uvedl zkřehlé prsty do stavu poslušnosti.Pak však hrál s nadšením,vervou,nádherně.Koncert nakonec uzavřel opět písni Kde domov můj.Lidé až slzeli,zůstali však sedět.Jen starosta Sokola architekt Michal urbánek a učitel Hadaš,strýček, se postavili a stáli jediní v celém sále v pozoru,nehybně jako svíce.Ale plamínek sebeuvědomování a národní hrđosti takto přeskakoval z jednotlivých lidí na celý národ.

Znovu zdůrazňuji,že píseň Kde domov můj nebo Sokol,sokolské kroje,jakož i jakékoliv jiné protimonarchistické "provokace" byly pod trestem smrti zakázány!"

Já jen doplním,že své zápisky otec později sám okomentoval a tak jsem je zde i uvedl.

Z útržku vzpomínek mého otce je patrné, že v té stíněnosti doby, kdy nějaká veřejná cvičení nebyla možná a znemožňováno bylo i samotné cvičení, vždyť mnohé tělocvičny byly zabrány pro vojsko, ve školních tělocvičnách ředitelství mnohdy ne přímo pod hlavičkou Sokola trpělo cvičení dorostenů, nejvýše žen, nikoli ve větším rozsahu mužů, ale ti stejně většinou byli povoláni do vojska a zdatní cvičenci především, pochopitelně, byl na kulturním poli přece jen byt skrytě větší prostor pro akce a komunikaci sokolů a vlastenců s nejširší veřejností. Opět pracují i vyšší články organizace župy, které byly monarchií destabilisovány v prvé řadě. Tak ku př. vydání úmrtního parte bratra Číhy zařizovala TJ Sokola Vsetín společně s župou. Za tiché asistence župy přijížděl br. Kálal z Prahy, kdysi učiteloval ve Frenštátě, a poutavě přednášel v Bystřici pod Host., Frenštátě, Hodslavicích, Kopřivnici, Val. Meziříčí, v Rožnově - o nové budoucnosti našeho národa, svobodě, samostatnosti; vzbudil zájem a nadšení pro sbratření s národem Slovenským.

Na Vsetíně již druhý den po Ondříčkovém houslovém koncertu se schází výbor "Družstva pro zbudování spolkového domu", jak nyní zněl kamuflovaný název "Družstva pro výstavbu sokolovny", a usnáší se uspořádat koncert smyčcového kvarteta "Českého" ve prospěch Českého srdce. Tato organizace, velké dílo statečné Renaty Tyršové, pomáhala sirotkům, dětem, které ztratily otce - živitele v kruté a nesmyslné válce. Tento koncert sjednaný pravděpodobně i díky Ondříčkovi a jeho návštěvě Vsetína se skutečně konal, vynesl 500 K. Záznamy říkají, že kromě Českému srdci bylo slušnými částkami přispěno i 11. střeleckému pluku, sirotčímu fondu a 50 K Matici české k uctění K. B. Číhy. A o pět dnů po odeslání těchto dobročinných darů... psal se 13. duben 1918 - ...

Ve Smetanově síni Obecního domu v Praze shromáždili se nejlepší synové a dcery českého národa k Národní přísaze. Před budovou se tisnil dav 1 300 Čechů udržovan v patřičném odstupu maďarskými vojáky s nasazenými bodáky a se strojními puškami. Bylo to po kongresu utlačovaných rakousko-uher-ských národů, který právě před třemi dny skončil v Římě, a byla to i vzdorná reakce na projev min. zahraničního Czernina, v němž ostře odsoudil "velezrádce" doufající ve vítězství států "Dohody" bojujících proti Rakousku a ostatním. Přesně ve 12. hodin za slavnostního zvuku varhan vychází spisovatel Alois Jirásek, milovaný českým národem, a cituje z textu přísahy: Zůstaneme, kde jsme stanuli. Věrni vytrváme. V práci, boji, utrpení - až do konečného vítězství. Až budeme moci pozdravit samostatnost našeho národa. Všechny paže vzlétnou vzhůru k přísaze. Za slzy dojetí se nikdo nestydí.

Počátkem června pak starostové sokolských jednot naší župy seznamují členy s projevem spisovatelem, jejich postoji a prohlášení k samostatnosti našeho národa - podepisují jej. Mnohé jednoty již v květnu oslavily padesátileté výročí položení základu kamene k Národnímu divadlu v Praze spojené s manifestačními tábory lidu. Škoda, že naše jednota tehdy zápisu nevedla. A tak nevíme, jak u nás.

HOSPODAŘENÍ "DRUŽSTVA" V POSLEDNÍM ROCE VÁLKY

Družstvo pro výstavbu Sokolovny - nyní Spolkového domu-až během války bylo především ve funkciích výboru ze známých důvodů infiltrováno asi z 1/3 nečleny Sokola.Jednak ubylo bratří ekonomicky zdatných odchodem na bojiště,jednak byli přizváni či přijati přímí uživatelé Sokolského Besedního domu,respektive Lázní a hřiště.Tak ku př.Karel Kovařík-správce elektrárny,Riedlnájemce restaurace Besedního domu,předsedou za války i v tomto roce je zvolen Hubert Schreiber-advokát,pokladníkem Rud.Rybka/ten ihned po převratu v září 1919 odchází do Vídně/Starosta Urbánek je již starý a síly docházejí.Navíc významnější osoby vsetínského Sokola byly sledovány úřady a jejich zastoupení v předsednictvu muselo být prováděno se značnou opatrností.Ve výboru byli jen Fr.Fajkus jako náměstek předsedy a Jar.Jarošek-jednatelem.Svým povoláním obchodník a úředník byli v družstvu samozřejmě na svých místech.Je jisté,že zákazu Sokola za války bylo též úřady i jednotlivců využito,ne-li přímo zneužito,aby to,co Sokolové tak pracně a pilé nastřádali a vybudovali zvolna a nenápadně přešlo do nesokolských rukou.Ale těch jedinců případně úředních záměrů bylo poskrovnu a vůbec všeobecné nadšení roku 1918 a vznik rebubliky nepřipustily ani stín pochybností o tom,komu zařízení a majetek právem náleží.Daleko více bylo tohoto mnohem později zneužito,když opět došlo k obrození od totalitních praktik v roce 1989,jenže právě těm,kdož za totality vsetínské Sokolovně vládli,posloužila skutečnost,že sokolská zařízení a majetek spravovalo Družstvo pro výstavbu sokolovny/v němž zůstalo pár nečlenů Sokola,ale příznivců,nebo placených správců!/a nikoli přímo Sokol,aby tvrdili,že Sokolu nic z toho nepatří,a dál na všem kralovali.Je neuvěřitelné,že to vláda a její zřízení včetně soudů tolerovali.Je to její vizitkou a odpuštěno jí to býti nemůže!

Ještě v dubnu bylo usneseno zakoupit klavír.Zřejmě po zkušenostech z koncertů Ondříčka,snad i Českého kvarteta,také promítání filmů v též sále bylo komentováno slovně a bylo tehdy už v módě a zvykem doprovázet dramatické děje hudbou.Jisté procento ze vstupného se nyní bude odvádět ve prospěch Českého srdce a na splacení klavíru.Představenstvo družstva však postrašila zvěst,že koncese na kina se bude udělovat jen invalidům.Válečným-samozřejmě.Velkolepé gesto mocnářství ke kterému však již nedošlo.Myslím,že zůstalo při starém přidělování trafik.

Úspory Družstva byly převedeny na jediný účet u Obč.záložny,docíleno tak vyššího úroku.To právě byla ta opatření zkušenějších a protřelých ekonomů.Kino na sebe vydělávalo a byl i nějaký zisk.Došlo ale k poškození elektromotoru generátoru v kině,byla nutná oprava.Byl i spor se Sou sedíkovou továrnou,kteréž byl elektromotor výrobek.Zaučený kinooperátor totiž narukoval,náhradníci prý bez zaškolení mohli snad být na vině.Lázně prosperovaly,pro zajímavost ceník:lepší nové zařízení 2K,běžné 1,40K,letní lázně 40hal,děti 20 hal.Na dvoře hřiště a lázní povoleno sloužit 20 vagonů/?snad vozů/?uhlí,se kterým zřejmě elektrárna obchodovala.Každá korunka dobrá...

JEŠTĚ PÁR POZNÁMEK K "DRUŽSTVU PRO ZBUDOVÁNÍ SPOLKOVÉHO DOMU NA VSETÍNĚ"

Jak si vlastně vedlo toto "družstvo" s tak honosným názvem? Vzniklo přetvořením sokolského družstva jen dočasně pod tlakem válečných okolností a ovzduší c.k. rozkládající se monarchie jistě z obavy, že zároveň se zákazem Sokola by mohlo dojít ke konfiskacím sokolských majetků; možná také se v těch těžkých dobách lidé více semkli, a tu vznikla poněkud idealisticko-ideální idea, že takový dům českých spolků by byl velmi dobrým počinkem. Jenže duši všeho byli i nadále Sokolové, to se ukázalo jak po válce, tak v působení družstva v době válečné.

Vždyť ku př.v roce 1917 kromě nutné valné hromady/a i ta v 19. hod se neuskutečnila, nýbrž až o hodinu později, kdy dle stanov byla usnášení schopná za účasti 12-ti členů! /se nekonala jediná výborová schůze. Je pravdou, že válečná hydra pochlila většinu a nejlepších členů družstva-Sokolů. Ale tento výsledek jen ukazuje, jaký byl skutečně podíl nesokolských členů na družstvu/a je tedy až neskutečné dnešní počínání soudů, které do dnešního dne-června 1998, tedy již okrouhle osm let, Sokolu sokolovnu blokují a nechávají ji plně v užívání těch ostatních, kteří Sokoly nejsou a nebyli, a i kdyby byli, dnes nejsou a Sokolem opovrhují a bez sebemenších omezení vládnou tomuto majetku. Otázkou a zcela na místě je, zda ne jen a právě jen pro tento majetek? A ať se komu líbí-ne-líbí, já tvrdím, že takové počínání scudů, liknavost a odklady, protože je zřejmé, že tak jak by rády rozhodly, nebylo by jejich rozhodnutí spravedlivé, asi, je trestné. Ať si mne proto tyhle soudy třeba i obviní. Ale ať rozhodnou, ať se ukáže. A pokud konečně rozhodnou a spravedlivě, mohu mít kus nepravdy, mohu být viněn. Však jen zčásti. Ta promarněná léta pro sokolskou věc na Vsetíně, to zkla-mání i dokončení čevastace členské základny sokolů znalých věci a schopných se pro ni obětovat tímto je neodpustitelné-a dle mého pojetí i trestné. Dnes by se již mohli mnozí vysmívat: co by vy jste s tou Sokolovnou dělali, vždyť ani účetně, finančně-některí by se odvážili tvrdit i: programově- nejste schopni ty věci zvládnout. - Ale ano, byli; oni by se jistě našli! Ctázkou ale je, nakolik by byli sokolsky založeni, znali myšlenek a ideí Sokola, jeho poslání, historie, aby sokolovná řámo-zřejmě i vsetínský Sokol co nejlépe sloužil tomu, k čemu je předurčen, aby se nesklouzlo na scas-tí. A není nic snazšího-dnes... Nikdo to však neprizná; my jsme ti dnešní, praví! Kdo dnes přizná nějakou tu chybu. A když, tak byla samozřejmě nezbytně vynucena okolnostmi./?

A tak zvolený, možna i dosazený předseda družstva, advokátní solicitátor Hubert Scheiber, za dobu svého neúplného dvouletého působení/zvolen 25.dubna 1916/se zúčastnil jen několika schůzí, většinou volebních. Schůze nesvolával, nebo se omloval nemocí. Funkce díky zaběhlým sokolským pra-covníkům/kino, lázně a další/běžely v podstatě automaticky. Pan Scheiber už v srpnu 1918 se stěhuje do Rakous, aniž by padlo jediné slůvko z jeho strany/vysvětlení a předání funkce/či ze strany sokolů ba ani družstva/poděkování, rozloučení/. A brzy po převratu v říjnu 1918 ho následuje i pokladník Rybka/do Vídne/. Tolik tedy jen k tomu, jak moc bylo či nebylo družstvo sokolské. Ale dále...

DRUŽSTVO V ROCE 1913 - REKAPITULACE A DOPLŇKY

Ani začátek roku pro družstvo nebyl nikterak oslnivý. První výborová schuze až 22.března sloužila jedinému, svolání valné hromady. Ta se sešla 8.dubna, ale v dusné válečné atmosféře se opakoval loňský rok. Do 19.hodiny se sešlo minimum členů družstva a opět zahájeno až ve 20.hod s tím, že dle spolkových stanov par.11. je tato druhá schuze usnášenischopná, i když je nedostatečný počet členů přítomen. Tentokrát jich bylo 13. ~~Tentokrát~~ Po dvou letech jako dvanáctý přichází i zakladatel družstva arch. Michal Urbánek. Zato předseda Schreiber se pro údajnou nemoc cmluvil. Pár přestranných zpráv Schůzi řídil místostarosta Fr.Fajkus ml. Pak již byli jen zvoleni, spíš navrženi, noví čtyři členové výboru, mezi nimi zablýsknutí se-první-na lepší časy, i Michal Urbánek. Výměna členů výboru se děla vždy po dvou letech/čtyř z osmi/, po které měli mandát; dle stanov.

Na ustavující schůzi výboru družstva se po čase opět dostavil předseda družstva, pan Hubert Scheiber. To bylo 16.května, situace na frontách byla nejistá a pan Scheiber byl ještě /pro jistotu?/ zvolen předsedou družstva. Těžko říci, zda byl nastrčenou figurou s jeho vědomím c.k. úřady, nebo tímtéž jako pojistka se strany Sokola. Dále zvoleni: Fr.Fajkus ml. místopředseda, Jar.Jarošek-úředník-zapisovatelem, Rudolf Rybka-pokladníkem/uř. Obč.záložny/, Karel Kovařík-hospodářem/jinak správce elektrárny/.

Schůze nyní následují pravidelně vždy za přítomnosti Mich.Urbánka/ani na jedné však již nebyl účasten předseda Schreiber, který, jak víme, v srpnu odchází do Rakous/13.srpna, 26.září, 11.října. V říjnu odchází do Vídně i pokladník Rybka a je nahrazen Ant.Merendou, rovněž úřed.Obč.záložny. Dobré vztahy Sokola s touto institucí přinesly mnoho užitku. Výbor se s Rybkou/na rozdíl o Scheibera/dosti srdečně loučí, ostatně finanční zprávy jím podávané byly vzorné a za uplynulé období ze všech zpráv v zápisové knize výboru nejkvalitnější! Zda tyto odchody souvisely s prochrou války..?

V tomto roce kino, lázně i pořádané podniky byly prosperující a sokolství a solidarita i přes zdánlivou nečinnost družstva jasně prosvítají už jen z různých dobročinných fin.darů: českému srdci v Brně a ve Vídni jakož i 11.střel.pluku po 50 Kč, vдовskému sirotčímu spolku 200 Kč, celý výnos z vystoupení českého kvarteta/500 Kč včetně darů/fondu vdov a sirotků, který zřídil c.k.okr. hejtman Král, vcelku oblíbený! Zapůjčeno hřiště pro vystoupení Českého srdce, výtěžek opět na sirotky(zápis konečně prozrazuje, konáno 25.srpna). Souhlas, ale odloženo rozšíření vanových lázní i úprava spolkové místnosti v podkově zakoupeného Urbánkova domku/přes obč.záložnu/. Zato byl zakoupen klavír pro kino, starost o opravu generátoru v promít.kabině a o obnovení koncese i licence na kino. Za 10 Kč propůjčen pozemek u lázní ke složení opravdu 20 vagonů uhlí, s nímž obchodovala na Vsetíně elektrárna/správce el.Kovařík hospodářem družstva!/; započato s pronajímáním dvorany Bes.domu, v kině se pořadatelství a uvádění ujímají sokolští dorostenci. I v družstvu v druhé polovině roku, zřejmě i s příchodem Mich.Urbánka Sokol navzdory c.k.vrchnosti zdvihl hlavu.

Počátkem roku 1918 roste aktivita sokolských jednot směrem k veřejnosti zprvu nenápadně a zdánlivě vůči mocnářství nevinně především uváděním do činnosti dramatických odborů, pořádáním divadelních představení. Nebylo je nutno uvádět pod sokolskou hlavičkou, občané však dobře věděli oč a o koho se jedná. Po zákazu Sokolstva rozpuštěním ČOS již v listopadu 1915 i činnost župy se sídlem ve Val. Meziříčí ustala a zároveň i místní jednoty. Sokolovna byla zabrána pro vojenské účely. Konečně koncem r. 1917 je opět uvolněna a i přes malý zájem obecenstva se počíná hrát divadlo. Berní úřad však žádá činžovní daň - 4000K a přirážku 1100 K. Je podán rekurs a díky českému referentu na "berňáku" je toto sníženo na 2300 K, což i zaplaceno. Po vojsku však vše nesmírně poničeno. Je nutná oprava, kde na ni však vzít? Je zažádáno o náhradu škody. Ale štábní lékař Rèdlich žádost zadrží. Jen úplatkem úředníka štábu se spis pohně dál. Záhy přichází komise, která má určit výši škody a tedy i náhradu. Nadporučík a inž. Stavionha okázale mluví německy. Při obhlídce škod sklepa však starostovi Sokola prozradí, že je Čech a také poradí, jak vše zaonačit, aby bylo dosaženo cíle. Po sláze ještě v Brně žádost s dalšími urgentně doporučí. Vše ale zase uvázne ve Vídni. Až důrazné zakročení poslance br. Stříbrného i jiných vše prosazeno a opravy provedeny. Toto jest jen malá ukázkou, jak čeští lidé si pomáhali a drželi při sobě, mnohdy chytrostí vítězili i nad tupým stereotypem monarchie a jejich úřadů.

Brestlitevský mír mezi Sovětským Ruskem a ústředními mocnostmi vedl i k dohodě o průjezdu ruských legionářů Sibiří do Vladivostoku, vše v březnu za asistence Stalina. Jednáno s Národní radou, která usilovala o uznání coby nejvyšší orgán spravující veškeré zájmy národa. Toho se jí od mocnosti postupně dostalo/i díky neúnavné diplomacie Masaryka, Beneše a Štefánika/od Francouzů v květnu, od Britů předběžně v červnu, definitivně v srpnu, počátkem září i od USA. Rada se přetransformovala v prozatímní vládu - už československou s prezidentem Masarykem v čele 14. října 1918.

Už v dubnu uherská vláda zakázala dovoz českých novin a časopisů na Slovensko, aby nepronikaly národně-osvobozenecí idee na území jejich panství. A stejně 1. května v Liptovském Sv. Mikuláši je vznesen požadavek na lidovém shromáždění na právo sebeurčení "uhorské vetve československého kmene"! V květnu pak dojde ke vzpouře 15. náhradního praporu v Trenčíně, k níž se přidají i místní občané. Traduje se, že československá vlajka, pod níž pochodovali vsetínskí žáci a začky-Sokolové, je onen, který byl na znamení vítězství v Trenčíně vztyčen na . Žel po druhé světové válce tohoto památného praporu již nebylo. Zůstala jen fotografie.

Na přelomu července v srpen 1918 došlo k druhé rozhodující bitvě na Marně, německé pozice byly prolomeny, což z vojenského hlediska byl rozhodující obrat v 1. světové válce. Pro nás de facto onen okamžik, kdy o našem dalším šťastnějším osudu bylo rozhodnuto.

Zákazy, většina mužů-nejlepší sokolští cvičenci a funkcionáři posláni na frontu, v tělocvičnách vojsko, zřízeny lazarety, což bylo ještě tak nejpřijatelnější, to vše vedlo někde až k úplnému útlumu cvičení ba veškeré činnosti. Vsetínský Sokol sice nikdy nepodlehl letargii a beznaději, ale okolnosti i zde těžce pustošily vše, působily neblaze na veškerou činnost. Byl zde však zkušený Michal Urbánek a několik dalších, těch nejstarších. Ženy stály před těžkým úkolem, uživit celou rodinu i bez muže živitele, brzy však alespoň ty nejvěrnější - to nejen dokázaly, ale vraceły se postupně do tělocvičny, aby si spolu zacvičily, ledacos sdělily, pomohly navzájem. S nimi přicházely i dorostenky. Návratem zraněných mužů z války, vlastně invalidů, se dostalo i na dorostence a též nejnudnější činnost organizační. S nesmírnou obětavostí i přes své zdravotní potíže tak činili Julius Kohm, u dorostu pak především František Žárský. Nežli ho zdraví úplně zradilo.

V letech 1915-17 nevedly se žádné záznamy. Uznáno zřejmě i to, že by to mohlo být nebezpečné a v případě perzekuce vypovídající právě proti těm nejlepším. Přesto po válce vsetínský Sokol v úhrnných tabulkách vykazuje s vyjimkou r. 1916/stavy nevykázány/ úhrnný počet členů - jen dospělýc, tedy bez dorostu - něco málo přes stovku, v roce 1918 jsou vykázány již i stavy cvičících/ 44 mužů, 32 žen, 34 dorostenců, 22 dorostenek/. Většinou se vykazoval takto celoroční průměr. Návrat cvičenců koncem roku po osvobození tyto průměry jistě pozdvihl, víme však, že ženy asi v počtu 25 cvičí již v prvé polovině roku, v červnu na výzvu k opětovnému vstupu a zapojení se do řad sokolských přibývá dalších 21 žen. Přitom konána i sbírka na České srdce, a to s velmi slušným výtěžkem.

K širší obnově činnosti impulsem byla i skutečnost, že toho jara uplynulo 25 let od založení Sokola na Vsetíně. A tak zasedal obnovený výbor /Urbánek, Fr. Fajkus, Hala, Otáhal, Flok, Valová, Halová M., Hlavicová.../, který se usnesl konati po čtyřech létech opět valnou hromadu vsetínského Sokola. Po valné hromadě následoval společenský přátelský večer, vše konáno v Besedním domě, kde již Sokol provozoval kino, a který se časem úplně stal sokolským. Pamatováno tehdy i na činnost kulturní, její mohutnější obnovu - pozván cestovatel A. V. Fryš ku přednášce.

Však nejen to. Sjednáno i cvičení cvičenců Českého srdce, vedených v Tyršově domě pod patronací Renáty Tyršové. Ze zápisu není zcela jisté, zda datum 6. srpna se týkalo sjednání či už vlastního vystoupení, ani se neříká, zda sama Renáta Tyršová byla přítomna. Na této veřejné slavnosti konané venku/zřejmě na sok. hřišti/ vystoupili též se svým cvičením ženy, dorostenky a dorost. Cviče - ní a činnost před 28. říjnem 1918 byla, jak je nepochybné a zřejmé, již v plném proudu. Stravování a nocování malých cvičenců Českého srdce si vzali na starost členové výboru, rozebrali si tyto děti do svých domovů. V zápisu se praví: Co jsme zažili při cvičení těch hochů, jaké pocity, jak nám bylo, jak jsme slzeli smutkem i radostí - nad jejich osudem sirotků, nad jejich krásným cvičením, z predtuchy lepších časů, vzkříšení a svobody. Těch krásných chvil nezapomeneme. Nikdy nezapomeneme!

Mafie, představitelka čs.odboje řízená dr.Benešem ze zahraničí, mezi jejímiž členy, kterými byli: Kramář, Hajn, Rašín, Soukup a další, byli Sokolové zastoupeni především dr.Scheinerem. Mafie vytvořila nejprve Národní radu, kterou postupně uznaly všechny světové mocnosti "Dohody" i USA a 14.října rovněž zahraničním uznanou prozatimní vládu. To, nač všichni u nás doma čekali, zaznělo v noci z 27. na 28.října 1918 ve tři hodiny v noci. Rašín telefonuje dr.Scheinerovi, který bděl ve své pracovně: Příteli! Rakousko kapitulovalo. Učiňte veškeré přípravy... Ano, vše potřebné k převratu, revoluci, převzetí moci - jak kdo to chce nazvat.

Sokolové byť s oficielně rozpuštěnou ČOS byli dobře připraveni. Zahraniční odboj zde doma měl též vytvořenou obětavě fungující Národní radu a výbory. Již v březnu se sešli zástupci všech sokolských žup, byly vytvořeny kraje s důvěrníky, kteří ihned předávali informace a úkoly župám, ty dále jednotám. Vše řízeno pětičlenným ředitelstvím v Praze. 28.října kolem 11.hodiny dopoledne Rakousko přijímá Wilsonem dané podmínky, ty se opíraly o tzv. Washingtonskou deklaraci z 18.října vypracovanou čs.prozatimní vládou jako reakci na Císařský manifest vydaný o dva dny dříve Karlem I., kde se hoří o federálním uspořádání států v hranicích bývalé říše. Chceme samostatnost! Svůj stát!!

Ještě téhož dne-28.října-vydává pražský Národní výbor zákon o "zřízení samostatného státu československého".

Scheiner ihned té noci uvědomil systémem spojek a důvěrníků celé Sokolstvo u nás o svěřených úkolech a poslání, takže již v 6 hod.ráno mohl Národní radu i pražský Národní výbor informovat, že vše jest nachystáno, stráže rozestavěny, pořádek bude Sokoly udržen. I díky tomuto se zpráva o naší svobodě rozletěla rychlostí blesku. V ulicích se objevily prapory a jásající davы. Sokolové převzali stráže na vojenských velitelstvích, konali hlídky ve městech společně s formujícím se českým vojskem, které již nespadal pod rakouské velení a ochotně se hlásilo do služby českého státu. Bezpečnostní služba je nyní pod vrchním velením dr.Scheinera, který převzal i moc a velení od posádkového velení v Praze. Sokolové tvoří Národní stráž a umožňují tak díky své organizovanosti, rozhodnosti a jednotnosti naprostoto nekrvavý převrat, zaručili všude klid a pořádek. Splnili skvěle svou úlohu. Jak v légiích, českém vojsku v zahraničí, tak i doma ve všech oblastech a při převratu především. Že to byla mohutná a to nepolitická síla, bylo všem jasné. Tedy i politickým stranám. Škoda, že řízení společnosti moderní doba zatím neumí jinými způsoby, nežli přes politické strany. Dál pak již vývoj totiž pokračoval onou obvyklou cestou. Dr.Scheiner byl vlastně prvním ministrem nár.obrany a cvičitelský sbor ČOS jeho generálním štábem.

Na Vsetíně přejímá velení nad četnickými stanicemi náčelník sokola/tak i v župě/br.Jul.Kohm spolu s br.Turpišem. Objíždí celý okres. Bratři tvoří místní stráže bezpečnosti, konají službu v občanské gardě a pohraniční setnině. Byly i zbraně/60 pušek, 50 opakovaček-župa, 50 vendlovek-Vsetín/.

AUTENTICKÁ VZPOMÍNKA BRATRA JULKA KOHMA NA DNY VZNIKU REPUBLIKY

10/18

Br.Julius Kohm v jednotě a br.Chrastina na župě zastávali náčelnické funkce.Jejich význam ve dnech kolem 28.října 1918 nabyla na významu dá se říci že až státotvorného.Tu vzpomínka J.K. : "Bratři se vrací z pole,v jednotě začíná nový život a ruch.Hned 1.listopadu svolán cvičitelský sbor a usneseno dle provolání ČOS z 28.října; jednotám sdělené předsednictvem Valašské župy o den později/zřídit v obvodu našeho okresního hejtmanství bezpečnostní službu.Náčelník jednoty/pozn.: byl jím sám pisatel Jul.Kohm/s br.Turpišem navštívili všech 7 četnických stanovišť v okrese a byly jim dány patřičné instrukce včetně rozhodnutí,že jsou dočasně podřízeny jmenovaným činovníkům Sokola.Ve větších obcích bylo jednáno také se zástupci obce,učiteli a místními výbory Sokola o utvoření místních "národních stráží".

Na Vsetíně samém zřízena "národní stráž" z členstva Sokola přibráním členů Dělnické těl.jednoty, Orla a Hasičského dobrovolného sboru.Dbali o udržení klidu a pořádku,což až do 1.listopadu konalo Sokolstvo/jako svou samozřejmou povinnost,jak k tomu bylo po předešlé měsíce již připravováno/, dále informovali a starali se o přijízdějící vojáky z fronty,zabezpečovali i hlášené nashromážděné zásoby potravin včetně těch utajených a objevených.Byli vysílání do schůzí/ku př.centralistů/ k zabezpečení a zajištění bezpečnosti,kázně,k odvrácení provokací proti svobodě a vývoji k ní.

Protože na Slovensku vznikaly loupežné bandy pronikající až do Vel.Karlovic, přepadaly bezbraněné občany,byla utvořena "pohraniční setnina" z bývalých vojáků.Hned po první výzvě se přihlásilo 50 bratří,ti se cvičili ve zbrani na sokolském cvičišti,staré werndlovky nám zapůjčila místní posádka.Tato "Valašská pohraniční setnina" byla ubytována na vsetínském zámku,připravena zasáhnout kdykoli by bylo zapotřebí.Koncem ledna 1919 byla rozpuštěna.Žel později už v tomto roce bylo nutno opět s dobrovolníky Sokoly rukovat na Slovensko proti uherskému bolševickému vojsku.Však i v památné říjnové dny pomáhala česká vojska Slovensko osvobozovat."

1.schůzi cvičitelského sboru k obnově vlastní sokolské činnosti svolává br.náčelník Jul.Kohm dne 4.listopadu.Vzpomíná padlých bratří,na prvném místě samozřejmě ty,kterí padlí v légiích,obětovali své životy pro naši svobodu a vlast.Děkuje br.Žárskému,který zraněn hned na počátku války po návratu)už od roku 1915 odvážně a výtečně vedl cvičení dorostenců,kteří ve funkcích cvičitelských pak zastupovali muže,však i někteří z nich ku konci odvedeni,dokonce i padli.Náčelník zdůrazňuje dodržování kázně;v técto dobách pak obzvláště.Stanovena doba cvičení-rozvrh.Zůstalo při tradici.Muži úterý a pátek od osmi večer,ženy pondělí a čtvrtek před osmou a po nich stejně jako muži od 8 hod.dorostenci.Středa vyhražena cvičitelskému sboru.Cvičební jednotka vesmás v trvaní hodiny a půl.V nepřítomnosti br.náčelníka/povinnosti při zajišťování bezpečnosti/fakticky její velitel/jej bude zastupovat bratr Trunkát,jeho náměstek.

KONEC VÁLKY-KONEČNĚ SAMI SEBOU...

"Ke konci válečných dnů byli lidé již zesláblí hladem, podléhali různým nemocem. Zvláště španělská chřipka zle řádila, byli mrtví nejen na válečných frontách. Postihla i bratra Jana; dosti těžce, i o jeho život jsme se obávali. Ležel pak naprostoto zesláblý, nemohl prozívat to, co já, sděloval jsem mu proto své dojmy. My i lidé jsme hltali kdejakou zprávičku z novin, která předznamenávala konec a pád monarchie, snažili jsme se vyčítat skrytý smysl a pravdu, pravý stav věcí a naše radost neznala mezí, již se nedala pravda obalit slovy, výmluvami, zakrýváním ne-příjemného a vychvalováním sebe sama, vznešeného CéKá.-A náhle tu byl 28.říjen.

Zda to, co nyní vypíší, se dělo ještě týž den, ale spíše v den či dny následující, nemohu s určitostí povědět. Náhle zářily domy a celé ulice našimi národními barvami. Bílá, červená, desítky, stovky praporů, kdem se vzaly, tu se vzaly. Jaká to vzpruha, krása po těch ponurých černožlutých monarchických, kterými tak často a povinně byly oznamovány pochybné úspěchy Rakouska a jeho spojených na frontách. Ty naše barvy-pravé osvěžení našich očí i duší. Nemohli jsme se již nasytit. A tak jako jinde již byly shazovány orlíčci, symboly rakouské moci. Již delší dobu se objevovali i vojáci vracející se z války. V ty dny však, pokud se zapoměli, jim byly uřezávány ty různé odznaky a znaky rakouska na jejich uniformách a prostě a jednoduše nahrazovány trikolórami.

V podvečer z prvních dnů svobody byl uspořádán lampionový průvod. Vyšel z Horního města od radnice - přes Dolní město na cestu k Ohradě. Ta cesta byla jen válcovaná, prašná, most ještě jen dřevěný. V čele průvodu červenobílá vlajka a hudba. Odtud konce průvodu nedohlédl. Lidé provolávali slávu republike, Masarykovi, zněly různé pochody hlavně sokolské. Ti v prostředí slyšeli i hudbu z konce průvodu, takže zněly současně ku příkladu z čela průvodu "Spějme dál" a z konce se ozývala melodie "Hej slované". Kroje sokolů, hasičů, národní kroje i kroje cechovní a další zvyšovaly pestrost a slavnostní ráz celé značně spontánní akce, především spontánní byla radost všech. Průvod se pak stočil na Sychrov a zpět na Horní náměstí. Zde promluvil k lidu advokát Dr. Kořínek a pozdější poslanec Pilát z Liptálu. Projevy nepostrádaly pathos, ale již tehdy se dalo vysledovat, že řečníci neměli na mysli jen pro naši mladou republiku události tak významné, ale i svou kariéru. Celá slavnost byla zakončena hymnou "Kde domov můj".

Ale vše tím neskončilo. Hudba pak poodešla i s lidmi ke kostelu a tam před domem, v němž bydlel okresní hejtman, tomuto zahrála hezký pochod, to za to, že za války na svém tak ožehavém místě neváhal a měl odvahu chránit mnohé občany i město před různými represáliemi a postihy ze strany nadřízených c.k.orgánů. I on byl totiž těžce zasažen španělskou chřipkou a na pozdravy veřejnosti odpověděl jen velmi slabým hlasem vyjadřuje své díky."

12/18

PÁR POZNÁMEK K NAŠEMU OSVOBOZENÍ

I v této kapitolce vložím do děje hrstičku názorů mého otce týkajících se osvobození.
A to i z pohledu dalšího dlouhodobého vývoje...

"Pozorně jsme sledovali průběh války. Neúspěchy "osy" posilovaly naše naděje na osvobození českého národa z cizího jařma. Již se šeptalo o úsilí prof. Masaryka seznámit světovou veřejnost, že ve středu Evropy žijí dva vzdělané a pokrovkové malé národy, Češi a Slováci, pod nadvládou Rakouska. Obětoval bezpečí své i své rodiny, organizoval v zahraničí naše vojsko na několika frontách, vedl diplomatická jednání se všemi mocnostmi, dosáhl toho, že západ již nemohl ignorovat česko-slovenskou snahu po osamostatnění se, požadavek uznání našeho a slovenského národa jako rovnoprávných národům jiným. Strýček Hadaš odkudsi získal text oslavné básně o hrdinském boji našich legionářů na Cherni u de Dam a za všeobecného nadšení nám ji předčítal. Lidé dnes, a mladí už vůbec ne, si neučí a vlastně ani nemohou již představit, jakou radost jsme prožívali při zprávách o úspěšných bojích našich légií v osvobozenovacích bojích. Jakou hrdostí jsme byli naplněni, že máme vlastní vojsko. My, dosud vydáni na milost a nemilosť cizímu německému živlu. Nesměli jsme dát veřejně najevo své vlastní přesvědčení, zapívat vlasteneckou mnichy jen národní! - píše!

Dnešní mládež si žije v domělém bezpečí a dostatku. Byla vychována komunistickým režimem k naprosté vlažnosti vůči vlastnímu národu, dějinám, hrdosti, cti - při záměrném zkreslení historie o našem osvobození a těch, kdož se o ně nejvíce zasloužili. Pamluvy Masaryka a dalších stojí na rovní těch, kdož byli schopni prohlásit, že za Německa nám bylo dobré, protože oni, díky čemu asi?!, měli tendy vysokou životní úroveň. Však brzy by pak poznali, kdo je pán a kdo otrok! Ani nyní tomu není jinak! Neupírám Sovětům jakýsi nový dějinný pohyb uvnitř jejich země, ale nám rozhodně v roce 1918 svobodu dát nemohli a nedali. Měli sami co dělat se svými problémy. A kdyby západ řekl: jen ať Čechové hezky dál zůstanou pod Rakouskou nadvládou! Ani hláskem by se byli neozvali, nic by pro nás neudělali, a ani by nemohli! - Upírají-li se nyní zásluhy T.G. Masaryka, prezidenta osvoboditele, zásluhy légií, které byly složeny z obyčejných lidí, jejichž uvědomění mělo svůj základ v obrozenecné hnuti, jež našlo ohramujícího působení právě díky Sokolu, dnes vedeného v absolutní nemilosťi, pak je to nejpustší a nejsprostější podlost a ubohost komunistického režimu, vedení. Však je také i pro toto i těmi nejobyčejnějšími ale vědomými lidmi z celého srdce nenáviděno. Ostatně, proč se divit, nenávist plodí nenávist.

Já věřím, že většina lidí je i pro socialismus, sociální spravedlnost, což zdaleka není nějaká triviální plochá rovnost! Nikoli znásilňující komunismus. A kdo spouští tyhle hrůzy? Zase jenom lidé. Ti, kteří v době, kdy šlo o osvobození, často i o život, kdesi v teple a bezpečí zahrabáni přežívali, kdo o nich věděl. Dnes usazení v teplých hnízdech skřehotají jak supi své lži a pamluvy."

V tomto vyprávění z dob válečných a dnů osvobození jako by se vytrácel ten, kdo na den, jakým pro nás byl 28.říjen, čekal nejtoužebněji a po celý svůj život pracoval s úsilím nejvyšším, aby náš národ k takovému dni dospěl-Michal Urbánek. I on se těch krásných dnů dočkal, ale stáří klepalо na jeho dveře již velmi důrazně a neúprosně. Svoboda přišla téměř přesně v den jeho narozenin sedmdesátých-totiž přesně-o den a rok dříve/nar.29.září 1849/. K nemocem a bušíci sedumdesátce se mu obnovilo těžké zranění nohy, které utrpěl rovněž téměř přesně o svých narozeninách, 2.října 1912. Tenkráte počátkem října mu na zraněnou nohu upadlo těžké těžítko.

Byl upoután na lůžko a léčení trvalo až do konce roku. Chtěl sice 19.listopadu svolati župní valnou hromadu, ale zdraví mu to nedovoloilo. Bratr Michal Urbánek v ty dny dovršil a překročil ještě jeden úctyhodný mezník. Padesát let od svého vstupu do Sokola, padesát let tvůrčí a obětavé práce. To se ví, že vděční bratři a sestry nechtěli pominout toto výročí a již 25.září byla svola na porada a usneseno pořádati důstojnou oslavu, jistě též jako další podnět a důkaz vzpruhysokolského dění v naší jednotě. Všichni chtěli mu říci, jak ho mají rádi. Měl se tedy konati 16.listopadu ve Snaze slavnostní večírek pro členstvo a pozvané hosty. Župní náčelník br.Chrastina měl pronést slavnostní řeč. A milému bratru Urbánkovi při té příležitosti předána plaketa vypracovaná umělcem-mistrem Hlavicou/patrně Františkem/.

Zda se tak opravdu stalo, zápis mlčí. Mezitím totiž došlo k již výše zmíněnému obnovení zranění, které se vlastně vleklo po mnohá léta. Zápis se v té době nevedly a tento je patrně jen přepis z výroční zprávy podávané na valné hromadě 12.ledna 1919. Jenže i tato kniha zápisů z let 1919-1922 zmizela, ztratila se/což doprovázejí ještě další podivné okolnosti, o nichž později/. Jistě byly gratulace, blahopřání, snad i plaketa, zda se však uskutečnil večírek? A pokud ano, pak muselo nastat hned následující dny značné zhoršení, 19.list.ze župní valné hromady sešlo a br.Urbánek posílá všem jednotám i na župu obsáhlý dopis, ve kterém žádá, aby prominuli a omluvili, že...

Michal Urbánek velice litoval té skutečnosti, že po tak dlouhou dobu byl nucen k nečinnosti. Píše, že při veškeré dobré vůli nemůže zastati tolik zameškané práce, a to nejen svého povolání, ale především práce sokolské, o niž ví, že téměř ve všech bratrských jednotách to nyní již novou činností a ruchem se radostně hýbe vpřed a kypí... Svůj list končí slovy: "Hej, ja som bača velmi starý-nevládzem pred Vami, a ba snad už ani za Vámi." Parafrázuje onen známý výrok bače, který je velmi starý a prorokuje, že už nedožije jari. Nu, Michalu Urbánkovi naštěstí sice nemnohý ale přece jen jakýsi ten rok života byl osudem přidělen a ještě mnohou sokolskou práci i po té zastal.

Tak žije tento již starý muž ve svém domku, který již po dva roky jím jest velmi lacině prodán Sokolu, přesněji Družstvu pro stavbu Sokolovny, v domku který byl a po postavení Sokolovny nadále bude centrem veškerého sokolského dění na Vsetíně. Tak, jak si to vždy přál.

JAKÝ BYL

1449

Jaký byl Michal Urbánek? Jeho života běh je nedílnou součástí tohoto vyprávění o jedné sokolské jednotě, což samo již podává jistou představu tohoto vyjímečného muže. Ale přece jen oněch 50 let práce v sokolstvu je završením životní etapy a sluší se spíše při této příležitosti a ne až v nějakém shrnujícím nekrologu takové polovážné a napůl humorné ohlédnutí s vděkem a láskou. Takové zamýšlení ku vlastnímu prospěchu. Objevit a rozšířit o další dimezi naše poznání o dobrém člověku.

A použijme vzpomínek kruhu věrných u příležitosti výročí jeho stého narození. To bylo v roce 1949. To už byl Sokol rok po sletě tvrdě postihován totalitním režimem a postupně likvidován. Vzpomínkový večer připravoval a organizoval můj otec. Sám ovšem Urbánka poznal jen letmo. Jako 16-ti letý jinoch odchází ze Vsetína na studie a za prací právě po roce 1918. Cvičil sice jako dorostenec, ale přece jen byla válka a jistý útlum. Sokolští činitelé nevystupovali příliš veřejně, ani nemohli, sokolské podniky, veřejná a pod. se vlastně nekonaly. Proto se pilně dotazoval otec starších, třeba svého rodného bratra Jana. Ten nejen že cvičil, ale vypomáhal coby účetní u sokolského kina, liboval si, že má volnáška-a také se přímo pracovně s br. Michalem Urbánkem setkával. Jeho postřeh byl tento: Byl to muž patriarchálního vzhledu. Mohutný plnovous, na sobě dlouhý havelok. Na hlavě většinou čepici "černohorku". Urbánka známe dnes spíše v sokolském kroji ze slavnostních příležitostí, z foto. Byl velký-ba mohutný. Sokolští žáčkové mu sahali sotva po kolena. -Tak si do příprav zapsal otec.

Rovněž požádal o vzpomínu br. Kalendu, ten též znal Urbánka důvěrněji, pracovně. Odpověděl dopisem plným cenných postřehů, které otec též zapracoval do své vzpomínky. Snad pak br. Kalenda se sám i vzpomínkového večírku zúčastnil a něco ještě přidal. Akce byla pěkná, srdečná, víc o ní nevíme. Ze vzpomínání br. Kalendy/z dopisu/: Urbánek žil skromným životem, alebídou netrpěl. Nadbytkem ovšem také ne. V posledních letech, již dávno vdovcem, upoutanému na lůžko poskytoval veškerou obživu ba i kuchařku platil jeho zeť Julek Kohm. Tento též velký sokol si vzal jeho dceru Věru za ženu. To mně Julek sám sdělil, zatím co Michal Urbánek se mně zase svěřil s tím, že s tím, že je Sokol, je velice spokojen a šťasten; Sokolství, to je můj jediný ideál. V něm žiji, pracuji, je to má největší radost. Vše viděl, slyšel, chápal přes sokolství. Skrz Sokol.

Byl pozorný ba důkladný k soukromým záležitostem sokolských spolupracovníků. Toho nechť ku př. a důkazem, záhlaví blahopřejného telegramu k mému sňatku: Nás milý ženichu, bratře Pavle Kalendo, jednateli naší sokolské župy Palackého, člene našeho bratrského cvičitelského sokolského sboru naší bratrské sokolské jednoty vsatské a kancelisto evidence katastru daně pozemkové na Vsetíně a naše milá sestra Vlastislavo Zbranková, členko naší bratrské jednoty tělocvičné Sokol na Vsetíně a učitelko v Halenkově, t.č. v Zádveřicích, pošta Vizovice. -Došlova a do písmene. To není legrace. Takovým Michal Urbánek byl. Však o tom ještě dále více. Vždyť tohle bylo jen záhlaví!

JAK ÚŘADOVAL ...

"Paně starosto,mám-ji už tu legitimaci vypsanů?"-ptal se dychtivý dorosteneček-adept Sokola.A Urbánek na to:"A tož koho že to hledáš,synku?Pan starosta,ten je na obecním úřadě!Tady je enom bratr starosta!"-No,dostal co chtěl a porůčá sa:"Děkuju pěkně-a sbohem."-"Jaké sbohem?Hned dás tu legitimacu zpátky.Tady sa zdraví Nazdar!Enom sa nestyd,rekni ně po sokolsky Nazdar-a můžeš jít aj s legitimacu.Ale to Nazdar si jednūc provždy zapiš za uši.Tak sa zdravija šeci Sokoli!"

Kancelář Sokola tehdy vlastně byla v bytě bratra Urbánka,též by se a spíš dalo říci,že si Urbánek udělal byt v sokolské kanceláři.Tady vydával legitimace,sem si mne zavolal,když jsem přišel na Vsetín a přestoupil z jednoty vizovické do vsatské,-pokračoval ve svém vyprávění br.Kalenda . Urbánek už měl o mně reference a jeho první slova byla,pamatuj si to jako dnes:Ach,vitaj synečku k nám.Sám Pán Bůh ťa posílá.Potřebujem ťa jak soli.V župě za tajemníka.Už jsem o tom mluvil s br. Chrastinou,Müllerem i Rich.Kohmem/strýc Julka/.Tedy s náčelníkem,náměstkem starosty a pokladníkem župy.Předsednictvo povídalo, že by to bylo dobré...

Tady bych si dovolil své vysvětlení.To bylo v roce 1919,Urbánek je zase u své sokolské práce,ale po úraze a delším nemocnění je méně mobilní a práce se tolik nahromadilo.Zřejmě si fumkci tajemníka župy vymyslel?/,rovněž ostatní funkcionáře,především jednatele,hleděl mít na Vsetíně a vsetináky.Jednatelem tedy byl Fr.Hadaš,otcův strýc,ten,který při české hymně v podání Kubelíkových houslí spolu s Urbánkem stál v pozoru,v těch válečných letech a v mstivém Rakousku.Byť na Vsetíně.

Nechme však br.Kalendu vyprávět dále:Tož to se ví.Jako mladík,bylo mně tehdy šestadvacet, jsem porůstl o půl metru a funkci jsem přijal.A hned župním tajemníkem!Tak jsem se zapojil do sokolské práce.Docházel jsem denně po čtvrté odpolední spolu s jednatelem,tím tehdy byl br.Hadaš.Ten se ale příliš nezdržel,věci jen projednali a on podepsal,jako učitel a otec dvou dětí měl hodně své práce.Já byl ještě svobodný.Měl jsem takto příležitost bratra Urbánka dobře poznat i důvěrněji.

A tož jsme pracovali.Na okně jeho bytu byla pečlivě složená pošta jak za jednotu,tak i za župu.To byla zvlášt velká vždy již tříděná a odatovaná hromádka dopisů,vždyť jsme tehdy měli v župě kolem padesáti jednot a i ty měly své pobočky.Bez asistence a dohledu pečlivého starosty nebylo lze cokoliv vyřídit.Korespondenci sám otevíral,pozornost věnoval každému obyčejnému tiskopisu,zaslanému plakátu.Vše zaknihoval,opatřil patřičným číslem.Vyřídit jen za pomocí razítka,to neexistovalo.Vše vlastnoručně překontroloval a podepsal. (VŠE ZA NACISTU ZNIČENO)

Agenda župy se tak rozrůstala,že nám občas ta práce až za nehy zacházela,bylo by zapotřebí ještě jedné pracovní síly na celodenní úvazek.On však byl přesvědčen,že vyřizování spisů musí být teplého bratrského rázu,je to povinností starosty-a že to vše zmůže,musí to zmoci.A nesmí to být žádný suchopár,to k smrti nenáviděl.To mu bylo ji 72 let a byl dosti nemocný!

...A ÚŘADOVALI ...

Jednou se br.Pavel Kalenda dostal do řeči se zetěm Michala Urbánka-bratrem Kohmem.Ten mu hned meldoval,jak že si ho tatiček pochvaluje,tedy Kalendu,jaký je to svědomitý bratr a pracovník.Kalenda se podivil a tázal se,co že se starostovi na něm zdá tak chvályhodné?-Ale prý,že často patmuje,tenhle bratr Pavel i na to,na co on zapomene,a jaků by to bylo chybů,kdyby na to nepřišel a zůstalo všecko enom tak.Kalenda se zamyslel,pak se rozesmál a počal vysvětlovat:To je tak.On mně bratr starosta vždycky diktuje,co a jak se má odpovědět a sdělit.Já píšu a ubezpečuju ho,na jeho starostlivé dotazy,zda nediktuje příliš rychle,že ne,jen ať pokračuje.Abychom vyřídili včas co nejvíce agendy,z diktovaného zachycuji jen to podstatné,nejdůležitější...neustále a dokola neopakuji,ný-brž vynechávám.Napsané však musím Urbánkovi znova přečíst a tak deklamuji z paměti,co a jak asi to vše bylo,jak to diktoval.A tu se nejdou stává,že pro jistotu těch přívlastků napovídám ještě víc,nežli jich ve skutečnosti bylo.A tehdy starosta Urbánek zazáří a radostně zvolá:Och,toto sem ti a-ni neříkal a tys to tam napsal.To je dobré,to je dobré.A já na to sám zapomněl.Ale ty už víš,ty to znáš,jak sa to patří.Šak si šikovný.-A bez čtení sepsané lejstro podepsal.No,kdyby četl,tož by tam to chválené nenašel.-A tož to byly ty jeho pochvaly a chvály.

Přece se však občas stávalo,že na něco přišel.To obyčejně,když jsme psávali oběžník na všechny jednoty.Kvůli množení se takové sdělení psalo na blánu.Ale cyklostylové blány byly vzácné,k dispozici byla jedna,ale toho říkání bylo na blány čtyři.Co teď.Musí se to zkrátit.O tom ale Urbánek nechtěl ani slyšet.No my po poradě,já s br.Richardem Kohmem,jsme přece jen vše zkrátili a ono se to na tu blánu vešlo.S patřičnými vysvětlivkami jsme pak vše donesli starostovi k podpisu. Ten však ve velkém rozhořčení počal škrtat své jméno a cdmítal podepsat.On prý jízdní řády vydávat nebude,natož je rozesílat.Po velkých domluvách nakonec přece jen svolil a oběžník jsme rozeslali tak jak byl zkrácen.Ostatně nic jiného nám už ani nezbývalo.Pravil při tom:Já,co já.Ale co tomu řekne bratr župní náčelník Chrastina!?-Ale vše dobré dopadlo.Byl to tehdy oběžník k 28.říjnu,župní So-kolstvo se v něm svolávalo ke cvičení a slavnostem do dosti německého Jičína,kam všichni dle pokynů oběžníku dobrě trefili a dorazili.Urbánek se to mu pak náramně podivil,jak je to možné a náčelník Chrastina se zase podivil bratrovi Urbánkovi,čemu že se to vlastně podívuje,a proč že by se neměly jednoty vpořádku do Jičína dostavit.

Možná se dnes divíme,proč tento muž strohých a přesných architektonických plánů se tak snažil a trval na okvětnatění suchých úředních korespondencí a spisů,kterých i v běžné sokolském styku bylo zapotřebí.Ale připomeneme-li si,že všechny ty,kterým psal,odpovídal,radil,sděloval osobně znal,většinu jednot sám pomáhal zakládat-a jeho skutečně otcovský vztah k těm všem,už se tolik dívit nebudeme,ba dokonce nám možná zabude trochu líto,že dnes je už doba hodně ba podstatně jiná.

...I SCHŮZOVALI

Opět vypráví bratr Pavel Kalenda: Se starostou župy Urbánkem jsem často jezdíval i na schůze župního předsednictva. To také jednou jdeme na vlak, dojdeme však jen k Besednímu domu, jen o kousek dál, a vidíme, jak nám vlak ujízdí. Bratr starostá v rozrušení volá: Ale pro Boha! Počkajte, šak ešče něni toléj hodin!! Dytě jedete dnes prv než indy. No podívaj sa, synečku, ešče chybí pět minut do odjezdu! - Tož chybělo, ale jenom na jeho hodinkách. Vlak jel správně.

V následné valné hromadě župy jsem byl zvolen jednatelem. Po volbě mně bratr Urbánek praví: Víš, synečku, to sa mi dnes zas dobrě podařilo, dyž sem ťa tam dostál. - Starosta schůze předsednictva župy vždy zahajoval velkým úvodem a srdečnými a zrovna tak obšírnými vzpomínkami. Jeho proslov by obvykle býval byl stačil vyplnit podstatnou část času vymezenou schůzí. A program býval nabity, vždy bylo mnoho důležitého k projednání. Pořad jsem jako jednatel připravoval já. A tak po předešlých zkušenostech jsem mu ve vlaku radil a doporučoval jen krátký, asi pětiminutový proslov v úvodu. Vložil jsem mu, co vše musíme stihnout projednat což uznal: No, synečku, máš pravdu. Máme toho moc, tož to zkrátím. - Moc jsem tomu nevěřil, ale naděje tu byla. Přece to slíbil... A tak začal s vlasteneckým sokolským zápaletem mluvit a mluvit. Mluvil krásně, ale což to platno, když už to trvalo přes půl hodiny. Tož jsem ho zatahal šetrně za kabát a pod stolkem mu ukázal prstem na hodinky, že už mluví příliš dlouho. Tu se ke mně obrátil ve velkém rozhořčení a hlasitě zvolal: Nech ňa přeca. Dytě jim to mosím všecko povědět. Možu já za to, že ti ty hodinky tak střečkujú?! No a potem řekl prý aj to zkrácené a schůza byla zahájená.

Při jiném pozdějším zahajování už ho znaje jsem se potichučky vytratil z místnosti, měl jsem totiž právě v Meziříčí cérku, dnes mou manželku, a tak jednou měsíčně při pravidelných schůzích jsem využíval nějaké té chvílinky, abych si s ní povykládal. A tož tahle půlhodinka, domníval jsem se totiž, že Urbánek bude nejméně půl hodinky povídат, se mně zdála vhodnou k našemu setkání. Vlasta

v té době ve Val. Meziříčí studovala. No, co se ale nestalo. Bratr starosta nezpozoroval, že jsem se vytratil a ku podivu skončil dříve, další pořad už měl být v mé réžii. Když mne ale nebylo, po kračoval veselé dál. Předsedovat schůzi byla vážná věc a tak členové mně po schůzi dosti důrazně domlouvali a vytýkali, že jsem odešel. Ale bratr starosta se mne vřele ujal. A prý: tož nebrečte, nebrečte. Šak ste také byli mladí a on sa sem sotva jednuc za ten měsíc dostane. Kdy si má s cérkù popovídat? Jindy na to času nemá! A my zme nic nezmeškali. Aspoň sem vám to šecko v klidu a pořádně pověděl.

Ano, rád vzpomínám na tohoto zasloužilého sokolského pracovníka. Znal jsem ho již z dřívějších let, nežli jsem na Vsetín přišel a v letech 1919-1922 v nejužším kontaktu spolupracoval. Choval jsem k němu úctu, obdiv a lásku. Pro jeho opravdové sokolství. Dodnes cítím ten příjemný fajfkový vzduch v teplé, vyhřáté kanceláři. Jak tam bývalo dobře. Doma-doma...

ROK 1919 ZAPOČAT VALNOU HROMADOU JEDNOTY

Do tohoto roku vstupoval národ v blahé naději, že konečně vzešly doby šťastného života. Tak psáno v župním sborníku Úroda o 15 let později. Už v té době bylo jasné, že ne vše se naplňuje podle ideálů a přání. Věc sokolská však vzkvétala. Ta stála na dobrých a pevných základech.

Bylo však nutno dát prudce se rozvíjející činnosti hnané nadšením a vlastenectvím smysluplný řád, organizaci. Starosta Urbánek přece jen přemohl svou churavost a tak mohla být 12. ledna svolána Valná hromada. Konala se v tradiční Snaze za přítomnosti 110 členů. Jako poslední zvolený starosta na Valné hromadě konané před pěti lety zahájil pořad úvodním slovem. Vzpoměl událostí, které vyplnily tuto dobu a věru nebyly to vzpomínky veselé, některé ba až hrozné. Mnozí se z války dosud nevrátili, o některých víme, že se již nikdy mezi bratry a setry nevrátí. Padli, jiní podlehli válečným útrapám. Dosud zjištěných, kteří tu hroznou dobu zaplatili životem je 15, z toho dokonce pět dorostenců/věková hranice přestupu z dorostu do mužů byla kolem 18-ti let/. Starosta vyzývá shromážděné, aby vzdalo povstáním všem padlým čest a zachovalo věčnou vzpomínu. Světlejší kapitolou bylo zjištění, že do řad légií, jež bojovaly za naši samostatnost a svobodu vstoupilo/z rakouského vojště přeběhlo/rovněž 15 bratří, z toho dva dorosteni, jeden legionář dokonce bojoval v amerických légiích. Konečně probrán sled událostí doma, jak cvičení upadalo, ale i houževnatě alespoň drápkem se drželo při životě. Za to vzdán dík především bratrům Žárskému a sestrám Halové a Ance a Miladě Hlavicovým.

Závěrem bratr Urbánek vysvětluje, že vlastně takto podává i zprávu jednatelskou i o činnosti tělocvičné, tedy náčelnickou, finanční zprávu však žel podati zatím nemůže. Ale to se poddá, vše se vyrovná, obnoví, jen hlavy vzhůru. Osirelá místa funkcionářská se doplní a jednota vbrzku opět počne fungovati tak, jak má. Proto také odstupuje od starostenství i předsednictví schůze a vyzývá přítomné k volbě do základních funkcí. Tedy starosty, jeho náměstka, předsedkyně žen. odboru a její náměstkyně, náčelníka, náčelnice a členů výboru. Řízení se ujímá br. Hala. Proběhnou volby, za starostu je opět navržen Michal Urbánek. Je zvolen hlasitým souhlasem a volbu přijímá. Dále též hlasitým souhlasem všech jsou zvoleni:nám.star.br.Hala, starostkou sestra Karla Vodičková, náměstkyní Herma Jungwirtová-tedy moje babička, tuto poznámku jsem si nemohl odpustit, neboť si toho považuji. Náčelníkem opět osvědčený br. Julek Kohm, náčelnici Milada Hlavicová. Urbánek nakonec přeje naší jednotě mnoho zdaru v další činnosti, jistě si toho zaslouží po dlouhé době utrpení a omezování.

Nakonec učtena památka zemřelých/br. Číhovi a dalším v tom pětiletém období/ a povstáním vzdán dík br. Valovi/odstěhoval se/za 25 let nesmírně obětavé práce v mnoha funkčích-a také manželům Jirsákovým, kteří o prázdninách pracovali a věnovali se výcviku naší mládeže během své dovolené. Všem společným povstáním. Br. Fajkus ale namítá, že br. Vala přece jen za 25 let činnosti se více zasloužil a tímto způsobem vzdáný dík je tedy neúměrný. Inu doma nikdo prorokem. Poznamenává tu br. Hala.

CVIČENÍ-NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZE ZÁKLADNÍCH KAMENŮ ČINNOSTI SOKOLA

15.ledna-tři dny po Valné hromadě- svolává schůzi cvičitelského sboru staronový čerstvě zvolený náčelník br.Julius Kohm.Základními článci Sokola jsou tělocvičné jednoty a tedy od těla-cvičení se odvíjí veškerá další činnost včetně kulturní,ale i jiné.K tomu,aby do plného chodu byla uvedena tělovýchovná činnost však bylo zapotřebí výkonného a zdatného cvičitelského sboru.Zjistit stav,kdo ještě z původních cvičitelů zůstal,objevili se nějaké nové tváře?Rozdělit si úkoly.To bylo úkolem a náplní této schuzky.Přítomno 14,z toho ale br.Hala,náměstek starosty,jako host.Nu,snad ta třináctka cvičitelů a cvičitelek bude číslo šťastné a ne jak se traduje...

Opět vzpomenuto všech těch,kdož z nejrůznějších důvodů z původního cvičitelského sboru jsou již trvale nepřítomni a pak náčelník všechny seznamuje se stanovami Sokola Vsetín.Připomíná povinnosti každého člena Sokola,což však pro cvičitele platí dvojnásob.Každý cvičitel jest zároveň i učitelem a vzdělavatelem svých svěřenců.Každý nechť si plně uvědomuje svou zodpovědnost.

Jsou zvoleni náměstkové-br.Mir.Vokáč náčelníka a Emilie Studeníková náčelnice.Ustaveni také cvičitelé prvního až čtvrtého družstva mužů.Ty nejlepší povede Emil Březáček.Pryč jsou časy,kdy tu to místo zastával Julek Kohm.Léta běží,přinesla i válečná zranění,však přece se nevzdává,povede alespoň čtvrté družstvo.Ze staré gardy cvičitelů a cvičitelek zde jsou bratři Fajkusové,Ant.Trunkát/ti povedou družstva/,dále Lad.Turpiš,jos.Gerža,Frant.Žárský a Jos.Životský.Sestry jsou jen tři:náčelnice Hlavicová,Halová/dcera Čeněka Haly,náměstka starosty/ a Marie Kellarová.A tak se zákonitě objevují jména adeptů,tehdy čekatelů,na post cvičitele.Některá z nich pak vskutku náleží bratrům a setrám,kterí po dlouhá další léta budou oporou vsetínského Sokola:Kraus,Smolík,Zimmermann,Látalové,Seidlová,Šimková...Poprvé se objevuje i jméno Kotrla.

Dále je starost kolem nářadí,jeho údržba-stanoven správce/Zimmermann/,opravy,zakoupení nového. A samozřejmě i rozvrhy hodin,kdy kdo bude cvičiti.Ale tyhle starosti se vlekou jako červená nitka po celé roky,po celou dobu cvičení a o důležitějším bude vždy zmínka v sournější pasáži.

Na závěr náčelník připomíná,aby se při cvičení dbalo co nejvyšší kázně a bezpečnosti,což spolu souvisí.V letošním roce,navrhoje,bychom mohli upustit od obvyklých zábav-plesů a podobně,dokonce snad i od pořádání Besed,nashromáždilo se příliš mnoho nejrůznějších úkolů a přípravných prací ,bez nichž by se činnost jen těžko dostávala do plného tempa.S tím všichni souhlasili,však i sestry.Těm doporučeno,by si rozdělení do družstev a další organizační věci uspořádaly samostatně.

Nakonec si všichni slibují,že učiní vše pro zdar myšlenky sokolské v naší jednotě.Schůze ukončena před desátou hodinou večerní-nebo též noční. - Tyto schůze cvičitelského sboru většinou se konaly ve středu,kdy od osmé večerní bývalo cvičení cvič.sboru a pak se schůzovalo v místnostech Horní školy,ne-li přímo v tělocvičně.

28.říjen 1918 a následné dny, týdny, měsíce dávaly desítky, stovky důležitějších úkolů, a Sokol -
stvu obzvláště, takže konsolidace dosud "Družstva pro výstavbu spolkového domu" změnou poměrů a od-
chodem některých "prominentů" poněkud narušeného nebyla přednostně na pořadu dne. Nebyl čas. Minul
listopad a prosinec a byl tu rok 1919. Věc družstva se dále odkládat nemohla. První "družstevní" o-
rientační schůze v nové republice byla svolána na den 21. ledna. Řešeny byly jen nejdůležitější a
naléhavé záležitosti kolem kina, lázní - ale hlavně byl určen termín valné hromady, někdy koncem ú-
nora a pro její řádnou přípravu se svolává výbor na schůzi dne 14. února. Zajímavé, že obě tyto pr-
vé schůze se konaly v kanceláři Občanské záložny, což zřejmě umožnil pokladník družstva Merenda,
jinak zaměstnanec oné firmy. Valná hromada se však již tradičně konala ve Snaze. Doplňme si tuto
informaci o tu skutečnost, že většina schůzí družstva za války, onoho poněkud pokřiveného výboru,
se konala ve valašské formance na Pančavě.

Obnova činnosti Sokola v plné šíři přináší sebou i příliv sokolských členů do "družstva". Ostat-
ně řadoví členové jsou až na nepatrné vyjimky jen aktivní členové vsetínského Sokola, což v plné
míře potvrzuje uchovaná prezenční listina valné hromady. Nyní se spíše najde nečlen či člen papí-
rový ve výboru, kam je povolán jako odborník/profese stavitelské, správcovské, účetní a pod./, což
většinou ale vede dotyčné i ke vstupu do Sokola. Řekněme, že někdy dotyční to cítí spíše jako svou
povinnost, jiní však ze skutečného úprímného sokolství. Ze zápisu schůze/21.1./ je patrná radost z
příchodu a vstupu třeba Emila Březáčka a Ant. Trunkáta i dalších, mnozí z nich se čerstvě vrátili
z válečných polí.

Táž schůze však řešila i zapůjčení dvorany/tak nazývali sál Besed. domu, kde se pořádaly kultury.
i jiné akce a promítalo se kino/České státoprávní demokracie. Zřejmě šlo o akci politickou a čle-
ny byly vneseny námitky v zápisu neuvedené. Snad, že se Sokol držel stranou politikaření a pod-
poru speciálně některé z politických stran. Jinak byla snaha pronajímat dvoranu, též volná pros-
tranství spolkové nemovitosti spolu s kůlnami tam stojícími/Urbánkovo bývalé stavení a lázně s
cvičištěm/, strádala se korunka ke korunce na stavbu sokolovny a každá byla dobrá.

Na schůzi dne 14. února byl stanoven pořad valné hromady i termín: 27. února. Zároveň byly čteny
předběžné zprávy: pokladnická, jednatelská a hospodářská, které pak budou na valné hromadě předne-
seny. V pokladní zprávě je oznamení, že byl splacen zbytek dluhu Hypoteční banky v Brně ve výši
4 387 Kč. Dále usneseno po připomínce br. Urbánka přednést na valné hromadě členstvu návrh na změ-
nu názvu družstva - opět družstvo pro zbudování nikoli spolkového - ale sokolského domu. Návrh ten
budiž podán jménem Tělocvičné jednoty Sokol na Vsetíně. Nakonec bylo zrušeno členství ve výboru
/ a zřejmě pro nezaplacení příspěvku členství plného/bývalému předsedovi Scheiberovi, Rybka již
dříve odstoupil sám. - Valná hromada byla připravena.

VALNÁ HROMADA DRUŽSTVA SOKOLOVNY

Ani tato valná hromada svolaná na 27.února 1919 nezačala v 19.hod.,musela být pro nedostatečný počet členů odložena až na hodinu 20-cátou.Ale už tomu nebylo jako minule,kdy přišlo 12 členů.Na dochované prezenční listině je podepsáno 62 účastníků.A tato jména téměř do jednoho se pak vyskytují v běžném sokolském dění,bud jako cvičící, cvičitelé nebo funkcionáři.Neznám jediného, z těch přítomných,že by byl zástupcem některého jiného spolku,dokonce ani členy nesokoly zde nenacházím.Vzhledem k tomu,že do deseti let sokolovna stála a nyní je na ni vsetínskému Sokolu upíráno právo/vlastně již od roku 1938,po vstupu Němců/bude tomu brzy/dejme tomu r.2000/60 let, po které sokolové jen smutně přihlíželi,jak se v této sokolovně děje vše možné,co však se Sokolem nemělo a nemá nic,tož řekněme pramálo,společného.Je to nehoráznost,i když známe i daleko větší nehoráznosti,kterých se dopouští lidé.,společnost.Společné je jim však jedno.Nikdy nešetří chválou a honosnými přízvisky pro sebe a svou počestnost a spravedlnost...

Já zde jen namátkou vyjmenuji ty,kteří jako Sokolové a zároveň členové družstva pracovali nejen jako funkcionáři a cvičenci,ale obětavě plnili funkce cvičitelů,a to většinou u ~~tiště~~,žáků,žaček,dorostenek(ti také samozřejmě měli největší zájem na postavení Sokolovny,práli svým svěřencům hezké sport.sokolské zařízení,aby měli kde cvičit):Fajkusové,Krausové,Hlavicová,Studeníková,tři Šimkové,Pechanec,Seidlová,Látalová,Jánská,Březáček,Trunkát,Kohmové,Vaculínová,Životští,Vodička,Smolík,Gerža,Geržová,Turpiš,Vokáč,Halla,Misárek...Ti se nejvíce také zasloužili o stavbu Sokolovny pro Sokol.Nejsou zde ani všichni vyjmenováni.Někteří se teprvě nedávno vrátili z bojů,legionáři se teprve vrátí,ne všichni členové v té pohnuté době se mohli této valné hromady zúčastnit.Nápadná je totiž značná účast sokolských žen,svědčí to o tom,že muži byli ještě vázáni různými povinnostmi. * (30 cvičitelů,téměř polovina všech zúčastněných!)

Schůzi zahájil místopředseda družstva Fr.Fajkus ml./Předseda Scheibr už byl bůhví kde!/A pak už přišly na pořad jednotlivé zprávy.První byla zpráva jednatele.Uvedu jen něco,protože věci jím vyřízené jsou zde citovány i na jiných místech a i různými bratry;br.Hallou především/.Je to jen potvrzením skutečného stavu věcí.Cituji: "Pan Hubert Scheibr,kdy si předseda"odcestoval". Vlastní činnost spolku se jevila jen jako sbírání prostředků ke stavbě spolkového domu.Ale ty plynou výhradně z provozování kina a lázní.Jméni,které Družstvo má, shromáždilo se a shromažďuje výhradně vlastním působením/pozn.:sokolským,kino-sokolské,lázně-Urbánkovy!/.Zájem spolků o spolkový dům dávno vyprchal,družstvu se nedostalo naprosto žádné pomoci, a taní na darech či veřejných sbírkách.Je jasné,že i v budoucnu se družstvo může spolehnouti jen a jen na sebe,aby došlo dříve či později úkolu,který na sebe vzalo.(Tedy postavit sokolovnu pro sokolské dění!)"

Z JEDNÁNÍ A USNESENÍ VALNÉ HROMADY DRUŽSTVA

Po zprávách jednatelské, hospodářské a pokladní, která byla přehližiteli účtů shledána v pořádku, jen Karel Bubela připomíná, že majetek je stále vyjadřován v hodně starých korunách Rakouska, ale mezitím byla válka, převrat a hodnota tehdejší koruny byla nepoměrně vyšší, takže by bylo záhadno majetek družstva v korunách přehodnotit; a pak již došlo ke dvěma nejdůležitějším návrhům. Br. arch. Urbánek jménem TJ Sokol navrhoje, aby družstvo přijalo opět původní název-firmu: "Družstvo pro zbudování sokolovny na Vsetíně", cdtud dále vyplynula i potřeba zrevidovat a nově upravit stanovy. A druhý návrh, spíš požadavek: aby družstvo co nejdříve začalo se stavbou Sokolovny. Diskuze, která se kolem návrhů rozvinula, jakož i další dění bude uvedeno v příslušných kapitolkách.

Na pořadu byly doplňovací volby. Doplňení členů výboru za ty, jimž vypršel mandát. Do výboru byli zvoleni: Karel Bubela, továrník a zemský poslanec-následně pak zvolen i předsedou družstva, dále-Jarošek Jaroslav, úředník-Fajkus Frant., obchodník-Hovadík Josef, obuvník-Merenda Antonín, účetní. Ve výboru dále s platným mandátem z minulého období: Urbánek Michal, architekt-Kalandrová Lenka, správkyně lázní, a Kovářík Karel, správce měst. elektrárny. Zvolení i náhradníci: Halla Čeněk, strojník-Flok Karel, knihař-Frydrychová Vlasta, choť učitele a Lužný Josef, úředník. Tito všichni-sokolové! A jací! (Ti, kteří dnes vládnou sokolovně se nestydětě odvolávají, že sokolovnu postavilo družstvo, v němž sokolové hráli podružnou úlohu, takže dnešní Sokol vcelku nemá na sokolovnu nárok. A soudy to respektují, lidově řečeno: jim to baští, - a již téměř 8 let sokolům sokolovnu blokují!)

Aby bylo jasné, jak sokolské bylo toto družstvo pro postavení sokolovny, když to tak těžko chápajícím dnešním "spravedlníkům" nedopadá již ze samotného faktu, že postavili sokolovnu a ne chrám Boží, dovolím si uvést, od kdy tito členové výboru byly v Sokole Vsetín, ba dokonce jak dlouholetá byla tradice sokolství celých jejich růzvětvených rodin! (Kdo si ovázi tvrdit, že sokolovnu nepostavili sokolové a proto dnes na ni nemai nárok je... !) Michal Urbánek-architekt, zakladatel vset.sokola i samotného družstva, je členem Sokola od roku 1868, působil v Brně, kde byl praporečníkem, i po odchodu z Brna-je jmenován doživotně čestným praporečníkem Sokola Brno 1! Tehdy právě slavil 50 let sokolské činnosti. Členem Sokola Vsetín od založení 1893. Karel Bubela-zakládajícím členem vset.Sokola, členství od r.1893, v Sokole celá rozvětvená rodina. Hovadík Josef, členem od r.1893(též Jan, Karel od 1901 atd.), Jarošek Jaroslav- členem vset.Sokola od r.1906(Jan a Karel od r.1893, Jan II. odl. 1905 atd.), Fajkus Fr. od r.1905(tak i jeho bratr Karel a pak další). V Sokole byli i všichni náhradníci-Flok od r.1905, Halla od r.1899 a předtím on i jeho otec významně působili v Sokole Hradec Králové, později kooptovaný Dr. Kořínek, koncipient-v Sokole od r.1399, Lenka Kalandrová, správkyně dříve Urbánkových lázní, tam, kde dnes stojí Sokolovna, jak by nemohla být sokolkou-atd. A největší překvapení, ten, který zřejmě vyhovoval po čas války Sokolům, k uchránění majetku, ale snad i c.k. úřadům, ten, který spíše udržoval družstvo v nečinnosti, Hubert Scheiber, byl členem Sokola od založení, tedy od r. 1893 !

ZMĚNA STANOV, ZMĚNA NÁZVU DRUŽSTVA

7/19

Na základě usnesení valné hromady z 27.února 1919 byla výborem 13.března provedena revize stanov a zároveň přijat nový název družstva:**Družstvo Sokolovny na Vsetíně.**Některé důležitější odstavce a případná upřesnění a změny:/Vše schváleno mimořádnou valnou hromadou 13.března, 1/Účelem družstva je zbudovat na Vsetíně Sokolovnu, pro tento účel získat kapitál, pozemek, stavební materiál a fond na údržbu a chod zařízení.

2/Členství:Členem je ten,kdo přijat výborem,platí příspěvek 2 Kčs ročně;zakládajícím členem ten kdo nejméně 200 Kčs složí ve prospěch družstva; čestným členem se stává ten,kdo pro zvláštní zásluhy jím jest jmenován výborem. - Ztráta členství:kdo se odhlásí,kdo přes urgencie neplatí příspěvek,kdo je výborem vyloučen.

3/Valná hromada-má právo volit 8 členů výboru s funkč.obdobím 1 roku,4 náhradníky a dva dozorce úctů.-Dále volí čestné členy, posuzuje činnost výboru,usnáší se na návrh výboru o důležitějších věcech týkajících se kmenového kapitálu,koupi pozemků,nemovitostí,prodejí,změny stanov...

4/Zrušení družstva.-usnese-li se na tom valná hromada 3/4 veškerých členů družstva.

Při zrušení družstva připadá veškeré movité i nemovité jmění České obci sokolské !

O každé změně bylo hlasováno zvlášť,všechny pak přijaty jednomyslně.Zvláště poslední usnesení o zániku družstva má klíčový význam ve při se "lžidružstvem", které Sokolovnu uchvátilo po roce 1989, aniž by mělo se Sokolem-dnešním-cokoliv společného,jedná se o pohrobky komunistického režimu,kterým tento Sokolovnu po celá desetiletí svěřoval a Sokolu upíral.Oč je lepší dnešní doba?!/V této věci zatím bezvýhradně!Ba v této věci daleko horší,protože nemusí a činí tak,aniž by přiznávala nad sebou nějaký bič cizí velmoci!!/V dubnu vzorně vypracovány jsou stanovy odeslaný ke schválení a je objednáno nové razítko již se změněným názvem.

Stanovy byly bez vyjímek se všemi změnami schváleny zemskou politickou správou.Toto oznámeno ve schůzi výboru 25.září 1919-přepis majetku v pozemkových knihách se zřetelem ke změněnému názvu pak právně zajistil a dojednal a provedl advokát Dr.Kořínek.

Připomeňme zde tehdejší složení výboru,jak byl ustaven právě 6.března po řádné valné hromadě. Ve funkcích pracovali:předseda Karel Bubela,továrník a zemský poslanec-místopředseda Fr.Fajkus, obchodník-jednatel Jar.Jarošek,úředník-pokladník Ant.Merenda,účetní Obč.záložny-hospodář Karel Kovařík,správce Měst.elektrárny-správce domu/a lázní/ Lenka Kalandrová-.
jeji syn TATRAVEN KOMUNISTY/PROCES S HORÁKOVOU!

Předseda Karel Bubela po zvolení řekl,že funkci rád přijímá,jde mu především o to,aby stavba Sokolovny byla co nejrychleji a nejrozumněji provedena.-Hned v následné mimořádné valné hromadě se seznamuje Karel Bubela,dlouholetý přítel Mich.Urbánka,celé družstvo s plánem, jak finančně stavbu Sokolovny zajistit.Svými zkušenostmi v těchto věcech vykonal Karel Bubela pro S.mnoho.

STAVĚJME! - ALE SOKOLOVNU, NEBO JEN TĚLOCVIČNU ?!

Na valné hromadě "Družstva pro výstavbu Sokolovny" přednesl arch. Urbánek přání členů Sokola, aby se co nejdříve započalo se stavbou Sokolovny. Podpořil jej svým vystoupením i náčelník Sokola br. Julek Kohm, který zároveň zaníceně přednesl článek spisovatele Karla Vanička "Naše tělocvična". Je připomenut vznik svobodného Československa, význam Sokola a Sokolstva. Školní tělocvična Horní Školy již zdaleka nedostačuje zájmu o cvičení mezi občany a neobyčjněmu vzrůstu členské základny Sokola. V této situaci navíc školská rada rozhodla, že tuto tělocvičnu mohou a budou používat také členové "Dělnické těl.jednoty Lassal". Posléze se rozvinula rozsáhlá diskuse pokračující i v další dny.

Stavitel inž. Kubíček nabádá neukvapovat se, vypsat konkurs na náčrt tělocvičny či Sokolovny v rámcu republiky, nechat jej posoudit spolkem architektů, pak teprve zadat zhotovení plánů; přitom postupně již shromažďovat materiál. Arch. Urbánek pak připomíná, že samotná ČOS má celé soubory plánů a plánků tělocvičen a sokoloven a také schvaluje plány na nově stavěné Sokolovny. (Sám byl významným členem spolku architektů!) Frant. Turpiš navrhoje, aby byl zřízen 10-ti členný stavební výbor. Později před ukončením valné hromady se tak stane. Do výboru jsou aklamací zvoleni-stavitelé: Urbánek, Kubíček, Londin, Maňas, Gebauer, za cvičící členstvo: Kohm, Halla, K. Fajkus a dále MUDr. Kalandra a advokát Dr. Kořínek-jako právník. Všichni byli členy Sokola. Je možné, že vedle sokolství třeba někteří ze stavitelů sledovali i možnost získání stavebních zakázek pro svou firmu, ale toto bylo je a bude vždy také to nevyvrací skutečnost, že i při sledování svých osobních cílů nevykonali mnoho dobrovolného, užitečného a dobrého! Ve prospěch dobré věci. A tou věc sokolská nesporně byla a je!

Karel Bubela, továrník a zemský poslanec, právě na valné hromadě zvolený za člena výboru a hned v následující schůzi výboru zvolený i předsedou "Družstva"-nyní již se zkráceným názvem "Družstvo Sokolovny na Vsetíně", připomíná finanční současnou situaci i vše v souvislosti s Besedním domem, a zřejmě pod tlakem přání stavět ihned otevírá otázku, zda stavět Sokolovnu, což ostatně má družstvo v názvu(!), nebo jen tělocvičnu (asi poblíž Besedního sokolského domu). Tedy bez dalších spolkových klubovních a jiných místností. Rozhodně varuje před zadlužením se, dluhy jsou dle něj ocelová koule u nohou. A ač bylo proklamováno neukvapovat se, zde ihned tato valná hromada odhlasuje-postavení jen tělocvičny. že vše nakonec dopadlo jinak, byla postavena krásná Sokolovna, i když bylo nutno ještě nějaký ten rok počkat, je již věc dálšího průběhu věcí, pro nás dnes již historie vzniku této "naší" Sokolovny.

* Tz.děš!

V následné schůzi výboru řešeno, jak získat potřebné finanční prostředky pro stavbu, odhadnutý náklady na 160 000 Kčs, - současné jmění družstva tehdy činilo kolem 60 000 Kčs. Usneseno otevřít t.zv. hypotéku u přátele myšlenky postavení Sokolovny na Vsetíně. Později skutečně vkládali občané v drtivě převážné míře členové Sokola své úložky, mnozí je přímo na tuto stavbu věnovali. Úložky byly pochopitelně bezúročné. Už 15. května úpisu činily 52 000 Kčs. Vsetínští chtěli mít svůj Sokol!

CVIČIŠTĚ-STAVEBNÍ POZEMEK-NEMOVITOST DRUŽSTVA, URBÁNKOVO STAVENÍ S LET.A VAN.LÁZNĚMI

Hle,co vše družstvo pro postavení Sokolovny obhospodařovalo kromě Besedního domu.Forota upravená na cvičiště získaná 1909,Urbánková nemovitost nejprve prodaná Obč.záložně a od ní získaná r.1916. Co se zde dělo v létech 1913-1919?Již v roce 1917-po zakoupení Urbánkovy chalupy a lázní-byly provedeny nejnudnější opravy nemovitosti a uvažováno o rozšíření vanových lázní.Správcovství nad lázněmi se ujala paní Lenka Kalandrová/Dr.Kalandra bydlel u Urbánků/.Na valné hromadě v dubnu 1918 se konstatuje,že lázně prosperují,avšak opravy a rozšíření se v té době pro velké náklady neuskuteční,odkládají se.Cena koupele za dospělého byla 2K./Po zvýšení./Odložení oprav potvrzeno i v únoru 1919.Do lázní v té době dochází voj.posádka z Karlovic/ostraha hranic,neklid na Slovensku/. Lázně jsou vlastně poskytovány zdarma-15 Kčs pro obsluhu a na uhlí-rézie.Lázně provozovány zaběhnutým způsobem,jak už řečeno jinde,v popřevratové době byla pozornost zaměřena na jiné,důležitější problémy.

Cvičiště a prostranství kol reality;i o toto bylo nutno se starati,byť i jen v nejnutnějším a v omezené míře.Zvažována i možnost krátkodobého propůjčování jednotlivých částí a získávání byť i nepatrných částeck za pronájem.Při vstupu v sousedství s elektrárnou této povoleno složiti na pozemku družstva 20 vagonů uhlí,když nájem činil pouhých 10 K s tím,že elektrárna za své uhradí posunutí a navrácení plotu.Dotaz,zda by družstvo onu část pozemku neodprodala,byl odpovězen záporně,taktéž nepovoleno firmě Glesinger skladovat v zadní části cvičiště větší množství sudů/v kůlnách/.Později ale pronájmý kůlen se nevylučují/nájem 10 K za rok/.Rovněž je usneseno v dubnu 1918 opravit plot kolem cvičiště.Kůlny jsou pak pronajímány Hospod.družstvu na Vsetíně.Kol cvičiště je živý plot,je upravován stříháním,ze strany od Rokytenky v r.1919 je hřiště zabezpečeno natažením ostnatého drátu. Živý plot je vysadbou prodlužován.

V květnu 1919 - :

Velký vzmach a zájem o Sokol a cvičení vedle hlavního úkolu vybudovat tělocvičnu vede členstvo i vedení cvič.sboru k požadavku zbudování letní tělocvičny na cvičišti,neboť se nedá předpokládat,že Sokolovna bude postavena ihned.Sokolové se zavazují přispěti družstvu částkou 3000Kčs,rovněž rozeberou šopu/s nějakým zahradním nábytkem,snad k letním lázním-ještě Urbánkův,ale asi již družstva,má se s ním zacházeti šetrně/Plánek se uvoluje Urbánek zhotovit zdarma.Mají být postaveny i letní šatny.Letní tělocvična,letní šatny-vše též nazýváno letní pavilon...O měsíc později je urgován Urbánek,aby již plánek dodal.Snad nebyl zcela zdráv/dle jeho podpisu na pres.listinách,je patrná náhlá značná sešlost věkem,markantní a smutná/.Možná tehdy Urbánek ztrácel již i mnohou iluzi ve věcech kterým tolik obětoval.Nevděk,jak známo,je přirozený a daleko více světem vl ádne,nežli vděk.Předseda a místopředseda dle usnesení výboru mají za Urbánkem dojít/byl tedy asi i churavý/,dojednají dodání-termín onoho plánu a také odměnu.Pokud Urbánek termín nedodrží,má družstvo právo požádat jiného stavitele o onu službu...To bylo koncem srpna.A dosti nešetrné!

FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ DRUŽSTVA, TEDY I VSETÍNSKÉHO SOKOLA

10/4

Ne, že by Sokol neměl svého pokladníka a své hospodaření. Vybírali se příspěvky, pořádali akce, veřejná, jezdilo se vystupovat, na slety i výlety, šetřilo se na kroje, při akcích se podporovali finančně slabší jednotlivci, byla zde dobročinnost i podpora patronátních jednot. Ale jakmile se nějaká ta korunka ušetřila, byla nazvyš, hned putovala ve prospěch aktivit družstva nebo přímo na fond tělocvičny. Všichni členové žili především finančním hospodařením Družstva Sokolovny, jehož byli až na výjimky všichni aktivní vsetínští Sokolové členy a platili i tu řádně příspěvky.

Pokladníky družstva tehdy byli: Rud.Rybka/od dubna 1916 do září 1918, kdy odchází do Vídne, byl účetním Obč.záložny/- Ant.Merenda/od září 1918 do září 1919, rovněž účetní záložny, uvolil se na rok, pak rovněž odchází ze Vsetína za zaměstnáním/- Jos.Kozelka/do ledna 1922/. Revizi účtů a pokladny za rok 1917 prováděli Jan holub/správce továrny/a Životský. Ti zřejmě také v září 1918 revidovali při předávání účetnictví a pokl.knih při odchodu p.Rybky, přebíral p.Merenda, který byl zároveň kooptován do výboru. Revizory na rok 1918 byli zvoleni: opět jan Holub a St.Chovanec, účetní spořitelny a také sbormistr pěv.sboru Lumír, též sokolského/. Z legií přichází v září 1919 dřívější zdatný pracovník družstva řed.Hoblík a shodou okolností odchází účetní Merenda. Hoblík je kooptován do výboru a spolu s novým pokladníkem Kozelkou provádějí kontrolu a převzetí účetnictví po Merendovi. Rybkovi i Merendovi bylo při odchodu děkováno, vše shledáno v pořádku. Pro rok 1920 revizory opět zvoleni Jan Holub a St.Chovanec.

Jmění družstva včetně kina/kino hospodařilo samostatně, ač bylo součástí družstva/činilo dle pokladních zpráv pro valné hromady na počátku roku: 1918 - 25 tis.Kčs, 1919 - 37 tis., 1920-71 tis. Vždy zaokrouhleno na tisíce. V majetku počítáno i stavební místo i Urbánekův dům zakupený za účelem stavby Sokolovny. Hodnota Besedního domu nebyla uváděna, jednak tento majetek nebyl volně dispozibilní ku stavbě Sokolovny/snad patřil dál Sokolu? - ve fin.rozvahách jmění není nikdy družstvem uváděn a zanášen!?. Připomínáme jen, že tehdejší odhad výboru byl na postavení Sokolovny je zapotřebí mít 160 tis.

Částka na stavbu Sokolovny během roku 1919 se značně navýšila. Velký podíl měl kinematograf - kino, které po válce výtečně prosperovalo/viz v kapitolce kina/. A byla zde další mohutná pomoc, pomoc občanů, především členů Sokola, kteří si přáli, aby již i Vsetín měl svou Sokolovnu. Tuto tendenci velice dobrě podchytíl nový předseda družstva Karel Bubela, který rozvinul akci t.zv.II.hypotéky, bezúročných půjček občanů pro stavbu Sokolovny. Nastínil plán, již 2.dubna je výborem schváleno znění prospektu a závazných dopisů, vše rozesláno v počtu 200 ks zámožnějším občanům Vsetína. Již koncem května činili úpisy asi 55 tis., koncem června 75 tis., na valné hromadě počátkem roku 1920 upsáno k 90 tis., hotově složeno 40 tis. Sokolové i další tyto peníze přímo na Sok.darovali.

SOKOLSKÉ KINO V LETECH 1918-1919

Nazývali ho tehdy "kinematograf". Bylo plně v kompetenci družstva a vlastně základním zdrojem zisku. Na Vsetíně jediné! Hrávalo či promítalo se téměř výlučně jen v neděli, a to dvakrát - odpoledne a večer týž film. Návštěvy byly slušné. V prvé polovině roku byl opatřen i klavír/viz jinde/, sloužil jednak případným hudebním doprovodům filmů/podbarvení/, ale také při zábavách a hudebních produkčích, které také často spadaly do sféry kinematodboru. Však také české kvarteto znamenalo slušný zisk, mnohý výtěžek byl tehdy věnován na dobročinné účely/též o tom viz jinde, třeba na České srdce, na vdovy a sirotky, následky to války, odsouhlasena přirážka ku př.-2 hal ke každé vstupence právě ve prospěch Českého srdce/. Zisk měl být i ze zapůjčování klavíru. (To vše na jaře 1918)

Existence kina však byla ohrožena připravovaným vládním výnosem o koncesích kin, byla zde snaha převést tyto koncese tak, aby c.k.říše nějak zlepila svůj dluh váleč. invalidům a vdovám, které "svou" válkou nadělala. Výbor se utěšuje tím, že návrh nebude možno uskutečnit pro značný odpor a poškození zase jiných mnoha dalších na výnosech kin závislých. Zabezpečení chodu kinematografu byla v podstatě téměř jediná aktivita "Družstva" za války, když většinu služeb konali dobrovolně a zdarma aktivní členové Sokola: programy, plakátování - Jar. Jarošek, dozor nad dvoranou/sálem/Mich. Urbánek, Václ. Jarošek, Rud. Fajkus - později Čeněk Halla a Fr. Fajkus, službu v šatnách a u dveří - sokolky, uvádění na místa sokolský dorost. V pokladně se střídali Jan Jarošek a pan Merenda, účetní. Tato služba jakož i kinooperatéři byli odměňováni finančně, těžko ty sumy nazvat platem. Z války se konečně vrátil zkušený promítací Kříž, střídal se pak s těmi, kteří jej za války zastupovali a díky jejich neodbornosti prý byl porouchán generátor. Z obav vysokého nákladu za opravu bylo od opravy upuštěno/ještě za války/, nakonec jej opravil pan Sousedík a účtovanou částku 30 Kčs ponechal ve prospěch družstva. Též vstoupil do Sokola, tento pomalu již úspěšný továrník, vynálezce, posléze i starosta města. FILMY přijímal a odesílala sestra Geržová, úřednice na dráze.

Získat dobré filmy znamenalo též mít vysokou návštěvnost. Filmy se půjčovaly od společnosti Biografie v Praze, těsně před koncem války však p. Merenda horuje pro "Lloyd film, spol. s r.o." v Brně. Má prý dobré prosperovati a je řízena proz. předsedou Dr. Součkem ze Vsetína. Upsány dva podíly - 300 a 10 000 Kč a přistoupeno za člena společnosti. Ale již o rok později je členství zrušeno, podíly žádány zpět, ten větší navrácen, ale o oněch 300 Kč-s již je menší tahanici; vše urovnáno až koncem srpna 1919/a zdárně možná jen proto, že předsedou byl Vsetiňák?/. Zároveň s vyřizováním členství ve spol. "Lloyd" v říjnu - těsně před 28! - byla panem Lužným, tehdy členem výbora družstva žádost o obnovení koncese kina na Vsetíně a byla zřejmě kladně vyřízena. Pan Lužný krátce nato z družstva vystoupil. Po válce bylo mnoho jiného na pořadu, výbor se mnoho kinem nezabýval, alespoň dle zápisů ze schůzí. Kino bylo dobré zaběhnuté, běželo a přinášelo zisk. V neděli se již promítalo 3x/2;1/2 5; a 3 hod. Z výtěžku čer. kříži věnovaného 500 Kčs.

Vedle již zmíněné t.zv.druhé hypotéky,bezúr.půjček od členů Sokola,družstva i občanů,bylo sokolské kino daleko nejvyšším zdrojem příjmů mezi všemi ostatními. Proto malá statistika za léta 1917-1919 nebude na škodu.Uváděná čísla jsou vždy za tyto roky jak jdou po sobě/uzávěrky ku konci těch roků/.V tisících...zisky: 5 - 7 - 21.Za vstupné vybráno: 15 - 21 - 55. Za filmy/půjčovné/zaplacenou: 3 - 3 - 9. Daně: 3 - 4 - 12. Nájemné za sál: 1 - 1 a 3 tis. Z těchto zaokrouhlených čísel je patrné, jak po válce stoupala obliba filmů a návštěva kinrostla.Zisky zde uváděné jsou už konečné,tedy čisté.Je zajímavé, že kino zisky družstvu neodvádělo, ale půjčovalo,čili vedlo svou vlastní agendu,z tržeb hradilo veškeré rézie,přístroje,kinooperatéry,nájem sálu.Besední dům využíval hotelier Riedl,tomu se platil za sál nájem dle počtu představení,jinak byl sál-dvorana využíván ke kultur.akcím,slavnostem,bálům a plesům,sloužil jako provozní místnost v běžném hospodském provozu.Družstvo nikde-ani ve výbor.schůzích,ani v celoročních uzávěrkách-nevykazuje Besed.dům v majetku,ani se nikde nevyskytlo vyčíslení nájmu či nějaké jiné formy úhrady nebo smlouva o používání a vztazích kolem Besed.domu.

Dalším majetkem byla Urbánkova realita i s vanovými a letními lázněmi.Opět přehledy zisků V/L - když V-vanové byly vždy větší : 800 Kčs/300 Kčs , - 1900/130, - 3 000/500.Kromě toho nájemné od bydlících/Kalandrovi/ročně přinášelo družstvu 500 Kčs. V kolonce příspěvky a dary byl v letech 1917-1919 takový: 450 Kčs-220 Kčs-3 000 Kčs.Dle vybraných příspěvků je zřejmé, že členská základna družstva za války prudce klesala,velkého vzmachu zaznamenala ovšem po válce,i když nelze času 3 000 Kčs podělit dvěma a získat tak počet členů/ve výročních zprávách kupodivu v těch letech počty členů nejsou vykazovány!/,neboť jak uvedeno,je tato kolonka složena jak z příspěvků,tak z peněžních darů,a těch se po válce počalo scházet stále více a více.

Jiným pokusem jak přispět družstevní pokladně byla akce vydání pohlednic s kresbou a citátem presidenta republiky T.G.Masaryka.Návrh přednesl předseda družstva K.Bubela na mimoř.valné hromadě,na které byl schvalován nový název družstva a opravy stanov,dne 13.března 1919-a schválen.Kresby provedl přítel K.Bubely,mimochodem i mého otce a jeho strýce Hadaše,ak.malíř Fr.Hlavica.Již 2.dubna bylo u nakladatele Stence zadáno zhotovení 30 000 ks pohlednic/tři druhy,vždy po deseti tisících/.Cena jen režijní,za náklady,s tím,že nakladatel či vydavatel pak dle svého uvážení si další část vydá ve svůj prospěch. 14.května oznámeno,že po uzavření smlouvy už se pohledy tisknou,-22.srpna je stav:vyexpedováno 12 730 pohlednic,vráceno 2 900 ks.Na val.hromadě v únoru 1920 oznámeno zadání 5 000 ks.Těžko říci, jaký zisk skutečně tato akce přinesla,já ještě jako malý sokolík před sletem,asi v r.1947,jsem dostal za úkol asi stovku těch pohledů prodávat na ulici,tuším jsem jich 10-15 prodal,tržba činila kolem 30 Kčs.Tahle akce družstvo určitě finančně příliš nepovznesla/nápad lepší, než tištěné papírky v ceně 1 cihly prodávané ve rpospech Sokoloven,jak tehdy zvykem/.

A CO KULTURA ?

Ne, toho roku 1919, prvého roku samostatnosti, nebylo na zábavu příliš času; víme, že se plesů a tedy i tradičních sokolských šibřinek členové Sokola na Vsetíně přímo zřekli a dali přednost naléhavějším a důležitým úkolům, jež si žádala nová doba-republika právě zrozená. A od Sokola se oče-kávalo mnohé. To ale vůbec neznamená, že by tím byla odsouvána na méně důležitou kolej i oblast kultury, která byla vždy nedílnou součástí sokolského programu, ostatně i vůdčí heslo "V zdravém těle zdravý duch" plně vystihuje poměr Sokolstva ke vzdělanosti a zdravému myšlení. Tehdy zároveň přece náčelník Julek Kohm všem důrazně kladl na srdce: Co cvičitel, to učitel i vzdělavatel! Lze to ještě doplnit Tyršovou a zároveň tedy i sokolskou ideou, že každý člen Sokola se má neustále sebe-vzdělávat, být na úrovni doby, přemýšlet, znát co je dobré a co zlé, pomáhat ve vzdělání druhým.

Těmto zásadám a ideím zůstala sokolská činnost od samých počátků i v nové republice věrná. A nejen na Vsetíně, samozřejmě. Vzdělání nejsnáze lze nalézat v knihách a časopisech. Vzdělání a poučení. Sokol výrazně spolupracoval, patřicipoval, hned v samých počátcích pomáhal zakládat "Veřejnou čítárnu". Ta však zaniká a je budována "Masarykova knihovna". Veškerý inventář čítárny je věnován sokolskému "družstvu sokolovny". Naopak veškeré knihy i sokolské knihovny zábavné byly věnovány Masarykově knihovně. Mimo to byly zaslány knihy na Slovensko, mezi členy se jich za tímto účelem sešlo na 205 kusů. Pořádek v sokolské knihovně přislíbil učinit nově zvolený knihovník br. Misárek. Pro vzdělávání mládeže byly důležité časopisy. Jako první, mimo sokolské tradiční, navrhoje br. starosta Urbánek odebírat časopis "Mládí".

Je obnovována i další důležitá forma vzdělávání. Sokolské přednášky pro členy i veřejnost. Bratří lékaři Gregor a Tolar slibují celý cyklus přednášek z anatomie. Br. učitel Brodský, ~~oteče~~^{13/19} pozdějšího výtečného a význačného herce Vlastimila Brodského, dáva příslib pilné pomoci a činnosti ve vzdělávacím odboru. Začínají cvičit i žáci a žáčka. K těm nejmenším se ochotně staví v tělocvičně řada učitelů, právě již zmíněný br. Brodský a dále bratří Hadaš, Misárek, Lehký, Dlouhý, Juříček a další. Vše zdarma a s největší ochotou. Srovnejme dnes. I toto je kultura. A jaká! A příklad!

Ještě k přednáškam patří i večer s br. Fr. Hoblíkem. Vracejí se konečně i legionáři, on je jedním z nich, jinak ředitel Občanské záložny, která jistě i díky jemu mnohé dobré radou i skutkem pro vsetínský Sokol vykonala. Jeho přednáška má název: Naši na Sibiři, a je doplněna i promítáním dia-pozitivů. To bylo už 25. září a hned nato byl uspořádán slavnostní večírek na počest navrátilivých se legionářů. Opět se rozbíhají přednášky vzdělavatele před šikem. Krátké ale častější.

Již v březnu se uskutečnil koncert pěvce Emila Buriana /13.3./ a 29. listopadu přednáška Sokola-Tůmy o Těšínsku. Tolik i pro širší veřejnost. Zábavný odbor je již plně činný, obnovuje se i odbor dramatický. Halenkovo se prodává staré jeviště za 400 Kč, jednáno o místo k účinkování v Panské/Thonetově/zahradě. Formuje se jádro pěveckého sboru, většinou ze Sokolů, zatím mimo jednotu.

I VSETÍNSKÝ SOKOL SVÝM PODÍLEM PŘI OCHRANĚ MLADEŽ REPUBLIKY PŘISPĚL

Jak se vývoj a události doby vzniku Československa promítly do dění vsetínského Sokola nám nejlépe přibližují autentická sdělení současníků. Především Julia Kohma, který jako náčelník Sokola byl pověřen zřízením a velením bezpečnostní službě. Jak už řečeno, převzal velení nad četnickými stanicemi, ustavil dle pokynů Národní stráž/ze Sokolu/, z bývalých vojáků Občanskou gardu a ku ochraně a klidu na slovenské hranici Valašskou pohraniční setninu, byla ubytována na zámku. Voj. cvičení se konala i v tělocvičně/se zbraní/. Koncem ledna 1919 se "garda" rozešla, zdálo se, že už nebezpečí pominula. Jenže a nyní cituje J. Kohma doslově: Když počátkem června 1919 uherské bolševické vojsko vpadlo na Slovensko a zaplavilo širé kraje, vysílá ČOS proti nepříteli své pomocné čety. Jako první! Z naší jednoty k této akci pomoci Slovákům se dobrovolně ihned hlásí 13 bratří. Rukují ke svým plukům, čtyři pak jdou přímo ke strážní službě na Slovensko. (Plán v r. 1921)

První intervence Maďarské republiky rad se odehrála již v dubnu. Vše pak vrcholí 5. června vyhlášením voj.diktatury Slov.vládou, 6. června župa vyhlašuje povinnou mobilizaci členů Sokola 20-50-ti letých, dobrovolníci se však přijímají již od 18-ti let. Na Slovensko ovšem odcházejí nejen Sokolové. Mezi těmi, alespoň v análech vset.Sokola uveden ani vzpomenut není, i Jiří Žádník. Jen se navrátil z legií, hned odchází pomoci na Slovensko. A že to tam bylo kruté, o tom svědčí jeho osud. Přežil sice válku, ale smrt ho dohonila a svou oběť si vybrala až na Slovensku. Byl zajat, mučen, zabit, jeho tělo bylo nalezeno zohavené, oči vypíchané, jazyk vyřezaný... Byl to strýc mého otce, nejednou na tohoto dobrého člověka i jeho bratra Viktora s pohnutím vzpomínal. (Ymad ani do Štátu nestací vzbudit?)

Anály župy uvádí: Poměry na Slovensku se vyvíjely hrozivě. 11 000 sokolíků obětavě nastoupilo proti maďarským bolševikům - na záchrany Slovenska, které se právě vymanovalo z tisícileté poroby. Tehdy - 16. června byla vyhlášena pod patronací Maďarské republiky rad i bolševická Slovenská republika rad - a to 16. června. Již dne 18. června na Vsetíně konány odvody v Sokolstvu na základě již zmíněného vyhlášení ČOS. Dostavilo se 115 bratří. 63 hodnoceno označením A, 40-B, ti uznáni služby schpnými, 12 pak písmenou C. V lék. ustavené župní komisi byl i dr. Gregor, člen vsetínského Sokola. Odvody pak v další dny proběhly postupně ve Val. Meziříčí, Kloboukách, Vizovicích, Jičíně a Frenštátě. Kdo se odvodů bez příčiny nezúčastnil, byl ze sokolského hnuti vyloučen. Takto je vytvořen Sokolský pluk - Pluk svobody se stanovištěm v Brně. Ze Vsetína odjíždí 10 dobrovolníků v čel s br. Jos. Životským při mo k činné službě na Slovensko/z celé župy 100 bratří/. Ostatní odvedenci jsou podrobeni výcviku. Vojáci 14 dnů, nevojáci měsíc, místa výcviku: Znojmo, Frýdek a Brno, aby byl získán vliv na tamní dosud vlažné obyvatelstvo. Vojáci rukující přímo na Slovensko jsou vybaveni dvojím prádlem, páskami jednot a kokardou se sokolským pérem. Branné čety hlídají žel. trať na Vláře. Do bojů přímo šlo 36 br.

V této době ČOS pozastavila i veškeré plánované akce, především veřejná cvičení, která se ostatně bez narukovavších bratrů jak cvičenců tak organizátorů uskutečňovala velmi špatně a s pochybným úspěchem.

BĚŽNÝ ČI VŠEDNÍ ŽIVOT JEDNOTY - POKRAČOVÁNÍ

7/20

Takovou běžnou ovšem zdaleka ne všední událostí bývá "valná hromada" všeho členstva s volbou nového výboru i náčelnictva. Bývá tomu tak zpravidla hned počátkem roku, tedy v lednu. I v tomto sletovém roce, a snad tím spíše, že sletovém, bylo nutno "valnou hromadu" uspořádat. Zřejmě proto, že dosavadní výbor již rozjel sletové přípravy naplno na podzim min. roku, a snad i pro churavění starosty Urbánka, odbývala se tentokrát "valná hromada" dosti opožděně - až v dubnu. Náčelníkem byl opět zvolen br. Julek Kohm. Náčelnici Studeníkovou nyní již Hovadíkovou vystřídala Růžena Šimková. Místonáčelníkem všeobecným souhlasem zvolen br. Mir. Vokáč, místonáčelnici setra Boh. Láhalová. Skutečně tedy ti, kteří odváděli ve prospěch všech největší kus práce, byli nejobětavější. A na bedrech těchto vlastně staronových bylo dotáhnouti veškeré přípravy ku sletu až po slet samotný. A nebylo toho všeho málo, jak zde ještě bude ukázáno. A již i bylo.

Takže zase k tomu nejběžnějšímu. Bylo nutno se postarat o pojištění dorostu proti úrazu. Maličkost, ale jak důležitá. Kdo zná živost, neposednost, soutěživost až po mužné předvádění se a své odvahy právě v tomto dorostovém věku, ví, jak strašně důležité je udržet kázeň - a přesto - cert nikdy nespí. A jak strašná je to odměna, když obětavý cvičitel je nakonec popoháněn pro nějaký úraz svého svěřence rodiči i úřední mocí před nějaké soudy. Pojistné činilo 2 Kčs za cvičícího, v případě toho nejhoršího se prý vyplatí pojištovnou hotově 5 000 Kčs. Ale co už je to v takovém případě platno?! Bylo nutno vybírat příspěvky. U dorostu to ku př. činilo 20 hal. za měsíc. Tedy se nevybralo za rok ani na to pojistné /jak známo/, nikdy nezaplatí všichni cvičící, mládež s velkou fluktuací zvláště všechny příspěvky - na 100%. A dále v té době právě zvolený výbor hned musel řešit podporu /finanční/u členů, kteří na tom nebyli příliš dobré a výlohy se sletem byly nad jejich síly. Jenže už v zájmu nejen těch jedinců, ale i celku, v nichž tito byli v secvičených skladbách nedílnou součástí, bylo, aby se i tito sletu mohli účastnit. Proto vznikaly různé fondy z výťezků zábav i příspěvků od členstva. Též toto byly běžné a všední starosti chodu takové jednoty a jeho výboru především.

A také se shánely různé pokyny, příručky, pravidla her a j. potřebné ku sletu. Naplno se musel činit odbor krojový. Všichni přece museli odjíždět na slet plně vybaveni, kroje jak se říká - jako ze škatulky. I zde bylo ledacos nad síly a finanční možnosti jednotlivých členů, i zde se šilo, půjčovalo/nemám na myslí peníze! /vzájemně vypomáhalo/. Dále zde byla starost o nářadí. Muselo být opravováno, opravy placeny. Užívání nářadí školou bylo reciproční, tedy bez náhrady. Ale jinak jednáno s DTJ, která tělocvičnu a tedy i nářadí se Sokolem užívala napůl, aby se též napůl podíleli na nákladech na opravy nářadí. Dohodnuto. Projednáno. Zaplaceno. Spolupráce Sokola s DTJ na Hor. škole byla dobrá. NU, a do tohoto všeho vpadaly vrcholící přípravy na slet, nácvik her a zvláštních župních skladb, deb pro slet/muži "baton", ženy skladba s kužely/a konečně příprava vlastních sletových veřejných v místě - na Vsetíně - i účast na sletech župních/Val. Meziříčí-muži, Frenštát-ženy/. Nu, bylo toho !

Tělocvična a dobré nářadí je základem, alespoň co cvičení ve smyslu sokolském se týká, v zimě pak zcela určité. Toho si jistě byly vědomy i ostatní tělocvičné spolky, které ovšem většinou sokolské pojetí cvičení v celku kopírovali. Na vsetíně to byl především dělnický těl. spolek a pak Orli. Ti posledně jmenovaní měli tělocvičnu svou. Vzhledem k tomu, že Sokolové svou sokolovnu ještě neměli a dosažitelné tělocvičny byly ve městě jen dvě, na Horní a Dolní škole, z nichž pravděpodobně ta na Horní škole byla lépe vybavena, to díky i přičiněním Sokola, který zde již tradičně cvičil od založení svého i školy, a měli zde i některá nářadí svá, snažil se Lasal co nejdříve po ukončení války zajistit si u vedení Horní školy dostatek cvičebních hodin. Zřejmě získali všeobecné povolení, ale vše narazilo na tradiční rozvrh Sokolů. Asi proto se i záznamy cvič. sboru a výboru sok. liší.

Záznam cvič. sboru - únor 1919: Br. náčelník oznamuje, že místní školní rada povolila Děl. těl. jednotě používat školní těl. na Horní škole. Ale, jelikož mimo sobotu jsou všechny dny v týdnu obsazeny/dle sok. tredič. rozvrhu/, navrhne DTJ naše odstoupení čtvrtku a cvičení dorostu přesuneme ne středu a dále pondělí až do půl osmé hodiny večerní. - V dubnu záznam vypovídá, že je stále spor.

Záznam z výboru - duben 1919: A tělocvičným spolkem Lasalem, který získal škol. místnosti ku cvičení, učiní se dohoda, by-chom mohli také cvičiti. - Vše je znova a opět řešeno o prázdninách.

Schuzka Sokola s DTJ - srpen: Výsledek jednání vyzněl takto: Naše jednota hledíce plnit pokyny dané předsednictvem ČOS vyšla vstříc zdejší DTJ a postoupila úplně pondělí. (a čtvrtok?)

To poslední jednání bylo zřejmě na úrovni ředitelství školy a jednalo se o rozvrhy v těl. pro následný školní rok. DTJ/či Lasal /si vše s předstihem zajišťoval ve škol. radě/nad školami/, zatím co Sokolové měli dosti starosti s ochranou republiky/též tu poznámka o činnosti Orlů v té době jejich "slavný slet na Velehradě"/, ovšem Sokolové měli silné zastoupení ve sboru i v ředitelně Horní školy. Myslím, že to byl Urbánek, který vše nakonec vedl ke smírnému řešení - a počaly být více využívány i hodiny v tělocvičně Dolní školy. Nutno připomenout, že žactvo započalo cvičit až koncem šk. roku - na jaře - t. zv. letní běh. Čili asi mimo tělocvičny. Nároky na hodiny v tělocvičnách se na podzim zvýšily. Na Horní škole tedy cvičí muži/úterý, pátek/, řem. dorost, cvič. sbor/střead/snad i ženy, dorostenky, či žactvo - v časnějších hodinách, žen. složky pakha později spíše na Dolní škole.

A nářadí. Hospodářem zvolenem Emil Březáček, pomocníkem Zimmermann - oba výkonné cvičenci. Musí se dát spravit žíněnky, koza, vyrobit můstky, zakoupit 50 ks tyčí u Thonetů či Kohmů, dřevařských firem na Vsetíně. Jablunce je půjčeno a darováno nářadí: bradla, kuželey, hrazdová žerď, činky, stálky, starší kruhy. Dále usnešeno a br. Vlad. Kraus zhotoví schránku k uzamčení bradel. To bylo v době, kdy tělocvična využívána značně i děl. spolky/Lasalem/. Dále se urguje od frenštátského Sokola zapůjčený železný kruh a čtyřstranný žebřík pro skupiny. - Nu, bylo hodně starostí týkajících se rozpravidlení a nastartování čilého tělocvičného ruchu po válce.

CVIČENÍ A VEŘEJNÁ

Po válečných letech půstu mezi věrným členstvem byla veliká chuť do cvičení a hlad po vystupování se svým cvičením na veřejnosti- tedy t.zv.veřejná. Doba válčení a násilí se však nechtála jen tak vzdát. Vždy je dost těch, kdož rozum, jednání, dohodu nemají a neznají a ve své ubohosti a nebo i ješitnosti, ambicíznosti, vypočítavosti a karierismu dohánějí ve svém zájmu k násilí jiné, ba až k válkám. A mnohdy i sami sebe. Jak bezmezná je lidská hloupost.

Takovou předzvěstí doby společných výletů a zájezdů spojených s cvičením bývaly vycházky v kroji. První se uskutečnila dne 4. Května 1919 a vedla bratry a sestry do Polánky, kde se zároveň koñal i okrskový sraz cvičitelského sboru. Účastníci se již tradičně ráno shromáždili v aleji, stro-mořadí naproti bytu starosty Urbánka. Při sjednávání této vycházky koncem dubna zároveň dohodnuto uspořádat veřejné cvičení na Vsetíně 3. srpna a dny dorostu 31. srpna. Hned 7. května ve schůzi cvič. sboru s velkým elánem je projednáván podrobný pořad cvičení. Nikdo netušil, že za pár dnů řídila bratří opět nastoupí voj. službu. Muži i ženy hodlali vystupovat se sletovými prostnými, čtyři družstva mužů se chystala předvést své umění ve cvičení na nářadí-hrazda, kruhy, kůň na dél, vzorné družstvo předvede cvičení na vysokých bradlech. Ani tři družstva žen nehodlala se dát zahanbit, plánováno cvičení na bradlech, metacím stole a vzorného družstva na koni s madly! Jenalo se však zřejmě spíše o přeskoky, ale i jiná cvičení. Žákovský dorost vystoupí spolu s řemeslným dorostenem. Nebylo zapomenuto ani na hudbu. Tu zajistí bratr Vokáč. A má se uskutečnit i další vycházka, tentokráte do Hoštálkové. I tam asi mělo být jednáno o veřejném, především s jabluneckým náčelníkem Čeňkem Krausem.

Zda k vycházce došlo? Snad. Ale v červnu již mnozí členové cvič. sboru i cvičenci navrátili se vojáci ~~již~~ opět rukují bud přímo na pomoc Slovensku či ke svým útvarům, v červenci je dokonce celková mobilizace a odvodová řízení všech Sokolů; jaký div, že i záznamy opět chybí, další schůze se koná až v červenci. Jisto je jen jedno, že 6. července je uctěna Husova památka oslavou a přednáškou. I ona zřejmě opět formuje aktivní členy. nepoddávat se tomu, že 20 činných členů odešlo ke svým vojenským jednotkám. Máme republiku, nedáme se, oni na bojišti, my na cvičištích. Veřejná se posouvají na 17. srpna, dokonce pamatováno na počasí, nevyjde-li, bude se cvičit v neděli 24.-tého.

Jsou určeni vedoucí družstev. Prvé povede br. Vokáč, druhé br. Žárský /bude o jeho životě, který byl naplněn obětavostí a nepřímo i díky válce tak brzy ukončen, zde zvláštní vzpomínka/ třetí br. Tur - piš. Čtvrté vzorné družstvo na vysokých bradlech vystoupí pak v případě, že by se do té doby vrátili vojáci, družstvo by vedl br. Březáček Emil. Však i o něm bude jednou pojednáno, o krušných chvílích které ho stihly za II. svět. války v koncentrácích fašistů, o jeho statečném boji. Vedoucími družstev zaznamenávány: sestry Šimková, Studeníková, Koňáriková. Ženy se odkonce připravují na závody. Zde výpomoc převzeten: sestry Šimková, Studeníková, Koňáriková. - Tož taková to byla doba a takové bylo tehdy za br. Jos. Životského, který narukoval, br. Vokáč. - Tož taková to byla doba a takové bylo tehdy Sokolstvo. Myslím, že se chovalo čestně, hrdě, vzprímeně.

Některí bratři se již vrátili z bojů o Slovensko, jako třeba br. Zimmermann, a jsou srdečně vítáni. Další pro naše veřejné od útvarů sokolských pluků, kde prodělávají výcvik, vyžádá br. starosta Urbánek, bude-li to jen trochu možné, budou uvolněni. Vždyť šlo s sokolské voj. pluky! A tak všichni členové jednoty s o to větší chutí a elánem se pustili do posledních příprav veřejných.

Upřesňuje se program. Ač bude i den dorostu, vystopí i dvě skupinky dívčího dorostu, zacvičí prostná a cvičení s kroužky, bude cvičit i řemeslný dorost. Vzhledem k rozsáhlosti pořadu však návrh, aby cvičil a předvedl své číslo i balet, byl zamítnut. Ze zápisu nelze soudit, zda šlo o skupinu vedenou přímo v Sokole, nebo veřejnou při škole, vedenou sice členkou-členem Sokola, ale se školným.

Veřejné se muselo též hlásit na politickém úřadě, což si vzal na starost br. starosta Urbánek. Šlo přitom též o povolení dalších ziskových činností-bufet, tombola, zábavné hry a pod. Tyto "atrakce" měl koordinačně zase na starosti člen výboru br. Vodička. Šlo především tehdy tak zvanou ochutnávárnu-koláče, zákusky a j. pečivo, dále čajovnu, kavárnu. Bylo zapotřebí zajistit sodovky, pivo, stoly a židle. Koncesi prodeje nápojů propůjčil p. Fr. Fajkus st., hostinský. Dále se zajišťovaly plakáty, ty vytiskl Tůma, později tiskl Sokolu vše, včetně každoročního silvestrovského Vyškeřáka, byl také členem Sokola, necvičícím. Bylo později-ale i dříve-hodně členů Sokola, kteří zprvu jen participovali, vzhledem k nejrůznějším placeným službám, které konali pro Sokol, stávali se alespoň členy přispívajícími a nakonec sokolskou myšlenkou zaníceni konali mnohé služby často i nedoceněné či neocenitelné dobrovolně a navíc. Sokol učil lidi scudržnosti, ty dobré, samozřejmě. Na ocenění se neče-kalo. To také samozřejmě. Takže hodnotící slůvko nedoceněné zde není asi přesné a namístě.

Sešel se zábavný odbor a sesterský odbor/starající se o pohostinnost/a pořadatelský sbor. Upřesňoval se pořad, sled a náplň zábavních atrakcí, sestry si rozdělovaly, co která napeče, pořadatelé zajištění hladkého průběhu celého cvičení včetně průvodu, služby u vstupních bran atd. Práce kolem takového podniku bylo je a bude. Je nám to docela všení-vlastně dnes jako tehdy. Proč se tedy o tom rozepisovat? Příště tak zeširoka již určitě ne. Ale právě, že se jedná o tak všední záležitosti, že je často ani nevnímáme, nedoceňujeme, je třeba se o nich zmínit. A kdy jindy a zvláště-nežli při takové příležitosti, kdy se vše obnovuje, vše znova musí téměř z ničeho opět vzkřísit, v té nejprvnější době po dlouhé válce.

A již zde byly zkoušky. Bylo jich více, hudbu zatím nahrazoval klavír, hle, jak se nyní uplatnil, ten sokolský klavír pořízený pro kino. Dorostenky s kroužky i prostná tedy zkoušely v Besedním domě, hrála a s největší achotou tento svůj úkol byvše požádána přijala paní Brožová. Hudbu samotnou jak do průvodu tak ku cvičení zajistil br. starosta Urbánek, Sokolům tehdy vyhrávala dělnická kapela. Vstupné na dopolední zkoušky na sok. cvičišti "U Urbánka" činilo 1 korunu-již československou.

Již od rána vyhrávala "Dělnická hudba" vedená bratrem Bajerem při veřejných zkouškách. Pak přesně ve dvě hodiny odpoledne za jejího doprovodu vyrazil z Horního Města od zámku pečlivě seřazený sokolský průvod směrem k sokolskému cvičišti. Ve tři hodiny započala veřejná.

Zahajovaly ženy se svými prostnými určenými pro ještě tohoto roku konaný sjezd moravských žup v Kroměříži, kde se bude konati i velký závod žen. Nasledovalo cvičení mužů na náradí, totéž dále ženy, vše zakončeno vzorným cvičením vzorných družstev mužů a žen. Prvá část pořadu uzavřena prostnými mužů. Byla to sestava a skladba určená již pro VII. slet, který, jak rozhodnuto, bude se konati v příštím roce 1920. Jak brzy a rychle byla sokolská organizace schopná uspořádat tak velkou a náročnou akci těsně po válce! - Prvá část programu velmi úspěšně ba skvěle se vydařila a vděčnému publiku byla věnována hodinová přestávka.

V této přestávce se rozprodala živá zábava, kdo měl zájem, tak-tak stihl obejít všechny připravené atrakce, vyzkoušet svou šikovnost i štěstí na ruském kulečníku, v házení kroužků, srážení plechovek, střelbě ze vzduchovek atd. Při parku, koláčích, cukroví, limonádě či pivu se rozpravidla i čilá debata o všech věcech obecných a samozřejmě i o Sokole a jeho činnosti i významu. Mnichý rodič zde dal zapsati své dítka do cvičení, mnohý dorostenec a dorostenka smluvili svým kamarádům, přátelům možnost navštěvování i jejich družných kolektivů a cvičení. Však mládež přišla se svým cvičením na pořad ihned po přestávce. Pochlubil se se svými skupinkovými prostnými řemeslný dorost, dívky zase se skladbou, v níž náčiním byly velmi vděčné kroužky. Zároveň to byla pozvánka na "Den dorostu" - samostatné veřejné věnované žactvu a dorostu. I toto cvičení ze známých důvodů muselo být posunuto z 1. září na čtrnáctého. Počty cvičících zatím nezjištěny. Jistot však je, že počty přihlášovaných v té době byly značné. Veřejné cvičení se nadmíru vydařilo. Splnilo své poslání.

Hned o týden později se konečně konalo též odkládané župní veřejné cvičení, jehož místem konání byl určen Frýdlant. Z župní výbor. schůze - psáno doslova: Ta okolnost, že většina činných členů naší župy splnila výzvu ČOS a přihlásila se k činné službe i odvodům k Sokolskému pluku a Pluku svobody k ohlájení svobody Slovenska maďarskými bolševiky náhle a zákeřně napadeného, bylo nutno župní veřejné ve Frýdlantě odřeknouti. Však přece po uklidnění poměrů, kdy se dá očekávat návrat narukovavších, se veřejná uskuteční a obeslání tohoto cvičení členy a členkami jednot považujeme za závazné. Vsetínských tehdy cvičilo 19 bratrů a 20 sester. Cvičilo se v termínu určeném jako náhradní pro případ špatného počasí vsetínských veřejných, tedy týden po nich, 24. srpna. A jako-by určitou schválností právě toho dne nebylo počasí příliš slavné. Přesto se však župní cvičení rovněž vydařila. A pak se roztrhl celý pytél veřejných v menších jednotách - Jablunka, Hoštálková, Val. Meziříčí - tam i vsetínští Sokolové cvičili - a mnoha dalších, kteří již z časových důvodů se zúčastnit nemohli.

Již v březnu byla navržena, schválena a od té doby pilně připravována veřejná."Den dorostu" určen jako samostatné vystoupení, jednak se tím zvětší výtěžek, neboť tyto příjmy nebyly pro neziskovou organizaci, jak se dnes přemoderně říká,-jakými sokolské jednoty byly a jsou, vůbec tak nevýznamnou položkou. Lístek na hlavní veřejná členstva stál dospělou osobu 3 Kčs. Nu a pak také termín-v září kol zahájení šk.roku-byl pro propagaci a nábor šk.žactva naprosto ideální. Protože veřejná dorostu a žactva nakonec posunuta až na 14.září, předešla je ještě cvičení župní ve Frýdlantě 24.srpna a v Jablünce 7.září. Již župní bylo dobré obsazeno, 28 cvičících plánovaných župou bylo překročeno/cvičilo 19 mužů a 20 žen/, i v Jablünce přes velký počet akcí cvičilo 18 br.a 14 sester. To vše předznamenávalo i vysoké počty na "Dnech dorostu".

Ale napřed k Jablúnce. Ráno v neděli se šlo pěšky/zpět vlakem/. Bylo nutno vypomoci i s nářadím. Vsetínští se nazapojili jen do společných cvičení prostných, vystupovala i družstva na nářadí. Muži na hrazdě a kruzích a vzorné družstvo na vysokých bradlech, ženy vzorné družstvo na konina šíř. Ta-to vystoupení byla z propagačního hlediska nedocenitelná, zvyšovala popularitu Sokola na vesnicích, přiváděla těm jednotám hojně nového členstva do tělocvičen. Nářadí:hrazdu,můstek,žíněnky a další si ze Vsetína a zpět týž den na Vsetín povozem jablunečtí povezou sami.

A nyní konečně o "Dnu dorostu". Nutno předeslat, že tento den byl pojat šíře, nežli jen sokolský; veřejná byla jen jeho hlavní a dominantní částí. Veškeré přípravy byly totožné a stejně rozsáhlé, ne-li rozsáhlejší, jako při veřejných dospělých. Atrakce, občerstvení, pořadatelství, úpravy plochy hřiště-značkování, hudba atd. atd. Plocha byla však poněkud blíže k budoucímu "staveništi" sokolovny. Rozsáhlejší i tím, že cvičilo a tudíž dospělými bylo nutno připravit a vést: 55 dorostu/není jasné, zda v tom i dorostenky, nebo jsou započteny do čísla žáček?/, 72 žáků a 103 žáček. Čísla vskutku překvapivě vysoká. Žáčky cvičily s povětrníčky, žáci s tyčemi-jako prostná. Řemeslný dorost vystoupil na nářadí/hrazda, bradla, kruhy, koza-vedoucími bratří Smolík, Žárský, Zimmermann s bratrem/, řemesl.dorost dívčí-rytmické skoky s houbou za vedení sestry Studeníkové. A dále: žáci "Čardáš-Slovan jsem..." Vše končí hrami žáček a různostmi žáků. Žáčky vedla sestra Šimková R., žáky br.Vokáž, řem.dorost br. Žárský. - Já vím. Co komu dnes řeknou ta jména či cvičení s větrníčky, tyčemi... Účastníci-pamětníci už stěží jsou, museli by mít 90 let a být z řad těch nejménších-tehdy. Už si tedy nikdo nepamatuje, filmy těch dnů v hlavách přímých účastníku dávno vymazány a na skutečný filmový pás to tehdy nikdo nezaznamenával. A přece-naše fantacie a zkušenost, kolik krásných veřejných do dnešních dnů pak ještě následovalo, ta tradice se drží dodnes, radost i slzy dojetí v očích účastníků i diváků, rodiců sledujících své cvičící dítky především-a za to vše je třeba říci i díky, vzpomenout, ocenit - i tam tém dálno... O všem, i o tom, kolik práce vše dalo, hovoří dnes již jen zažloutlé stránky mnohdy docela strohých zápisů a záznamů z přípravných schůzí.-21.září se cvičilo ještě v Hoštálkové-ly bratrů a 3 sester ,po té i ve Val. Meziříčí, záznam udává 32 vset.Sokolů v kroji.

Další složkou a ne nepodstatnou, která se opět počala rozvíjet, bylo cvičení na vyšší úrovni, v té době ještě dosti nerozlučně spjaté s atletikou a vysokou výkonností na tehdejší poměry i v tomto dnes samostatném sportu. Sokolstvo a Tyrš prosazovali všeestrannost-a myslím, že podstatně rozumnější, nežli některé dnešní "obdivy"-třeba t.zv. železných mužů a j.

K tak zvaným borcům, tehdejším železným mužům, nutno počítat cvičitele, protože ti nejlepší většinou se cvičiteli stávali automaticky. Pojem trenér, trenérství zatím v zápisech tehdejšího cvičitelstelského sboru ani jinde nenalézám, dokonce ani slůvko trénovat. Tehdy se prostě cvičilo, připravovalo, sportovalo. A cvičitelských běhů, kurzů bylo něurekom. Tolik úvodem.

Je samozřejmé, že v případě "borců" zde hovořím o vedoucích I.družstev. Takže byl-li vedoucím I. družstva mužů stanoven br. Emil Březáček, znamenalo to, že to byl v té době nejlepší cvičenec, nebo z nejlepších, pokud se někdo, kdo cvičil lépe do funkce vedoucího příliš nehrnul, nebo byl ještě mladý a neměl by přirozený respekt družstva. Toto určení pochází z 15. ledna 1919. Kdysi nejlepší bolec br. Jul. Kohm, nyní náčelník, vrátil se z války zraněn. Jako cvičitel si troufá jen na VI. družstvo, kde jsou doby, kdy závodil. Zato se v zápisu toho dne objevují jména cvičenců, kteří pak po dlouhá léta budou patřit k nejlepším: Fr. Smolík-jako cvičitel čekatel, Kotrla Antonín-jako výpomocný cvičitel. Ten byl pak po dlouhá léta nářaďoveckou jedničkou na Vsetíně. Naopak jiná jména válka vymazala úplně, nebo se ocitli za zenitem svých sil. Již se neobjevují jména dobrých závodníků, jako br. Štajgla, Dufky, Gerže, Kráše Čenka/asi náčelníkem v Jablunce/, jen jako cvičitelů-bří. Fajkusů, Vokáče a dalších. Náčelník Kohm v úvod, proslovu ke cvičitelům přeje všem i jednotě mnoha zdarů a zdůrazňuje, že dosažení čehokoli dobrého lze jen při dobré kázni, hřeževnatosti a bratrství vespolek.

Ku podivu jako prvé závody se po válce alespoň v naší jednotě ohlašují závody žen. A to u příležitosti 50. výročí a trvání sesterských odborů založených v moravských jednotách. Dříve vše jen v rámci Sokola více-méně mužského. Závodí se při oslavách toho v Kroměříži. Družstva i jednotlivkyně v oddělení vyšším a nižším. Discipliny: bradla, kůň našíř s madly, kůň nadél, běh 100m, pořadová, prostná a ve cvičení s kužely. Vše provedeno bude 7. září. Věru, že i tyhle ženy musely být "železné".

Naše ženy staví družstvo v nižším oddílu: Šimková R., Látalová, Černocká, Koňaříková, Seidlová, Balejová, Hábová, Petřivalská, tedy celé 6-ti členné družstvo a dvě jednotlivkyně. Jednota hradí účastníkům cestovné, každá pak obdrží 25 Kčs na útratu. Dnes to nazýváme stravným. Výsledky, žel, zatím...

Začali zbrojit i muži. Jejich cílem však byl až slet v příštím roce. Má být vyžádán cvičitel z ČS na dobu 14 dnů. Mimo sestavy probere i cvičební soustavu a cvičení u nás dosud nepěstovaná. Hle, modernizace. Mimo nářadí budou závody obsahovat i disciplíny skok a tyči a překážkový běh/mimo jiné atleticky běžné/. Nutno se tedy k závodům ČOS začít připravovat co nejdříve. Vyjmenujeme-li borce vzor.družstva, máme ty nejlepší: Březáček, Kotrla, Novosad, Pechanec, Smolík, Zimmermann...

DOBRÝ CVIČITELSKÝ SBOR ZÁKLADEM-VAZBY NA ŽUPU

Jestliže výbor a nejvěrnější členové většinou stařešinové jsou hlavou dění jednoty, pak motorem všeho jest cvičitelský sbor. A to ještě nutno podotknout, že mnozí členové cvič.sboru bývají i členy výboru. Však také po výboru, který se po vzniku republiky sešel jako první, což je pochopitelné, ihned na to se formuje a schází cvičitelský sbor. Náčelník zvolený na valné hromadě počátkem roku 1919 Jul Kohm pak ihned svolává cvič.sbor společně s náčelnici setr.Hlavicovou. podstatné shrnuje v úvodním proslovu, volí se náměstkové náčelníků/br.Vokáč a setr.Emílie Studeníková/Cvičitelský sbor se doplňuje o čekatele/Hlavica,Sypták,Jar.Kraus,Smolík/, jedni se stanou dlouholetými oporami cvič.sboru, jiní rychle odpadnou. Kdo to s cvičitelstvím myslí poctivě-se pozná daleko nejrychleji. To není žádná politika! Jen práce a zodpovědnost.

Br.náčelník klade všem na srdce udržení nejpřísnější kázně,čte článek "Cvičitel vychovatelem", rozvádí povinnosti člena cvičitelského sboru. Nabádá cvičitele, aby do každého cvičení si vypracovali přehled cvíků k nacvičování a program cvič.hodiny. To odsouhlaseno,dále usmeseno,že se zakoupí odborné knihy pro cvičitele.Již 19.ledna se konala valná župní hromada cvičitelstva.Naše jednota je hojně zastoupena a okrskovým náčelníkem jest zvolen br.Karel Fajkus,dobrý cvičenec ještě z předválečných dob.Do župního cvič.sboru jmenováni a vysláni tito cvičitelé a cvičitelky: Kohm, Vodička,Fr.a Kar.Fajkusovi, Životský,Vokáč-vesměs stará předválečná garda,dále-Zimmermann,Jar.Kraus Studeníková, Šimková,Krausová,Látalová.Tito ponesou zodpovědnost za nácvik sletových i dalších výkondí skladeb i za přípravu družstev i jednotlivých borců k závodům. Župním náčelníkem byl zvolen opět br.Christina z Val.Meziříčí,náčelnici Pavla Kostelníková z Frenštátu.To byly silné osobnosti.

V našem ženském cvič.sboru, jak v Sokolstvu bylo tradicí,vypomáhali i mužové, v této době u nás to byl br.Jos.Životský,když narukoval zaskočil za něj br.Vokáč.A již se rozbíhají cvičitelské kurzy. Pro ženy je desetidenní od 8.srpna,vyslány sestry Šimková a Látalová.Jednota poskytne finan. podporu na náklady s kurzem spojené.Kurz nakonec započal již 3.srpna a to ve Frenštátě,nikoli ve Val.Meziříčí, jak bylo původně stanoveno.Zřejmě kvůli blížícím se veřejným a náčelnice to měla více při ruce,doma,jistě vše organizovala.Pavlu všichni milovali,byla nesmírně pečlivá.

Nedali se zahanbit ani bratři,povolávají na 14 dnů cvičitele ČOS,což byl i dozorce pro naši župu-br.Havel.O náplni bylo již zmíněno jinde,připomeňme jen,že vedl i nácvik sletových prostných. Působil na župě počátkem listopadu 1919.

Po veřejných se opět započalo s intenzivním cvičením,cvičitelé družstev byly vždy ustaveni na jeden měsíc+jejich pomahatelé./1.-4.družstvo:Pechanec,Fajkus,Vokáč,Kohm/Byly i další povinnosti, jmenovaní byli povinni si hodinu dobré předem připravit.Vset.jednota měla i pobočky,patronej -/Jánska/k řem.dorostu musí br.Zimmerman,br Žársky na delší dobu bude neprítomen- jedni se stěhuji /léčení?-Je nemocen! /.

V pilné práci, nadějích i obavách uplynul rok, první rok naší samostatnosti a republiky. Sokolstvo na čele s ČOS hledělo co nejlépe přispěti k důstojné oslavě tohoto výročí, tohoto pro nás tak významného dne. Všechny jednoty a členové s nadšením uvítali návrh uspořádati rozestavený štafetový běh s poselstvím milovanému presidentu a zároveň i bratu T.G.Masarykovi. Jednalo se o holdovací projevy jako důkazy vděčnosti, oddanosti a věrnosti sokolského členstva z jednotlivých žup. Štafety vybíhaly ze sedmi ohrožených pohraničních míst. Ta naše z Dombrové na Těšínsku. Vybíhalo se již večer/v 13 hod/27. října, celá trať Dombrová-Praha měřila 392 km a musela být zdolána v čase kratším 20 hod. Akce se těšila velké pozornosti veřejnosti i sdělovacích prostředků.

Naše župa nesla štafetu z Příbora do Hranic/běžci okrsku Frenštát z Příbora do Jičína, okrsku vsetínského z Nov.Jičína do Polomi a okrsek meziříčský z Polomi do Hranic/. Běžely se úseky po 200 metrech, čas nesměl být horší než 38 sec. Proto bylo nutno vše vyzkoušet. Na nás připadlo 16 úseků, nakonec však běželo 29 běžců tolik též úseků. Zkouška se konala od Thonetky či Pivovaru/továrna stávala naproti/až do Jablunky. Průmerný čas 35,5 sec na jeden 200m úsek byl uspokojivý.

Vyjelo se vlakem po osmé hodině ráno. V kroji, kdo neměl-tedy v civilu, ale každý běžec kromě úboru musel mít i sok.čepici s pérem, s tou se též běželo. Každý běžec dostal jízdné zaplaceno a malý příspěvek na stravu. Po doběhnutí se totiž v Jičíně spalo a ráno odjízdělo ke slavnostem 28. října do Val, Meziříčí. K jednotlivým úsekům se šlo z Jičína pěšky.

Celá akce proběhla velice úspěšně. Náš úsek z Jičína běžci zdolávali kolem deváté večerní, naše župa na trati Příbor-Hranice/35 km/dosáhla průměru 33,5 sec na 200 m, celá vzdálenost z Dombrové do Prahy byla uběhнута za 13 hod a 28 min, průměr na 200 m 33,9 sec. Komentátor poznamenává, že jsme si nevedli špatně oproti ostatním, zvláště když náš úsek byl blátilivý, samá zákruta, skloný a stoupání. Nechběla tedy ani soutěživost mezi župami, jenže-jak právě i řečeno-trať byly různé, především i co převýšení se týká. Štafeta předána presidentu republiky po 12 hodině/12 hod, 28 min/. Přeče však v průběhu došlo k provokaci. Při předávce štafety od župy severomoravské naší "jakýsi zlomyslník náhle prudce předběhl pravců štafetu, našeho prvního člena štafety, a předal sám druhému členu jakýsi starý kahanec s ohněm. A řetěz se hnul. Naštěstí vše záhy zpozorováno, zastaveno a napraveno. Naše štafeta, pouzdro zlatě zdobené s poselstvím, předáno presidentu republiky jako prvé. Nakonec ještě text odeslaný naší župou:

"Z kraje, kde stávala kolébka Palackého, připojujeme vroucí projev radostí a díků svému milovanému pantatíčkovi a předrahé republice slib věrné oddanosti-Sokolská župa Palackého,"

Žup.starosta: Mich.Urbánek.

Žup.náčelník:Fr.Chrstina.

Zdá se, že i zde je zachycen "květnatý" sloh Mich.Urbánka, o kterém již zde byla řeč.

28.ŘÍJEN 1919 - ČESKOSLOVENSKO SLAVÍ SVÉ PRVÉ NAROZENINY - PRVNÍ ROK SVOBODY A SAMOSTATNOSTI ²⁵/₁₉

Sokolové nemohou pochopitelně zůstat stranou,naopak-přispějí jak jen mohou svým dílem k důstojné oslavě prvého výročí zrodu Československa.Kromě "štafety" vyzývá ČOS všechny župy a jejich větší střediska k pořádání manifestačních schůzí a táborů spojených se slavnostními projevy.Na nich má být přijata i společná "rezoluce sokolská".

Naše župa "Valašská" uspořádá spolu s dalšími polit.organizacemi velký manifestační tábor lidu ; budou prosloveny proslový a předneseny národní písň. Odpoledne pak v Sokolském domě pořádati bude župa velkou tělocv.akademii.Jest morální povinností členů župy sokolské zúčastnit se v co největším počtu. Vše ovšem ve Valašském Meziříčí. Oficielně vset.sok.výprava čítala 65 členů.

Nu,a tak se i stalo.Vsetínská jednota na akademii byla zúčastněna vzorným družstvem,které přivedlo svá cvičení na vysokých bradlech.Mnoho členů se tábora zúčastnilo a též akademie.Jako diváci.Taktéž všichni bratři-běžci štafety.Ti přespali v Jičíně a hned ráno se dokonce povinně přesunuli k oslavám do Meziříče.Otázkou však je,nakolik těmito organizačními opatřeními bylo ochuzeno a oslabeno vlastní vsetínské "oslavování"?-Družstvo mužů tehdy vedl Jos.Životský,cvičili:Březáček,Kotrila,Novosad,Pechanec,Smolík/a Zimmermann,pokud se vrátil z voj.cvičení/.-Jen jako zajímavost:běžcům "štafety" k jejich nočnímu běhu byl jednomu každému z nich dodán kus vařeného amerického špeku,jak uvedeno v zápisu.No a co,proč ne?Ať jsme světoví... a až dodnes.-?-

Vzhledem k uvedeným okolnostem nepořádal vset.Sokol přímo v den 28.října na Vsetíně žádnou akci.Tak alespoň,byť oslabeni o "běžce", rozhodla se jednota a jeho výbor uspořádati v předvečer 28.října veřejnou akademii v Besedním domě.Zde vedle vzpomínkových projevů přednesl i br.Urbánek,starosta Sokola,obsah poselství jednotlivých žup,především župy Moravoslezské,k níž připojen i do větka župy Valašské,presidentu Masarykovi. Pokud se Vsetína týká,zdá se,že bez přispění Sokolů,a to jejich podílu na vystoupeních i organizačního,byly oslavy prvého výročí ne takové,jaké by měly být.A protože i v této době již po několik let jsou prakticky nulové,vkrádá se doměnka : že by tradice ? Na tom našem "vl asteneckém" Vsetíně...

A čas ubíhá a ubíhá.Je tu listopad.Na jeho konci se již zase nadšeně a horlivě plánuje,co dál. Již nyní se připravuje "Beseda" na únor.Vedle cvičení se v Sokolské Besedě má opět objevit jedno-aktivka divadel.odboru,hudební číslo,zpěvní číslo-a tu je zapotřebí se pozastavit.Ve Snaze zpívá velmi dobrý mužský sbor,jehož členové jsou z velké části sokolové.Dirigent Stanislav Chovanec dává dohromady úctyhodné těleso,které v příštím roce již bude sokolské,dojde k založení sokolského pěveckého sboru,který brzy bude čítat 80-100 členů.Dále se do programu počítá s hudebním číslem-na některý hud.nástroj či nástroje a konečně s recitací.Nadšení a zápal ze všech těch plánů je zcela patrné.Co přinese čas za rok,dva - dále ?

SCHŮZOVÁNÍ, FUNKCIONÁŘI, ČLENOVÉ, VĚCI OSOBNÍ...

Jen díky zápisům ze schůzí se nám dochoval mnohdy^{zde} jen odlesk značně neúplný a ne zcela přesný těch dnů dávno pominuvších, nikdy se již nevrátivších. Musíme být vděčni i za to málo. Osobních vzpomínek zachycených zápisem je poskrovnu, snad to souvisí s lidskou pohodlností, nechuti se obírat věcmi často osobními, dotýkajících se osob, až intimními, ale největším pánum je zřejmě čas, přesněji - jeho nedostatek. Sokolské schůze se již tradičně odbývaly ve Snaze/Na prostředním šenku/, tam také toho roku se konaly odvody sokolských branců, kterých se na výzvu ČOS v řádném i náhradním termínu dostavilo 115 uznaných a jen 12 s osvědčením C. Schůzovalo se však také v Besedním domě a na Pančavě. Cvičitelský sbor pak v místnostech Horní školy, když se nejdříve cvičilo v tělocvičně. Často bylo k projednání tolik záležitostí, že předsedající o 11 hodině noční schůzi přerušil a musela být ještě svolána malá "doschůze"-aby doschůzováno být mohlo. Někdy se termíny a množství akcí střetávaly, překrývaly. Schůzí a úředně muselo být řešeno, odvolání, omluva. Tak ku př. pozvání k oslavám 25. výročí trvání hodslavické jednoty muselo se odbýt jen omluvou a blahopřejným telegramem/byly veřejně na Vsetíně/.

Byly i smutné události toho roku. Zemřela sestra Geržová, členka cvič. sboru. Při rozloučení drželo šest bratří v kroji čestnou stráž u rakve. Jistě byly osobní události i radostné, ale o těch se ze zápisů můžeme jen dohadovat. Proč třeba sestra náčelnice Emilie Hlavicová po svém zvolení již téměř není jmenována, vždyť za války držely se setrou Hallovou a dalšími cvičení žen. Zato Jaroslav Hlavica pilně dochází do schůzí i cvičení. Byl to snad manžel? Narodilo se jim dítě? Nebo prostě odpadla? A ten pilný mohl být její otec a ne muž? Kdo už po tom bude dnes pátrat, zvláště, je-li takových otazníku přemnoho. Nejsou však zase tak důležité. Proč zvolený zapisovatel Trunkát provedl vzorně pár zápisů a pak jej bez slůvka pověřené zastupoval br. Vokáč; snad tehdy narukoval, ale po návratu-byl-li u útvaru při Slov.událostech, se již k pilné práci nevrátil? - Náčelnici pilně zastupovala sestra Studeníková, ke konci roku však již Studeníková-Hovadíková. A také se z činnosti jakoby vytrácí. Zato sestra Šimnková, zprvu snad jen pomahatelka, bez jakékoliv funkce odvádí téměř všechnu cvičitelskou práci u více skupin. Tož to jsou takové ty "osobní maličkosti", které nám unikají, o některých je mnoho psáno a jiní tiše a skromně pracují a vykonají mnohem víc, nežli právě, ti mnozí... Celoroční pravidelnou nenápadnou práci ku př.konal br. Sypták. Alespoň ze zápisů se zdá. Jen ze zápisů účasti na....-a na.... a.... Takových bylo samozřejmě víc, nelze všechny jmenovat.

Škodou, chybou, nedostatkem je ztráta knihy výbor.schůzí, jsou k dispozici jen zápisy ze cvičitelského sboru a pár poznámek z časopisů a sborníků. Zdá se však, že chybějící kniha zápisů ze schůzí hlavního výboru nebyla ztracena náhodně, ale spíše někým zcizena-snad zlikvidována. Ještě přijde čas ptati se: proč asi a kým? Jenže doménky není dobré vznášet a vyslovovat. Jsou cíidné.

Přehoupl se rok a první velkou akcí byla již na konci minulého roku, plného veřejných vystoupení a příprav sletu, domluvená "Beseda"-tedy vlastně akademie. Vystoupení sportovní v nejtěsnějším sepětí s kulturou. Tak, jak si to Tyrš přál. Toho roku nebyly ještě pořádány sokolské "Šibřinky", zatím se po válce dosud ani jednou "neplesalo". Termín "Besedy" určený na počátek února byl nakonec posunut až na 22.-tého.

A opět bylo hodně starostí a zařizování. Zajištění sálu, dohoda s kinem. Zajištění koncertních čísel u učitele hud. školy pana Bajera, br. Kořenský měl zajistit zpěvní čísla. Původně měl br. Kohm, náčelník, požádat Pěvecký odbor Snahy o účinkování. Víme, že se už na podzim 1919 pod vedením později br. Chovance/nebo snad byl již tehdy členem Sokola?/ustavuje větší pěvecké těleso mužů. V análech je jako datum založení uvedeno září-počet členů 24. Tedy přímo v análech sboru. Víme však, že se v Sokole zpívalo již dříve. Nakonec však pěvecký sbor nevystupuje, údajně pro neustavení sboru. Zajímavé je však to, že v sokolských análech je rok 1920 uveden jako rok vstupu celého "Pěveckého sboru"-později "Lumír"-do Sokola; jako pěvecký odbor Sokola. Br. Chovanec je předsedou zábavního odboru. Snad právě na počátku tohoto roku právě vstupem a přechodem členů i sboru k Sokolu nebyl natolik konsolidován, aby mohl vystoupit. K této otázce i ustavení dirigenta bude nutné se ještě vrátit. Dále je zajišťována jednoaktovka u dramatického odboru, což má na starosti sestra Boh. Látačová, jinak neúnavná cvičitelka, velká opora. Ona také bude recitovat v prvé i druhé části programu. Další starosti jsou s úbory; především žáků a dorostu. Po náborech a vzhledem k tomu, že u žáků je věčná a značná výměna, je i tato starost do dnešních dnů trvalá. Nakonec ještě upřesněno, že cvičení s tamburinkami nebudou cvičit ženy, ale dorostenky. Ty dvě složky tehdy ostatně cvičily hodně spolu. Rozdíl mezi ženami a dorostenkami, zvláště těmi staršími, byl nepatrny a v dobách obnovování, jak je tomu i nyní /1989-97/, byly záskoky dorostenek v prořídlých řadách žen naprosto běžné. Hudba zasmu-vena 12-ti členná, jednotlivým muzikantům se platilo , vstupné: 5, 3, 2 a 1 Kčs. Galerie Besedního domu určeny pro cvičence, diváci dole v sále. Konečný pořad byl proveden takto:

1. Hudba, 2. recitace, 3. prostná žen, 4. hudba, 5. muži a dorost bradla, 6. hudba, 7. jednoaktovka, 8. hudba.
-Přestávka- Druhá část: 1. Muži kůň na šíř, 2. hudba, 3. dorost skupiny, 4. recitace, 5. hudba, 6. dorostenky tamburiny, 7. hudba, 8. muži bílé sochy, 9. závěr.

Beseda měla úspěch. An to značný. Mohu tak soudit i z různých poznámek a noticek z dopisů mé babičky Jedličkové-Jungwirtové, které psala mému otci. Chodíval do vsetínského Sokola, ale v té době byl v učení ve Zlíně, kde i sokoloval. Vše se neslo též již ve znamení příprav sletu. Je škoda, že roky 1918-1920 jsou zachyceny téměř jen v zápisech cvič. sboru, tedy jen přípravy. Zápis-y celá kniha zápisů-výboru 1918-1922 chybí. Tam bylo místo i na zhodnocení, ohlédnutí- co a jak se zdařilo.

* Jako naměst. vedoucí odb. žen vedla záb. odbor žen/věci pohostinnosti/.

ŽACTVO A DOROST V PRVÁ POVÁLEČNÁ LÉTA - PO ROK 1920

1/20

Je jasné, že žactvo a dorost každé organizaci mají na zřeteli mravní a prosperitní vývoj státu musí ležeti na srdci v prvé řadě. Ne vše však vždy jde tak rychle a hladce, jak bychom si přáli. Jestliže dorost alespoň do jisté míry cvičil ihned společně s muži a ženami, vždyť řada dorosten - cù se výtečně osvědčila v činnosti jednoty na poli cvičitelů žactva v záskoku za cvičitele bratry kteří museli do válečného pole, pak skonsolidovat cvičení žactva od těch nejmenších za stávající situace, kdy nebyla k dispozici vlastní tělocvična, nebylo tak jednoduché.

A tak zápis či nábor, jak dnes říkáme, byl proveden až 12. a 13. května - postupně pro chlapce a pak dívky, až byla sjednána podpora učitelů Sokolů, kteří ochotně nejen na školách dítka pro cvičení získávali, ale stali se i cvičiteli. Jmenujme ty ochotné, i když ne všichni dlouho vydrželi: Lehký, Hadaš, Brodský, Misárek, Dlouhý, Burša, Juríček - vedoucím žáků ustaven br. Mir. Vokáč. Vedoucím u dívek byl br. Karel Fajkus, k dispozici zprvu byla jen sestra uč. Pospíšilová. že dorost řemeslný a dívčí pilně cvičil, toho důkazem je "Den dorostu" dne 14. září 1919, velmi zdařilý, kde cvičena již prostná/dívky povětrníčky, chlapci tyče/, také nářadí, ale i žactvo se předvedlo/čardáš, hry, různosti/, o tom však již bylo psáno zvláště.

Cvičí se na Horní i Dolní škole většinou v denních hodinách kolem páté a šesté. Ovšem zajímavé je, že pro žactvo je zřizován spíše jen letní běh. Pravděpodobně byly v zimě problémy s tělocvičnami i docházkou těch nejmenších za tmy. Ti vyspělejší žáci a žačky určitě pak cvičívali a přecházeли do dorostu, ač věkem ještě v žactvu. Snad proto je často užíváno názvu "žákovský dorost řemeslný či dívčí". V létě se mnohé mohlo také odehrávat na cvičišti mimo tělocvičnu.

že o cvičení zvláště dívek byl velký zájem svědčí zápis, ve kterém obětavá sestra Šimková sděluje, že dorost dívčí cvičí nadvakrát, protože dívek je mnoho a tělocvična malá. A tak vlastně mají tyto dívky cvičení jen jednou týdně, musí se střídat/11. února 1920/. Také praví, že kvůli čistotě je nutné vyklepat žíněnky. Učiní tak dorost chlapecký za vedení br. uč. Lehkého a dohledu školníka Sedláčka. - Blíží se však slet. A tu je nutno určit zodpovědné cvičitele skladeb: pro řemeslný dorost je určen br. Životský Jos. a br. Vodička. Bohužel již nikde ani zmínka o br. Františku Žářském, který právě tento dorost po dobu války obětavě vedl/pokud nebyl žalářován/Zemřel koncem března 1923 ve věku pouhých 28 let. Je nutné ho zde jmenovati, protože i on se ještě o tento dorost spějící ke sletu přímo zasloužil! Objevují se další jména vypomáhajících cvičitelů u žáků a žaček: br. Kalenda/viz vyprávění o jeho "tajemničení" u Urbánka/, br. Drápala, sestry Plachá, Volková, duší u dívek pak sestra Šimková. To začínal opět letní běh žactva v dubnu 1920. Žactvo ve školách uvědoměno, školám zaslány přípisy. Pořizují se kroužky/nářadí dívek/, řemeslný dorost nacvičuje prostná. Vše vrcholí. Ostatně dorost pojede na slet jako první, o týden před členstvem-19. června. Do Prahy se vypraví 18 dorosten-ců a 12 dorostenek. Tito splnili náročné zkoušky a skladby dobře ovládali.

Bratři! Chceme více světla po dobách temných? Obrodu jedince, společnosti, státu? Chceme se zara-dovat nad nabytou svobodou? Chceme si poznovu přislibit věrnost, své ideály? Chceme na své půdě přivítati národy, které mají též zásluhu na naší svobodě? Říci jim, jak je máme rádi? - Ano, chceme. A to vše si od sletu slibujeme. A národ tu myšlenku jako i jiné přijal za svou!

Ihned však přispěchali vážní a vážení činitelé s námítkami. Slet sokolský se takto stává již slavností Republiky, dle toho jej nutno připravit a vypravit. Reprezentace! Není bytů k ubytování hostí vzácných, není vozů k dopravě patrně obrovského množství lidí, není potravin pro mimopražské, je dost zkušených funkcionářů? Válka mnohé zahubila, nadělala spoušt. Není dost krojů-a jak je dnes vše dra-hé! A budou vůbec dělníci, kteří by cvičiště postavili? Nebylo by lépe rok-dva posečkat?

Odpovídáme. Pryč s obavami. Což i dříve nebyly slety slavností celého národa? Hostům postoupíme vla-stní byty, přineseme si své potraviny, pojedeme na nákladácích, aby na hosty vybyly slušné vozy, a arénu sokolskou postavíme si sami. Což nejsme vojáky Republiky, což nejsme Sokolové?! My se uskrovníme, však krásný obraz sletový neutrpí újmy a bude skvělý jako druhdy. Nejsme velkohubí. Rozvalíme ho-ru překážek, nejsme jiní, horší nežli před a za války. Proto do díla-s nadšením, obětavostí i vírou vzhůru k práci!

Tak nějak se rodila a prosazovala myšlenka uspořádat VII. sokolský slet ani ne dva roky po válce. A ta doba, jak víme, nebyla vůbec klidná a idylická. Drahota, nedostatek jídla, na vše potravinové lístky, sociální nepokoje, stranictví, problémy na hranicích a mnohé další. Ovšem znamenité dlouholeté zku-šenosti, skvělé organizační schopnosti-ku př. vydání výtečných ani dnešní dobou nepřekonaných orga-nizačních pokynů shrnujících vše od sestav, bodování, nácvik nových sportů zařazených a her až po i-deovou stránku, nebo povzbuzení a třeba i burcování jednotlivých činovníků, cvičitelů, náčelníků, sta-rostů- v konečném součtu vydaly světu překrásný slet ku radosti všech Sokolů i celého národa a k velikému překvapení, údivu i pochval těch, kdož viděli a chtěli vidět ze zahraničí, co dokáže tak mlá-dý nový stát. Již zde bylo pokládáno renomé a dobré jméno Československa, naší první republiky.

Myslím, že myšlenka uspořádati slet žila ve všech již ode dne osvobození 28. října 1918. Zrovna tak touha opět cvičit, vystupovat, pořádat veřejná a šířit tak sokolství a jeho idee ku všem a až do po-slední vesničky spolu s myšlenkou: my všichni patříme k sobě, chceme a budeme budovat krásnou vlast. A Vsetín? - jakmile byly vyřešeny problém kde cvičit jakož i cvičitelů, již 19. března je schválen připravovaný návrh uspořádati veřejná v letních měsících, 7. května 1919, schválen pořad veřejných, kde je již jasné dáno, že muži budou cvičit prostná sletová, určená pro VII. všesokolský slet! Byla tedy už až v jednotách, ČOS pracovala perfektně. Připomeněme jen, že tehdy ČOS byla svým způsobem i ga-rantem bezpečnosti republiky, nejen vojsko vznikající, ale kázen a organizace sokolská byli ti, na které občanstvo spolehalo v těch neklidných dobách. A nezapomínala na nic!

SLETOVÉ PŘÍPRAVY V JEDNOTÁCH A ŽUPÁCH...

...jistě nebyly nepodobné těm, jak probíhaly v sokolské jednotě vsetínské či župě Valašské.Jádrem všeho toho dění jako vždy předtím-a i potom-byl nácvik společných hromadných vystoupení,když zpro-fanované slůvko"masové"použít váhám.Slet však byl pestrý,měl další složky:závody,hry,velkolepé i-deové scény-později i hromadná vystoupení na nářadí.I to vše se promítalo do nácviků.O tom ale nu-tno raději pojednat v samostatných kapitolkách.To zde se bude týkat především nácviků prostných.

Základní informace přicházely z ČOS na župy, odtud vše i řízeno až po jednoty a jejich odbory.Ne-smírně důležité byly župní cvičitelské sbory.Ve Valašské župě se sešel 24.září 1919 a zprávu vse-tínské jednotě a místnímu cvič.sboru tehdy podával br.Karel Fajkus,který byl nedávno jednotou na-vržen a pak i v župě zvolen okrskovým náčelníkem.Jeho okrsek zhruba zahrnoval Vsetínsko,Vizovic-ko,Karlovicko,Klobouckoto-čož se ovšem zcela nekryje s dnešními rozlohami okresů.Sdělil,že župa povo-lává cvičitele z ČOS,br.Havla,který má nad naší župou dozor.Přijede počátkem listopadu,bude nacvi-čovat jak sletová prostná,tak nové hry a neobvyklé sporty a také závodní sestavy.Měl se zdržet cí-lich čtrnáct dnů a i vsetínská jednota si ho na pár dnů z toho zamítala.O jeho působení však zá-pis již nic nesdílejí.Zda přijel,zda působil jen v župě či i na Vsetíně?Snad o tom někde jsou záz-namy.Skutečností je,že se pilně nacvičovalo.Župní nácvičné 21.prosince se zúčastnilo 7 cvičitelů ze Vsetína,konala se ve Val.Meziříčí a i zde byl br.Havel přítomen.Víme,že probíral i cvičební sou-stavu sokolskou.Sem samozřejmě patří i názvosloví Tyršovo.

Cvič.sbor vsetínský se 7.ledna usnáší,že po pátečním cvičení se nerozejde,ale bude procvičovati postupně jednotlivé oddíly skladeb a ty pak správně nacvičovati veškeré členstvo.Tak i ve cviči-telských hodinách sboru ve středu.Samozřejmě že i ostatní-hry,závodní sestavy na nářadí,atletické disciplíny...

Zda br.Havel vedl i nácvik žen.skladeb?Těžko říci,asi ne,ale o cvičitelce z ČOS se nikde nehovo-ří.Pravděpodobně základní informace a instrukce ženy získávaly na kurzech a secvičných pro kromě-řízský slet moravských žen,což byly slavnosti k založení žen.odborů na Moravě.Kurzy prošly naše se-stry Šimková a Látalová.Ty jsou také vyslány na schuzku cvič.sboru žen do Val.Meziříčí/11.1.1920/.

Již 9.ledna se opět schází župní cvič.sbor,aby projednal zvláštní vystoupení župní na sletě.To-žiž-každá župa měla slet dále obohatit nějakým svým vlastním vystoupením.Usneseno-ne-navrženo-cvi-čení s obušky(valašskými sekýrkami),nakonec byl nacvičován a předveden t.zv.baton.Zatím pátrám,co to je,slovníky mně to neprozradily.Snad se to dozvím od br.Petráně,nejstaršího žijícího náčelníka vset.jednoty/právě se dožil 90-ti let,otcův přítel-i on náčelníčil něco let před ním-ovšem br.Pet-rán v době sletu měl 13 let a navíc v té době ještě nepůsobil ve vsetínské jednotě,tak nevím?/.

Tož takto po organizační stránce probíhaly přípravy a nácviky ve většině jednot a žup;a vlastně probíhají dodnes,nikdo nic lepšího nevynalezl,i když nová technika dnes ledacos dalšího umožnuje.Takže to povídání nic nového,spíše nudné.Ale není na škodu si uvědomit,že už tehdy...

Osvobození, samostatnost, vznik republiky, rozmach sokolského hnutí, blížící se slet-to vše mocně působí na city i mysl občanů-vsetínských sokolů. Jiné jednoty si již před válkou postavily své Sokolovny, jen na tom Vsetíně jaksi... Tak alespoň pro slet v roce 1920 mít hezké cvičiště a snad i letní tělocvičnu! Ne, Sokolovnu, tu se do té doby postavit nepodaří. Tak alespoň... Ještě v září 1919 naléhá stavební komise na archit. Urbánka, aby urychleně dodal plánek letní tělocvičny. Ne vše ale bylo tak jasné a jednoduché. Navíc pracovní nasazení br. starosty Urbánka již nebylo to, co bývalo. Stále častěji churaví. A pak se překvapivě výbor družstva po celých pět měsíců neschází. Vysvětlení? Jsou tu oslavy a slavnosti 1. výročí vzniku republiky, hned poté schůze a práce na zajištění samotného sletu, důstojného, přesvědčujícího svět. Schůze v Praze, v župě, nácvičné a valastní nácvík mnoha sletových skladeb. Bylo zapotřebí rozebrat sletové přípravy v celém rozsahu a ve všech oblastech. A vše v neuvěřitelně krátkém čase. Uvědomíme-li si, že titíž obětavci byli duší a motorem jak "Družstva", tak celé vsetínské jednoty, připočtěme k tomu, že ten, na jehož bedrech ležela po celá dlouhá léta tíže veškeré organizace a agenda župy i vsetínské jednoty, Michal Urbánek, byl již značně nemocen, je jasné, co členy výboru družstva odvedlo od rozdělané práce. Ten příval současněho dění, živého a smysluplného odsouval vše ostatní do pozadí.

Až 5. března, byla to první výborová schůze toho roku, byla nutná, blížila se valná hromada, bylo o stavbě nyní již letního pavilonu-tělocvičny, tak to bylo nazváno, jednáno. Urbánek je vyzván, aby do týdne dodal plánek-návrh. Poslední lhůta! Tož stalo se, předloženo, projednáváno na valné hromadě dne 20. března. Schváleno, ovšem s dodatkem, že fin. rozvaha, co se materiálu i prací týká, bude upřesněna. Stavba měla být převážně ze dřeva; je upozorňováno, že poválečné ceny dřeva i ostatního stavebního materiálu prudce stoupají a je nutno jednat rychle. Plánek je nutno rozšířit o zapojení šaten. Aby vše bylo postaveno rychle, měla být stavba zadána "jednomu" více místním staviteľům s tím, že ceny budou paušální a jednotkové, aniž by však utrpěla kvalita stavby. Výbor družstva měl být rozšířen kooptací všech těch, kdož skutem či radou mohli celé stavbě význačně přispět.

Jenže! - Během týdne se pánum výborům vše poněkud rozleželo v hlavě, a již na prvé výborové schůzi po valné hromadě, kdy radové zvolení hromadou mezi sebou volili obsazení funkcí/předsedu K. Bubelu, poslance, zřejmě pro zaneprázdnění střídá Boh. Kořenský, majitel Pančavy/, výbor Sokolovny na Vsetíně vydává toto prohlášení: Vzhledem k tomu, že stavba letní tělocvičny by finančně obnášela celou polovinu nákladů nutných na stavbu skutečné a definitivní tělocvičny a letní tělocvičnu by se stejně do zahájení sletu nepodařilo realisovat, bylo dohodnuto usilovat o postavení definitivní a stálé tělocvičny či Sokolovny za využití stávajícího starého domu/dříve Urbánkova/. - Rozhodnutí zřejmě správné. Kdo však tehdy jen tušil, že nová Sokolovna nebude stát ještě ani o sletě v roce 1926? - A že Urbánek s plánky nepospíchal-možná i proto, že nevěřil ani v tu letní?

PŘÍPRAVY NA ZÁVODY-AŽ PO ROZŘAĎOVACÍ SLETOVÉ

Předem nutno říci, že vsetínská sokolská jednota co závodění se týká, se špičkovými borci ani výkony vcelku chlubit nemohla, jako třeba meziříčtí, ale závodů se vždy s chutí účastnila pokud to bylo jen trochu možné. Nezapomínejme, že na rozdíl od již stovek jiných jednot neměla dosud svou vlastní tělocvičnu. Však už v září 1919, a snad i právě proto, se na schůzi cvičitelského sboru důkladně probírá nejen ta radostná skutečnost, že v r. 1920 bude slet, ale ku př., že závodní sestava bude na kruzích v klidu, volná se silovými prvky, závodit budou jednotlivci i družstva. Kruhy snad proto, že byly doménou Emila Březáčka, borce č. 1 na Vsetíně v té době. Jenže se bude mimo jiné závoditi i ve skoku, tyči, v běhu přes překážky, disciplinách to i v atletice samé ne zcela klasicky tradičními. I v tomto směru se Sokol snažil být "pokrokový". Nadšení bylo značné, s přípravami počít ihned!

V lednu 1920 už stála tato družstva: vyšší oddíl-Březáček Emil, vedoucí, dále-Chrástecký, Novosad, Kotrla, Pechanec, Smolík, Sypták, Vokáč, Zimmermann Jar., Životský Jos. Dá se jednoznačně říci, že tito byli ze vsetínských občanů i díky treningu a sokolskému životu tělesně nejzdatnější. Byla postavena i dvě družstva pro oddíl nižší. Zde už někteří v popředí jmenovaní však svému zařazení vděčí více své prestiži a ambicioznosti i co funkci se týka. a) Gerža, vedoucí, dále-Misárek, Hrčka, Fajkus Fr., Hrabina, Jungwirt Jan/bratr otce/, Štajer, Hlavica, Havránek, -b) Fajkus Kar., Táborský, Zimmermann Vl., Táborský, Březáček Ctibor, Petrás, Esterák, Babica, Kalenda, Čunek. -Bylo i družstvo nezávodících, nováčků, to vedl br. náčelník Kohm. Použil jsem této příležitosti k vyjmenování vlastně všech tech, kdož tehdy byli nejaktivnější, duší mnohé ba valné většiny činnosti v jednotě.

Již v únoru u vědomí, že jak pro nácvik tak pro samotná veř. vystoupení nemá jednota tělocvičnu, právě výše jmenovaní dokonce deputací žádají br. starostu a zároveň architekta Urbánka, aby byla zbudována alespoň letní provizorní tělocvična na cvičišti. Zřejmě k uskladnění nářadí, případnému cvičení některých nářadí i v případě nepohody. Bylo slíbeno. Už se ví z žup. předsed. cvič. sboru, že bude i samostatná atlet. část závodu-skok do délky, vrh koulí 7 kg těžkou, 200m překážek 76 cm vysokých atd. Budou župní rozřaďovací zkoušky bez vyjimek a úlev pro každého, k postupu do sletových závodů nutno docílit 70% bodů. A nejen to. Budou i ideové závody. Přesněji zkoušky. V případě rovnosti bodů, bude lepší ten, který v těchto zkouškách obstál lépe. Vskutku dbáno na zdravé tělo i ducha.

Ženy měly se složením družstva či družstev více problémů. Závodilo se na nářadí, prostných, v běhu, skoku dalekém, vrhu míčem s poutkem, vrhu koulí, sletových prostných a společném vystoupení s kuželi. Snad i tato náročnost a rozsah bylo to, co mnohé z žen odrazovalo. Byl problém s kladinou. Bylo nutno sehnat rozměry kladiny a vůbec ji pořídit. Ugovaly se kužele půjčené do Jablunky. Duší dění v ženstvu byly setry Šimková a Látalová. Živější ruch byl mezi dorostenkami. Rozřaďovací závody mají ve Frenštátě, zaplatí se jim cesta, ale jen 12 nejlepších, nejvíše, bude posláno na slet; ženám se uspořádají rozřad. závody jen místní, na Vsetíně, rozhodovat budou bývalí vset. borci: Kohm, Hala, Pokorný, Vodička-

BĚŽNÝ ČI VŠEDNÍ ŽIVOT JEDNOTY - POKRAČOVÁNÍ

Takovou běžnou ovšem zdaleka ne všechní událostí bývá "valná hromada" všeho členstva s volbou nového výboru i náčelnictva. Bývá tomu tak zpravidla hned počátkem roku, tedy v lednu. I v tomto sletovém roce, a snad tím spíše, že sletovém, bylo nutno "valnou hromadu" uspořádat. Zřejmě proto, že dosavadní výbor již rozjel sletové přípravy naplno na podzim min. roku, a snad i pro churavění starosty Urbanáka, odbývala se tentokrát "valná hromada" dosti opožděně - až v dubnu. Náčelníkem byl opět zvolen br. Julek Kohm. Náčelnici Studeníkovou nyní již Hovadíkovou vystřídala Růžena Šimková. Místonáčelníkem všeobecným souhlasem zvolen br. Mir. Vokáč, místonáčelnici setra Boh. Látalová. Skutečně tedy ti, kteří odváděli ve prospěch všech největší kus práce, byli nejobětavější. A na bedrech těchto vlastně staronových bylo dotáhnouti veškeré přípravy ku sletu až po slet samotný. A nebylo toho všechno málo, jak zde ještě bude ukázáno. A již i bylo.

Takže zase k tomu nejběžnějšímu. Bylo nutno se postarat o pojištění dorostu proti úrazu. Maličkost, ale jak důležitá. Kdo zná život, neposednost, soutěživost až po mužné předvádění se a své vahy právě v tomto dorostovém věku, ví, jak strašně důležité je udržet kázení a přesto čert nikdy nespí. A jak strašná je to odměna, když obětavý cvičitel je nakonec popoháněn pro nějaký úraz svého svěřence rodiči i úřední mocí před nějaké soudy. Pojistné činilo 2 Kčs za cvičícího, v případě toho nejhoršího se prý vyplatí pojišťovnou hotově 5 000 Kčs. Ale co už je to v takovém případě platno?! Bylo nutno vybírat příspěvky. U dorostu to ku př. činilo 20 hal. za měsíc. Tedy se nevybralo za rok ani na to pojistné/jak známo, nikdy nezaplatí všichni cvičící, mládež s velkou fluktuací zvláště, všechny příspěvky - na 100%. A dále v té době právě zvolený výbor hned musel řešit podporu/finanční/u členů, kteří na tom nebyli příliš dobře a výlohy se sletem byly nad jejich síly. Jenže už v zájmu nejen těch jedinců, ale i celku, v nichž tito byli v secvičených skladbách nedílnou součástí, bylo, aby se i tito sletu mohli účastnit. Proto vznikaly různé fondy z výtěžků zábav i příspěvků od členstva. Též toto byly běžné a všední starosti chodu takové jednoty a jeho výboru především.

BĚŽNÝ ČI VŠEDNÍ ŽIVOT SOKOLSKÉ JEDNOTY ?

9/20

Ani ve sletovém roce takový ten obyčejný, běžný, chcete-li všední život jednoty neumlká, neutichá, ba nebývá ani potlačen. Jen se více podřizuje onomu vrcholnému bodu roku, sletu. Řeknete, když obyčejný, všední, tak proč to zde vůbec rozvádět? Ale to je vlastně i otázka: a proč vůbec takhle rozepisovat jakési už každému/!!-?!/úplně vzdálené dění? K čemu to. Je to podivné. Já jen cítím, že i kdyby to nikdo nečetl, kdekdo jen odhodil, že to napsat a psát musím. Jak to vypadalo v takové obyčejné, řadové a tedy všední sokolské jednotě. I s těmi "zbytečnými" podrobnostmi, spoustou jmen lidí, které už dávno nikdo nezná, snad vyjma příbuzných a i to už přes kolikáté koleno... Co se dá dělat. - Se mnou. Proč a jak, kvůli čemu, s jakým nadšením, láskou-i neumělostí či ku prospěchu všech či jen sebe - to vše dělali. Snad mne i bolí či irituje, s jakým povznešeným až pohrdavým úsměvem dnes mnozí, a když mnozí, jak by ne především ti mladí s nosem nahoru, gestem ruky odmáchnou-to bylo, co už dnes s tím.

Ale zpět do dějů těch časů. Hned ještě před vstupem do roku 1920, tedy sletového, žádá náčelník br. Kohm výbor, aby vzdělavatelský odbor pořádal kratší přednášky před šikem, aby i v tomto směru zavládl živější ruch v tělocvičně. Zmínka tu o tom, abychom si uvědomili, na kolika užitečných "frontách" se Sokol činil. Dále tu byly odbory: zábavní, dramatický, později pěvecký, hospodářský/zde lze řadit i družstvo Sokolovny, samozřejmě cvičitelský a další, jak se postupně rozširovala činnost jednoty/loutkový, Tamburaši a j./. Těmi se více zabýval výbor, žel zápisová kniha výboru chybí z těch let, takže o přednáškách, koncertech, dobročinných akcích atd. se dozvídám jen okrajově, nahodile a třeba i oprávěnu veřejných či "Besed" tu jsou ze zápisů cvič. sboru spíše jen přípravy, nikoli již sdělení a hodnocení jak vše probíhalo a dopadlo. Tento běžný život a ruch zde vedle příprav ku sletu tu byl.

Zvláště důležité v tomto roce bylo doplňování cvičit. sboru. Byly ztráty, někdo odpadl pro nezájem, nebo přirozenou cestou-odstěhováním, jako setra cvič. Jánska-do Prahy, jiní se zase přistěhovali-ses. Albína Plachá ze Zborovic, kde byla dokonce náčelnicí cvič. sboru. Zatím se já, třeba i s Vámi, mohu dohadovat, zda se snad stala manželkou br. a cvič. pana učitele Plachého? Byla též učitelkou! Tož to už jsou takové ty osobní životní osudy. A já vím, že právě na základě sokolství vzniklo velmi mnoho krásných a šťastných manželství. Kdo to dnes ještě obecně přičte Sokolu k dobru? Do cvič. sboru je přijat Jcs. Gerža, o rok později se stane dokonce náčelníkem jednoty. To vše se dálo v únoru 1920. Současně s tímto br. náčelník znova připomíná cvič. rád, nabádá k přesnosti, dochvilnosti, rádné docházce, neomluvené absence i na schůzích budou postihováním/ztrátou cti být členem cvič. sboru-být povýšen na cvičitele, bylo tehdy ctí! - pro řadového cvičence/. Tak třeba sestra Bohuška Látalová na výzvu výboru se ujímá vedení t. zv. pohodlného/starší/družstva žen a zavede v něm kázeň v sok. duchu. Za neomluvení může být vyslovena důtka. Nu, byli na sebe tehdy docela přísní. Opět se vybírají symbolické haléřové pokuty za t. zv. "nesokolská" slova. Cvičitelem-cvičitelkou se nestávalo jen tak. Nejprve se takový dotyčný-á stali čekateli. V dubnu na návrh setry náčelní se třeba staly čekatelkami: Ljuba Sajdlová/jiný Seidlová/, Dolejší A., Hábová B. -....

BĚŽNÝ ČI VŠEDNÍ ŽIVOT SOKOLSKÉ JEDNOTY ?

9/20

Ani ve sletovém roce takový ten obyčejný, běžný, chcete-li všední život jednoty neumlká, neutichá, ba nebývá ani potlačen. Jen se více podřizuje onomu vrcholnému bodu roku, sletu. Řeknete, když obyčejný, všední, tak proč to zde vůbec rozvádět? Ale to je vlastně i otázka: a proč vůbec takhle rozepisovat jakési už každému/! ! - ? ! /úplně vzdálené dění? K čemu to. Je to podivné. Já jen cítím, že i kdyby to nikdo nečetl, kdekdo jen odhodil, že to napsat a psát musím. Jak to vypadalo v takové obyčejné, řádové a tedy všední sokolské jednotě. I s těmi "zbytečnými" podrobnostmi, spoustou jmen lidí, které už dávno nikdo nezná, snad vyjma příbuzných a i to už přes kolikáté koleno... Co se dá dělat. - Se mnou. Proč a jak, kvůli čemu, s jakým nadšením, láskou-i neumělostí či ku prospěchu všech či jen sebe- to vše dělali. Snad mne i bolí či irituje, s jakým povznešeným až pohrdavým úsměvem dnes mnozí, a když mnozí, jak by ne především ti mladí s nosem nahoru, gestem ruky odmáchnou-to bylo, co už dnes s tím.

Ale zpět do dějů těch časů. Hned ještě před vstupem do roku 1920, tedy sletového, žádá náčelník br Kohm výbor, aby vzdělavatelský odbor pořádal kratší přednášky před šikem, aby i v tomto směru zavládl živější ruch v tělocvičně. Zmínka tu o tom, abychom si uvědomili, na kolika užitečných "frontách" se Sokol činil. Dále tu byly odbory: zábavní, dramatický, později pěvecký, hospodářský/zde lze řadit i družstvo Sokolovny, samozřejmě cvičitelský a další, jak se postupně rozšiřovala činnost jednoty/loutkový, Tamburaši a j./. Těmi se více zabýval výbor, žel zápisová kniha výboru chybí z těch let, takže o přednáškách, koncertech, dobročinných akcích atd. se dozvídám jen okrajově, nahodile a třeba i oprů běhu veřejných či "Besed" tu jsou ze zápisů cvič. sboru spíše jen přípravy, nikoli již sdělení a hodnocení jak vše probíhalo a dopadlo. Tento běžný život a ruch zde vedle příprav ku sletu tu byl.

Zvláště důležité v tomto roce bylo doplňování cvičit. sboru. Byly ztráty, někdo odpadl pro nezájem, nebo přirozenou cestou-odstěhováním, jako setra cvič. Jánska-do Prahy, jiní se zase přistěhovali-ses. Albína Plachá ze Zborovic, kde byla dokonce náčelnicí cvič. sboru. Zatím se já, třeba i s Vámi, mohu dohadovat, zda se snad stala manželkou br. a cvič. pana učitele Plachého? Byla též učitelkou! Tož to už jsou takové ty osobní životní osudy. A já vím, že právě na základě sokolství vzniklo velmi mnoho krásných a šťastných manželství. Kdo to dnes ještě obecně přičte Sokolu k dobru? Do cvič. sboru je přijat Jcs. Gerža, o rok později se stane dokonce náčelníkem jednoty. To vše se dálo v únoru 1920. Současně s tímto br. náčelník znova připomíná cvič. řád, nabádá k přesnosti, dochvilnosti, rádné docházce, neomluvené absence i na schůzích budou postihováním/ztrátou cti být členem cvič. sboru-být povýšen na cvičitele, bylo tehdy ctí! - pro řadového cvičence/. Tak třeba sestra Bohuška Látalová na výzvu výboru se ujmí vedení t. zv. pohodlného/starší/družstva žen a zavede v něm kázeň v sok. duchu. Za neomluvení může být vyslovena důtka. Nu, byli na sebe tehdy docela přísní. Opět se vybírají symbolické haléřové pokuty za t. zv. "nesokolská" slova. Cvičitelem-cvičitelkou se nestávalo jen tak. Nejprve se takový dotyčný-á stali čekateli. V dubnu na návrh setry náčelní se třeba staly čekatelkami: Ljuba Sajdlová/jiný Seidlová/, Dolejší A.. Hábová B. - - -

SLETOVÉ PŘÍPRAVY V JEDNOTÁCH A ŽUPÁCH VRCHOLÍ

10/20

Organizační těla sletových příprav ležela na bedrech výborů a cvičitelských sborů žup a jednot. Ze schůzí župy přinášeli informace, organizovali a nacvičovali u mužů především bratři Jul Kohm, Karel Fajkus, Vokáč, Smolík, Živocký, posléze i Gerža, ženy v župě zastupovaly především Růžena Šimková a Božena Látalová. S příchodem jara, kdy bylo již možno využívat cvičiště, ihned se započalo i s nácvikem sletových závodivých her. Soutěžilo se v jednotách, župách a nejlepší, když každá župa byla povinna postavit vždy alespoň jedno družstvo/nejvýše však tři/pak se utkali na sletě v Praze. Nacvičovaly se tyto hry: malý pasák, házená a běžecký vylučovací závod v kruhu-u dorostu; velký pasák, špaček a vrhaná o postup míčem s poutkem. V podstatě to bylo vynikající zpestření cvičebních hodin s velikou přitažlivost pro dorost, ale s chutí hráli i muži či ženy. Ženské složky však měly, co her se týká, program poněkud chudší - házenou a výměnné běhy s kuželem. Cvičitelé i takto zcela nenápadným způsobem byli vedeni k pestrosti a zajímavosti cvičebních jednotek. Vše též upevňovalo bratrství a kamarádství členů jednotlivých skupin i celé jednoty, každý byl pyšný na výsledky úspěšných družstev v župních a tím spíše sletových závodech své jednoty.

Dále zde byla společná cvičení župní, v nichž se mohla předvést župa a také jejich skladatelé společných vystoupení. I toto bylo inspirující a výchovné. Ženy naší župy nacvičovaly společnou skladbu s kužely, muži pak baton. Dosud jsem nezjistil oč jde a zda tento název snad nějak souvisí s návrhem nacvičit spol. skladbu mužů s obušky. Slovníky, které mám k dispozici, mlčí a 90-ti letého náčelníka, kterého jsem právě včera měl při této příležitosti na návštěvě, jsem se zapomněl zeptat. To též jen pro dokreslení, jak obtížně se tak rozsáhlý materiál, byť není určen k nějakému oficielnímu publikování, dává dohromady, co vše zdržuje a pokračování oddaluje. Jak chybí třeba hlavní kniha zápisů z výboru, takže stránka hl. organizátorů, star. Urbánka a ostatních, jejich podíl na všem, též kulturní činnost, přednášky, vzdělavatelství je zde v těchto souvislostech neúplné, jakoby pomíjené.

Nácvik "batonu" byl svěřen právě ustavenému cvičiteli br. Geržovi. Cvičili jej br.: Březáček E., Zimmerman J., Smolík, Pechanec, Chrástecký, Fajkus Fr. a K., Životský J., Vokáč, Březáček Ct., Kalenda, Babica a Zimmermann L. Opatřovaly se příručky jak s popisy skladeb, tak i s pravidly závodů i her. Jejich distribuce! A také materiály k ideových zkouškám, které byly též pojaty jako závody. A konečně sletové pokyny jako takové. Kdy, kde, co, jak se v Praze chovat, kde co se dá nalézt, jak si rozvrhnout čas a vyplnit jej co nevhodnějším programem. Dorostenci odjízděli o týden dříve, po 10. červnu - vystoupení měli 20.-21. června, muži pak 27.-30. června 1920. Ještě před tím všim bylo vystoupení žactva, ale ta byla v rézii pražských jednot a škol.

Zajišťovaly se zásoby. Každá župa se stravuje sama, l. polní kuchně na 250 účastníků. V této době poválečné pro mnohé "válečníky" bylo kuchaření v přírodě běžné. Vše potřebné pro kroje-zařizuje br. Škyvara, pálestry, pálky, míčky, špačky-br. Smolík. A vlaky budou dva, vypraveny ze Vsetína a z Frýdlantu. Ale ještě nežli zapískají k odjezdu, proběhnou místní generálky-veřejná jednot a župy...

VSETÍNSKÁ SLETOVÁ VEŘEJNÁ

11/20

26.května,tři dny po župních rozřaďovacích závodech a cvičených mužů ve Val.Meziříčí,bylo rozhodnuto,že sletová veřejná na Vsetíně se uskuteční 13.června,tedy týden po rozřaďovacích závodech a cvičených žen ve Frenštátě,též župních.Nyní se již valila akce za akcí.Hned 19.června odjížděli na slet dorostenci s ubytovateli/ved.br.Fr.Fajkus/,25.června do Prahy následují dospělí.

V zápisu výboru cvič.sboru stojí:naše veřejná nechť jsou obrazem sletu.Je stanoven také pořad:
1.Dorostenky-sletová prostná,2.ženy-nářadí,kladina a bradla,3.Dorost-sletová prostná,4.baton,5.dorostenky-kroužky,6.muži-nářadí/tři družstva-střídají/kůň,bradla,hrazda,kruhy,koule a skok,7.ženy-sletová prostná,8.muži-sletová prostná,9.ženy-kužele. - Zdálo by se,že se nedostalo na vystoupení dorostenců a dorostenek pokud se nářadí či her týká.Dorostenci však měli mimo program/dopoledne?/rozřaďovací závody.Kromě toho hned 5.září,už po sletě,bude opět "Den dorostu",kde si zacvičí

A opět nastaly nám již tak dobře známé starosti se zajištěním všeho.Především hudbu.Zajišťuje ji právě "všeobecný a hlučný souhlasem"zvolený předseda zábavního odboru br.Chovanec/3.června/. Vyjednal 16-18 mužů,v případě hezkého počasí budou hráti i déle-k tanci,kromě občerstvení se každému členu vyplatí 7 Kč.Na cvičišti zatím budováno vše pro umístění hudby,pavilon a náč.můstek-a také je budováno "hlediště";jsou půjčeny bečky od piva,na ty zřejmě položeny prkna.V případě špatného počasí se bude vše konati v Besedním domě,cvičiti se bude vprostřed sálu,kol dokola diváci.

Plakáty byly vytiskeny,vylepeny.Atrakce zajišťují stejní bratři a sestry jako vloni.Opravují se však vzduchovky/Zimmermanové/ a zajišťují ceny pro střelnici/br.Vodička a Lehký/.Navíc však přibude loutkové divadlo,které donese br.Ota Pokorný.A konečně tombola.Žádají se zdejší firmy o dárky,jejich zabalení dostali na starost "ogaři" z dorostu.Dozoruje Sojny z obchodu br.Kohma.Od Kohna a jeho nábytkářské firmy darována jako 1.cena houpací židle.Ustanovenlo však,že výherce si připlatí 50 Kč.Firma Reich-sklárny rovněž věnovala 50 Kč.Za ně se nakoupí dárky,bude-li jich dosti,připíší se peníze k výtežku.Ceny se nesmí vydávat,pokud nebudou losy zcela rozprodány.Je tu podivné ustavení,že vylosovaná čísla se pomocí dalšího losování dítěte posunou.Ceny v tombole již tradičně vydává br.Táborský.Hlavní ceny vydá až po onam posunu.Los po koruně,každý vyhrává!

Také o žaludky bude postaráno.Pivo z pivovaru,sodovky od Hartmanů-cena stejná-1,20 Kčs.Kavárnu a ochutnávárnu zajišťuje ženský odbor.A složení tehdejšího zábav.odboru? :- Chovanec,Táborský,Ge - bauer/kreslil šajby pro střelnici/,Pokorný,Pokorná,manž.Hadašovi,Jedličková.Poslední je moje babička,vedla ochutnávárnu a žen.část zábav.odboru,Hadašovi pak můj strýček a tetička,jinak sestra Hermy Jedličkové;prodávali blokčky na limonády a pivo.Ale uvádím je zde jen z protekce,když už tohle vše více-méně píši spíš jen pro své potěšení,nežli pro někoho,koho by to zajímalo.

Takže jsme nachystaní? Veřejná tedy mohou vypuknout...

13.červen,den veřejných.Již od časného rána panoval čilý ruch.O půl šesté se sváželo nářadí na hřiště.Bradla,koně,hrazdu i s kůly,žíněnky z Horní školy,kladinu ze školy Dolní.Nejprve zřejmě se uskutečnily dorostenecké rozřaďovací závody na nářadí.V 10 hodin pak proběhly zkoušky celého vystoupení.Byly zřízeny dvě pokladny,jistě přední od Dolního města a zadní od Bečvy a Města horního.Vstupné na zkoušky 2 Kčs se přiliš nelišilo od odpoledního-3 Kčs,ranní program byl zřejmě obohacen o dorostenecké závody.Na oběd asi mnoho času nevybylo,to už se řadil průvod,který vyšel přesně ve dvě hodiny odpoledne.Již tradičně z Horního města.V čele hned za prapory dorostenky ve cvičebním,za nimi také v e cvičebních úborech ženy.Však také ženské složky celé vystoupení zahajovaly-a také svými již klasickými a věru výtečnými kužely zakončovaly.Svým nadšením,secvičeností,učázněností i mládím a krásou dorostenky a ženy vždy patřily k okrasám veřejných.

Cvičíš necvičíš,členům ještě při řazení průvodu bratr pokladník rozprodal vstupenky.Tak zřejmě i dalším ne vždy zcela sokolským složkám,hned za ženami totiž byly zařazeny skupiny v národních krojích,pak hudba,dorost,muži ve slavnostních krojích a konečně Sokolové v civilním obleku a zbylí.Samotné vystoupení a cvičení bylo zahájeno o půl čtvrté odpoledne.Sletová cvičení byla nacvičena pečlivě a jsou zachycena na snímcích a filmech přímo ze sletových vystoupení v Praze.Nářadí cvičila družstva mužů pod vedením E.Březáčka,Živockého a Kalendy,střídala se na zatroubení...

Škoda,že kniha zápisů se nedochovala,ale ani ta by neprozradila pestrost zážitků a různých příhod a příběhů,které se vždy při takových příležitostech odehrávají.Chvíli,někdy i dluho se o nich vypráví,až po čase vyblednou a vymizí z pamětí,zaniknou tím,jak nás pamětníci opouští.A nebylo většinou nikoho,kdo by je zaznamenal.Z toho,co leží předemnou vlastně ani nemohu tvrdit,že se vše uskutečnilo tak jak rozepsáno,třeba to počasí nedovolilo?Je tu však jedna jediná malá fotografie,na níž se ubírá průvod z Horního města a v pozadí je věž vsetínského zámku jen provizorně ještě při-krytá po požáru z r.1915.Oprava věže probíhala až kolem roku 1923.Snímek není popsán,ale dá se uvažovat s jistou mírou pravděpodobnosti,že zachycuje dění toho dne.V průvodě jsou však též žáci ,je možné,že se jedná o průvod ze dnů dorostu.Ale i tak,alespoň zachycuje tu jistou atmosféru doby, která se již nikdy nevrátí;a v dokumentech se zachovaly jen žalostné trosky toho všeho.

A přece vždy,když se taková věc podaří,dochází ke sbratření lidí,zvláště na menším městě,kde téměř každý zná každého.Ale i pak v Praze-hranice při té mezi lidmi jako by padaly,jsou zbořeny vysoké zdi,za nimiž mnohdy lidé odděleně žijí a mají k sobě navzájem daleko.A vůbec dnes se v tomto duchu,stylu a atmosféře koná již velmi málo.Já vím,jsou zase jiné akce.A přece je to škoda,mnozí mladí nic takového nepoznali,možná ani nepoznají.A kdyby jen mladí.A Sokolu dnes se na Vsetíně nic takového ani zorganizovat snad nemůže podařit.Tehdy-před tříčtvrtě stoletím-měli naši sokolští tátové,mámy,dědové alespoň to hřiště.Dnešní Sokol ani to nemá,vše bylo uzmuto-a nedá se to jinak říci-než že skutečně ukradeno.V neprospech celého města.O tom ale až iinde.

Na Letné vše hotovo, tribuny, šatny, stanový tábor, polní kuchyně... 13.a 25. června zahajuje a sletíště v počtu 11 000 cvičenců zaplnuje pražské žactvo. Na cvičovaly především školy. 20. a 21. června za přítomnosti i pres. T. G. Masaryka svá prostná a hry předvedlo 11 000 dorostenců a 10 000 dorostenek. Hlavní sletové dny ve dnech 27.-30. června vyzněly triumfálně, poprvé přiváděl muže na sletovou plochu slavný Sukův pochod "V nový život", ne všichni mohli cvičit po všechny dny, vystřídalo se jich 28 tisíc, podobně 22 000 žen. Již necvičily v námořnických halenkách, ale ve skládaných sukýnkách, halenky měly vyšívané rukávce, na hlavách se poprvé objevily šátky. Národopisné prvky v kroji byly velmi milé a nenásilné. Vystoupila i armáda. Sletová scéna byla imposantní, měla název Stavba sochy Svobody. Opakovala se 6x a vystupovalo 3 600 sokolů, kroje zapůjčilo Národní divadlo a další. Postavu Matky Vlasti ztvárnila herečka Růžena Nasková. Čechové, Moravané, Slezané a Slováci staví z balvanů symbolickou postavu Svobody, válka však dílo přeruší, légié těžce vyžebudou samostatnost a svobodu zpět a stavba může být dokončena. - 95 tisíc cvičenců, mohutné průvody těchto tisíců, tisíce zahraničních hostů i cvičících sokolů... Vraťme se však k účasti vsetínských a nejlépe vzpomínkami tehdy náčelníka br. Jul. Kohma, jak je přímo a bezprostředně zachytíl ve své kronice dopsané r. 1921:

Nesčetné překážky kladly se tehdy Sokolu proti uskutečnění sletu. Neurovnáne rozhárané poměry, bez ohledné třídní boje, rozeštvávané vrstvy pracujících, nedostatečné dosud zásobování potravinami - to zdálo se, že slet úplně znemožní. Ale Sokol vzal si za povinnost dokázat domácím i cizině, že vzdor i těmto neblahým poměrům tu stojí organizace, která pevnou vůlí všechny tyto překážky zdolá. A že se nakonec slet uskutečnil, byl celý národ Sokolstvu vděčen.

Uprostřed června spěchá jako první zásobovací, ubytovací a kuchyňský personál na čele s br. Fajkem do Prahy, aby vše připravil, za nimi od nás 18 dorostenců a 12 dorostenek k vystoupení o dnech dorostu a konečně koncem června výprava našich členů. Jaké nadšení bylo v našem městě pro slet! To dokazuje i účast. V krojích a cvičících či závodících bylo 52 bratří a sester, vedle toho 150 občanů jelo s námi stát se alespoň účastníky sletu jako diváci. Ostatně - Praha se tehdy stala středem pozornosti celého vzdělaného světa. Mezi cvičenci vystoupilo 27 bratrů a 19 žen, 15 jich závodilo až zde se lze dozvědět, že přece jen v nižším oddíle závodily dvě naše ženy, jedna z nich a 4 bratři získali malý diplom. Ve vyšším oddíle z Moravy závodila jen družstva Brna, Olomouce a naši župy. V župním družstvu startoval i vsetínský Smolík/91. místo/, družstvo skončilo 19. V družstvu však byli i borci jako bří. Indruchové. St. Indruch a br. Jos. Pagáč byli vybráni a startovali již 15. srpna shodou okolností též na VII., ale tentokrát olympijských hráč v Antverpách. Družstvo gymnastů se tehdy umístilo na čtvrtém místě. V družstvu i oba meziříčtí borci.

Ani ne týden po návratu z Prahy/7.7./-a je svolána schůze cvič.sboru,aby bylo dojednáno vše důležité ku uskutečnění "Dnu dorostu".Ač prázdniny,sešli se téměř všichni.Snad ani netušili,jak na -bité další činnosti a aktivitou tyto posletové prázdniny r.1920 budou.Každá ves,ba víška,kde Sokol třepetal křídly,dychtila také vidět,shlédnou a pokud se na cvičení sletových přímo podílela, též se pochlubit,-předvést alespoň odlesk těch slavných dnů sletu.Hned v následující schůzi o 14 dnů později usneseno:naše účast na veřejných okrskových i v jednotách jest nám povinností.Pojedeme pokud možné všude,kde o vystupování budeme požádáni,neboť je to naši povinností.-Šlo o šíření krásných myšlenek a ideálů Tyrše a Sokolstva do všech míst a místeček nové Československé republiky.A ani Slovensko nevyjímaje.Však jak náročný toho roku byl srpen a kus září napovídá kalendář akcí:

1.8.-Vizovice,8.8.-Jablunka,15.8-zájezd na Slovensko,22.8.-Nový Hrozenkov,29.8.-Velké Karlovice,12.9.-Hoštálková/bylo pak přeloženo na 22.8./-samotný "Den dorostu" na Vsetíně stanoven na 5.září . A hned také byl čten dopis od br.Diviny,Vizovického náčelníka Sokola,aby vsetinští přijeli vypomoci.Již prve bylo usnešeno,že se všude pojede v co největším počtu.Ihned je přihlášeno 15 bratrů a 10 sester cvičících.Pojede se na vozích,kdo má kolo,tak na kole.Povozy a nějaké jídlo hradí jednoty,zařizuje br.Fr.Fajkus,sraz jako obvykle v černé aleji u Urbánkového,odjezd v 6 hodin.Cvičí se sletová prostná , bradla a kruhy.To jen pro dokreslení.Do Jablunky se jelo vlakem a cvičen též meštací stůl a hrazda.Jaká nářadí možno cvičit v Hrozenkově a Karlovicích se bude ptát br.náčelník.Byla nakonec cvičena hrazda za účasti dokonce i dorostenců.

Jen zájezd na Slovensko do Trenčína se neuskutečnil.Mělo se jet na autech,ukázalo se však,že nejsou již na tuto akci peníze a bylo od ní upuštěno.Přesto se však jednotlivci zúčastnili na vlastní náklady,jako ku př.můj strýček Hadaš a dědeček Jedlička,který se právě vrátil z légií po cestě Sibiří a dál kolem světa zpět na Vsetín.Sice necvičili,ale jeli z vlasteneckého zápalu a nadšení.Ostatně-však Slovensku to bylo v následujících letech štědře co vsetinské účasti se týká vynahrazeno.

A jak dopadl "Den dorostu" na Vsetíně?Jistě,že dobře,vše bylo opět pečlivě připraveno,všechny organizační zkusenosti predešlých verejných využity,kazdý už měl předem své úkoly z dřívějších akcí dobře vyzkoušeny.Pravdou je,že náčelník po sletě nabádá některé k pilné docházce,totiž ty, pro které účastí na sletu v Praze vše končilo.Vždyť byly prázdniny!Br.J.Životský se zase pro nutné zaměstnání dočasně vzdává vedení dorostu,což je před dorosteneckými dny dosti nemilé,ale ujímá se jich obětavě br.Vokáč.Žádá cvičitele-přiděleni jsou:br.Březáček E.,Smolík a Pechanec.

Je stanoven i pořad "Dne dorostu":1.Řemeslný dorost-nářadí/bradla,hrazda/,2.Dorost dívčí-rovněž nářadí,3.žáci-sletová prostná,hry a skupiny,4.žáčky-sletová prostná,koničci a moravská beseda/nácvičila sestra Plachá/.-Bližší další údaje chybí.V knize zápisůcvič.sboru jsou listy o dvou následných ročích vyřezány.Chybí i kniha zápisů schůzí výboru-ta jediná a právě z těch let!

JAKOU SOKOLOVNU PRO VSETÍN? - VYHLÁŠENÍ SOUTĚŽE PRO ARCHITEKTY A STAVITELE

15/20

Jistě i pod tlakem členstva se výbor Družstva již týden po valné hromadě usnáší: 1/Vyhledat plány budovy č.367,Urbánkova domu,kde dosud bydlí,ale dům již patří Družstvu.Zajistí sám Urbánek . 2/ Zvolit stavební komisi.To se stane ihned. Šest členů z devíti byli sokolové,jejichž jména najdete v knize členů vedené od roku 1893 do roku 1909.Tedy mnozí zakládající Protože toho dne se psal 26,březen 1920,je zde opět doklad lživosti dnešních majitelů Sokolovny,kteří drží mocí mimo pomocí soudů-tvrdíce,že Sokolovnu postavilo Družstvo složené zdaleka ne jen ze sokolů,takže oni mají legální právo...Zbývající tři-předseda družstva hotelier na Pančavě Kořenský?-tak u něj sedávali ve "formance" při zakládání Sokola při rokování všichni,kdož se o vset.Sokol zasloužili v čele se starostou Urbánkem.Dokonce pod velkou fotografií zakládajících,ta se bohužel nezachovala.Nezachovaly se žel ani další zápisu vstupujících členů do Sokola,zřejmě vzaly zasvé za II.svět.války.Takové seznamy se hodily Němcům,takže se nelze divit,že zmizely.Je ovšem jasné,že i zbývající tři byli členy Sokola-předseda Kořenský samozřejmě,a ing.Šubrt a ing.Horák nepochybňě,i když jejich zařazení do této komise z jejich ing.titulů je jasné. A konečně 3/Vyspat soutěž - konkurs,vyzvat vsetínské stavitele,atž podají své návrhy a plánky budoucí Sokolovny-anonymně.Na vypracování soutěžních a konkurzních podmínek se nejvíce zasloužil Karel Bubela/uvedeny-viz dále/

Stavební komise se sejde 30.dubna,protože na 1.května jsou již svoláni místní stavitelé a architekti,tedy na 1.máje v 6 hod.na Pančavu,kde budou seznámeni se soutěžními podmínkami a budou si moci zapůjčit a překopírovat plány domu č.367,neboť tento dům má být vkomponován do stavby nové Sokolovny.Komise též s konečnou platností likviduje Urbánkovy plány na stavbu letní tělocvičny.Urbánek obdrží úhradu/snad 1000 Kčs,ale zřejmě společně s p.Blahoňovským,který překreslová AL plány budovy č.367,aby byly k dispozici stavitelům příštího dne/.

A tak 1.května již jedná stavební komise se šesticí vset.stavitelů:Kar.Blahoňovským,Fr.Gebaurem,Rud.Londinem,Janem Maňasem a ing.Kubičkem-všichni vesměs byli členy vset.Sokola!Tím šestým byl Michal Urbánek sám.Jenže ten, který postavil na Vsetíně tolik krásných staveb,a jak rád by stavěl i tu mu právě nejmilejší-Sokolovnu,byl již ze hry venku.Pro stáří a nemoc svou stavební a architektskou činnost prakticky neprovozoval.Navíc,dravé mládí vsetínského stavebnictví si již určitě tuto jak lukrativní tak prestižní záležitost nechtělo nechat ujít.Navíc nebylo vyloučeno, že i když zvítězí jen jeden návrh,může být stavba společným dílem i více firem.Snad kdyby tehdy ku stavbě skutečně došlo,byl by k spoluúčasti a poradě přizván jistě i ten nejzasloužilejší,ovšem stavbu vyprojektovat a vést bylo již nad jeho síly.Tož žel,ale život a především čas se zastavit nedají.

A opravdu- v poměrně tak říkajíc"šíbeniční lhůtě"-do čtrnácti dnů-bylo odevzdáno celkem šest soutěžních prací! Bohužel oč kvapněji byly návrhy vypracovány,o to pomaleji následovalo „se další.

Jaké to podmínky vlastně stanovil stavební výbor Družstva Sokolovny Na Vsetíně místním architektům a stavitelem pokoušejícím se o perspektivní návrhy budoucí Sokolovny? Tož jen ve zkratce:
 -Sokolovna budiž zbudována na pozemku "Družstva" při domě č.p.367.A to pro účely kulturní a společenské sokolskésokolské!-a pokud někomu chybí slovíčko "sportovní", pak je samozřejmě obsaženo právě v onom přívlastku "sokolské"-za tím účelem byla Sokolovna budována, ale sokolským cílům a ideálům již téměř šedesát let neslouží a je zneužívána kde kým-fašisty, komunisty a nejsmutnější na tom všem je to, že nyní dokonce sportovními podnikateli, kteří vesměs mají vazby na předešlé zneuživatele z éry totality; Sokolům je Sokolovna upírána-když jim po postavení sloužila pohopuhých deset let!!!-jak krásná to charakteristika lidské společnosti tohoto dvacátého století - především její spravedlnosti a snahy po mravném zlepšování se!). Kolem budovy budiž zachována co největší plocha pro cvičiště. Ani letní lázně/bazén/nesmí stavbou být zrušeny či poškozeny. Nad tělocvičnou-dvoranou nechť je ze tří stran galerie. Dále musí být pamatováno na kabiniči její pozdější přístavbu pro kinematograf, zrovna tak jako na budoucí přístavbu moderního divadelního jeviště, šaten atd. Dále v projektu nesmí chybět sborovna, místnosti pro čítárnu a knihovnu a menší dvorana pro výroční schůze, valné hromady, slavnostní shromáždění, kulturní akce, přednášky. Nutný je také byt pro sokolníka a samozřejmě šatny, sociální zařízení a další. Nechť je využito místnosti domu č.367, který jest v majetku družstva, ale tak, aby byly zachovány a nedošly újmy parní vanové lázně. Naopak, nutno počítat s jejich rozšířením a pozdější, zvýšení, zmíněného domu o jedno patro. Vše nutno projektovat tak, aby stavba Sokolovny architektonicky byla v souladu s tímto domem. Upozorněno též, že družstvo samo opatří materiál k stavbě nutný a zadá řemeslnické práce. Vše tak, aby byly využity cenově nejvhodnější nabídky. Za přijaté soutěžní plánky bude vyplaceno po 500 Kčs (mohou být přijaty i dva, tři), za další detailní zpracování plánů 4 000 Kčs. Stavba může být svěřena i více stavitelům, pokud by tato kooperace byla užitečná a výhodná.

Stavební komise byla připravena ihned posoudit šest bleskově dodaných návrhů, ale bylo dohodnuto, že tento posudek bude proveden za účasti pozvaného architekta z ČOS. Pozvání se ujal starosta Sokola br.Urbánek. Nejen, že se dobře znal s činovníky ČOS ze své funkce starosty jednoty i župy, absolvoval nespouštějící jednání v Praze, ale jako architekt znal i všechny stavitele angažované v ČOS. Pozval tedy dle něj toho nejkompetentnějšího, ale odpověď nepřicházela-a vůbec nepřišla. Uplynuly prázdniny a odezva žádná. Výboru družstva i staveb.komisi došla trpělivost a dne 3.září zaslal dopis přímo vedení ČOS s požadavkem na vyslání staveb. odborníka na Sokolovny přímo na Vsetín. Odpověď, zřejmě urgovaná, přišla až počátkem prosince. Bylo sděleno, že věc byla předána architektovi Beránkovi, bytem: Štěpánská 1.-Praha.-Ten se ozval až v lednu, to už šel na ČOS přípis, že Družstvo rozhodne i bez odborníka z ČOS, na Vsetín se dostavil až 1.května-přesně rok po zadání soutěže.(!)

MÁLEM UŽ - A PŘECE ZASE JEŠTĚ NE

O tom, jak vážně myšleny byly úmysly okamžitě započít se stavbou Sokolovny svědčí i následující. Zatím, co ve stolku předsedy družstva bylo uschováno šest návrhů-projektů Sokolovny od 15. června 1920, během prázdnin navozil br. Emil Březáček na místo budoucího staveniště 120 fůr písku, samozřejmě práci jistě s dalšími cvičenci provedl zdarma, však byl v té době nejlepším cvičencem a silákem jednoty. V družstvu ovšem nebyl titulován bratr, ale pan-výbor tedy konstatoval, že písek na-vezený p. Březáčkem v účtovaném množství 120 fůr přesně co do množství souhlasí. Dále výbor rozhodl dát strhnout staré šatny plovárny a polorozpadlou kůlnu/využívanou elektrárnou ku skladování posléze i okr. Hosp. družstvem/, objekty by překážely při výstavbě. Šest projektů bylo opatřeno hesly či znaky a přijato proti podpisu členy výboru, výkresy byly k nahlédnutí, s vyhodnocením se čekalo jen na přítomnost i odborníka z ČOS, jména autorů pak byla v zapečetěných obálkách opatřených stejnými názvy-hesly či znaky. Ta označení nejsou bez zajímavosti: 1/značka MZ v kruhu, 2/kružítko a trojuhelník-rovněž v kruhu, 3/"Čup"-místní nejvyšší kopec, 4/Ni zisk, ni slávu", 5/"Československá trikolora,-a konečně 6/"Stařečkovi". Tím stařečkem byl nepochybně méněn starosta br. arch. Urbánek. Tento návrh obsahoval 5 výkresů/nejvíce ze všech, ostatní obsahovaly po dvou rysech/ a jediný byl doložen i cifrou pravděpodobné výše nákladů stavby. Celý milion Kčs. Kde je ještě loňský odhad: 160 000 Kčs. Inu běžné zhodnocování poválečných cen? A že byl tím "stařečkem" nepochybně méněn Urbánek, je zřejmé. Snad tyto plány vypracoval některý z jeho žáků-stavitelů. Zda mu však tím názvem udělal radost,-nejsem si tím zrovna jist.

Pak však, jak již víme, došlo k prodlevě, pro stavbu zřejmě osoudové, kdy odborné posouzení ze stran architektů ČOS bylo, a dá se to tak říci, téměř sabotováno. Dnes už těžko jednoznačně souditi na důvody toho. Snad nevraživost, že projekt byl zadán místním stavitelům a do soutěže nebyli zahrnuti architekti ČOS, kteří projektovali většinu-desítky ba stovky sokoloven po celé republice, nebo liknavost a nechut' byla i na straně některých členů výboru družstva? Jisté je jen jedno. Dychtivému členstvu stavby Sokolovny došla trpělivost/sokolům!/. Vždyť je již dávno po sletě/k němu měla být přece postavena alespoň letní provizorní tělocvična, stavba však byla zrušena s tím, že se počne ihned po sletě se stavbou tělocvičny-Sokolovny definitivní/, a nic se neděje, "ticho po pěšině". A tak ve výboru "Družstva" je 7. prosince 1920 čten "přípis činného členstva Sokola". Je v něm požadavek, aby "Družstvo" přikročilo k brzkému vyřešení i samotné stavbě Sokolovny v zájmu rozvoje tělocvičného ruchu sokolského na Vsetíně. I zde je na místě se dnes, v roce 1997 ptát, zda tato Sokolovna tak těžce prosazovaná slouží tomu účelu, k němuž byla byt o něco později přece jen a konečně zbudována?! - Výbor bere přípis členstva, který čte sám předseda družstva Kořenský, velmi vážně, následuje dosti obsírná rozprava, z níž vychází t.zv. "Provokání ku vsetínskému obecenstvu". Na základě rozpravy je provokání koncipováno samotným předsedou "Družstva" p. Kořenským.

VE ZTRACENU KONČÍ NAKONEC VELKÉ AKTIVITY I

PROVOLÁNÍ VÝBORU I STAVEBNÍ KOMISE DRUŽSTVA K VSETÍNSKÉMU "OBECENSTVU"

Výbor družstva jednak odpovídá písemně na přípis aktivního členstva Sokola a dále se obrací na občany města Vsetína, aby se přihlásili do řad příznivců. Výzvu koncipoval předseda "družstva" Kořenský a těžko se dohádnout, zda měl na mysli jen "družstvo", které chce postavit Sokolovnu, nebo i věc sokolskou a přál si, aby přibývalo sokolského členstva. Snad obojí, ovšem nejšťastnější formulace pro věc sokolskou to rozhodně nebyla. Dále na svůj účet dal pan hotelier natisknout papírky zvané "cihly" - prodávaly se po 1 Kčs, kupující jakoby tak přispěl cihlou k té které stavbě. Byl to tehdy obvyklý způsob, jak získat od veřejnosti podporu v korunkách pro spolek stavějící si svůj Kořenskostánek. Jistě byli i přispěvatelé, kteří pak měli celé sbírky takových papírků. Dále pan Kořenský nechal vytisknout účtenky se svou firmou, "Družstvo" prý z toho bude mít sice nepatrný, ale přece jen výnos - hotelier Pančavy pak asi slušnou reklamu. Což o to. Však všechny tyto "aktivity" přivedly občany a přesvědčovat je, aby upsali se nějakým obnosem na t. zv. II. hypotéku na Sokolovnu. A ty, kteří se již upsali, žádat, aby upsanou částku skutečně bezúročně "Družstvu" poskytli.

Dále bylo rozhodnuto zajistit 200 kubíků kamene ze Lhoty, 100 000 cihel, dva vagony vápna... Zda vše členstvo přesvědčilo, není jisté. Byl už prosinec 1920 a za dveřmi valná hromada družstva, volby. Té předchází poslední den v lednu výborová schůze, na které je konstatováno: cihly nemohly být objednány, nejsou na skladě, kámen nelze dovézt, protože není sníh a tak jej nelze dopravit od lomu na cestu, z 82 000 Kčs upsaných na II. hypotéku bylo složeno jen 37 000 Kčs, z natištěných pohlednic "TGM mezi voliči" zbylo neprodáno 22 000 kusů - prodáno tedy jen 8 000. Konečně 27. ledna se ozval ČOS určený arch. Beránek. Sděluje, že pro množství práce nemůže Prahu opustit. Tak ať mu ty soutěžní návrhy na Sokolovnu pošlou "počtu" k posouzení. A tak nějak se vše postupně rozmlňovalo a nadšení opadalo. Aktivně cvičící sokolové byli samozřejmě i ve družstvu a to ve značné převaze. Jaký tedy div, že na valné hromadě nebyl pan Kořenský opět zvolen předsedou družstva, ale přes všechny ty natištěné "cihly" a účtenky se již neobjevuje ani ve výboru. Nebyl volen zřejmě především pro daný stav věci Sokolovny samý -, ale navíc těsně před volbou měl projev, ve kterém odrazuje od stavby Sokolovny, nabádá k opatrnosti, přesvědčuje všechny, že situace není dobrá po stránce finanční a příznivá ve všech ostatních okolnostech. To mu na váze jistě nepřidal. Ovšem jeho nezvolení nic nezměnilo na skutečnosti, že se nakonec nestavělo, i když ještě 7. prosince na výborové schůzi bylo jednohlasně odsouhlaseno, že se stavbou Sokolovny se započne na jaře r. 1921.

Však jak se tak nestalo, o tom více v povídání o a z valné hromady.

Cvičiště a zároveň i stavební pozemek pro Sokolovnu byl nejčastěji zdarma propůjčován místní Dělnické Tělovýchovné Jednotě/DTJ/-jak je jmenována v zápisech,kdysi též Lasalovci.I tohoto roku 1920 ústně požádali o obvyklé.Chtejí pořádat svá "veřejná" 15.srpna na cvičišti,které si kdysi po značných jednáních získali a ze skládky a mokřiska po velkém úsilí na cvičiště přebudovali sokolové.A vždy "Dětějákům"solidárně zdarma zapůjčili.Tentokrát však je vše projednáváno "Družstvo Sokolovny",o všem se důkladně ve výboru diskutuje a odpovídá se řádně-písemně.Ze odpověď koncipoval podepsaný Jar.Jarošek-jednatel a ve starém zvyku,je jasné.Ten Jarošek,který ještě v březnu končil svou jednatelskou zprávu taktó:"...a za velký a první krok vpřed pokládám usnesení výboru,aby letos na jaře postavena na cvičišti byla alespoň letní tělocvična.Další činnosti zdar!"

Na cvičišti tedy již měla stát i letní tělocvična.A že Jarošek upřímně zastupoval cvičící členstvo a že i odpověď DTJ sepsal v sokolském duchu,je jasné.Uvedme si,za jakých podmínek tehdy Sokol cvičiště propůjčoval.Na škodu to nebude :...na Vaši ústní žádost sdelenou starostovi a náčelníkovi Sokola propůjčuje Vám Družstvo Sokolovny cvičiště včetně kabin lázní jako oblékárny,též ochutnávárnu/kiosek,bufet/,prkna na lánky a další inventář bezplatně,pokud se zavážete,že následujícího dne po veřejných vše do původního stavu uvedete,cvičiště uklidíte,případné škody uhradíte.Naše ochota je vedena snahou udržovati žádoucí a snesitelné poměry,sledujeme stejně cíle,rozlišují nás jen třídní hesla.Věříme,že do budoucna zamezíte nepřátelským projevům z Vašich řad vůči sokolské jednotě i pokusům teroru proti dělníkům,kterí jsou členy naší jednoty...

Tehdy se psal rok 1920 a v mladé republice byly skutečně již rozdmýchávány jisté třídní nepokoje a nevraživosti.Nad odpovědí tehdy debatovali:Urbánek,Bubela,Halla,Gerža,Hoblík,Jarošek,Fajkus,Flok-tedy stará sokolská garda!A sešli se na schůzi jen a jen s tímto jediným bodem,obětavě, o prázdninách 6.srpna.Ti všichni si jistě též upřímně přáli,aby již byla postavena Sokolovna,nebo alespoň prozatím letní tělocvična.V družstvu i výboru byli však ještě další "družstevníci",jejichž názory budou již více "družstevní" nežli sokolské,ve výboru převládnou,což se ku příkladu projeví i v takovém propůjčování cvičiště s akcentem,kdo je tam páñem.Nelze samozřejmě odsuzovat přístup dobrého hospodáře ke svěřenému majetku,ale přesto-značně rozdílný duch,zde bude dobře patrný,tady zdaleka již ne sokolský.Jako příklad,ukázka,dokreslení vyvíjející se situace názorně dobré poslou

ží!

Ještě tohoto roku hrána dvě představení 28.října-tedy v den slavnostní za vysoké návštěvy-
v sokolském kinematografu ve prospěch Spolku invalidů/zajisté že válečných;/na rozdíl od loňské
ústní žádosti výbor již požaduje žádost písemnou.Ale bylo vyhověno.I v tom se příštího roku co-
si změní! Ale tento výbor se ještě 7.prosince jednomyslně usnáší, že když letos se to nepodaří-
lo,pak na jaře r.1921 bude určitě přikročeno ke stavbě vlastní tělocvičny na vlastním cvičišti.
Svatosvatě!

Bylo to 18.února.Úvodem přednesl jednatelskou zprávu pan-čí bratr-Jaroslav Jarošek.Nejprve se zabýval očekávaným vysvětlení,proč nebyla postavena letní tělocvična.Sdělil,že ač je rozhodnutí valné hromady neměnitelné,výbor si přece dovolil usnesení o stavbě let.tělocvičny změnit.Měl na zřeteli a jednal-jednak ve prospěch sokolské myšlenky-a co nejdříve se přiblížiti cíli "Družstva"-postavit jednotě důstojnou tělocvičnu.- Dále pak rozebírá zde již uvedené a známé věci,že stavba by stála polovinu nákladů na Sokolovnu,na což přišel výbor již za 6 dnů po loňské březnové valné hromadě,rozhodnuto tedy ihned stavět přímo Sokolovnu.Že taková věc si žádala svolání mimořádné valné hromady,to již nepodotkl.Dále rekapituluje:obstarání plánů budovy,367,vypsání soutěže o návrh na Sokolovnu,když 30.dubna byl vypracován stavební program zvolenou stavební komisí a vyzváni všichni místní stavitele ke schuzce-1.května,A již 15.června odevzdávají šest soutěžních návrhů/až dosud nevyhodnocených!/.Pak byla ČOS žádána o dobrozdání.Tu tlumočil starosta Sokola Urbánek,ale odpověď nepřicházela,výbor tedy věc 3.září u ČOS sám uruguje,ale až 4.listopadu přichází sdělení;ČOS lakonicky oznamuje,že záležitost předala arch.Beránkovi.Ten však odpoví až po dalších urgencích za tři měsíce-27.ledna.Prý nemá čas,ať mu návrhy-plánky "Družstvo"zašle k posouzení poštou.Posudek se dosud očekává.

Ale aby si členstvo nemyslelo o výboru nic zlého z neinformovanosti/svou nespokojenost totiž aktivní členové Sokola i družstva v prosinci vyjádřili přípisem/,výbor prý nadšeně několikrát v průběhu roku odhlasoval,že se stavbou bude započato v každém případě,čehož důkazem je i zakoupení a dovezení části staveb.materiálu/písek/,další materiál byl objednán./To ovšem bylo učiněno až po 7.prosinci,po předání žádosti a přání cvičícího členstva!/.Že "dnes" je situace pro stavbu daleko méně příznivá,za to mohou prý všeobecné okolnosti-všeobecná ekonomická stagnace a již změněná atmosféra ve společnosti.Proto prý i akce získávání nových členů v tomto bouřlivém období selhala.V referátu se ještě uvádí,že členů družstva je 226,z valné části to jsou příslušníci vsetínského Sokola/a skutečně,prezenční listina valné hromady oznáší jen 44 jmen a není mezi nimi snad jediné,které bych neznal ze sokolské činnosti a sokolských aktivit-většina z nich cvičí, takže povídáčky,že Sokolovnu stavěli a skládali se na ni snad i také "sokolové",jsou jen zámrérné a pusté výmysly!/.Připustíme-li,že členy družstva mohli být i občané Vsetína,kteří nebyli organizováni v Sokole,kolik jich asi bylo a jaký byl jejich přínos,když na schůzi nejdůležitější se ani neobjevili a členské příspěvky činili 5 Kčs ročně?!Jaký tedy asi byl jejich přínos?

Jiná otázka je již přístup samotných členů výboru,kteří ač sokolové,začínají víc a víc myslet "družstevně"-to jest nejen zodpovědně,ale i majetnický!Ač sami z něj většinou nějaký výnos nemají,odmítají jakékoli riziko,jednají rozšafně,sami patří ke společenské vrstvě mající jakýsi svůj majetek,podnikají,a tak se snad k "družstevnímu" staví víc majetnický,nežli je nutné.

Z VALNÉ HROMADY-POKRAČOVÁNÍ ROZPRAVY O STAVBĚ SOKOLOVNY

Po zprávě jednatelské následovaly zprávy hospodářské a pokladní. Měly následovat volby nového výboru. Pošmistr Brož/sokol a divadelník/však navrhuje, aby rozprava o Sokolovně byla, ač až bod následující, předsunuta před volby. To valnou hromadou přijato, a tak se slova ujímá dosavadní předseda družstva, pan Kořenský. Dává na uváženou, zda při nevelkých prostředcích družstva za stávající hospodářské krize bylo by dobré pustiti se do stavby. Varuje, že sebemenší neuvážený krok oddáli či dokonce znemožní stavbu Sokolovny. Je doba ohromné hospodářské nejistoty, a i když stavba tělocvičny jeví se velmi naléhavou, jen se prý nedat věhnat do nezajištěného podniku a půjček. Poté se rozvinula velká debata s mnoha názory. Ze zúčastněných jsou jmenováni: starosta Urbánek, náčelník jednoty Julek Kohm, pošm. Brož, stavitele ing. Kubíček, br. Gerža, Vodička a další. Přijat pak návrh toho posledního: Dokončit soutěž na projekt Sokolovny, zjistit náklad stavby a pak vyhlásit svolání mimořádné valné hromady. To vše provede nově zvolený výbor. A volby následovaly hned v zálepěti. Projev stávajícího předsedy družstva odrazující od stavby zřejmě zapůsobil a pan Kořenský nejen, že nebyl znovu zvolen předsedou, ale nestal se ani členem výboru. Tím členstvo dostatečně vyjádřilo svůj názor ve věci stavět či nestavět Sokolovnu. Ovšem jak už z minulého patrno, názory členstva nejsou zase až tak příliš důležité. Dnes je těžko rozhodnout, zda to bylo či nebylo ku prospěchu věci. Možná, že to bylo opravdu dobře, později získáno daleko více, právě díky obchodní taktice družstva, ale je také možné, že dnes by nebyla Sokolovna kořistí vlastně pohrobků-nebo rádobyděliců-družstva, nikoli Sokola, idee a věci sokolské jim mohou být ukradeny, jediný z nich není v Sokole a Sokolovna je věci sokolské totálně odpírána; že dnes by Sokolovna konečně po tolika letech manství v rukou těch nejhorších opět sloužila skutečné Sokolu: Kdo to už dnes rozhodne?

Po bodu voleb/o těch až při další výb.schůzi, kde se dělily funkce/následovaly volné návrhy. I tu projevili členové odhodlání započít se stavbou Sokolovny co nejdříve. Br. Životský žádá uvedení do provozu t.zv. pokladniček na Sokolovnu, br. Pokorný navrhuje, aby t.zv. cihly po 1 Kčs byly rozeslány do prodeje všem českým obchodníkům, br. Vodička předkládá návrh vydání kolků ve prospěch Sokolovny, návrh řed. Hoblíka, aby "hromada" se usnesla nevěnovat nyní ze svých prostředků na žádné účely již ničeho, aby byl sledován jen účel stavby Sokolovny byl však 19 proti 16-ti hlasům zamítnut. Názory se zřejmě různily. Navrhovatel měl patrně na mysli různá vydání "družstva" na vlastní podnikatelské záměry, které by zvyšovaly zisky "družstva"-tedy i fin.základnu pro stavbu Sokolovny. Právě byl pořízen pro kino nový promítací přístroj za 24 000 Kčs, měly být rozšířeny a opraveny lázně, které přinášely pochybný zisk, nebyly-li vlastně ztrátové atd. Členstvo zase se domnívalo-asi, že má být omezena dobročinnost, jenže jednota sama nyní, když staví-tedy chce stavět-se na solidaritu a dobročinnost jiných jednot zčasti spolehlá. Počet hlasujících dokládá, že to byla schůze rušná a také dlouhá, mnozí již šli spát, vždyť zapisovatel uvádí její ukončení o půl druhé po půlnoci!

SCHUZE VÝBORU "DRUŽSTVA" ZVOLENÉHO VALNOU HROMADOU - VOLBA DO FUNKCÍ

27.února se výbor sešel a volbou byly rozdeleny funkce.Předsedou se stal Fr.Fajkus ml.-obchodník.I zde je rozdíl oproti sokolskému řádu,starostu volí totiž přímo valná hromada.V zápise valné hromady však o volbě předsedy není zmínka.Dála se jen volba do výboru a náhradníků.Místopředsedou se stal Jan Holub-správce továrny,jednatelem osvědčený Jar.Jarošek-úředník,pokladníkem Jos.Kozelka-úředník,hospodářem Fr.Gebauer-stavitelem(tehdy jen zednický mistr),členy:Kalandrová Lenka-choť lékaře,arch.a starosta Sokola Mich.Urbánek,Čeněk Halla-strojník a Jos.Gerža-dělník.A výbor se hned rozhodl kooptovat(měl k tomu právo dané val.hromadou?!)Karla Bubelu-továrníka,Karla Ditticha-strojníka a Dr.Kořinka-advokáta.Náhradníky ve výboru byli:Rich.Kohm-obchodník,Karel Floknihař a Jan Maňas-stavitelem.Revizory účtů:Fr.Hoblík-ředitel a St.Chovanec-účetní(později ředitel spořitelny).Již i při letmém pohledu na tento výčet jmen a povolání je jasné,že žádné "hurá" stavění Sokolovny z pouhého nadšení nenastane.A také ne.Ekonomicko-peněžní způsob rozvažování mající na zřeteli především profit,zisk a stávající majetek,byl dalek toho počítat s faktorem nadšení,obětavosti a svépomoci členů Sokola.Takto byla z ničeho vybudována nejedna Sokolovna po celé naší vlasti-kož vše se ostatně asi po osmi letech plně projevilo i při stavbě vsetínské Sokolovny!Lze dokonce předpokládat jisté váhání samotného Mich.Urbánka,již nemocného-zbývali mu dva roky života,vždyť domek č.367 měl být součástí stavby Sokolovny a s byty se nepočítalo,jenže on i Dr.Kalandra a jeho choť zde bydlili!Navíc-při liknavosti ČOS i rozháranosti v družstvu,kdy činné členstvo cvičící volalo:stavět,výbor:ještě ne!-zkušený stavitele Urbánek musel mít pocchyby.Ač-a jak! - vdobách své mladosti a mužné síly po Sokolovně toužil.Jistě nejvíce ze všech!

Nebyl-li hoteliér Kořenský valnou hromadou přes všechny své "aktivitý" po odrazujícím projevu stavět-nestavět znova zvolen ani za člena výboru,pak výbor ponechal paradoxně stavební komisi při výboru beze změny a v ní i Boh.Kořenského.Brzy se však komisi poděkoval a neměl pro ni další úkoly, posledním bylo:vyhodnotit konečně soutěž místních stavitelů na plán budoucí Sokolovny.Protože arch.Beránek ani ČOS se neozývali,byl pověřen jednatel Jar.Jarošek,aby při prvé příležitostné cestě do Prahy Beránska osobně navštívil.

Dalším signálem, jak to výbor doopravdy se započetím stavby Sokolovny myslel, bylo rozhodnutí o zakoupeném stavebním kameni,který ležel ve Lhotě.Ušněl se,že vzhledem ke klesajícím cenám bude vhodné kámen co nejrychleji odprodat. Bylo ho 80 m³.že je to poněkud v rozporu s tvrzením výboru,že je všeobecná krize,nejistá doba a ceny stoupají nikomu nevadilo.Právě kvůli tomu hlavně rádi stavbu Sokolovny nezahajovat.Dnes už těžko uhádnout, jak vše bylo a co za čím bylo.Faktem je, že schůzovních zápisů se úvahy o započetí stavby svatosvatě přislíbené zcela vytrácí,jedná se hlavně o prosperitě kina,lázní,jejich rekonstrukci...-a až 17.dubna přichází posudek experta ČOS ohledně plánků a soutěže,což sice poněkud zvíří stojatou vodu,ale nikterak moc...

UKONČENÍ SOUTĚŽE - ROZPUŠTĚNÍ STAVEBNÍ KOMISE

Po celý počátek roku 1921 se věc stavby Sokolovny nepohnula z místa,ba téměř jako by byla zapomenuta.Zdá se,že důležitější pro výbor byl kinematograf,ztrácející se zisky v lázních,cvičiště jako majetek,později jako možná atrakce zimní s možností výnosu-kluziště.Až 17.dubna na výborové schůzi,když nebylo zbytí,přišel totiž konečně tak dlouho očekávaný posudek na soutěžní návrhy vsetínských stavitelů na novou Sokolovnu od odborníka ČOS na takové stavby,arch.br.Beránka.Jak se ukázalo a asi i dalo očekávat,v očích experta nenalezl milosti žádný z návrhů.V zápisu není rozvedeno,co a jak,je jen usneseno neotvírati zapečetěné obálky s tajenou informací,kdo ze stavitelů který návrh podal.Místo toho pozván Fr.Beránek,aby přijel na Vsetín,a na místě vše ještě jednou posoudil.Skutečně se tak stalo,arch.Beránek se dostavil 1.května na Vsetín a opět na žádost stavební komise vše posoudil.Zpravuje nás o tom zápis ze dne 11.května.

Beránek po obhlídce terénu budoucího staveniště se sešel téhož dne se stavební komisí a podal jí dobrozdání,které ovšem nedopadlo nikterak dobrě,nic se nezměnilo na jeho úsudcích,takže se komise rozhodla neudělit cenu nikomu,toliko zakoupiti návrh zvaný "Českosl.trikolora" za 500 Kčs ,protože ten jediný prý vyhovujícím způsobem řešil i stávající hřiště na parcele/co do plochy/- a umožňoval nejlevnější způsob stavby.Tedy na samotném řešení Sokolovny nebylo zřejmě nalezeno expertem nic pozitivního.Jistě,zkušenosti stavitelů tělocvičen z Prahy musely být mnohem vyšší.Jaký div.Měli i zaběhlou praxi a desítky plánů v rukávě,po obchodní stránce jistě nepřišli zkrátka.

Po otevření obálek bylo zjištěno,že návrh "Trikolora" podal stav.ing.Kubíček.A nejen.I"ni zisk,ni slávu" a "Trojúhelník a kružítko v kruhu"-byly od něj.Tak se zabezpečil proti konkurenci.Naopak návrhy "Čup" a "Stařečkovi" náhle neměli obálku se jménem tvůrce/?/,takže "anonymové" byli vyzváni,aby si své návrhy osobně vyzvedli, poslední návrh "MZ" byl od hospodáře družstva,stavitele Gebaura.

A rozhodnuto:Protože není ani vhodného návrhu,ani situace za nynějších hospodářských poměrů není příznivá,nelze zatím pamýšleti na stavbu Sokolovny,která by byla důstojná a odpovídala žáda -nému účelu;usneseno odložiti stavbu na pozdější dobu.Stavební komise se rozchází.Všem vset.stavitelům,kteří zaslali dle konkurenčních podmínek své náčrtky Sokolovny usneseno zaslati poděkování.Pravilo se v něm:Vyslovujeme tímto všem bratrům stavitelům bratrský dík a uznání za prokázané cenné služby.Z předložených návrhů dle posudku odborného znalce ČOS arch.br.Beránka nevyhovuje svému účelu žádný dodaný návrh...Odměnu 500 Kčs jako nejlepší získává návrh "Čes,trikolóra".Po otevření obálky shledáno,že autorem je ing.Kubíček...atd. Podepsán předseda družstva Fr.Fajkus ml.

Tímto byla jednání o postavení Sokolovny nadlouho stažena z programu schůzí výboru "Družstva pro postavení Sokolovny na Vsetíně"-zkráceně ovšem nyní "vhodněji" nazývaného "Družstva Sokolovny na Vsetíně/být neexistující/.Výbor ještě schválil uhradit všechny výlohy arch.Beránkovi spojené s cestou na Vsetín.Členstvo o Sokolovně již nemluvilo,ale o výboru družstva ano... !

VŠEOBECNÉ ROZČAROVÁNÍ, SKLÁDÁNÍ FUNKCÍ

Je dávno po sletě. A to je období, kdy, jak známo, obrovská vlna nadšení se vyčerpá, ochabne, dochází ke stagnaci. A týká se to jak cvičení, jiné další činnosti, tak i zanícení členů pro stavbu Sokolovny. Zde navíc vše negativně ovlivní celou věc instituce, od které by se to nejméně očekávalo-sama ČOS. Vždyť veškerá aktivita byla přesně na den celý rok podvázána liknavostí ČOS, což jest v tak závažné věci, jakou je stavba Sokolovny v tak velkém-nu řekneme "malém větším" městě, až nepochopitelné. 1. května byla vyhlášena soutěž o perspektivní náčrt Sokolovny-psal se rok 1920- a až 1. května roku 1921 přijízdí expert ČOS, aby sdělil: vaše plány jsou na kočku. že to byla chladná lázeň a že prodlení bylo přičteno i neschopnému výboru družstva, které navíc ochotně souhlasí s výrokem odborníka ČOS a jakékoliv stavění Sokolovny odkládá do vzdáleného neurčita, o tom jistě nikdo pochybovat nebude. Ovšem na dalších schůzích výboru po zamítnutí stavby o Sokolovně nepadne již ani slovo. Pomineme-li ovšem návrh, aby byly pořádány v Besedním domě koncerty, na nichž by se místo vstupenek prodávaly natištěné "cihly" ve prospěch "Družstva". že ve prospěch Sokolovny, to se najednou ze zápisu nějak vytratilo. A družstvo řeší své problémy-především s kinem, které sice prosperuje, ale zřejmě chce posílit své pozice ve výboru, hřiště se nemá půjčovat k zábavám spolků, ne slouží to prý sokolské věci, ale asi také šlo o zisky, půjčovalo se většinou zdarma, jen za úhradu případních vzniklých škod. Sokol udržoval přátelské styky s většinou spolků, ale "Družstvo" bylo najednou přece jen poněkud jiného založení, nemělo chuti být spolkem nadále jen tak využíváno. Hřiště tedy nepůjčeno pro zábavní podnik invalidů ani Sportovnímu klubu...

A pak najednou uhodilo. Bez jakékoliv zmínky či zdůvodnění přestal vykonávat svou zapisovatel-skou funkci Jaroslav Jarošek. Žádné vysvětlení, poděkování-nic. A obětavě, nezištně, bez jakéhokoliv hmotného ocenění i bez vlivu na rozhodování konal své zápisky, ze kterých zde čerpáno, od dubna r. 1916, tedy data, kdy se po rozpoutání války zbrhalo k jakéž také činnosti. Pracoval tedy takto plných pět let. A toho 19. července, kdy schůzi zapisuje do výboru kooptovaný zapisovatel Jos. Trunkát/byla to funkce jednatele-tedy nejen zápisy schůzí-nutno poznamenat/, jednáno o posílení zastoupení kinematografu ve výboru, zamítnuto propůjčení hřiště, kdepak jakékoliv jednání o Sokolovně, na samý závěr jednání zčista-jasna skládá svou funkci předseda "Družstva" ne tak dříve zvolený Fr. Fajkus. Připomenu jen, že Fajkusové-František st. i tento ml., bratr Karel, pak i Alois a další horlivě "sokolovali", nejen že cvičili, závodili, ale sami i nacvičovali, byli vedoucími družstev žáků, dorostenců i mužů, zastávali funkce.

Dnes se můžeme jen dohadovat pravé příčiny resignace. Ale asi ani jinak nemohlo být. Bratři si ve cvičení vše na rovinu vyříkali. Družstvo-a tedy i výbor-ve věci Sokolovny dle cvičících členů naprostoto zklamalo. Resignace Fr. Fajkusa ml. z předsednictví nebyla přijata. Byla mu dána prý z osobních důvodů tří-měsíční dovolená. Jenže na příští schůzi se vzdává funkce místopředseda i výbor...

Jestliže předseda družstva Fr.Fajkus ml.při své resignaci důvody neuvedl, pak o týden později re-signující místopředseda Jan Holub tak učiní: „Již při únorové volbě/tehdy se na valné hromadě zdvi-hla vlna nevole kol liknavosti se zahájením stavby Sokolovny/bylo zjevné, že se zvolený výbor ne-udrží, měl podporu snad ani ne poloviny členstva a byl nazývan nouzovým.Nyní se ukazuje, že člens-tvo s postupem výboru nesouhlasí. Proto on i přítomní členové výboru se rozhodli odstoupit“. Tehdy chyběli mimo jiné i Mich.Urbánek,Kalandrová,Rich.Kohm...Pro orientaci uvedu rekapitulaci událostí :-18.února řádná valná hromada,vysvětlení členstvu,proc se nestaví,účast jen 44 členů z 226,při-pravená kandidátka odsouhlasena,nezvolen ale bývalý předseda Kořenský - 1.května expert arch.Beránek zamítá všechny návrhy místních stavitelů na Sokolovnu - 11.května výbor definitivně rozho-duje Sokolovnu nestavět - 1.června zamítnuto propůjčit cvičiště Družině invalidů k zahradní slá-vnosti a "cihly"rozprodávat ve prospěch "Družstva",o Sokolovně se již nehovoří - 19.července je ná-hle kooptován za jednatele p.Trunkát,aniž by padla sebemenší zmínka proc je nepřítomen či odstou-pil pět let obětavě a zdarma pracující jednatel a zapisovatel Jar.Jarošek,zároveň p.Kozelka,pře-stavitelem kina,prosazuje do výboru další členy za kinematograf,v závěru této schůze náhle skládá svou funkci Fr.Fajkus,bez důvodů,ale ty jsou jasné,výměna jednatele a zřejmě nespokojenost spolu-cvičících se situací kol Sokolovny a s činností výboru, on sám je v Sokole velmi aktivním cvičen-cem i cvičitelem - 26.července na schůzi výboru oznamuje svou resignaci i místopředseda Holub a s ním i přítomní výboři,nepřítomen je ovše Mich.Urbánek,také Kalandrová,Rich.Kohm,zdálo by se,že se na schůzi bude rozebírat situace,hledat důvody,příčiny,alespoň zmínka o Sokolovně,ale opak je pravdou,p.Kozelka opět požaduje tři své lidi do výboru a placeného správce kina a zase se hovoří a diskutuje o zásadním rozhodnutí výboru nikomu nepůjčovati hřiště.Nakonec je br.Hoblíkem pod-pořen požadavek odstupujícího místopředsedy Holuba,svolat mimořádnou valnou hromadu. - 30.červen-ce je tedy svolána mimořádná valná hromada. - Zda v té náhlosti,během čtyř dnů a přesně uprostřed prázdnin byl i nějaký taktický úmysl,kout železo dokud je žhavé za malé účasti jedných a zajiš-těné účasti druhých? Nelze říci.Vyloučeno to ovšem není.Ale i tak se zúčastní 59 členů.

Mimořádná valná hromada Družstva Sokolovny na Vsetíně dne 30.července 1921 - Schůzi vede místo-předseda družstva Holub,přítomen je i předseda Fajkus,zdá se,dle podpisu v listině přítomných a-le přichází asi až později/podepsán pátý od konce/.Proti očekávání,že úvodem bude nějaké vysvět-lení k současné situaci,je ihned po přečtení zápisu z poslední výborové schůze dlouhý referát p.Kozelky o kinu.Náhle naříká m.j.nad ztrátou-pdchodem Jar.Jaroška,který jako jednatel družstva ve-dl vlastně také celou agendu kina a díky jeho řízení dobře spravoval záležitosti kina Václav Ja-rošek,který funkci také skládá,údajně pro voj.službu.Pak opět žádá placeného správce kina.Dále se sáhcdlouze jedná o propůjčování hřiště-o tom všem viz spec.odstavce.O Sokolovně ani zmínka...

Jestliže předseda družstva Fr.Fajkus ml.při své resignaci důvody neuvedl,pak o týden později resignující místopředseda Jan Holub tak učiní:"Již při únorové volbě/tehdy se na valné hromadě zdvi-hla vlna nevole kol liknavosti se zahájením stavby Sokolovny/bylo zjevné,že se zvolený výbor ne-udrží,měl podporu snad ani ne poloviny členstva a byl nazývan nouzovým.Nyní se ukazuje,že člens-tvo s postupem výboru nesouhlasí.Promo on i přítomní členové výboru se rozhodli odstoupit".Tehdy chyběli mimo jiné i Mich.Urbánek,Kalandrová,Rich.Kohm...Pro orientaci uvedu rekapitulaci událostí

:-18.února řádná valná hromada,vysvětlení členstvu,proč se nestaví,účast jen 44 členů z 226,při-pravená kandidátka odsouhlasena,nezvolen ale bývalý předseda Kořenský - 1.května expert arch.Ber-ránek zamítá všechny návrhy místních stavitelů na Sokolovnu - 11.května výbor definitivně rozho-duje Sokolovnu nestavět - 1.června zamítnuto propůjčit cvičiště Družině invalidů k zahradní sla-vnosti a "cihly"rozprodávat ve prospěch "Družstva",o Sokolovně se již nehovoří - 19.července je ná-hle kooptován za jednatele p.Trunkát,aniž by padla sebemenší zmínka proč je nepřítomen či odstou-pil pět let obětavě a zdarma pracující jednatel a zapisovatel Jar.Jarošek,zároveň p.Kozelka,před-stavitele kina,prosazuje do výboru další členy za kinematograf,v závěru této schůze náhle skládá svou funkci Fr.Fajkus,bez důvodů,ale ty jsou jasné,výměna jednatele a zřejmě nespokojenost spolu-cvičících se situací kol Sokolovny a s činností výboru,on sám je v Sokole velmi aktivním cvičen-cem i cvičitelem - 26.července na schůzi výboru oznamuje svou resignaci i místopředseda Holub a s ním i přítomní výboři,nepřítomen je ovše Mich.Urbánek,také Kalandrová,Rich.Kohm,zdálo by se,že se na schůzi bude rozebírat situace,hledat důvody,příčiny,alespoň zmínka o Sokolovně,ale opak je pravdou,p.Kozelka opět požaduje tři své lidi do výboru a placeného správce kina a zase se hovoří a diskutuje o zásadním rozhodnutí výboru nikomu nepůjčovati hřiště.Nakonec je br.Hoblíkem pod-pořen požadavek odstupujícího místopředsedy Holuba,svolat mimořádnou valnou hromadu. - 30.červen-ce je tedy svolána mimořádná valná hromada. - Zda v té náhlosti,během čtyř dnů a přesně uprostřed prázdnin byl i nějaký taktický úmysl,kout železo dokud je žhavé za malé účasti jedných a zajiš-těné účasti druhých?Nelze říci.Vyloučeno to ovšem není.Ale i tak se zúčastní 59 členů.

Mimořádná valná hromada Družstva Sokolovny na Vsetíně dne 30.července 1921 - Schůzi vede místo-předseda družstva Holub,přítomen je i předseda Fajkus,zdá se,dle podpisu v listině přítomných a-le přichází asi až později/podepsán pátý od konce/.Proti očekávání,že úvodem bude nějaké vysvět-lení k současné situaci,je ihned po přečtení zápisu z poslední výborové schůze dlouhý referát p.-Kozelky o kinu.Náhle naříká m.j.nad ztrátou-pdchodem Jar.Jaroška,který jako jednatel družstva ve-dl vlastně také celou agendu kina a díky jeho řízení dobře spravoval záležitosti kina Václav Ja-rošek,který funkci také skládá,údajně pro voj.službu.Pak opět žádá placeného správce kina.Dále se sáhodlouze jedná o propůjčování hřiště-o tom všem viz spec.odstavce.O Sokolovně ani zmínka...

Jak už řečeno,Kino po válce,kdy se stalo vyhledávanou záležitostí veřejnosti,vbrzku získalo v "Družstvu"jakési dominantní postavení,sice oficielně nejmenovaným,ale přece jen odborem Družstva. Je tedy namísto podat spíš netříštěnou stručnou rekapitulaci dění v tomto"odboru"v uvedených letech.Shodou okolností,a zřejmě ne náhodou,to souhlasí-vcelku-s funkčním obdobím pana Kozelky,účetního.V minulých kapitolkách jsme sledovali jeho snahu a úsilí o instalaci placeného správce kina.Dnes už těžko říci,zda on sám měl o tuto funkci zájem.Faktem je,že když funkce správce kina s platem zřízena nebyla,pan Jos.Kozelka sděluje,že na rok 1922,bude-li zvolen,funkci účetního nepři jme.Tři roky prý tuto funkci svědomitě a rád vykonával,a to jen na výslovné přání býv.předsedy "Družstva",Karla Bubely.Dovolím si malou opravu.Byl ve funkci jen dva roky.Je sice pravda,že byl jmenován na místo odcházejícího účetního Merendy,ten odcházel v říjnu 1919,veškeré účetnictví bylo na přání p.Kozelky předáno již bez účasti p.Merendy,který zanechal vzornou výroční zprávu pro valnou hromadu(odcházel ze Vsetína),jemu revizory br.Hoblíkem a Chovancem.Můj postřeh však je,že valné hromady byly dokládány zprávami činovníků,tedy též zprávcou účetní: v letech 1917-18 dosti výstižnými zprávami účetního p.Rybky,1919-20 velmi podrobnými/až příliš;nezasvěcenému chvíli trvá,nežli se v takové zprávě zorientuje,když hledá ty nejpodstatnější cifry-mám na mysli sebe/,ale valné hromady v letech 1921-22 účetními zprávami doloženy nejsou,ač pan Kozelka při povrchním sdělení mluvené zprávy přímo na valné hromadě vždy říká,že písemná zpráva podrobnější bude součástí protokolu z valné hromady.A tehdy,když končí,jako by resignoval/nikde nebylo dáno,že by byl zvolen opět!/,dokonce cítí revizoři br.Hoblík a Chovanec této nedostatek napravit,zvláště když místopředseda Sokola,tehdy br.Misárek,za členstvo požaduje,aby bylo podrobně přečteno,zač byly vydány peníze Kinem,Výdaje totiž činily za ten rok 97.000Kčs.Nebylo tak učiněno,ale v revizní zprávě jsou skutečně údaje základní,které něco podstatného říkají,ku př.že úložky družstva v Záložně souhrnně i s II.hypotékou činí 165 tis.Kčs.K tomu družstvo vlistní dům č.157Fopravdu se tehdy nedalo stavět?i materiál byl již v menší míře pořízenJ?!

Bude-li někomu divné,že nadpis oznamuje,že bude řeč o Kině a vlastně je zde hovořeno o účetních -pak je nutno připomenout,že právě Kino tvořilo téměř veškeré toto účetnictví,nejméně z 30%.A co se týká "tríletého" působení p.Kozelky,dle něj nezištného,obětavého-a jak říká:"Jsem dostatečně odměněn a uspokojen výsledky,jakých se Družstvo(rozuměj spíš Kino,které jediné bylo náplní jeho námětů-debat)dobralo za ty tři roky mé činnosti"-nahlednutím do zápisnic schůzí výboru vidím,že se poprvé zúčastnil až valné hromady 20.března 1920,kdy byl zvolen(předtím v říjnu kooptován,ale pak schůze téměř nebyly,až v lednu/přípravy na Slet,sokolové se nemohli věnovat družstvu a jiní činní nebyli,ale o tom už byla řeč/-a naposledy 19.ledna 1922,to ovšem nejsou ani dva roky.Tedy ve funkci účetního a ve výboru,kdy počítá své zásluhy o rozvoj.O jiné činnosti nevím-a určitě nebyla ve vedoucí funkci.Myslím,že je nutno nad vztahy Sokol-Družstvo-Kino v té době se vážně zamyslet.

Jak už řečeno,Kino po válce,kdy se stalo vyhledávanou záležitostí veřejnosti,vbrzku získalo v "Družstvu"jakési dominantní postavení,sice oficielně nejmenovaným,ale přece jen odborem Družstva. Je tedy namísto podat spíš netříštěnou stručnou rekapitulaci dění v tomto"odboru"v uvedených letech.Shodou okolností,a zřejmě ne náhodou,to souhlasí-vcelku-s funkčním obdobím pana Kozelky,účetního.V minulých kapitolkách jsme sledovali jeho snahu a úsilí o instalaci placeného správce kina.Dnes už těžko říci,zda on sám měl o tuto funkci zájem.Faktem je,že když funkce správce kina s platem zřízena nebyla,pan Jos.Kozelka sděluje,že na rok 1922,bude-li zvolen,funkci účetního nepři jme.Tři roky prý tuto funkci svědomitě a rád vykonával,a to jen na výslovné přání býv.předsedy "Družstva",Karla Bubely.Dovolím si malou opravu.Byl ve funkci jen dva roky.Je sice pravda,že byl jmenován na místo odcházejícího účetního Merendy,ten odcházel v říjnu 1919,veškeré účetnictví bylo na přání p.Kozelky předáno již bez účasti p.Merendy,který zanechal vzornou výroční zprávu pro valnou hromadu(odcházel ze Vsetína),jemu revizory br.Hoblíkem a Chovancem.Můj postřeh však je,že valné hromady byly dokládány zprávami činovníků,tedy též zprávcou účetní: v letech 1917-18 dosti výstižnými zprávami účetního p.Rybky,1919-20 velmi podrobnými/až příliš;nezasvěcenému chvíli trvá,nežli se v takové zprávě zorientuje,když hledá ty nejpodstatnější cifry-mám na mysli sebe/,ale valné hromady v letech 1921-22 účetními zprávami doloženy nejsou,ač pan Kozelka při povrchním sdělení mluvené zprávy přímo na valné hromadě vždy říká,že písemná zpráva podrobnější bude součástí protokolu z valné hromady.A tehdy,když končí,jako by resignoval/nikde nebylo dáno,že by byl zvolen opět!/,dokonce cítí revizoři br.Hoblík a Chovanec této nedostatek napravit,zvláště když místopředseda Sokola,tehdy br.Misárek,za členstvo požaduje,aby bylo podrobně přečteno,zač byly vydány peníze Kinem,Výdaje totiž činily za ten rok 97.000Kčs.Nebylo tak učiněno,ale v revizní zprávě jsou skutečně údaje základní,které něco podstatného říkají,ku př.že úložky družstva v Záložně souhrnně i s II.hypotékou činí 165 tis.Kčs.K tomu družstvo vlistní dům č.157Fopravdu se tehdy nedalo stavět?i materiál byl již v menší míře pořízenJ?!

Bude-li někomu divné,že nadpis oznamuje,že bude řeč o Kině a vlastně je zde hovořeno o účetních -pak je nutno připomenout,že právě Kino tvořilo téměř veškeré toto účetnictví,nejméně z 30%.A co se týká "tríletého" působení p.Kozelky,dle něj nezištného,obětavého-a jak říká:"Jsem dostatečně odměněn a uspokojen výsledky,jakých se Družstvo(rozuměj spíš Kino,které jediné bylo náplní jeho námětů-debat)dobralo za ty tři roky mé činnosti"-nahlednutím do zápisnic schůzí výboru vidím,že se poprvé zúčastnil až valné hromady 20.března 1920,kdy byl zvolen(předtím v říjnu kooptován,ale pak schůze téměř nebyly,až v lednu/přípravy na Slet,sokolové se nemohli věnovat družstvu a jiní činní nebyli,ale o tom už byla řeč/-a naposledy 19.ledna 1922,to ovšem nejsou ani dva roky.Tedy ve funkci účetního a ve výboru,kdy počítá své zásluhy o rozvoj.O jiné činnosti nevím-a určitě nebyla ve vedoucí funkci.Myslím,že je nutno nad vztahy Sokol-Družstvo-Kino v té době se vážně zamyslet.

Konečně tedy chronologicky; ale i tak přece jen začneme kvůli návaznosti koncem září v roce 1919. 25.září 1919 totiž dojde k některým významným personálním změnám ve výboru "Družstva Sokolovny". Do výboru jsou kooptováni vesměs navrátilci z války, legionáři se vraceli později,-jsou to: ředitel Hoblík, Frant. Blažek a kinooperatér Dittrich. Ti všichni již v "Družstvu" i Kině pracovali. Navíc legionář Fr. Hoblík, "sokol tělem i duší", chce a slibuje pro Sokol i veřejnost uspořádat o légiích přednášku doplněnou třídílným filmem a skioptickými obrázky, což též projednává s Kinem. A téhož dne oznamuje p. Merenda-účetní, že odchází ze Vsetína. Je usneseno, že jej nahradí p. Kozelka, který není na schůzi přítomen, ale zřejmě je vše dohodnuto mezi ním a p. Merendou, oba jsou totiž úředníky Občan. záložny na Vsetíně, která má se sok. starostou i Sokolem velmi přátelské vztahy. Víme přece o "radách" jak ošetřit majetek "Družstva" za války změnou názvu "Družstva" i transakce s domkem M. Urbánka, který se stává majetkem "Družstva", když si jej kupuje za nepatrnu cenu a půjčí si právě u "Záložny". Dobré vztahy byly jistě i se stávajícím předsedou "Družstva", továrníkem, poslancem i dlouholetým zakládajícím členem Solola, panem Karlem Bubelou. Ostatně řada členů "Družstva" pracuje v jeho firmě, dokonce jako ředitelé, či vedoucí továrny, nebo jako strojnici (Halla Čeněk, Hoblík, Blažek, Jungwirt a asi mnozí další - Hovadík, Jarošek, strojnící Dittrich-?). I nový Kozelka-účetní, jak sám sdělil při odstupu, vzal tuto funkci jen na výslovné přání předsedy Bubely? Nyní, při přejímaní této důležité funkce si vymňuje, že revizi a předání provede Fr. Hoblík, Merenda již bude mimo Vsetín.

Téhož dne je s uspokojením konstatováno, že byl k promítání získán velkofilm "Červené eso", zřejmě kasovní trhák, ovšem nějaké spory kol poplatku za promítání musí s firmou Pečenka v Praze vyřídit jednatel Jarošek. Také je rozhodnuto věnovat výtěžek promítání 28. října invalidům. Spolek invalidů (především zřejmě válečných) o to žádal již v červnu. Sokol k tomuto spolku měl přátelské vztahy, ty však budou narušeny a dojde tím i k rozladění některých členů "Družstva" a zároveň Sokola, když výbor napřed zdarma již tradičně poskytne cvičiště pro veřejná cvičení DTJ, ale pak Spolku invalidů odmítne cvičiště poskytnout k jejich "zahradní slavnosti", posléze nepůjčí Sportovnímu klubu a vydá zásadní rozhodnutí cvičiště nikomu nepůjčovati - zdarma. Ještě o tomto tu bude zmínka.

A pak je náhle pauza - další schůze výboru se koná až 5. března 1920 - tedy téměř půlroční! Jak bylo již uvedeno, na pořadu dne je slet. Družstvo běží automatickým chodem filmových představení a provozováním lázní, pokud už fungoval účetní, tak pak skládáním účet.dokladů od pokladníka. O tom, jak v tom období se v "Družstvu" opravdu nic nedělo svědčí i první zápis, kdy po půl roce prostě navazuje na poslední ze září. Řed. Hoblík totiž oznamuje, že k jeho přednášce, jak je informován, onen třídílný film už je k nepoužití, z Olomouce dojdou jen skioptické obrázky. Škoda, na těch snímcích byly dokumenty o tom, jak legionáři i na Sibiři sokolovali, pořádali veřejná a závody sokolské. Ovšem nejen, měli třeba i knihovnu, v níž knihovníkem byl i můj dědeček Jedlička, též člen Vsetín.Sokola.

5.března 1920-teprve na této výborové schůzi oznámeno,že revizor účtů řed.Hoblík převzal účetní agendu a zkontoval,načež ji a správu majetku předal novému účetnímu p.Kozelkovi.Toto vyúctování jasné p.Merendou provedené je pak přílohou výr.zprávy,valná hromada totiž svolána na 20. března.Programy kina jsou zajištěny do konce května,na další období toto zajistí Jar.jarošek a Fr.Blažek.Wýběr filmů provedou dle vlastního uvážení.Navíc p.Blažkovi připadne odměna 500 Kčs za jakési zásluhu,snad za to,že po půl roku bez schůzí udržoval chod družstva?Kozelka na této schůzi ještě není přítomen,zdá se,že svou činnost zahájil až při valné hromadě přečtením zprávy vypracované p.Merendou.Je přiložena bez podpisu.Merenda,zdá se,kvůli předání na Vsetín jen dojel. Poprvé se páne Kozelkův podpis objevuje až na prezenční listině valné hromady,a domnívám se, že jde o razítko s podpisem,kterým se pochlubil?Ukazuje se,že účetní měli jakýsi stálý plat.Nikde ale není zmínky,že by Jar.Jarošek-jednatel,který vše po sokolsku obstarával a zařizoval,měl nějakou odměnu.Když po sokolsku,tak zadarmo.Družstvo ale potřebovalo i účetní,profesionály z povolání.A ti už odměnu vyžadovali.I zde nutně musely vznikat prvé rozpory a rozdíly,nic na tom nemění skutečnost,že i tito účetní byli členy Sokola.Je rozdíl mezi členstvím spontánním,sokolským a ryze účelovým!A právě taková členství se vznikem "Družstva"objevovala stále častěji.

20.března 1920 na valné hromadě se o Kinu příliš nehovořilo.Tehdy byla aktuální otázka:postavit letní tělocvičnu,blížil se slet.Vlastně žádná schůzovní a asi i ostatní činnost družstva byla dána nejen soustředěním všech sil ku zdaru sletu,ale i skutečnosti,že předseda "Družstva" Karel Bubela zastával mnoho dalších funkcí včetně poslanecké a jistě i jako majitel továrny neměl času nazbyt.Proto také se na této valné hromadě loučí s členstvem a slibuje,že jakmile mu to jen trochu bude možno,bude se o družstvo zase starat a nebude váhat přijmout předsednictví.Zřejmě byl jako schopný muž a majitel prosperující továrny váženým i žádaným.On byl v "Družstvu" sokolské věci plně nakloněn,byl dobrým přítelem Urbánka,však ještě za jeho vedení byla letní tělocvična málem postavena a později velice přispěl k tomu,že se Sokolovna skutečně začala stavět,i když téměř o deset let později.Stejně sokolského ducha včetně obětavosti měl Jar.Jarošek.Ostatně citujme z jeho tehdejší zprávy jednatele:"Činnost družstva jeví se dosud hlavně v provozování biografu a lázní.Je však naděje,že konečně letos uskuteční se i program,který na sebe družstvo vzalo (postavení Sokolovny),i když jen z části.Potřeba míti vlastní tělocvičnu je tak prokázána,že nebude mezi členstvem ni jediného,který by tvrdil opak.A za první krok vpřed pokládám usnesení výboru,aby letos na jaře postavena byla alespoň letní tělocvična.Další činnosti zdar!"

Jak to dopadlo,bylo již dříve a předem řečeno a rozebráno.Zde jen doplníme,že koncese sokolského Kina,byť sokolského a v prospěch Sokolstva uděleného,musela být psána na fyzickou osobu.A tou byl právě Jar.Jarošek.Jaký div,že cítil značnou zodpovědnost za vše,jaký div že později odstoupil vida,že sliby členství nejsou plneny,že mnozí se handrukují o platy,on sám vše zdarma...

Nebude od věci,když zde budou uvedeny položky z uzávěrky p.Merendy uvedené ve zprávě valné hromady za rok 1919,později by se nám to již nepodařilo,toto byla poslední podrobná uzávěrka družstva,která je k dispozici. -Půjčovné za filmy 9 tis.,daně 12 tis.,nájem sálu 3 tis.,elektř.,světlo,otop 2 tis.,reklama 2 tis.,mzdy 2 tis.,správní výdaje 2,5 tis.,údržba stroje a poštovné 1,3 tis.Vše zaokrouhleno.Zisk ze vstupného byl 55 tis.,čistý zisk 21 tis.Zisk v dalších létech vzrůstal.Že bylo placeno operatérům,pokladním,účetnímu i tajemníkovi Blažkovi(ač zřejmě většinu té práce konal jednatel Jarošek),je doloženo-a to z položek mzdy a správní výdaje.

30.dubna 1920 výbor družstva na schůzi přijal návrh K.Bubely a přijal p.Blažka za tajemníka "Družstva"s polodenním úvazkem za úhradu 300 Kčs měsíčně!Měl obstarávat agendu"Družstva",Kina,lázní a kancelářské práce k ruce jednateli Ale stejně brzy tuto funkci opustil.Jak víme,o rok později žádá účetní Kozelka⁹placenou funkci správce kina-a když mu odchází jednatel Jarošek,naříká,že odchází člověk,který zdarma konal vše.Úředníci chtěli za svou práci dostat zaplaceno-a dostávali-a poctivý sokol.pracovník za ně většinu udělal asi zadarmo.Však pak pan Kozelka se pak rychle své funkce(určitě částečně honorované)zříká.Kde by vzal takového druhého Jaroška?!-Zdá se,že promítací přístroj vypovídá službu.Karel Bubela je pověřen získat v Praze informace o projekčním přístroji firmy Ernemann..

9.července-tato schůze je plná jednání kol stavby Sokolovny a vypsání soutěže pro místní stavitele.A tak jaksi zaniká odchod Fr.Blažka a vše je složeno na "hřbet"Václava Jaroška,co agendu se týká,stejně to jako jednatel vykonával/jak asi vypadalo tajemníkování odcházejícího p.Blažka,když trvalo pouhé dva měsíce,jeho starší bratr Jaroslav.Má tedy Václava vést-v obchodním řízení,organizaci kinematografu,korespondenci,účetnictví,vedení pokladny kina(vstupenky),expedice filmů.A tento jeho mladší bratr má za to být honorován 150 Kčs-jak víme p.Blažek měl 300Kčs!Ne-li Vám,pak mně se to zdá poněkud podivné.Dále je usneseno nechat opravit projekční přístroj „Pathé“ (nutno vykorespondovat a odeslat do Prahy)-samozřejmě za úkol vše vyřídit dostává Jarosl.Jarošek.Dále operatéři-kinopromítáči se vyšlou na školení a promítacím zkouškám do Brno,vše jim bude hrazeno,/jsou to Dittrich a Hausler/.

Na schůzi 3.září hlášeno Jar,Jaroškem,že oprava v Praze byla provedena.Přesto usneseno,že se koupí nový přístroj,v Praze o tom má jednat Rich.Kohm.Jinak bylo instalováno nouzové červené světlo nad východem z kina do zahrady,generátor přemístěn pro velkou prašnost v místnosti a s hoteliérem Riedlem sjednána nájemní smlouva sálu pro kino na další období.On sám měl Besední dům v pronájmu od Litovelkého pivovaru. - 10.září se již koná krátká schuzka výboru,Rich.Kohm a promítac Dittrich referují o své cestě do Prahy,je možno kupit promít.přístroj Imperátor od drážďanské firmy Ernemann,což všech 8 přítomných schválí a správce elektrárny p.Kovařík má koupi za co nejvýhodnějších podmínek zařídit.

23.září 1920 - "Družstvo si poctivě předplácelo dvoranu, tedy sál Besedního domu, tentokráté zálohovou částkou 2 tisíce korun. V případě výpovědi nebylo na Vsetíně jiného sálu, kde by se dalo promítat pro obecenstvo. Platilo se hotelierovi Rídlovi, který měl Bes.dům v pronájmu (ten tehdy patřil litovelskému pivovaru). Družstvo samo pak sál pronajímalo k podnikům, tentokráté právě divad.společnosti p.Laciny. Vedle nájmu musel tento uhradit též půjčovné za filmy půjčené, ale kvůli dané akci nepromítané. - Ernemannův stroj byl dodán, účet zněl na 23 600 Kčs. Zároveň přišel účet 1 000 Kčs za opravu motorgenerátoru od firmy "Sousedík" Promítací přístroj jménem Imperátor i opravený motor prohlédne a uvede do chodu p.Halla. - Odcházející p.Blažek podal různé účty/zřejmě osobní/, ty budou proplaceny. - Aby se ušetřilo na proudu, byla promítací plachta natřena dle receptu získaného v Praze. Další výb.schůze se uskutečnila až 7.prosince. Starý promítací přístroj byl zatím uložen v odpočívárně lázní. Jeho odprodej měl se inzerovat. Též se má koupiti nový objektiv, pokud se podaří prodati starý Proanastigmat, takže celá transakce nevyjde dráž než na 500 Kčs. Ukázalo se však, že nový prom.stroj Imperátor má závady a musí se objednat ku odstranění vad montér z Prahy. Kupuje se do prom.kabiny skříň, kufr na filmy, přikrývka na stroj, plášt pro promítateče, uhlíky. Firma Sousedík má provést konečně konečnou a definitivní opravu motorgenerátoru, zvýšenou mzdu promítacům do jedná p.Jarošek a p.Kozelka. Červené žárovky nad vchody budou napájeny ze zvlášt.zdroje, aby bylo vyhověno předpisům. Rídlovi jako záloha na dvoranu bylo vyplaceno již 5 000 Kčs. V této době, kdy je stavba letní tělocvičny stále ještě "na spadnutí", kinematograf honem-honem jakoby čerpal peníze, dokud nějaké jsou. Však již v příštím roce bude stavba provizorní letní tělocvičny zamítnuta s tím, že se započne se stavbou definitivní tělocvičny, ale v zálepě padne i tato možnost. - Kino se nyní častěji hrává i ve všední dny. Dříve hlavně o sobotách a nedělích.

31.ledna 1921 - A vstupujeme s Kinem do dalšího roku. Připravuje se valná hromada, na které se bude vysvětlovat členům, proč se ještě nezačalo se stavbou letní tělocvičny. A tak na této schůzi se v souvislosti s kinem jen konstatuje, že starý prom.přístroj "Pathé" se ještě nepodařilo prodati, a proto bude nabídnut sok.jednotám, inzerovati tedy v sokolském tisku. Družstvo si občas i uvědo-muje, že patří do "sokolské rodiny". Uvedme zde, že přístroj nebyl prodán ještě ani za půl roku - a je v červenci nabízen jednotě "Liptálské" a "Hrozenkovské" - a to za 10 000 Kčs. Nutno podotknout, že tyto starší přístroje v té době tím spíše a rychleji zastarávaly a pozbývaly na ceně. Vývoj se nezastavoval, němý film se měnil ve zvukový. Jediný výsledek inzerování byl ten, že se na vsetínské zřejmě díky inzertům obrátila jako na experty jednota "Kopřivnická", což bylo jen konstatováno, ale zda jim bylo poraděno? Pokud ano, "Družstvem" asi ne, to to přenechalo nejspíš jednotě Sokol. To nebyla obchodní záležitost, kterými se přece družstvo hlavně zabývalo, ale sokolská bratrská výpatoc. Jak si založiti sokolské kino.

18.února 1921 se konala valná hromada, ale "Kinem" se příliš nezabývala. "Družstvo" bylo dlužno vy- světlení členům v drtivé většině sokolským, proč se nezačala stavět "letní tělocvična"-a že se místo toho bude ihned stavět tělocvična definitivní-Sokolovna. Byl to však jen slib. I když byla vypsána soutěž(ale již 3/4 roku kulhající-hlavně co vyhodnocení se týka) na plánek Sokolovny. Takže v jednatelské zprávě je jen zmínka o koupi nového prom. stroje bez udání ceny a sdělení, že licence na provozování kina byla prodloužena do 30.11.1921. Jednatel Jarošek končí svou zprávu přáním, aby při příští valné hromadě se "Družstvo" mohlo vykázati obsáhlější činností(má tím jistě na mysli i stavbu toho základního, proč bylo družstvo založeno, totiž Sokolovny). Bylo to jen zbožné přání.-Ve volných návrzích neprošel návrh řed.Fr.Hoblíka, aby se hromada usnesla v tomto období nevydávat žádné prostředky na nic ne zcela nutného, ale vše soustředila jen na svůj hlavní účel. Myslel tím samozřejmě Sokolovnu. Návrh rozdílem tří hlasů neprošel. Že měl na mysli výdaje kina a chystal se ledacos i nákladného v lázních, je jasné. Kdo hlasoval proti, je též jasné. Bohužel činné členstvo pře- devším sokolské otrávené situací kolem tělocvičny se na schůzi asi nedostavilo, byl-li údaj o počtu členů správný/226 družstevníků/, pak počet přítomných-44(z toho více než deset výborů/je žalostný. Samozřejmě, že dále byli přítomni všichni zaměstnaní u kina a v lázních. Zbytek-cvičící členstvo, které vědělo oč jde a mělo zájem o ty věci. Pokud byli v družstvu členové nesokolové, pak se tedy schůzí nezúčastňovali z velkého nezájmu, nebo byli v družstvu kvůli Sokolu a již tímto považovali svou solidaritu za dostatečnou(a samozřejmě, že takto i byla!), a schůzí se nezúčastňovali, neboť nějaké zíštné vlastnické cíle svým členstvím nesledovali. Čistě jen podporu sokolské myšlenky. A stavba takové Sokolovny byla pro rozvoj sokolství na Vsetíně předurčitá. Třeba cvičili jejich děti, vnuči-oni sami sice v Sokole zapsáni nebyli, ale chtěli Sokol podpořit svým členstvím a třeba i finanční podporou(viz II.hypotéka), vždyť šlo o Družstvo Sokolovny !!!- Tím opět napadám ty nesmyslné povídáčky dnešních usurpátorů Sokolovny, že ji nepostavili Sokolové, ale všichni, takže Sokol dnes na ni nemá právo.- Jak ubohé.

27.února 1921 na ustavující výborové schůzi se nejen zvolili funkcionáři do funkcí, ale do výboru byli kooptováni hned tři členové Kina, o čemž na valné hromadě nebyla ani zmínka/raději-asi/. Jinak ještě bylo usneseno zřídit v odpočívárně lázní kancelář Kina, Družstva i Sokola. I to je důkaz, jak družstvo a Sokol jedno a totéž jsou. Však také družstvo bylo zřízeno Sokolem a dány do něj veškeré sokolské úspory na Sokolovnu, movitý i nemovitý majetek včetně stavebního místa a velkého hřiště. Jakékoliv tedy odtahování se a oddělování byť třeba jen části, dílčího odboru družstva, od Sokola dokonce s úmysly pozdržet či dokonce překazit cíl družstva, pro který bylo zřízeno, to jest postavení Sokolovny, se jeví jako hluboce nemravné a zradou na členstvu.

Však rok před smrtí i otec(duchovní) "Družstva" Urbánek si posteskne, že se jen mluví, ale nestaví!

1.červen 1921 -schůze výboru.Od únorové valné hromady se o Kinu celkem nehovořilo.Vše se spíše točilo kolem stavby Sokolovny až po její prozatimní odložení/na 10 let!/.Zdá se,že mnozí sokolští družstevníci",kterým "družstevní majetek Sokola" až příliš ležel na srdci,se jednak obávali ztráty svých důležitých pozic a uskrovňování v průběhu stavby a po jejím dokončení dokonce zániku družstva,či jeho splynutí se sokolskou jednotou.Prote pokud nebylo zabezpečeno "Družstvo",nikterak pro stavbu Sokolovny nehorovali.Vyřešení věcí se stavbou bylo důležitější,na pořadu dne. A tak o Kinu je zmínka až v červnu po zamítnutí stavby Sokolovny.Ukázalo se,že náhradní dynamo,které firma Sousedík dodala náhradou za to, které nedokázala opravit,ovšem s doplatkem 1850 Kčs,zato ale s jedenapůlroční zárukou,je již vadné-po třech měsících.Č.Halla,strojník,jinak zapálený sokol nyní ale člen výboru družstva a Bubelův zaměstnanec zřejmě též již uvažující ve svém starším věku spíše v intencích výboru,dostal za úkol tu věc se Sousedíkem vyřídit.

Též v březnu věnuje "Družstvo" pozůstalým po oslavanských hornících,kteří zahynuli v dole při výbuchu,1000 Kčs.Také v lázních,které nevynášejí,se má investovat a lázeňskému je zvýšen plat.Je patrná snaha čerpat s pokladny dokud se dá,případně prokázat,že finančně není stavba zatím únosná.Tedy pravý opak toho,co žádal br.Fr.Hoblík na valné hromadě a co bylo zamítnuto,aby totiž byly omezeny všechny vedlejší výdaje a vše bylo soustředěno na výstavbu Sokolovny.Určitě mohlo být tehdy uvažováno o zrušení lázní a jejich využití/prostorů i financí/ve prospěch Sokolovny.Stejně nic nevynášely.O tomto však ve výboru nepadla ani zmínka.Byl to "majetek družstva",na kterém se právě v další budoucnosti dalo podnikat?Což byl zájem mnohých.Splněním svého účelu družstvo nemělo zaniknout,právě naopak,už se vynořuje idea,že družstvo bude pak zdrojem financí pro tělocvičnou činnost.Mohla by to však být jen záminka,tak jako nyní snaha po rozšířování podnikání je často obhajována jako "bohulibá" činnost jen proto,aby Sokolovna byla co nejdříve postavena.Srovnáme-li to však s jinými jednotami,které bez družstva si postavily Sokolovny podstatně dříve,též nás to nutí k zamyšlení.Mezříčí dokonce dvakrát,když jim první Sokolovna vyhořela.Navíc se tyto jednoty nemusely starat o tak rozsáhlý majetek a síly se netříštily.Jistě-všude bylo jinak.Ale mnohé vesnické jednoty si postavily docela pěkné,ba i větší Sokolovny a Sokol tam vysoce povznášel veškerý život,nejen tělovýchovný,ale i kulturní,společenský.

Co se týká darů a podpor/viz oslavanským/.To je ovšem nejvíše ušlechtilé.Pokud se ovšem "Družstvo" nechtělo prezentovat mezi ostatními spolkami ve městě,především.Příspěvek byl odveden totiž starostovi města a ten teprve,shromáždiv obnosy od spolků vše odeslal oslavanským.Samozřejmě,že příspěvky spolků byly zveřejněny a vzdána jim pocta.Nakolik se tu prezentovalo "Družstvo"-a nakolik zůstal Sokol v pozadí - toč otázka.Že se tehdy některí členové družstva snaží stále více a více diferencovat "Družstvo" od Sokola je jisté.Potvrzuje to i následující...

19.července 1921-schůze zřejmě svolána pro nějaké problémy se zapůjčováním hřiště,jinak se situace kol-tělocvičny zdá být "vyřešena",je klid.Jedná se tedy o posílení pozice Kina,pro příští sezónu(rozuměj promítací).Je navržen šestičlenný výbor:Drápala,Č.Halla,Jungwirt Jan,Gebauer Fr.,Gebauer Aloš,Fajkus Alois a Trunkát Jos.Za jednatele je hned kooptován Trunkát.Tito pánové mají být pozváni do příští výbor.schůze.Ale vše bude v několika dnech úplně jinak.Už se nebude oslovoval a psát "pánové"-ale "bratři".Jos.Trunkát v jednatelství vydrží ač potvrzen a zvolen mimoř.val.hromada 14 dnů,ani za něj dosazený Alois Fajkus příliš dlohu v té funkci nesetrvá.Možná i proto, že záhy oba zjišťují,co tato funkce obnáší(aníž vynáší)? Situace se jinak značně vyhrotila...náhle!

26.července 1921 - tedy již po týdnu a o prázdninách,jev naprosto neobvyklý,je opět svolán výbor.V cvičícím členstvu to divně vře,je kritizován-zřejmě napadán a osočován-výbor.Základní příčinou je určitě zklamání činného členstva,jak briskně výboři naložili se slibem stavět Sokolovnu.Bratři ve výboru,ti,které mínění členstva mrzí,se vzdávají funkcí/předseda,o pár dnů později i místopředseda a někteří další výborové/.Proto je svolána i tato schůze.Musí se konat valná hromada.Mimořádná.Ale o tom je již psáno dříve.Zde jen,co se Kina týká.A to si hodlá na valné hromadě říci své.Zprávu podá účetní Kozelka.On vlastně vůbec jako první resignoval jednatel "Družstva" a tím zároveň i dobrovolný a laciný motor Kina ve věcech lejster,organizace,agendy.V podstatě sděluje.

Již 30.července 1921 je narychlo svolána mimořádná valná hromada.I když za účelem konsolidace či volby nového výboru,protože ten dosavadní se rozpadá odstupem členů i ved.funkcionářů pro nedůvěru členstva/předseda,místopředseda,jednatel a další/a každý by čekal rozpravu,vysvětlení,důvody-však hlavní příčina:neustálé slibování a slibů neplnění pokud se týká stavby Sokolovny!,ale čekal by marně.Prvé slovo si běže pan Kozelka-účetní a spóští litánie kolem Kina...

...členové se vzdávají funkcí,odcházejí-a co to znamená pro Sokolský kinematograf(náhle si upomnul,že se jedná a sokolské kino!),zdroj jediných příjmů,vždyť obrat je téměř čtvrt milionu, a chceme přece postavit Sokolovnu?!(zase se tu ozývá něco málo slýchaného z těchto stran Kina),a pravníci kina neměli jediné neděle volné.Jde prý o to,aby značný majetek "Družstva"(hle,náhle je značný,ještě před týdnem byl označován za pochybný,ku stavbě tělocvičny nedostatečný,za půl roku představenstvo družstva ale nebude váhat zakoupit Besední dům-pro kino-a další;samozřejmě opět v zájmu postavení Sokolovny,ba dokonce jako Sokolovnu,ale nikdy se tam necvičilo-za 750 000 tisíc.Bylo to posílení podnikatelských zájmů družstva!)-tedy,aby značný majetek "Družstva" byl spravován odborně,bez nevraživosti jednotlivců,osobních záští.Pak je položena dramatická otázka,zda chce někdo zdarma konati jednatelství za odstoupiního Jar.Jaroška.-Nikdo.-Do výboru mají být včleněni další tři zástupci Kina.Kino má vést placený vedoucí.-Jak to dopadlo,zaleknutí členů,neboť z výboru odstupovali právě aktivně cvičící sokolové-výbor byl raději ponechán-je popsáno jíž drive.

Ukončení valné hromady.Jak už řečeno,stěžejní důvod svolání členstva byl zprovozen rychle ze stolu i jednání,nikoli však definitivně.Dlouze pak jednáno o kompetencích výboru,jako záminka je brána sporná událost,kdy výbor se usnesl zásadně nepůjčovat cvičiště.Má či nemá výbor právo zásadně bez schválení valnou hromadou se usnášet?O tom až dále jinde,ale výsledek byl ten,snad aby nedošlo k dalším abdikacím-prý,kompetence výboru jakoby v tomto bodě byly dány,ale nic přesného a určitého papírem potvrzeného dánou nebylo.Také byla řeč o tom,že výbor si vyhrazuje právo kontroly správy kina,neboť to vypadalo tak,že by bylo kino spravováno svým výborem a oněmi třemi+ dalšími funkcionáři výboru a zároveň kina,takže vlastně zbytek výboru by ztratil jakoukoliv kontrolu či právo kontroly nad Kinem.

Členstvo samo ale na konec valné hromady v posledních okamžicích alespoň zčásti řeklo své.Od té doby byl učiněn "ústupek"- a opět se v družstvu legálně používalo oslovení bratře(vzalo za své za války, jako nutnost-a pak už se jen "pánovalo", ač šlo o sokolské družstvo)A také v zápisech výborových schůzí místo "pan" je u všech téměř bez vyjimky předoslovení bratr.Ono totiž těch nesokolů, i když, jak už dříve poznámenáno, nebyl sokol jako sokol, bylo pohříchu málo, mezi činnými snad nebyli vůbec.Nu,a jen u nesokolů,pokud si to přáli,bylo nutno používat oslovení "pan".Asi si to ani nikdo nepřál.Byli-li vůbec tací?

A konečně to nejdůležitější.Požadavek členstva-byť podivně vyřčen ústy br.Misárka,ale ten vždy rád byl ústy někoho,aby "Družstvo" se zpátky stalo jen sokolským odborem,spravujícím sokolský majetek.Ale to najednou nešlo.Prý by s tím byly problémy.Družstva má u Obč.záložny hypotéku atd.Když Sokol si ustavil "Družstvo", které mělo postavit Sokolovnu,a veškerý majetek vložil do tchoto družstva,tak to šlo-a bez problémů.Když družstvo ne zcela věrno svému cíli a účelu hledí především "svého" majetku a jeho rozhojenění,místo rychlého postavení Sokolovny,už prý to nejde.Ano, je to hodno zamýšlení a rozboru!-Odpověď byla vyhýbavá,mělo se o tom ještě jednat ve výboru.- Ale nejednalo se.Ještě na výb.schůzi 5.srpna 1921 urguje br.Misárek odpověď a stanovisko výboru k tomuto návrhu.Ale výbor prý se rozhodl,aby zatím vše zůstalo při starém.Sportovním termínem řečeno:vše bylo zahráno do auto,zmrazeno,umrtveno,zapomenuto.-A jak nám to dnes ublížuje.Dodnes!

Že tohle vše nepatří do dění Kina v té době?Ale patří!Právě Kino to bylo,které dirigovalo tohle dění v "Družstvu"-v té době.Jinak ale samo zrovna příliš vzorně nefungovalo.Hlavně technika havarovala,možná i vinou již poloprofesionální obsluhy.Motor/jednou je nazýván dynamen,jindy generátorem,tady zase motorem/Sousedík dosud neopravil.Urgovat musí Č.Halla.Ztráty na proudu prý činí 50%.Nebude-li oprava vyřízena do 14 dnů,bude výbor žádat náhradu. - A Riedl opět žádá malé zvýšení nájmu za sál.Licence na Jaroška vyprší.Bude nyní napsána na hospodáře Fr.Gebaura-stavit.

Výboru tedy byla vyslovena důvěra, jen aby se nerozpadl a místa neobsadili tací sokolové, kterým vše sokolské bylo blízké, ale až daleko daleko za družstevním. Oponěkud idealistických ideích, neboť i sám Tyrš byl do jisté míry pragmatický idealista, neměli ani tušení. Jenže paradoxně pravý opak byl skutečností. Výbor do konce roku ve schůzích se prakticky zabýval jen Kinem, vše ostatní ležerně odmávl nějakou frází, slibem, odkladem. že úmyslem některých bylo definitivní odohnání, je možno se oprávněně domnívat. Stačí se podívat v jakém složení se výbor scházel. Díky kooptacím a to především stoupenců Kina, kteří byli i ve správní radě Kina, jsou schůze výboru do konce roku 1921 prakticky schůzemi těchto stoupenců. Ti ostatní buď nejsou přítomni/Bubela, Hoblík, Kořínek, Holub-ač i ten na valné hromadě jako místopředseda za odstoupivšího Fr. Fajkuse prohlašoval, že nedůvěra v "nouzový" výbor a roztríštění členstva vážně poškozuje "Družstvo" - v jeho řeči šlo jen o družstvo, o věci sokolské nepadlo ani slovo, tedy byli to spíše stoupenci jakého si středu/, nebo nemají žádné slovo a prakticky se v jednáních jejich jméno, iniciativa vůbec neprojeví-nemocný Urbánek jen mlčí, dělník Gerža, ač brzy zvolen náčelníkem Sokola, ale období jeho náčelnictví je dosti matné, je v tomto výboru jen přísedicím. - Zato náhle se znova objevivší Fr. Blažek v okamžiku, kdy už ne výbor či val. hromada projednala placeného správce kina, ale zřejmě správní rada Kina sama, se o tuto funkci, kterou před půl rokem konal, pak se údajně odstěhoval/?/, je plný iniciativy; naopak účetní Kozelka, který tuto funkci tak prosazoval s koncem roku náhle halasně skládá tu svou funkci správcovství se velmi blížící. Zato Fr. Fajkus, když výbor jakoby dostal důvěru, náhle už o nejen složení své funkce, ale ani o tříměsíční dovolene nic neví. Je jasné, že je rád záběre s cvičícím členstvem, ale také jeho vztahy s Fr. Blažkem či promítacem Dittrichem nebudou tak špatné. - A tak ať počítám jak počítám/ty stoupence středu tak půl na půl/, vychází mně poměr zastánců kina proti ostatním v poměru 8:2. A to tu jsou ještě kooptovaní "kinaři", kteří se však do práce, aktivit zapojili jen dočasně, napůl-takže jsem je ani nezapočítal/Gebauer Aloš, Trunkát, Junghwirt, Drápała.../. Nežli dojde k výčtu "kinozáležitostí" na schůzích 5. a 8. srpna, 7. října, 25. října a 19. prosince 1921-kdy jednáno výlučně o Kině, přece jen malý souhrn toho, co mávnutím ruky přehlédnuto: Opětná připomínka Misárkova, že dosud nezodpovězeno k převedení družstva do Sokola, přehlédnuta bez diskuzí s tím, že to nejde. Jak to tedy bude s tělocvičnou či Sokolovnou, dotaz br. Hallý odbyt tím, že se pořídí nějaké plány/ale o tom pak už nikdy nepadlo ani slovo/. Požadavek cvičícího členstva vzato jako žádost obecnstva-totíž, že při úpravě let. lázní-koupaliště/šlo o vyšší výnosy/prý nedopatřením bylo odstraněno a znova neinstalováno skákací prkno; odpověděno, že tu to sezónu prkno již pořízeno nebude/to bylo v červenci-odpověď 5. srpna; cvičící v létě se obešli bez tělocvičny, cvičilo se na hřišti u bazenu, tam i náradí. V létě počítovaný nedostatek tělocvičny se poněkud oslaboval, však v zimě se vše vrátil. Tyto dozvuky odbyty, pak už šlo jen o kino...:

Stručně-týkající se Kina od 5.srpna do konce roku,kdy družstvu plně vládnou "kinoaparátci". 5.srpna 1921- licence na kino přepsána z Jar.Jaroška na Fr.Gebaura,hospodáře "Družstva "i Kina, jinak člena vset.Sokola.Členové výboru mají vždy dvě místa reservovaný zdarma-konají prý při tom dohled.Tisk lístků,plakátů obstarává V.Jarošek/ale též odchází/v pokladně prodej lístku-Jungwirt. Trunkát se vzdává jednatelství,do výboru kooptují "kinaře"členy správního výboru Kina Aloše Gebaura a Aloise Fajkuse.-V zimě se bude kvůli zisku dělat z cvičiště kluziště.-To 8.srpna vyměřeno, práce ovšem provede cvičící členstvo.Jinak se jedná o podnik "Družstva".

7.října-aniž kdekoli v zápisu uvedeno,správcuje kino náhle opět Fr.Blažek.Č.Halla referuje,že Kino-dynamo firmou Sousedík zdarma-dle smlouvy-stále neopraveno,Blažek tedy navrhuje,aby byl zakoupen nový stroj Kolvertora opravovaný předepsán firmě k náhradě.Nebo ať jej vymění za dobrý,nový.Řeší se požadavek kinoperatéra Dittricha-voltmetr.Zapůjčí Halla(strojníkem u Bubelů).Otvory ze sálu do kabiny s promítáckou budou zakryty-strašně se jimi präsí(zdá se,že "kinaři" moc velký pořádek v kině a sále neměli).Blažek požaduje vybavení-kleště,plomby(plombují se odesílané kotouče s filmy),nové gram.desky,staré prý sám prodá.Obchodník Obadal,sokol,si stěžuje,že mu reklamní obrázky kina ve výkladu překáží,má být přemluven,aby je tam ale nadále ponechal,má být požádán i bratr Vodička,sokol,velmi aktivní,by též reklamní foto ve svém výkladě umístil.Sokolské členstvo je využíváno i vyzýváno k návštěvě sokol.kina kdy a kde se jen dá,ovšem jak "Družstvo" chápe požadavky členstva,kterým je zřízeno,jak jim vychází vstříc a slouží-je jiná otázka!-Osvětový výbor nařídil přísnou kontrolu přítomnosti mládeže do 16 let na nepřístupných filmech.-Upisování akcíí "American film" zamítnuto.Návrh na dva pokladníky při prodeji vstupenek-zamítnuto.-Podzim,výboru na vědomí,že muži nemají kde cvičit-prý se vypracuje plán na Sokolovnu,tím odbyto.-Navrženo předsedou Fajkusem,aby Dittrichovi byly honorovány opravy na dynamu(zřejmě se jede na nějaké staré,když nové je již pořádně dlouho v neschopnosti u Sousedíků.Ten odmítá-prý bratrsky-nakonec však odměnu-a nejen-stejně dostane.-Usneseno vyzvat příznivce a firmy,aby věnovaly stavební materiál(zda příznivce Sokola,o tom zmínka není,z textu vyplývá,že "Družstva",nač materiál,když stavba Sokolovny v nedohlednu,snad na opravy a úpravy hřiště,na kluziště a stavební úpravy v kině-a zároveň měl být vzbuzen dojem,že se na stavbu Sokolovny nezapomnělo?)-Tož takto a jen kol kina se nyní vše točí na výborových schůzích družstva.Viz i dále.

25.října - Dittrich se vzdává funkce kinoperatéra,od Sousedíků totiž přišel dopis,v němž útočeno prý hrubě na promítace,ti prý totiž neoborným zacházením dynamo-generátor-motor-stroj,jak jest tento v zápisech z výb.schůzí nazýván,poškozují.Je žádáno odvolání a Dittrichovi zadostiučinění,neboť je pro Kino nepostradatelným.-Jinak pravidelné představení Kina ve prospěch Vál.invalidů letos pro krátkost termínu(?)zamítnuto,dá se jim 300 Kčs,ale musí sdělit,nač je použili.

Ještě toho 25.října konstatováno, že v sále Besed.čamu je spousta prachu, který poškozuje promítací plátno. Protože je instalován placený správce Kina Blažek,, je mu dáno na starost, aby zařídil pravidelný úklid sálu.Zdá se tedy, že v samotném Kinu,ač nyní vystupuje málem jako samotné celé družstvo,přiliš velký pořádek a organizace není,viz i vleklé spory o dynamo a jeho opravu,ale i další.Tak třeba hned příští schůze výboru bude až 19.prosince.A jedná se stále jen a jen o Kinu a jeho problémech.A i to běží jakýmsi svým samospádem.Jediným členem výboru zastupujícím cvičící členstvo je v té době vlastně jen náčelník Sokola Jos.Gerža.Tento dělník však dosud jednou jedinkráte ve výboru nevystoupil s nějakým problémem týkajícím se cvičení,Sokola,s aktivním nápadem,návrhem.Ale týká se to i jeho vedoucí úlohy v Sokole a na schůzích cvič.sboru i výboru jednoty Sokola.Dokonce dříve velmi aktivní borci-závodníci a pak cvičitelé-chladnou,zřejmě i díky zklamání,co se týká stavby Sokolovny,ale též poměrů v samotném životě jednoty.Starosta Urbánek už nemá žádnou sílu,místostarostuje Misárek,náčelníkem je dosti bezbarvý br.Gerža,předsedou družstva je br.Fajkus-který možná už také patří mezi ty,kteří obdrževše funkci v družstevním výboru se stávají pozvolna a postupně daleko více "družstevníky",nežli sokoly a zapomínají či ani nechápou skutečný smysl založení družstva-stavebního sokolského družstva-a z toho vyplývajícího jeho poslá -ní.Postavit Sokolovnu.Jak trpké asi musí být pro cvičící členstvo,když cvičice stále v cizím,pojedou ku př.ke slavnostnímu otevření Sokolovny ve Vizovicích,jednoty založené daleko později,nemající ve svém čele slavného sokola a architekta Urbánka,podporováni jen nemnoha lidmi malé víska.Y A k tomu jakou Sokolovnu!A takových vznikaly desítky a stovky-a i dřív,nežli vznikla republika! Majetek a rozhojenování majetku družstva pod hesly-vše kvůli Sokolovně,funkcionaření-ty proměny!

19.prosince 1921-na výb.schůzi družstva přiřknuta odměna promítací Dittrichovi 450 Kčs.Za vedejší práce Křížovi 100 Kčs.Brzy budou žádat zvýšení i svých odměn za promítání.Tak i správce Kina Blažek.Není pochyb,že tyto odměny byly plně zasloužené a odpracované,otázka zní jinak:sloužili tito a další skutečně sokolské věci,naplňovali či spíše vzdalovali duch "družstva" původnímu určení a záměru?Konečně se má odvézt lomový kámen(je tu opět zima,ležel ve Lhotě,prodat se ho nepodařilo;nebo byla obava z protestů členstva,pro které byla hromada staveb.materiálu přece jen známkou,že se jednou začne stavět).Když šlo o práci,hned si "Družstvo vzpomene na členstvo;dáno za úkol a na starost Geržovi,když šlo o úpravy plochy na kluziště,pozvali do výboru Emila Březáčka-atd.Za promítání delších programů je však ihned pamatováno s příplatkem bratrům promítacům.Řeší se odvod dávek za vstupenky.Jediné pozitivum-čten dopis br.Hadaše,žádá slevu pro některé chudé učně,členy sokola a sok.besídek v kině-t.zv.učňovské(vzdělávací).Povoleno snížené vstupné 1,5 Kč na místa k stání. Jak velkorysé.Čl.základna Sokola tvořila podstatnou část obecenstva Kina! Mne potěšilo snažení br.Hadaše,byl to obětavý člověk,učitel,věnoval se mládeži,byl to můj strýc.

Movitý majetek družstva dům č.367, kdysi patřící Michalu Urbánkovi včetně vanových, sprchových-parních i letních lázní, tedy do té doby, nežli vše postoupil Občanské záložně-a ta v r.1916 Družstvu Sokolovny, byl pro "Družstvo" spíše okrajovou záležitostí. Proto se v zápisech ze schůzí objevují jen drobné noticky týkající se této nemovitosti; na rozdíl třeba od kinematografu. A přece to byl vlastně v té době nejpodstatnější majetek "Družstva"-vedle hřiště. Besední dům tehdy patřil ještě Litovelskému pivovaru.

Jestliže za účetních p.Rybky a pak Merendy bylo možné nahlédnout do hospodaření lázní, ovšem výnosy nebyly nikdy tisícové, ty byly jen stokorunové, tak za účetního Kozelky nějaké statistiky či účetní přehledy k výročním zprávám dokládány nebyly. Ale i tak víme, že lázně se sotva samy uživily, spíš byly ztrátové. Však v dubnu 1920 musely být zvyšovány ceny za koupání, neboť dle zápisu bylo enormně zdraženo uhlí. Více se o lázních jedná v červnu téhož roku, neboť jsou vlastně stavebním pozenkem pro tělocvičnu, jak si to přál a představoval Urbánek, ale "Družstvo" ku podivu ne-hodlalo použít tento majetek ve prospěch stavby tělocvičny, ale naopak, domek učinit součástí Sokolovny, lázně zachovat, dokonce rozšířit, což by, ale již úplně jen a jen v intencích družstva mějet-nicího a podnikajícího, dle názoru "družstevníků" si žádalo i zvýšení o patro. Je tedy jasné, že "Družstvo" ustavené jena jen k tomu, aby byla rychle, dobře a kvalitně postavena vsetínskému Sokolu a občanům ku prospěchu Sokolovna, se proměnilo v podnikatelské "sebesamo". Mělo být asi 10-12 vanových kabin! Zatím bylo jen usneseno přeměnit lázeňskou odpočívárnu v kancelář "Družstva", Kina a Sokola. Družstvo se zabydluje tam, kde měla být především Sokolovna. Do kabin se opatřují deky. Jsou v provozu upravené/sokolskou prací/letní lázně. - Inu, po válce. Stále chybí deky půjčené v r.1919 vojen-ské posádce. Je nutno je vymáhat. Kolem těchto věcí se točí a stará Fr.Fajkus, tehdy ještě ne předseda "Družstva", ale jeho hospodář, jinak činný a obětavý aktivní sokol, cvičitel, závodník. Po letních lázní se ukazuje naléhavá potřeba vycistit i vanové lázně. Kdopak to asi udělá?

A pak se přehoupne rok 1921-a je zde tolik problémů. Zvýšil se jen zájem v otázce zisku z lázní. "Družstvo" zařídí kontrolu/opět provedou obětavě sokolové/-a hle, je zjištěno, že hned byl po čtyři soboty po sobě zisk vždy o 100 Kčs na každou tu sobotu vyšší. Nový hospodář br.Gebauer je pověřen zajistit obsluhu v lázních bez paní Štastné. Sokolská kontrola ale objeví i jiné; je nanejvýše nutné vyměnit kotel a opravit trkač. Lázeňské obsluze je třeba též zvýšit odměnu. Zde připomeneme, že správcovství lázní a asi i domu č.p.367 má paní Lenka Kalandrová, žena lékaře, se kterým v tomto domě vedle Mich.Urbánka má byt. I toto nájemné se odvádí družstvu, přesně ovšem pokrývá právě dan odváděnou "Družstvem" za tuto nemovitost. Zdá se, že Urbánek při předání svého domu Obč.záložně a pak družstvu získal výsadu doživotního užívání svého bytu zdarma? Nutné opravy v lázních se družstvu příliš nepozdávají, ale co se dá dělat. Rezervoár se má půjčit od "Bubelů"-kotel at opraví br.Halla, el. vedení Kovařík z elektrárny.

OD LÁZNÍ K LETNÍMU KOUPALIŠTI A CVIČIŠTI-HŘIŠTI

Podnikavé mozky družstva tedy sice dalekosáhle uvažovaly o rozšíření vanových lázní, když ale členové písemně se obrátili na výbor -ctěný výbor-(jak stojí v záhlaví) s lítostí, že jistě jen nedopatřením bylo opomenuto v letním bazénu instalovat skákací prkno, které tam vždy bylo, přišla celkem strktní odpověď, že až napřesrok. Žádáno bylo v červenci, uprostřed sezony! Žádající se nepodepsali. Jen sdělili, že jde o kroužek denních návštěvníků. Ovšem kdo jiný skákal a předváděl své kumšty, nežli sokolští cvičenci, právě ti, kteří při obnově, úklidu a údržbě bazénu, ale i cvičiště a asi i vanových lázní nejvíce přiložili ruku k dílu. Vanové lázně však už natolik potřebovaly odbornější regenerace, že nakonec výbor přece jen schvaluje provedení nutných oprav. A tak se z valné hromady, nikoli však od účetního Kozelky, ale od revizní komise/lze dozvědět, že na opravu lázní muselo být vynaloženo 9 000 Kčs, takže po odečtení výnosů z jejich provozu činí schodek 5 000 Kčs. Předseda družstva se ve své zprávě vyjádřil v tom smyslu, že lázně dělaly potíže.

Podobně jako o bazénu a lázních chce družstvo rozhodovat i o cvičišti, aniž by jim do toho měl právo kdo co příliš mluvit. Spor byl prezentován jako právo výboru usnášet se zásadně i bez vyjádření členstva družstva/valné hromady/-natož cvičenců... Ale vždyť cvičiště velmi těžce si vybojovali i upravili sokolové-tedy cvičenci, tělocvičnu, Sokolovnu nemajíc-bylo to tedy jejich jediné vlastní útočiště, kde byli, alespoň přes to období, kdy zde bylo možno cvičit, vcelku nezávislí. Jenže tím, že cvičiště bylo majetkově dán do "ochrany" družstvu, se cosi počíná měnit. "Družstvo" zdaleka již ne ve své platformě se Sokolem o své újmě počíná rozhodovat, komu se cvičiště propůjčí, komu ne. To dělá zlou krev, zvláště když veřejnost ani mezi "Družstvem" a Sokolem nerozlišuje, a bere ona rozhodnutí jako čistě sokolská. Proto se vedle jiného, hlavně úprav, údržby a komerčního využití(m.j.i jako kluziště) zajímejme i o tento spor kolem kompetencí. Spor dokonce malicherný. Ale ještěk lázním. Jaké tehdy byly ceny? Zvyšovaly se o 50 hal:vanové II.tř - 2 Kčs, I.tř. 3 Kčs. Dnes by za ty peníze na Václ.náměstí ani neotevřeli kabинu WC. Roční družst.příspěvek činil 5 Kčs -již po dvoukorunovém zvýšení! V r.1920 na valné hromadě děkováno činovníkům, kteří se zvláště zasloužili: správkyni lázní pí.Kalandrové, jednateli Jaroškovi, o kinematograf se zasloužil p.Blažek (dostal i odměnu 500 Kčs)-a p.Kozelkovi (proč tomu, když ve funkci byl pár měsíců a předtím jsem jeho jméno nenalezl ani na prezenční listině val.hromad, ani při výb.schůzích?) -a to povstáním všech členů. Jestlipak se v družstvu někdy vzpomělo bratří cvičitelů, cvičenců, dorostu i žactva, kteří na úpravách hřiště, bazénu i lázní horlivě pracovali a pomáhali?! Stále jsme u kořene věci. A v následujícím výpisu kolem půjčování hřiště a důležitosti výborů a funkcionářů i toto stále mějme na paměti. Pomůže nám to učiniti si pravdivější obrázek "Družstva" i Sokola jako takového. A okolnosti kolem koupě Besed.domu a stavby Sokolovny vše jen dotvrdí.

Ještě na podzim roku 1920 bylo usneseno odstranit rozpadlou šopu i kabiny lázní, z materiálu postavit "nové". Je tu viněna, především, co šopy se týká, elektrárna, má být žádána náhrada. Od té doby, co se "hospodáře družstva" vzdal správce el.p. Kovařík, nebyly zřejmě vztahy se sousedící elektrárnou ty nejlepší. Ku podivu v prosinci Okresní hosp.družstvo daruje "družstvu Sokolovny" 300 Kčs za rozpadlou šopu. Daruje? Podivné. Hosp.družstvu ovšem též byla šopa propůjčována jako sklad. V zápisu stojí, že šopa byla opravena. Na jaře v březnu 1921 členové Sokola pilně pracují, "družstvo" rozhodlo za včasu dát do pořádku letní lázně, živý plot kol Rokytenky opatřit ostnatým drátem a postavit 40m plotu nového kol zadní cesty při Bečvě. Uzavření hřiště bylo prvním předpokladem jeho využívání k pronajímání a ziskům z něj. V této době neuvěřitelným způsobem stavební komise, aniž by došlo výborem družstva k projednání, rozhodne, že Sokolovnu zatím stavět nelze, až v příhodnější době-a sama sebe rozpustí. Přítomno 7 členů! Pravda, některí z nich byli členy i výboru družstva. A ač svolána ihned po té valná hromada, tyhle věci nakonec vůbec na pořad nepřišly, schváleny nebyly. Vše se překrylo halasem, že výbor odstupují a pod., aby nakonec se jim vyslovila důvěra-a členové byli rádi, že vůbec někoho mají, kdo se "stará" a "starat" bude. Přece, kdo by to zadarmo dělal...

Jaký div, že si výbor "posvém" řešil i jiné věci-třeba kolem cvičiště. Nyní i řádoví členové pod dojmem, že se nestaví jen proto, že na tělocvičnu není, počínají myslit podnikatelsky a v korunách, výbor nemá žádné problémy v tomto směru, a dá se tím podepřít a schválit kde co, vždyť jde o zís-kávání korunek na Sokolovnu. Nakolik skutečně a nakolik šlo spíš jen o zájmy "družstva" se dnes již jen s obtížemi a spravedlivě posuzuje, že však vše v pořádku nebylo, je vcelku evidentní.

DTJ i v tomto roce žádá o zapůjčení cvičiště na 29. května. Výbor zapůjčení schvaluje v celku v témž rozsahu, jako v roce minulém, je však žádáno, aby byla složena záloha 500 Kčs - 300Kčs jako nájemné, 200 Kčs bude vráceno, pokud nedojde k nějaké újmě, poškození cvičiště či inventáře. Placení je vcelku logicky zdůvodněno šetřením na stavbu Sokolovny (i když víme, že se zatím stavět nebude, nejsou peníze-tím samozřejmě větší důvod požadovat nájemné, to přece nic na bratrství tělocv.spolků nemění...). Jenže hned 1. června žádá Družina invalidů o zapůjčení cvičiště k jejich slavnosti; Sokol přece vždy toto združení poškozených válkou podporoval velmi solidárně-tu sbírkou, tu kinematografickým představením v jejich prospěch. Ale "Družstvo Sokolovny" není Sokol. Bylo jasné, že v tomto případě by zápujčné nebylo možno požadovat, a tu se výbor již v "novém duchu" ihned usnáší zásadně nepůjčovati cvičiště spolkům ku pořádání výletů a zahradních slavností, tudíž ani "invalidum" ne. Ono těch spolků asi ani nebylo, které by o cvičiště měly takový zájem, spíš se vše konávalo v Besedním domě, nebo v některé zahradě místních hostinců. Jenže, co čert nechtěl, během roku se mohlo na "zásadní usnesení"-jako záminky, jak cvičiště invalidům nepůjčit snadno zapomenout, ale již na 14. srpna v předstihu žádá Sport.klub o zapůjčení cvičiště-a "velký" problém je na světě.

O cvičišti? Nakonec se ukáže, že šlo spíše o kompetence a ještě i jiné. Že se výbor družstva sejde o prázdninách-19.července-, bylo jistě iniciováno nutností, když zamítavě-tak kolektivně reagovat na prosbu Sport.klubu o zapůjčení hřiště; zároveň však takticky využívá odbor Kina vyšší účasti, patrně po domluvě, svých členů ve výboru k odsouhlasení šestičlenného výboru pro správu Kina, který, by měl být součástí výboru, tedy nejméně další tři členy do výboru kooptovat.

Co se týká odmítavé odpovědi Sport.klubu, byla shrnuta do tří bodů: 1/ Výbor se již dříve (viz nezapůjčení hřiště Družině invalidů-1.června) usnesl na zásadním rozhodnutí cvičiště na zábavy a slavnosti nepůjčovati, - 2/ ČOS vydalo provolání, aby se právě v žádaných dnech 14.-15.srpna nekonaly akce a všichni se dle možnosti zúčastnili zájezdu do Nového Jičína, národní akce, - 3/ Hřiště bude v zimě sloužit jako kluziště, takže se na něm budou konat úpravy. - První a třetí bod byly celkem záminkové (Sport.klub na hřišti chtěl konat i závody, a že by právě v těch dnech o prázdninách se hřiště tak převratně předělávalo na kluziště?). Řekl bych, že ono "zásadní usnesení" tentokráte použili ti, kdož s těžkým srdcem nesli odmítnutí žádosti Družiny invalidů/jindy je nazývána zase Spolkem válečně postižených, což byli cvičící, vždyť sám náčelník Sokola Jul.Kohm byl ve válce těžce postižen, ztratil sluch, projevily se i těžké nervové následky. Však i Hoblík, člen výboru byl legionář a jistě měl na celou záležitost svůj názor, ač jinak finanční profit družstva tvrdě hájil.

Zřejmě tato různá mocenská jednání a usnášení "družstevníků", nezapomeňme, že 11.května se rozhodli nestavět Sokolovnu, aniž by se jakkoli se členstvem radily, ba dokonce mu pak oficielně svůj úradek sdělili, vyvolala v řadách sokolů značné vření-nespokojenost, nedůvěru ve výbor. A tak již o týden později 26.července se musí sejít výbor znovu, neboť je nade vší pochybnost členstvem veřejně kritizován, ba pamlován a vyzván ke svolání valné hromady Družstva Sokolovny. Bohužel tyto věci nemohly být řešeny na valné hromadě Sokola, i když "Družstvo" bylo sok.jednotou zřízeno, a to za jediným účelem, za účelem postavení Sokolovny. A nyní zde bylo podezření, že tomuto svému poslání se značně zpronevěřilo. Že k tomuto rozhořčení přispěla i účast vsetínských sokolů na otevření krásné Sokolovny ve Vizovicích 9.července, je nepocchybné. Vždyť v té době své Sokolovny mají v Meziříčí, Frenštátě, krásnou Sokolovnu staví zlínští sokolové-sokolovny jsou v okolí, ve Valašské župě, i v dalších mnohem menších městech a vesnicích, nežli tehdy byl Vsetín. Vždyť i Zlín, Bařa vlastně začínal, byl co do velikosti srovnatelný se Vsetínem. A Vsetín na čele se starostou architektem Urbánkem, který byl zároveň starostou župy (ovšem 2.dubna toho roku se pro churavost župního starostenství vzdává, je však jmenován doživotním čestným starostou župy, užil si ho jen rok!), tak tedy na tomto Vsetíně nic. Nejen, že Sokolovna se nestaví, nestojí, ale ani se zatím stavět (a ještě 3 let) nebude. Není to trochu podivné?!- Jenže valná hromada Družstva není valná hromada vset. Sokola. Tam už jsou silné i poněkud jiné pozice, nežli sokolské. A svolání val.hrom.během tří dnů je těž podivné!

VÝBOROVÉ I VALNÉ ROZPRAVY DRUŽSTVA O CVIČIŠTI (část druhá)

Již na výb.schůzi, která rozhodla o svolání val.hromady mimořádné během tří dnů, bylo jednáno do sti podivně.Vlastně šlo o resignaci těch sokolštějsích členů výboru,kterých se citlivě dotýkaly výtky cvič.členů Sokola/i družstva/ohledně "tahání za nos ve věci stavby Sokolovny" a mnoha dalších záležitostí.Především byl podivně stanoven program:účetní Kozelka prosazuje zprávu o Kinu, pak tedy schválení zásadního usnesení výboru o půjčování cvičiště,přijetí resignace výboru a volné návrhy. Tedy-o Sokolovně ani zmínka,bráno jako odbytu záležitost,jenže právě zde kořen všeho! Proč některí členové výboru resignují,příčiny-o těch teprve ani zmínka.Místo toho hned:nové volby! Je už jasné, že některým šlo o prosazení do výboru svých lidí.Tedy pravý opak toho,co očekávalo především sokolské členstvo "Družstva". Ale o tom už obšírněji v povídání o kinu či Kinematografu.K schválení zásadního rozhodnutí výboru nikomu hříště nepůjčovat však předem br.Broža připomíná, že střední cesta by byla lepší,uvažovat zda,komu a nač cvičiště půjčiti.Br.Hoblík doplní tím, že cvičiště je nutno půjčovati,ale aby "družstvo" z toho mělo zisk,a ne doplácelo na poškozený inventář. Zcela opomenut zde byl zisk z dobrého jména,kreditu Sokola,přátelských vztahů s ostatními.

Mimořádná valná hromada "Družstva" dne 30.července dle toho také vypadala.Sáhodlouhý referát úč. Kozelky ze všeho udělal jakoby krizi v Kině,kde též řada pracovníků skládala své úřady.V podstatě přesvědčoval všechny, že když nepůjde kino,nebude prosperovat "družstvo"-nebude ani Sokolovna -. Nikdo již nechce pracovat dobrovolně a zadarmo.Je zapotřebí placeného prof.správce kina.-A do výboru kooptovat další tři činovníky Kina.Bývalý předseda družstva K.Bubela připomíná, že opravdu musí mít kino,má-li prosperovat a vykazovat zisk,míti dobrého placeného vedcucího,zároveň ale připomíná, že výbor by neměl nad Kinem ztratit kontrolu/zkušený továrník jasně postřehl úmysly a nebezpečí ze záměrů skupiny lidí kolem Kina.Film byl ostatně tehdy technická novinka,móda,podnikavci již tušili,jak se asi v budoucnosti na kinech vydělat,a rojili se kolem této moderní záležitosti jako včely kolem česnu úlu.A to byl film ještě němý! Alespoň tehdy-na Vsetíně.

Jestliže na této valné hromadě místopředseda Holub hovoří o roztríštěnosti členstva a tedy o újmě pro "Družstvo"-Sokol ponechává decentně strancu,ví o čem mluví.Ani v Sokole nebyla situace dobrá.Starosta Urbánek již těžce churavěl,a když se mu občas podařilo vstát z lože a zúčastnit se některé ze schůzí,jen si povzdychl,že se jen mluví a mluví,ale nestaví.Sokol v té době je v rukou br.Misárka,místostarosty.Ovšem slyšíme-li stesk nejlepšího cvičence a cvičitele Emila Březáčka,že se cvičitelství vzdává,že ho to teď moc nebabí(to byl přece ten,co navozil,tedy asi také naložil a složil, těch 120 fůr písku,známý vsetínský silák),ani se mu moc nedivíme.Jak to dopadlo se Sokolovnou? Ať si kdosi z družstva rozhoduje o cvičišti,na němž se sokolští cvičenci tolik pracovali.Z té doby se však knihy zápisů nedochovaly/jediné/,přesně z období "starostování" br.Misárka,dokonce z těchlet jsou pečlivě vyříznuty zápis/y z knihy cvič.sboru.Proč a kým? Viz i jinde.

Když už tedy nemůžeme ze zápisů sokolské jednoty Vsetín se dozvědět více o tom, co se dalo kolem cvičiště, stavby Sokolovny a o mnohem dalším týkajícího se vlastní činnosti, můžeme alespoň ze zápisů schůzí "družstva" ledacos vydedukovat. Třeba o kompetencích výboru při sporu o cvičiště:

V debatě na to téma bylo na mimorádné valné hromadě členstvu vysvětleno, co už zde bylo uvedeno z přípravné schůze výboru; že za "těžkých" podmínek a jakých bylo cvičiště zapůjčeno DTJ, ty je splnilo, pak ono "zásadní rozhodnutí" nikomu cvičiště nepůjčovat. To když žádala o zapůjčení Družina válečných poškozenců, jak je zde sdružení vál. invalidů opět nově pojmenováno. A nakonec na základě onoho "zásadního rozhodnutí" výboru nepůjčeno ani Sportovnímu klubu. Což zřejmě rozhořčilo příznivce tohoto jak z řad sokolských, tak "družstevních". Za "klub" žadatelem je br. Horák, tedy i sokol.

Nato se rozvine debata, zda "výbor družstva" má právo vynášet "záasadní rozhodnutí" bez schválení valné hromady, jinými slovy, bez diskuze členstva. Br. Hoblík je názoru, že výbor toto právo nemá. Má právo jen navrhnut, valná hromada musí schválit. Br. Turpiš nesouhlasí, tvrdí, že výbor má právo vydat "záasadní rozhodnutí", ale musí ho předložit valné hromadě, která ho schválí. Br. Urbánek, který se přes obtíže této mimoř. val. hromady účastní, se kloní k názoru br. Turpiše. Já jsem ale v těchto věcech více méně politikářských poněkud natvrdlý - a ne a ne pochopit, v čem se nějak podstatně ony dva názory liší a zda Urbánek, který zřejmě též chápal, že se výboru spíš jedná o dosažení značné pravomoci a výsady při okleštění kontroly a zásahu členstva prostě podpořil posledního diskutéra kterého pochopil. Hoblíka totiž bral jako člena výboru a ne pozastřehl, že pro tak velké výsady výboru není, nejen, že se vůbec neptal Sokola na mínění, ale nyní dokonce chtěl být značně nezávislý na samotné členské základně družstva (která se ovšem skládala především ze sokolů, a vezmeme-li to v procentech aktivních členů - tak z 99%). Nakonec do velké debaty vstupuje rozumně Julek Kohm, náčelník Sokola, brzy se stane po smrti starosty arch. Urbánka starostou Sokola on, a přesvědčuje "diskutéry" i členstvo, že každý případ je přece nutno řešit a rozhodnout samostatně. V případě Sportovního klubu by byl proto, aby bylo cvičiště rozhodně zapůjčeno, vždyť jde o spolek též se sportovním zaměřením, nepůjde zde jen o nějakou pivní zábavu. Je sice nemilé, že v ty dny Sokol se zúčastní národnostně zaměřených slavností v Novém Jičíně, ale to na věci nic nemění. Jenže pak vystoupí Jos. Gerža, též člen výboru, ale i cvičící sokol, stane se dokonce po Jul Kohmovi náčelníkem Sokola, možná že i toto jeho vystoupení též přispělo jeho pozdějšímu zvolení. Dokazuje, že od té doby, co ve Sport. klubu začala kopaná, nenavštěvuje dorost rádně cvičení. Ale tady přece spíše už šlo o sport. rivalitu, snad, závist, obavu, že utrpí prestiž či budoucnost Sokola, když bude oslabena mládežnická základna. I když Sokol sám o sobě je svými ideami ušlechtilý mezi ušlechtilými nejvíše, vůbec to neznamená, že by mnohými mnohými nebylo pojato dogmaticky a třeba i fanaticky. Br. Vodička dále tvrdí, že se cvičiště spíš hodí pro závody mládeže a ne dospělých. Horák bere žádost zpět.

Nakonec bylo hlasováno o návrzích. Návrh br. Turpiše byl pro mne nepochopitelně (opět, proč se on sám neozval? –, nebo mu lahodilo, že se hlasovalo o "jeho" návrhu?!) překroucen: družstvo nemá vůbec hřiště ani inventář půjčovat. Návrh samozřejmě neprošel – pro 23, proti 26, takže – pravda, zase tak samozřejmě ne. Družstvo by bylo samo proti sobě, kdyby se svým majetkem nemohlo podnikat. Náhle jsou zde dva póly problému: neomezené kompetence výboru při rozhodování (ale o těch se zde nehlasovalo, i když vše se vynořilo až t. zv. "záasadním usnesením" výboru cvičiště nepůjčovat – tedy neomezeně rozhodovat o něčem, co zatím cvičící sokolové zřejmě jako právoplatně své ovládali, však se brzy dozvíme, že "družstvo" sokolům úctovalo částky za používání tohoto cvičiště, což dle mého byla značná nehoráznost!). Opačným poměrem hlasů pak prošel druhý návrh továrníka Bubely, který sice jako zakládající člen vset. Sokola Sokolu rozuměl, ale také velmi dobře rozuměl podnikání. Vlastně jen opakoval názory br. Hoblíka a také Turpiše, vždyť to bylo jedno a totéž: o propůjčování rozhodovat v každém jednotlivém pořípadě zvlášt, taneční zábavy, které se mohou pořádat ve kterékoli zahradě hostinců a jsou proti sokolskému duchu odmítat, tato rozhodnutí učiní výbor, přece se nebudou stále svolávat valné hromady; mít solidní nájemné nejen za cvičiště, ale i inventář – a podíl ze zisku dané zábavy. Nelze upřít logiku tomuto návrhu, byť vlastně shrnul a zřejmě srozumitelněji vyjádřil pro členstvo to, co vlastně už naznačili diskutující, ale navíc zahrál na strunku jak sokolům, tak "družstevníkům", kterým ponechal kompetenci rozhodování, především výborům. Vahou svého postavení a také politické zkušenosti jako továrník a též poslanec vlastně uzavřel tuto žabomyší válku. Také zde názorně se zobrazilo, proč takové lidi "družstvo" – nakonec i Sokol potřebovali, bohužel ale nic to nepřispělo k tomu, aby Sokol a "Družstvo" jedno a totéž byli, jak tomu dle původní myšlenky zřizovatele mělo být!

A při té příležitosti bleskově – výboru navržena důvěra, což odsouhlaseno. Nemusel resignovati. Bubela při té žádá, aby výboru byla dána volnost rozhodování. I to schváleno. Bubela byl přece nejen výborem, ale svého času i předsedou družstva (když, zda zase nebude, družstvo majetkové sílilo, uvidíme později, tím ovšem nabývalo i vlivu a s ním mnozí stojící v jeho závětří) – a vzpomenejme jeho uskutečněného návrhu, kdy rukoudáním musel se každý člen výboru zavázati, že vše výborem projednávané je důvěrné, a nikdo na veřejnost sám vynášet nebude.

V tom všem sáhodlouhém jednání o Kině a cvičišti jaksi uniklo, že se Kozelkovi podařilo do nedvolaného výboru prosadit další tři zástupce Kina, že se vůbec nehovořilo o tom hlavním, rozhodnutí opět "záasadním" a jen výboru – dokonce jen členů staveb. komise: nestavět Sokolovnu (zatím). A nepatrně času bylo dobrou zámkou odrazit, ba odmrštít návrh místostarosty Sokola Misárka, aby "Družstvo" se vrátilo tam, kam patří, do lůna Sokola a stalo se "jen" jeho odborem. Výbor tedy měl alespoň tento návrh zpracovat a předložit na příští valné hromadě. Neučinil tak. Jediné, opět se oslovuje →

Co přinese rok 1922 ?

Pro družstvo i Sokol Vsetín to bude nepochybně zakoupení Besedního domu. Významnou událostí budou župní veřejná konaná na Vsetíně. V tomto roce začíná župa zásluhou br. Jiřího Felixe z Frenštátu vydávat župní věstník Radhošť. Je dodnes nesmírně cenným zdrojem informací a zároveň velkým poučením dnešní generaci, nám, kteří se cítíme díky "pokroku" daleko dál a výš, nežli Ti pro mnohé už jen bývalí "dědci sokolíci". A zatím oč zpět ustoupila dnešní naše generace od mnohých ideálů, možná pro nás v tehdejším dobovém koloritu se nám jeví mnohé poněkud naivní, dobrá, dobu překonané, ovšem v obětavosti, úprímností snažení ve věci sokolské a národní jsme bohužel upadli jako celek - a jak velikou měrou, se ani nedvažuji vyslovit, hodnotit.

Pro mne věstník Radhošť se jeví o to cennější, neboť údaje o sokolském dění na Vsetíně mohu čerpat téměř výhradně z něj, knihy zápisů výb. schůzí z let 1918-1922 jsou nepochybně zničeny - zkartovány, svědčí o tom i vyřezání stránek z téhož údobí v knize zápisů cvič. sboru. O tomto buď ještě zmínka. Jsou však k dispozici zápis "Družstva Sokolovny".

Prvá výborová schůze "Družstva" byla svolána předsedou Fr. Fajkusem již 13. ledna 1922 a hned přinesla do dění v družstvu i sok. jednotě překvapivý obrat. Spolek "Úspora" prý vyjednává s majitelem Besedního domu, litovelkým pivovarem, o jeho kupi. Kolem tohoto jediného bodu programu se pak rozvinula nemalá debata. Ovšem ukázalo se, že mezi členy výboru jsou někteří již informovaní a přišli s hotovým záměrem, a jiní, pro které sdělní bylo naprostou novinkou.

Ti první ihned vystoupili s obavou, že "družstvo" (spíše Sokol, přinejmenším tedy "sokolské družstvo", když koncese kin byly Sokolstvu a j. zasloužilým o republiku-spolkům invalidů-přidělovány, ovšem koncesionářem pak byl vždy některý člen, fyzická osoba) o kino přijde, nebude kde promítat, že se koncese zmocní onen spolek, a proto je třeba Besední dům koupit, cenu nabízenou "Úsporou" přeplatit. Jak se potom ukázalo, šlo o 700 000 + padesát tisíc Kčs. Ovšem až dosud "Družstvo" provozovalo kino ve dvoraně Besed. domu, kterou si pronajímalo od hostinského Rídla, ten pak měl pronajat celý Besední dům od litovelkého pivovaru. Tato náhlá obava ihned spojovaná s koupí? Podivné.

Vystupuje br. Chovanec a projevuje nemalé překvapení nad tím, že bychom měli okupovat Besední dům, když se přece chystáme stavět Sokolovnu?! "V minulém půlroce po zamítnutí stavby letní tělocvičny zdůvodněně tím, že se bude stavět Sokolovna, pak "Družstvem" zamítnuta i tato, prozatím - pro nedostatek nastřádaného kapitálu, prý až později, nyní najednou "Družstvo" neváhá a prosazuje zakoupení Besedního domu. Nebylo možno dát dohromady předpokládaných 260 000 Kčs na stavbu Sokolovny (částka k dispozici ale byla vyšší nežli polovina oné sumy!) - a nyní se realně hovoří o 750 000 jakoby nic. Není to zarázející?

C DALŠÍ SCHŮZE DRUŽSTVA, PODIVNÁ PŘÍPRAVA VALNÉ HROMADY ČLENSTVIA

Ještě na první schůzi výboru starosta Sokola Urbánek všechny uklidňoval. S litovelkým pivovarem má přece vsetínský Sokol dobré vztahy, jistě by napřed jednal s námi, nežli by něco prodával nějakému spolku "Úspora". Dále se domnívá, že koncese na druhé kino, když Sokolu by nájem vypověděli, by ani udělena nebyla. Uznává však, že provozovati kino v Sokolovně, která se časem stejně musí postavit, by bylo obtížné. Br. Holub rychle dodává, že nějaké usnesení výboru by zatím bylo předčasné a do Litovle nechť je vyslánejjlépe dvoučlenná delegace (Hoblík, Fajkus nebo Holub). Je jasné, že zde šlo o jakési licitace. Jaké a z čí strany? Litov. pivovaru, Družstva Sokolovny, spolku Úspora? Největší podiv z výborů projevil vlastně br. Chovanec, který by na okamžité stavbě Sokolovny ani tak příliš lpt nemusel. Tento malý bystrý človíček, dirigent sokolského Lumíru, za jehož vedení a dirigování záhy dospěl tento pěvecký sbor jak ke skvělým výkonům, tak i vrcholu své členeské základny, zpívalo až 100 Sokolů, byl značně tělesně postižen hrbatostí, což nějaké cvičení o náradí nemluvě-téměř vylučovalo. Byl to však člověk čestný a ve finančních věcech, jako bankovní úředník, pozdější ředitel Spořitelny, znalý i-včetně různých zákulisních machinací.

Bylo pak už jen dohodnuto svolat mimořádnou výborovou schůzi na 19. ledna, připravit val. hromadu. Schůze se konala 19. ledna 1922 a jejími účastníky byli výlučně stoupenci Kina nebo Družstva - ve smyslu majetkově silného a tomuto majetku plně vládnoucimu, na dalším místě pak byla věc sokolská a Sokolovna. Ta Sokolovna, pro kterou bylo družstvo sokoly na Vsetíně ustaveno. Jako omluveni byli oznámeni právě Ti, které bych na této schuzce rád viděl: St. Chovanec, Rich. Kohm a můj strýc Jan Jungwirth. Nu a také odstoupivší a dle mého aspirující na správcovství kina - Kozelka, kterému asi čáru přes rozpočet učinil návrat původního silného expenanta přes kino, Fr. Blažka, který se také oním placeným správcem pak stal.

Byla slepena jakási kandidátka pro volby výborů na val. hromadě. Přítomným zřejmě vyhovující. Vesměs to byli stavitele, techn. úředníci a obchodníci. Později na val. hromadě zazní protest, že na kandidátce není jediný aktivně cvičící člen, ač se jedná o výbor družstva, které má právě pro cvičence postavit tělocvičnu. Nebylo na to dbáno, tehdy i Jul Kohm (válkou postižen a zřejmě mezi cvičence aktivní již nepočítán - možná z něj najednou udělali "družstevníci" z nouze ctnost) žádá, aby nebyl volen. Zato do výboru ovšem s nejnižším téměř počtem hlasů projde Jos. Gerža, náčelník, ten by snad cvičící měl být? A ten nízký počet hlasů? Jak to, že velké počty hlasů dostali pro mne zcela co sokolství či nějaké obětavé práce až již v Sokole či Družstvu neznámí členové: Rozen - Zweig, ale i Schedlbauer, Kozlovský?

Na toto snad částečnou odpovědi může být i ta skutečnost, že valná hromada svolána již na 21. ledna, tedy za dva dny! Byli všichni, tedy i cvičící, rádně pozvani, nebo především a dobře pozvani byli především "dobré" členové družstva?

Toho 21.ledna se sešlo pouhých 63 členů. Mnohá jména těch nejobětavějších a pro věc sokol - skou nezapálenějších mně v prezenční listině chybí. Zda to bylo oním svoláním během pouhých dvou dnů, zda to takto bylo dokonce úmyslné, zámerné s určitostí dnes už asi není možné říci. Jedeno je však jisté. O Besedním domě není v zápisu ani zmínečky, tato záležitost se zřejmě dokonale tutlala (hezké české pojmenování). A tak tedy jediným výsledkem a asi i úkolem a zámerným cílem této valné hromady bylo a asi mělo být bezproblémové zvolení výboru určité skupiny lidí. A pak už vzhledem k pravomocem, které si výbor současný a starostou Fajkusem nazývaný prozatímní (tedy již v roce 1921 šitý horkou jehlou u členstva zdaleka ne v oblibě) budou řešeny zásadní záležitosti, a těžko si představit větší, nežli je koupě takového objektu, jakým byl Besední dům, zcela hladce... - Dala se tedy očekávat vbrzku mimořádná valná hromada, kde se právě ona koupě předloží členstvu jako již hotová věc. Tak se i stalo 12.února za mnohem větší (115) účasti členstva. Nepředbíhejme však, zatím se koná valná hromada - rádná...

Podle programu je nejprve čten zápis z min. valné hromady. Po jeho ukončení se hlásí místopředseda neboli náměstek starosty Sokola br. Václav Misárek a s protestem upozorňuje, že zápis nebyl proveden úplně, zcela chybí záznam o jeho návrhu, aby "Družstvo" se vrátilo i s majetkem od Sokola získaným, přesněji svěřeným k opatrování, shromažďování až po výstavbu Sokolovny, zpět jako odbor pro výstavbu do řad TJ Sokola Vsetín. Dle tehdejší dohody měl být návrh uvážen, projednán a na této valné hromadě oznámen resultát, tedy ujednání hlavního výboru, které předloženo nyní valné hromadě by bylo shváleno, zamítnuto či dále diskutováno. Jak vidět, výbor se touto "maličkostí" vůbec neráčil zabývat. Vždyť i tehdejší usnesení val. hromady prostě v zápisu chybí. -že výbor postupoval tehdy i nyní naprostoto svévolně, toho důkazem je, že i tentokrát se vše přešlo naprostotě mlčky, bez jediné poznámky, repliky, ohlasu. Již nikdy se pak o podobné myšlence natož záměru neuvážovalo, nejspíše "Družstvo" takovou úvahu nikdy ani nepřipustilo. Důsledky toho však pro Vsetínský Sokol jsou tragické. Sokolovna postavená pro sokolské účely je v rukohou kde koho jen ne soksolských. Po 55 let téměř v celku (s malou vyjímkou po roce 1945 asi do roku 1949, přesněji do komunistických čistek v řadách sokolů po sletě v r. 1948) se v Sokolovně roztahuje fašisté, pak komunisté a nyní podnikatelští t.zv. "praví restituenti" - ti všichni o sokolské myšlence a ideích nemají nejmenšího ponětí - byť Sokolovna jinak dejme tomu "sportu" slouží.

A že tehdy Misárkův návrh zapadl? On asi nebyl pravým mužem na pravém místě. Buď neměl podporu širokého členstva, ačkoliv předkládal v podstatě přání členů, ale navíc členstvo na této valné hromadě dle prezenční listiny z velké části chybělo, pravděpodobně způsobem narychlou svolané valné hromady, kdy "dobří" družstevníci (15 členů výboru a nejméně 10 členů správy kina a další) byli informováni dobře a přítomni. To je téměř polovina účastníků hromady-funkcionáři družstva!

ŘÁDNÁ VALNÁ HROMADA DRUŽSTVA V ROCE 1922 (část II.)

Druhým bodem programu byly zprávy činovníků. Především zpráva jednatelská, tu však za odstoupení jednatele br.Jaroška zpracoval a přečetl předseda družstva Fr.Fajkus. Zpráva obsahovala zde již uvedené nejdůležitější záležitosti družstva z roku 1921. Především soutěž architektů (plány na Sokolovnu), protahování odbor. posudku ze strany ČOS a nakonec zamítnutí plánů coby nevhodných a nedostačujících arch. ČOS Beránkem, což bylo ve shodě s usnesením výboru družstva a komise pro stavbu-stavbu zatím odložit. Hlavní důvod: nejsou dostatečné fin. prostředky. Dále připomenuty spory a usnesení výboru ohledně kompetencí půjčování cvičiště a zahrady sokolské. Díky povinné pracovní uvázanosti cičícího členstva konstatováno, že tyto objekty jsou nyní připraveny k zapůjčování spolkům pro jejich akce a slavnosti, v zimě pak zde bude kluziště, cvičiště i zahrada tedy budou přinášet družstvu zisk. Při té příležitosti poděkováno firmě bří. Bubenů za dodávku potřebného dřeva (opraven plot, postavena bouda). Dále uvedeno, že placeným správcem kina se stal Fr.Blažek. Jinak však celý rok byl ve znamení resignací, odchodu a výměn funkcionářů, dokonce byla svolána mimoř. valná hromada, neboť pro nedůvěru měl hl. výbor odstoupit. Nakonec k tomu nedošlo. Členstvo prý též některé funkce družstva a kina pamulovalo, že pozívají různých výhod, chodí ku př.zadarmo s celými rodinami do kina. Zpráva schválena byla však připomínka.

Jak známo, dle propozic soutěže byl nejlepší projekt na Sokolovnu "zakoupen", inž.Kubíček však dosud ani korunu neobdržel. Vše svedeno na bývalého jednatele Jaroška, který odstoupil; tato povinnost přechází na nově zvoleného jednatele. Nato přikročeno ke zprávě pokladní. Tu br.Misárek vystupuje s požadavkem, aby byl čten podrobný záznam finanční kina se týkající. Protože položka výdajů na kino činí 97.000 kčs. Učinili tak revizoři účtů Družstva a Kina a sestavovatelé fin. zprávy bratři Chovanec a Hoblík. Konstatováno, že účty souhlasí se zanešenými položkami a účetnictví je vedeno pečlivě. Fin. prostředky družstva v hotovosti činí 126 tisíc, celkem majetek je vyčíslen ve výši 178 tis. Mimo to na stavbu Sokolovny formou hypot. půjček u členstva získáno téměř 40 tisíc. Zde na tomto místě připomínám opět, že za téhoto podmínek a fin.situace byla stavba Sokolovny prozatím zamítnuta. Zato se tajně a tiše plánuje koupě Besed.domu. O té však nepadne na val.hromadě ani zmínka. Zato paradoxně se velice vážně jedná o situaci kolem stavby Sokolovny (jakoby odložení bylo jen na nějaký ten pátek a nikoli na celé dlouhé roky). O tomto však až v poslední části věnované valné hromadě.

Zřejmě dle přání čteny výdaje Kina. Ze zprávy se dozvídáme, že během roku hráno 136x (o rok dříve 153x), zisk 125 tis. Po odečtení rézie a jiných výdajů byl čistý zisk Kina 24 tisíc Peníze si ovšem kino ponechává pro vlastní potřebu. - Konečně v hospodářské zprávě se připomíná, že od eráru stále nutno vymáhat přikrývky vojákům zapůjčené v době ohrožení naší mladé republiky...

ŘÁDNÁ VALNÁ HROMADA DRUŽSTVA V ROCE 1922-(část III.) VOLBY A STAVBA SOKOLOVNY

Třetím bodem byly volby.K předložené kandidátce vypracované výborem byla ihned vznesena námitka.Nebyl na ní kandidován ani jeden aktivně cvičící člen Sokola.V pětiminutové přestávce tedy byla kandidátka upravena,ale dosti podivným způsobem.Byl sice nominován br.Čeněk Kraus,ale kandidatury se vzdal br.Julius Kohm,bývalý již předválečný náčelník vsetínského Sokola a budoucí starosta.Zcela určitě by ve výboru byl zdatnějším obhájcem zájmů cvičícího členstva Sokola nežli v podstatě jeho náhradník,ktermu vlastně uvolnil místo.Je pravděpodobné,že Julius Kohm neměl v úmyslu nést zodpovědnost za vývoj situace kolem stavby Sokolovny spolu s výborem ve složení - jak se zřejmě víceméně sám ustavil.Skutečně asi nebylo vše vpořádku,mimochodem Fr.Fajkus,bývalý předseda družstva protestující v průběhu svého funkčního období proti některým usnesením a praktikám družstva,především ve věci půjčování sokolského hřiště a zahrady,jako aktivní cvičitel cítil kritiku cvičících členů Sokola a své funkce se chtěl vzdát.Nadekretovaní byly nakonec zvoleni.Pět hlasovacích lístků však bylo bez jediného jména - tedy prázdných.To znamená,že pět účastníků poměrně slabě navštívené valné hromady totálně nesouhlasila s celým navrhovaným výborem jako takovým.Všem však stačila nadpoloviční většina hlasů,aby byli zvoleni.Volby tedy dopadli dle představ těch,kdož dosud družstvu vládli.

Po volbách nakonec byl prosazen bod čtvrtý:rozprava o stavbě Sokolovny.Na pozvánkovém lístku,který se uchoval,je totiž tento bod škrtnut.Br.Londin vzněsl dotaz,zda už je vypracován plán a rozpočet stavby,je naprosto jasné,že o zamýšlené koupi Besedního domu členstvo nic nevědělo a asi ani netušilo.A dokonce před celým tímto shromázděním valné hromady se tyto záměry podařilo zcela utajit,ačkoliv výborové o všem dobře věděli.Jak jinak si vysvětlit skutečnost,že výboru se ukládá na návrh br.Vodičky vypracovat rozpočet,a pak teprve rozvažovat,zda již stavět,nebo posečkat.Dále znova zpracovat koncept,návrh celé stavby.

Překvapující však bylo dále vyjádření již značně nemocného starosty br.Urbánka,který o záležitosti s Besedním domem jako člen výboru věděl,ale zřejmě dle dřívějšího usnesení(ještě za předsedování družstvu továrníka a poslance Bubely,že vše projednávané ve výboru je tajné,pokud výbor sám nerozhodne o zveřejnění)mlčel.Jen si trpce posteskl-a tento stesk je v zápisové knize přesně citován:"Uvažujeme stále o stavbě Sokolovny.Ano,je zapotřebí ještě zís - kat něco peněz.Jenže my stavíme již příliš dlouho-bohužel jen slovy.Bylo by již na čase opravdu začít stavět." - V průběhu celé ,valné hromady nepadlo jediné slůvko,jediná zmínka o Besedním domě a záměru ho koupit pro potřeby kina.Co může být průkaznějšího a lépe charakterizujícího poměry v Družstvu Sokolovny,v němž suverénně rozhodovala skupina "bratří" ,teří se ujali vlády(či dokonce moci?)v družstvu...
KK

Konala se 26.ledna,zvolení funkcionáři si mezi sebou "volbou" rozdělili funkce.Předsedou byl zvolen br.Frant.Hoblík,místopředsedou zůstal Jan Holub.Jednatelem Fajkus Alois,pokladníkem G. Schedlbauer,účetním Kozlovský,hospodářem opět zůstal Fr.Gebauer. Předsedou správy kina Rosen - zwaig,dále Maňas a Scheldbauer.Další si tito vyberou.

Musím zde uvést svůj osobní postřeh.Ani jediný ze zde jmenovaných se nevyskytl,alespoň dle mého povědomí,nikdy v jakémkoliv zápisu či nejaké souvislosti jako cvičící či nacvičující člen Sokola,snad vyjímkou by mohl být br.Hoblík,já však momentálně nic konkrétního v tomto směru zatím nevím a nemá!Snad jen to,že horlivě cvičívala jeho dceraOn sám jako ředitel Záložny byl spíše typem podnikavého člověka.Zřejmě se hodně exponoval jak pro Družstvo tak,domnívám se,i pro Sokol,asi to myslí dobré,Družstvo však,řekl bych,bylo na prvním místě.On i jeho dcera/obzvláště/zemřeli poměrně záhy().A tak i když se i v družstvu po intervenci se strany aktivních členů Sokola oslovovalo "bratře",a i když zřejmě všichni tito byli členy Sokola-a tedy "sokolíkovi",vždyť přece zastávali "důležité" funkce v Družstvu Sokolovny(!),mně položit před jejich jméno ono br. činilo značné potíže;takže často tak ani nečiním.Že se mnozí objevili náhle a "snebespadle",o tom svědčí i to,že v zápisech jsou ta jména psána někdy různě-až podivně.Viz třeba Scheldbauer a pak zase Scheldbauer,nebo u Kozlovského ku př.nikde zatím není u příjmení jméno,ač u všech ostatních je.Tedy zbrusu nový člověk-což ale u účetních i dříve tak bývalo.Tím vším jen chci co nejhodnověrněji zdokumentovat svůj názor,že Družstvo Sokolovny,speciellě výborové,zase až tak příliš sokolské a pro věc sokolskou zapálené nebylo.A to nebylo dobré,to byla újma!

Nebylo-li na valné hromadě o koupi Bes.damu řečeno vůbec nic,pak na této schůzi,ac se týkala výlučně ustavení výboru ve všech funkcích,už se opět na ono téma čile diskutovalo.S Litovelkým pivovarem bylo vyjednáváno,vyzvěděno,že spolek "Úspora" nabízí za objekt Bes.damu 650 000.Velice aktivně vystupuje Rosenzweig(opět jedno jméno psané všelijak a různě,také jsou problémy se psáním velkých písmen:kino-Kino,sokolovna-Sokolovna,družstvo-Družstvo,držím se někdy zápisů,někdy pravidel-cítím li ten název v daných souvislostech věty jako název speciellní,název jedinečného objektu,či já sám chci tuto jedinečnost zdůraznit,přikláním se k velkému písmenu,chápu li vše spíše v obecné smyslu,volím písmeno malé,ale ještě jednou upozorňuji,že někdy respektuji či i podlehnu tomu,jaké písmeno je právě v zápisu,ze kterého čerpám),tedy tento Rosenzweig navrhuje částku navrženou "Usporou"poněkud přeplatit(700 tis.),dále navrhuje dátí závazek,že restaurační zařízení Besed.damu,které bude dále provozováno Družstvem či pronájemcem jemuž bude Družstvo pronajímatelem,bude odebírat "Litovelké pivo".Předseda hned navrhuje,aby Rosenzweig a Maňas -připadně s Karlem Bubelou-tyto věci jeli do Litovle projednat.A až bude ruka v rukávě,bude nutno svolat mimoř.val.hromadu.Ta vše posvětí-ale až po val.hromadě spolku "Úspora".Pro-ko a jak!

MIMOŘÁDNÁ SCHŮZE VÝBORU DRUŽSTVA

Byla svolaná dne 6.února 1922, a jak jinak, nežli za účelem jednání kolem kupu Besedního domu a svolání mimořádné valné hromady, která měla už jen po formální stránce vše doplnit, stvrdit. Dávno předem upečené. Jakým anachronismem se teď o týden a něco později jeví úvodní řeč br. Urbánka na minulé výbor. schůzi před rozdělením (volbou) funkcí ve výboře, když zeširoka, jak bývalo jeho zvykem, nastíňoval práci výboru v nastávajícím údobí, co se týká stavby Sokolovny. Myslím, že tomu sám nevěřil, snad se snažil přesvědčit, zvrátit vývoj, uklidnit své svědomí.

Nyní však jde už jen a jen o Besední dům. Předseda Hoblík hned v úvodu žádá o svolání mimořádné valné hromady. Má se kupovat Besední dům - a to prý za výhodných podmínek. Karel Bubela vše prý vyjednal u Litovel. pivovaru za sumu 700 tis. Kčs. Detaily, podmínky, závazky jsou dány písemně. Kup je považován za platný, pouze ještě musí vše projít val. hromadou členstva družstva. Je zde zarážející především to, že Družstvo zřízeno TJ Sokol Vsetín ku postavení Sokolovny, se nyní již vůbec neohlíží na výbor Sokola natož řadové členstvo, rozhoduje v několika lidech, suverénně, svévolně!

Jsou dále debatovány veškeré výlohy a vydání se ziskem a obhospodařováním Bes. domu spojené, nazývat se prý bude Sokolský dům. Ten název se nikdy nevzil, byl používán jen okrajově - spíše k uchláchoení sokolského členstva. Shledáno, že pořádáním různých zábav a pronájmů všechny výdaje většině půjček, se budou krýti. S tím se půjde na val. hromadu. Lit. pivovar se požádá o seznam inventáře. Dále bude kup zdůvodňován povinností Družstva udržet "kinová představení", což prý urychlí postavení již dlouho postrádané a potřebné tělocvičny. O výši půjček a následných dluhů se zde taktně pamáluje. Nutno podotknout, že předseda Družstva Hoblík je zároveň ředitelem Záložny, u které se běžně půjčuje (Družstvo i Sokol). Bude to pro ni tedy dobrý "džob"!

A hned následující jednání poněkud poodehaluje ledví všeho. Správce kina Blažek i operatér u promítacího přístroje požadují zvýšení svých gází. Oba dosáhnou bez debat svého. Ku př. správcovský plat se zvyšuje ze 600 Kčs na 800 Kčs, operatér Dittrich obdrží kromě vyšší taxy za každé promítání renumeraci na konci roku - 500 Kčs. Nejde o to, za tu práci si ten platsnad zasloužili. O všem při srovnání s ostatními, především sokolskými činovníky a cvičiteli - zvláště dětí - kteří vše činili naprostě zdarma, jen toužebně očekávali, když již budou moci svou záslužnou práci konat ve vlastních prostorách, vše se jeví poněkud trapně. Správce kina měl samozřejmě slušný plat ve svém zaměstnání. A pokud dnes je Bes. dům ceněn na víc nežli 20 mil. Kčs a tehdy stál 700 TIS., pak byl li by zachován stejný poměr i v platech - pak = 20x800 činí plat v přepočtu na dnešek 16 000 Kčs. Tak tomu jistě není, ale 800 Kčs byly velmi slušné peníze. Adále - náhle s kupem B.D. se objevují velmi ochotní starí harcovníci - Kozelka, Bubela a další. A přímo jsou kooptováni do výboru !

MIMOŘÁDNÁ VALNÁ HROMADA,-no,vždyť se bude kupovat BESEDNÍ DŮM !!

Ano.Tahle mimořádka měla už jen posvětit to,co bylo upečeno,ruka v rukávě.Vždyť hned v úvodu čte předseda družstva Hoblík hotovou kupní smlouvu.Byla již v platnosti,i když doložena i klauzulí,že by mohla být upravena či zrušena,pokud by došlo k nesouhlasu členstva na valné hromadě.To se ale,jak vidno,vůbec neočekávalo.Posuďme ten postup a malá rekapitulace ať nám připomene.Mezi řádnou a mimořádnou val.hromadou uplynulo 20 dnů(21.1.al2.2.1922).Na té prvé nebylo o koupi Besedního domu ani zmínečky.Stěžejním bodem bylo schválení kandidátky do výboru,ta byla sestavena výborem a až na 2-3 změny (méně poddajných)se výbor neměnil.Šlo mu tedy především o posty pro nastávající období.Mezi střídanými za "lepší" byl i dosavadní předseda družstva br.Fajkus.(Nesouhlásil s přisvojenými pravomocemi Družstva nad cvičištěm,jako cvičitel chápal "rebely",kteří odsuzovali odklady výstavby Sokolovny).Nebyl nominován ani za člena výboru!(Zajímavé,že až výboři prosadili své ,o rok dva později-hle- přišla výborům jeho aktivita,zkušenosť a práce vnod a jeho jméno se opět objevuje v sestavě výboru.)Výborové po rozdelení si funkci na schůzi dne 6.února připravují argumenty,nevyratitelné důvody,proč je nutno Besední dům koupit.A během zbývajících pěti dnů přesvědčit jimi lodivody vset.Sokola-starostu br.Urbánka a jeho náměstka br.Misárka.Jejich názor pak rozhodným způsobem ovlivňoval postoje cvičícího členstva,které ostatně na valných hromadách Družstva už zdaleka nemělo takovou sílu,jako dříve.Argumenty byly pádné a přesvědčivé(ale i lživé a okolnosti podivné),takže přesvědčit již těžce churavého Urbánka,zbýval mu rok života,a ohebného Václava Misárka,nebylo tak těžké.Z jejich postoje ke koupi Bes.dому byl jasně zřejmý radikální obrat! Nemalou úlohu sehrál i nový předseda Družstva Fr.Hoblík.Jako legionář a nyní ředitel banky(záložny)u které si půjčovalo jak Družstvo tak Jednota Sokol Vsetín,byl váženým občanem.

Uvedme nyní ony závažné argumenty,přímo trumfy,alespoň ty nejdůležitější,jak je předseda družstva Fr.Hoblík členstvu prezentoval:

- 1) Chceme postavit Sokolovnu.Ale Kino je hlavním zdrojem našich příjmů.Přijdeme-li o kino,ten kdo Besední dům koupí,nemusí sál Sokolu pronajmout,nepostavíme ani Sokolovnu.Koupíme-li Bes.dům sami,bude z něj Sokolský dům.Máme spočítáno,že při plném komerčním využití všechny dluhy a pohledávky s koupí spojené budou do 6-ti let splaceny. (NAIVNÍ. NEBYLO.)
- 2) Sál Besedního-nyní již Sokolského domu-bude ihned 4x týdně sloužit jako tělocvična.Naše tělocvična!To neznamená,že se Sokolovna nebude stavět.Naopak.Však ani sál v Besedním domě není koupí považován za trvalou tělocvičnu.Promítat se bude o sobotách a nedělích. (V B.D. SE NIKDY NECVIČIL!) Mimořádná valná hromada odsouhlasila smlouvu i kup.Věnujme však svou pozornost těmto argumentům,malý rozbor neuškodí.Navíc-dnes po letech víme více...

PÁR POZNÁMEK K ARGUMENTŮM PRO ZAKOUPENÍ BESEDNÍHO DOMU

1) Apriori se předpokládá, že nový vlastník, ať jím už bude kdokoli jiný nežli družstvo, dá Kinu výpověď. To ale znamená, že by sám chtěl získat koncesi k provozování kina. Ale to nebylo tak jednoduché. Že o to neusiloval sám Litovelký pivovar? Zato Družstvo naopak s Besed. domem kupuje koncesi na provozování pohostinství (v ceně oněch 700 000 Kčs). To ale znamená, že pokud tehdy bylo možné koncese takto odstupovat, spolu s úsporami, které místo na Sokolovnu nyní padnou na Besední dům, + za koncesi na Kino, by bylo tolik prostředků, že by za ni postavili Sokolovnu jako hrad. A vůbec je podivné, že Litovelký pivovar se vzdává tak lukrativní nemovitosti uprostřed města, kde navíc prodával své pivo, když dle našich "Družstevníků" bylo možno během šesti let splatit nákup celého Besedního domu a snad ještě vydělat na postavení tělocvičny, tedy zisk nejméně oněch 700 tisíc Kčs!? - Je jasné, že "Družstevníků", sice člensky sokolům-většinou však branží řemeslníkům a úředníkům, se zachránilo podnikat, když základem toho podnikání byly úspory na Sokolovnu a sokolská koncese na Kino. Podnikali tedy se sokolským majetkem. Nejsem přesvědčen, že cvičícímu členstvu šlo až tak velmi o Kino; víc nežli o tělocvičnu?! A ta, jak je zřejmé, mohla stát nejméně o deset let dříve. Určitě to chtělo jen začít stavět. Pravdou je, že pod tlakem členstva se ne sice za slibovaných šest ale 8-9 let Sokolovna skutečně postavila a byl i Besední dům a v něm Kino. Ovšem za cenu dalších dluhů (které umenšilo jen nadšení a obětavost cvičících členů-přispěli finančně i prací, ale to by učinili již i dříve). Právě toto byla možná největší chyba architekta a stavitele-starosty Sokola br. Urbánka, který chtěl stavět krásnou a reprezentativní Sokolovnu; uměl si spočítat, co by to stálo, a tak se mu to započetí stále nějak nezdálo, strašilo ho finanční riziko. Nedokázal do toho všeho zřejmě zakalkulovat nadšení a obětavost Sokolů, když už se taková akce, stavba pro ně, započne. - Nu, a co se kina týká, stejně druhé kino vzniklo, prom ítalo se v Lidovém domě, kde sídlili Lidovci a Orli. Bylo již zvukové, tady se naši "Družstevníci" opozdili, jejich Kino bylo ztrátové, dluhy rostly a mnozí dřívější nadšenci náhle ochladili, někteří loď i opouštěli... *JEDNALO SE O PÁR ČLENŮ VÝBORU!

2) Argument, že zakoupením Besedního domu získá cvičící členstvo okamžitě tělocvičnu, v sále se bude moci 4x týdně cvičit, muselo znít aktivně sokolujícím jako rajská hudba. Vždyť stále cvičili jen v cizích školních tělocvičnách. Především na Dolní škole. Až sto žáček se někdy tísnilo ve vymezené hodině a půl na malinké prostoře minitělocvičničky (z dnešního pohledu, odhaduji ty rozměry na nějakých 9x16 m?). Jako cvičitel žactva, a vedl jsem ho po celý život, si vůbec nedovedu představit, jak to tehdejší cvičitelé zvládli? - S tou tělocvičnou to však byla lež jako věž. V Bes. domě se nikdy pravidelná cvičení nekonala ani jakákoli úprava na tělocvičnu. Dokonce se o zapůjčení sálu na akce, jejichž výtěžek šel na "fond na výstavbu Sokolovny" (akademie, věnečky, besedy těl.) muselo písemně žádat, s br. druzstevníky se tohle nedalo ústně dojednat. Měli navrch!

Obavy br.Londyna,že výnosy z Kina v budoucnu ani zdaleka nejsou tak jisté,rozptylují br.Ratouzký a Jedlička.Druhé Kino prý není možno zřídit,už se o to pokoušeli váleční poškozenci se svým sdružením,byli však odmítnuti.Zde se vlastně protiřečí argumentu,který zdůvodňuje nezbytnost koupu Besed.domu,aby v něm neprovozoval kino někdo jiný.Sokolové měli přece koncesi.Kdyby "Družstvo" tak nelpělo na Kinu a přepustili koncesi jinému zájemci za odstoupené(vždyť sami nyní za hostinskou koncesi zaplatí Litovel.pivovaru 100 000 Kčs!),hned by bylo na stavbu Sokolovny.A nikoho by nezatěžovaly starosti a dluhy,vlastní provoz Kina,hostince a celého Besed.domu.Bylo by možno se plně soustředit na sokolskou práci v nové Sokolovně.Členstva i akcí,nadšení a dobrovolné práce by bylo tolik,že jakékoli obavy stran finanční soběstačnosti by byly bezpředmětné!

A zvláště po prohlášení,že družstvo zakoupení Bes.domu se nemusí finančně obávati vzhledem ke kapitálu jsoucím v pohotovosti v přítomné době,i když půjčka bude nutná.Co to bylo za kapitál?! Peníze nastřádané na stavbu Sokolovny!!Ale ještě před půl rokem "Družstevníci" vynášeli veliké obavy,že Sokolovnu za 260 000 Kčs stavět:neraďno právě z obav zadlužení-a náhle hle,kupuje se Besední dům za 700 tis.Kčs.Cena budovy 300 000 Kčs,inventář hostince 300 000 Kčs(?!),koncese za 100 tis Kčs.A výhradní dodávka a prodej piva z Litovle po dobu 10-ti let.Tohle vše val.hromada spolkla jako malinu a odhlasovala.Zplnomocnila výbor(na návrh výboru)ve veškerém jednání,podpisování dalších drob.smluv a dohod,provedení půjčky proti zástavě nemovitostí družstva.Dluhy z půjček se pak vlekly mnoho let,tedy i v dobách,kdy Sokolovna již stála.Věřiteli byli:Sirotčí pokladna,Občanská záložna,Obchodní banka,Městská spořitelna a členstvo-nechci položky rozepisovat,ale bylo toho-no zhruba za 470 000 Kčs,padl na to také Fond na Sokolovnu:230 000 Kčs.Nezapomenme však,že půjčky u členstva,t.zv.II.hypotéka,byly peníze,které více nežli z poloviny složili sokolové vlastně také na Fond na Sokolovnu.Ve výběru a upisování se pak pokračovalo,ovšem na Besední dům,(ale upisovateli byli že jen sokolové "družstevníci").Tato částka-dluh,jak vidím,v r.1923 činila 140 000 Kčs.Doplňím tento údaj:na Sokolovnu bylo upsáno v době,kdy o Besed.domě ještě nebyla řeč ani zmírkou - již 80 000 z oných 140 tis.!Jak se dozvím později,br.Jul.Kohm,nastávající starosta Sokola,věnoval ve prospěch stavby Sokolovny v r.1928-29 kartony-Alšovy orginály,pozůstalost po starostovi Sokola a jeho tchánovi br.Urbánkovi.Zde byl zisk asi 60 000 Kčs.Sokolovna pak i v té hrozbě záplavy dluhů byla postavena díky materiálu(jeho využití při stavbě i prodejem z Urbánkovy nemovitosti)jeho domku a lázní,a konečně díky nadšení a dobrovolné práci sokolského členstva.Ono se také i pod jeho tlakem "Družstvo" už nemohlo vyhnouti Sokolovnu začít stavět,ač bylo nutno zástavou na nemovitost Besed.domu učinit další půjčky.Ty pak ještě dlouho sužovaly všechny.Však později mnohý "Družstevník" odpadl či odstoupil,když se "Družstvo" ukázalo,že nebude zlatým dolem.A nao-pak,mnoho sokolů,cvičících i necvičících členů,svůj hypoteční úpis ponechal jako dar na Sokolovnu.

Na další připomínce br.Londyna, že vzhledem k množství nutných oprav Bes.damu se vše ještě rádě prodraží, reaguje starosta "Družstva" Hoblík. Bude zavedena prac.povinnost pro členy, práce nechť jsou prováděny zdarma, poskytnutý materiál pak za režijní cenu.-Jak jednoduché. Opět se spolehá na sokolskou obětavost.Ti, kdož jsou v "Družstvu" nikoli kvůli Sokolovně, ale pro perspektivní podnik sám(doměle), k pracím těžko nastoupí.A ti, kdož obětavě nacvičují, zvelebují hřiště a cvičiště, zase asi přijdou, bude to pro ně však další zatížení navíc.Předseda též neopomene připomenout, aby se dál pilně upisovalo na členskou hypotéku nyní již na Besed.dům.

Br.Vodička si přisadí(jinak je to nadšený a zakládající Sokol!): a když živnostníci budou svou pomocí a prací podporovati tento podnik(mluví vlastně za sokolské obětavce, ovšem patrioticky z pozice živnostníka), musí i ostatní členstvo("Družstva") k různým pracem ochotno být!-A vše rozvíjí dosti podivně: střední řemeslné vrstvy jsou podporou a držitelem sokolské myšlenky. Proto je nutné vzít v úvahu, zda místnosti v Bes.domě, které využívá firma Baťa, pokud budou uvolněny, neměly-li by být poskytnuty některému živnostníku, nebo je pronajmouti obuvnickému družstvu, které se má na Vsetíně zřídit.Br.Drápala řeč považuje za bezpředmětnou či spíše nečasovou, zatím žádné obuvnické družstvo na Vsetíně neexistuje.-Tu se hlásí br.Misárek(učitel,sok.knihovník a náměstek starosty Sokola, později vzdělavatel). Ty prostory by prý měly a mohly být nabídnuty k pronájmu Masarykově knihovně.Jistě chvályhodné, ale návrh ten nenašel žádné podpory.-Nu, a protože se debaty rozrůstaly mnohými podnikatelskými nápady až k rozčilené náladě, dle předsedy Hoblíka, prohlašuje tento tuto za předčasně ukončenou.-Presto si ještě vymůže slovo br.Turpiš a nadšeně hlásá, že kupem Besedního domu si družstvo zajišťuje zdroj příjmů, který umožní brzké postavení tělocvičny ~~v sedm~~, především pro cvičící členstvo, tak žádoucí. A pronájmy už "Družstvo" vždy výhodně rozluští.Br.Turpiš-ano-obchodník-podnikatel.

A tak byl definitivně posvěcen kup domu č.p.517 včetně pozemku od pana Dostála ve Střelicích u Litovle a od Rolnického akciového pivovaru se sladovnou v Litovli.Na závěr ještě usneseno svolati schůzi upisovatelů II.hypotéky.Při té příležitosti, asi k povzbuzení přítomného členstva k podobným činům, je děkováno úřednictvu firmy "Bratří Bubelů" za dar 1 500 Kčs složených hotově na úpis II.hypotéky.Nelze z uvedeného rozluštit, zda t.zv."dar", kterým se zároveň tito úředníci ~~pa~~ sují na zakládající členy "Družstva"-je vlastně půjčka včetně obvyklých úroků, nebo je to částka již upsaná a touto formou bez náhrady "Družstvu věnovaná". Zakládající členové totiž museli složit vyšší obohos, aby se zakládajícími stali.Nic nevadilo, že družstvo bylo založeno třeba již před 10-20 léty.Jaké výhody měli t.zv.zakládající není jasno.Kromě té cti být zakládajícím, snad v případě nějakého dělení či likvidace mohli být u toho s hlasem rozhodným a taktéž se zřejmě podílet na zisku,výtěžku,zbytku?Ale tak si to možná představovali právě a jen zakládající ?

Mimoř. valná hromada byla rozpuštěna dne 12.února v 16 hod. A již o půl páte odpoledne zasedá pln radosti výbor "Družstva". Suverénně dosáhl svého. Ty, co zůstali k první poradě coby majitelé Besed. domu, lze považovat za hlavní strůjce veškeré "politiky" Družstva, směru dění, tedy i odkladu stavby Sokolovny a následného zakoupení Besed. domu. Byli zde až na malé vyjimky všichni (náč. Sokola Gerža, případně ved. Kina Blažek - ostatně cvičící sok. členstvo bylo úplně mi-mo hru!): bankovní úředníci Hoblík, Konrátek, Kozelka; stavitele Gebauer, Maňas; obchodníci včetně podnikajících úředníků Kozlovský, Rosenzweig, Scheldbauer, Fajkus Alois. A konečně již zcela bezmocný, jako záštita podnikání Družstvu se hodící, zakladatel Sokola i Družstva Michal Urbánek. Kam zařadit Čeňka Krause, jehož jméno se občas kmitlo v zápisech cvič. sboru, věru nevím. Zdá se, že jeho osobní zájmy byly různo-rode. A tím by byl výčet u konce.

"Zdálo" by se, že výbor po takové mimoř. události, jakým zakoupení tak velké nemovitosti jistě je, bude mít plno vážných problémů a úkolu k řešení. Ale "zdá" se, že opak je pravdou. Předseda Hoblík úvodem konstatuje schválení koupě Bes. domu val. hromadou. Hned nato/kde se vzal, tu se vzal, veškeré abdikace zapomenuty, v takovém družstvu, které náhle majetní celý Bes. dům přece nemůže chybět/navrhoje" br. "Kozelka, aby nepřítomnému Blažkovi, správci kina, byl požadovaný a uznaný zvýšený plat započat a vyplácen až od března, nikoli od začátku roku. Tím jen potvrzuje mou doménku, že na správcovství (placené) si sám brousil zuby, návrat Blažka mu však plány překazil, a proto se funkci v Družstvu i Kinu vzdal. Snad toto měla být maličká náplast pro ukřivděnou dušičku?

Další "velkou starostí" bylo zásobování ledem pro hostinec. Bude si Litovel pivovar zajišťovat led pro své pivo nadále sám? Ne-li, bude družstvo žádat náhradu? A družstvo si pro letní měsíce led naláme samostatně. Totiž - "br." Rosenzweig ihned navrhoje využít "sokolské povinnosti" (hle, na jednou je obětavost a sokolská síla včetně názvu sokolská dobrá, jinak při jednáních kol Bes. domu názvy - Sokol, Sokolovna, sokolská jednota Vsetín téměř nepadly, jako by ke družstvu nepatřily; a o sokolských ideích v Družstvu nepadlo nikdy ani slovo - ať již podpůrné, či hřejivé!) a led si hned nalámat. Ovšem. Byl únor a Bečva zamrzlá. Obchodní duch tohoto "bratra" již pracoval naplno. A také byl ihned zvolen tříčlený výbor pro led a správu domu (hostinec jinak přece povede vybraný nájemce, však jak povedeného včetně povedeného jména Kořalka - výboři vybrali, o tom později).

A hned zvolen další výbor-upisovací. Je třeba vybírat peníze. Bude jich zapotřebí. Tedy od členů přes t. zv. II. hypotéku. Ne ovšem již na Sokolovnu, ty už padly na - tedy na Besední dům. K výběru se dostávají pánové Kozelka i Kozlovský... Nu a konečně. Kámen a písek zakoupený a přichystaný ku stavbě Sokolovny se prodá. Každá koruna dobrá. Sokolovna se stejně zatím stavět nebude. Jen něco písku se ponechá, na "Besedňáku", je toho k opravování až-až. - Tož tak.

DANIS

20.února 1922 byly za účasti litovelských dohodnuty průběžné záležitosti související se zakoupením respektive prodejem Besedního domu, když nejprve potvrzena a opět schválena kupní smlouva jako celek. Dílčí dohody byly předloženy výboru jednak jako informace a zároveň k odsouhlasení následujícího dne : 1) Litovlí ponechána úplná volnost Družstvu Sokolovny ve výběru nového pronajímatele hostince. 2) Povoluje se výčep plzeňského piva vedle litovelského. 3) Veškeré platební ujednání a podmínky přijaty. 4) Vlastní zásobování ledem bude částečně pivovarem hrazeno. 5) Smlouva Bače s pivovarem plně prevzata Družstvem. 6) U Sirotčí pokladny se půjčí 150 000 Kčs. 7) Některé opravy na půdě a omítka uhradí ještě Litovelký Pivovar. 8) Upisovací akce. Intensivně pokračovat, je nutno žádati souhlas těch, kteří již upsali, ale na Sokolovnu, že souhlasí, aby peníze byly použity na zakoupení B.D. (šlo jen o formalitu). Rozmněžený text úpisové smlouvy bleskově opatřený je zde přiložen. Kdo nemá peníze hotově, může dáti menší dar nebo upsat částku, ale úroky poběží až od okamžiku složení (později dokonce usneseno požádati i dorostence o úpisy!). - Vše jednohlasně přijato.

Dále jednáno o Kinu-reklamy, ceny za zapůjčení sálu, prom. přístroje, nic zadarmo, zrevidovat, jaké volné lístky jsou dávány, omezit; vývěsní skřínky dát do pořádku atd. Viz více u kap.o Kinu. Za vše zodpovídá správce Kina Blažek. Nebyl přítomen, ale bude informován předsedou kinového odboru p. Roszenzweikem. - Pro lázně je zapotřebí domovníka-i pro roznášku oběžníků, proto se Dr. Kalandra požádá o odstoupení dvou místností. Zde zřídit domovníkovi byt. V případě dohody se prý možno dohodnout na odstoupení alespoň jednoho pokoje. - Lámání ledu jako sokolská prac. povinnost má být v několika dnech ukončeno. Ti, kdož neledovali, zaplatí náhradu, která bude vypočtena. - Nutno opravit některá okna, okap, stropy-Litovelký pivovar bude žádán o úhradu...

A tak je zřejmé, že koloběh na "majetečku" zvaném Besední dům se rozeběhl. Zřejmě je však konstatováno, že je zapotřebí více "duší"-získat nové členy! Nemusí být prý Sokoly (to tedy vypadá tak, že doposud členové Družstva Sokolovny byli výlučně ze sokolských řad?), nesmí však být proti Sokolu. Jak "šalamounské".

A ještě tři návrhy z rozpravy. - Kinu se ponechává 20 000 Kčs jako provozní kapitál. - Karel Bubela navrhuje, aby při zapůjčování kinosálu, areálu, cvičiště nikomu zásadně nebyly poskytovány jakékoli úlevy či slevy. - A konečně splátkový rozvrh Litovelkému pivovaru má být uzavřen do 1. července. Prodávající strana s tímto byla seznámena a souhlasí.

Jak se zdá, skupinka, jejímž eminentním zájmem bylo Kino, se stáhla na svůj píseček. Měla již zajištěnu střechu nad hlavou a většina nejexponovanějších se stala placenými pracovníky. Navíc se v tomto "lukrativním" odboru počal angažovat (více)sám předseda družstva Hoblík. Výbor nechtěl ovšem nad kinem ztratit své slovo. Měl však nyní na starosti více odborů se "svými" zájmy...

O Sokole a sokolství se již v zápisech z výboru "Družstva Sokolovny" neobjevuje ani zmínka. Kdepak jako dříve zájem a starost o různé sokolské akce (věnečky, šibřinky, besedy, veřejná, divad. vystoupení, přednášky, koncerty... atd.), ačkoliv výtěžky šly do pokladny "Družstva" na výstavbu Sokolovny. "Družstvo" si vypůjčilo, má dluhy a nadále si půjčuje. Funguje vlastně jen výbor, ostatní se rozprskli a tvoří na svém písečku jakési odbory, zájmové skupiny: Kino, lázně, právě přibyla restaurace a vedle Kina v Bes. domě má jakési své domovské právo i sok. divad. odbor - je zde jeviště, mají zde své rezervy, dále pěvecký sbor. Poněkud vystrčen zůstává samotný "rodič" Družstva-Sokol. Ne vlastní vinou. Do slibovaného sálu cvičenci nakonec vpuštěni nejsou, a tak dál se tísní v místních škol. tělocvičnách, které škrť rozvoj svými rozdíly jak cvičení jen pro zdraví a ducha, tak ambicióznější sportování závodní nejen na nářadí a v atletice, ale i v řadě sportů, které našly v Sokole svjaz. Dělení zde - mužské složky, ženské složky, dorost a žactvo - doplňuje zábavní odbor. Ten složen z bratří a sester připravuje organizačně veřejná vystoupení, zábavy, věnečky, besedy, plesey, výlety, vycházky a j. A sporty - odbíjená, lyžování, turistika a další. Činnost bohatá a pestrá.

S tím dosti kontrastuje současná náplň činnosti "Družstva" - rozhodně Sokolovna není starostí č. jedna, ta dokonce jako by se i z povědomí vytrácela. Dokumentuje to i výčet "starostí" řešených ku př. na výbor schůzích "Družstva" ve dnech 16. března a 4. dubna 1922: Litovel. pivovaru za Bes. dům zapláceno 200 tis. hotově a bankou akreditiv - úvěrné složeno zvyšné do částky 700 000 Kčs, ceny kupní za Bes. dům, tedy 500 000 Kčs. - Debata o zakoupení vol. prostranství za Besed. domem (zřejmě pro pořádání zahrad. slavností hostinských) nevedla k cíli (a aby ne, byly dluhy - tedy za co? -, navíc zde bylo sokolské hřiště; ale i tato debata dokumentuje chtivost podnikání - některých "možná taky rádoby sokolů" - a také možná trochu na cizím - proč to nezkusit - no ne?). - Kámen a písek na stavbu Sokolovny se prodává stav. Kubíčkovi, dohoda na cenách za m³. - Co s lázněmi - dánou v úvahu (nebyly zrovna výnosné, zřejmě se hledal nějaký podnikavec který by..., ale valné naděje na úspěch zde nebyl patrný, takže se ani nikdo nenašel, zřejmě). - Spolkovou místnost přenést z lázní již do Besed. domu. - Sokolu zapůjčovat sokol. hřiště za poplatek, který určí výbor. (Toto je již vrchol a já bych dodal: držosti. Ano, "Družstvo" na jedné straně shání korunku ke korunce - když na druhé straně si velkoryse půjčuje u bank a záložen, tedy i od Sokola, který "Družstvu" hřiště dal, aby vedle sokolského cvičení zde mohlo formou zapůjčování jiným korporacím získat nějaké peníze na stavbu Sokolovny, protože proto a jen proto bylo Sokolem zřízeno a vším vybaveno - a "Družstvo" nyní nevýdělečnému Sokolu, který všechny své prostředky odevzdal právě "Družstvu", předpisuje částky za "půjčování"!! hřiště. - Ale držosti není ještě dosti. Po schválení tohoto výbor dále schvaluje, aby se počalo s hypotečními úpisami v Sokole u dorostu! Schváleno!! - Jednotou Sokol byl podán návrh, aby se již nyní, ač na tělocvičnu sál zatím neupraven, v sále Bes. domu počalo cvičiti, jak slíbeno. V tělocvičnách škol - ních je málo místa. Všechny body byly schvalovány - jen k tomuto se mlčí... pokrač.

Starosta Sokola Urbánek ještě sporadicky dochází do schůzí výboru "Družstva", tohoto svého ne - příliš povedeného dítka, jeho hlas, nápady, připomínky se však již zcela vytratily. Snad sokolská vůle neopouštět boj, pozice a ono známé: naděje umírá poslední i přes jeho neduhy ho znova a opět privádějí do schůzí "jeho Družstva". Myslím, že si však již jasné uvědomoval, že za svého života toho svého přání-snu-Sokolovny pro Vsetín se již nedozije. A byly časy, kdy určitě doufal, že stavět nebo alespoň architektonicky navrhovat ji bude on sám.

Ale vraťme se k dění v "Družstvu", jak o něm vypovídá zápis z výborovky ze dne 4. dubna 1922. Ještě v minulé schůzi byli do výboru/šířšího-užšího?/kooptováni za divadelní-dramatický odbor br. Broža, za Tamburaše br. Parduba a Fajkus. Za pěvecký sbor měl zřejmě právo zúčastňovat se výboru - nebo byl-li přizván, br. Chovanec. Pro tuto schůzi se však omlouvá, z kooptovaných se dostavil jen br. Fr. Fajkus, bývalý předseda družstva. Nyní, když skupinka lidí z výboru dosáhla svého (výbor byl zřejmě dosti úzký proto, aby do věci kolem hřiště, Besed. domu a dalšího nebylo příliš oponentů), "náhlým nabobtnáním majetku" movitého i nemovitého v zájmu jeho využití i operativnějšího působení na jednotlivé složky je každá ochotná ruka dobrá, byť mnohdy získaná polichocením a udělením funkce. Je tu stále ona sokolská ochota, ač ne vždy se to takto podařilo, a když, tak málokdy na trvalo. Mnozí ztráci trpělivost i důvěru.

Z pořadu projednávaného: Pronájem hostince-inserovati jako konkurz v Brněnských hostinských listech a dalších podobných, v Nár. Politice, v Lidových novinách... - Usneseno nabyté nemovitosti pojistit u "Slávie" na 490 000 Kčs. - Projednat s firmou "Baťa" nájem, do jedná dopisem Baťovi továrník Bubela. - Sirotčí-půjčka 150 000 Kčs povolena. - Mnozí místní podnikatelé stornovali u Kina reklamy. (Je to reakce na dosti chtivé zakoupení Besed. domu Sokolem - jak to veřejnost chápala nerozlišujíce příliš mezi "Družstvem Sokolovny" a Sokolem?!) Výboři se domnívají, že je to výší poplatku za reklamu, o ceně má tedy s každým jednotlivě vyjednávat "br." Rosenzweig. - Kinooperatér Dittrich opět žádá zvýšení honoráře za promítání. Zamítnuto, neboť návštěvy v kině jsou slabé. (Nuhle! Ještě před několika dny se výboři rozplývali chválou, jak kino prosperuje a je ziskové, takže lze bez problémů Besed. dům i přes zadlužení do budoucna zakoupit!) - Nutné klempířské opravy na Besedním domě nechť prý učiní br. Tkadlec a obnos, který by mu měl být zaplacen, nechť je jím upsan jako "naše" hypoteční půjčka "Družstvu Sokolovny". (Stejně se předpokládalo, že po uplynutí doby splatnosti většina členů vrácení včetně úroků nebude požadovat - z půjčky se stane dar. Pak ovšem už bude opět apelováno a tvrzeno, že je to dar na Sokolovnu!) - Stavitel Gebauer hned oznamuje další nutné opravy (ty by zřejmě měly být "sfouknuty" podobně chytrým způsobem. - Na cvičišti se nalézají jasanové kmeny. Ty též prodati, referuje Gebauer. Souhlas, dohodnuta cena. Zda přímo to muto staviteli ze zápisu není jasné. - A Sokol bude platit za ohřívárnu, za kluziště...).

Činnost "Družstva" upadá do stereotypu: samá ekonomika, ouřadování, řízení, "starání se"...

Běžné starosti a opatrování majetku-movitého, nemovitého, údržba, využití, rozhodování, řízení - to v zápisu žádné velké počtení nebývá. Proto o mnohem dál jen heslovitě. Svéží duch sokolského věčného ruchu od těch nejmenších až po ty nejvznešenější cíle s majetkem jakoby vyvanul, ztratil se.

Po mateřské jednotě Sokol Vsetín "Družstvo" požaduje amortizaci za použití ohřívárny a kluziště cca 500 Kčs-dáno na vědomí pokladníkovi Sokola. - Klempířské práce požadované po br.Tkadlecovi s tím, že úhradu od "Družstva" ihned upíše na hypotéku Besed. domu, jsou svěřeny nakonec br. Živockému. Prvně jmenovaný tedy zřejmě onu lákavou nabídku odmítl. No-svěřeny. Přesněji:nabídnuty. - Již se hlásí zájemci-nájemci o provozování restaurace, pohostinství. Z uchazečů pověření vybrat nejlepšího br.Holub a pan Karel Bubela. Požadované atributy: odborník v pohostinství, finančně dobře situovaný, zaručující dobrou kuchyně, slušného chování... - Pan Bubela (zajímavé, továrník Bubela je zásadně jmenovaný "pan", ač je nepochybně Sokol, dokonce zakládající s poř. č. 4. A i kdyby se jednalo o syna, není však uvedeno ml., mnoho by se neměnilo, ten má pořad. č. 5! Tedy žádný bratr? Inu, pro zapisovatele Al.Fajkuse, začínajícího obchodníka, byl továrník, velkopodnikatel a poslanec zásadně "pan", sokol-nesokol, co natom, že ostatní na téma řádku zápisu tituluje bratr, bratr, bratr... - A hned v dalším bodu zápisu navrhuje tento "pan" jako již i v roce minulém, aby vše, co se ve výboru ujedná, bylo přísně důvěrné a všichni výboří aby složili slib mlčenlivosti, což všichni také ihned učinili. Tedy opravdu především "pan" plným právem-a někde potom až daleko bratr? - A je tu otázka nájmě: Prokopa za holírnu a za byt pí. Dolákové (oba v Bes. domě), vše kasírovat dle stanovených taxí, platit předem, nikomu neulevovat, vypracovat pravidla. - Schválena další půjčka 100 000 Kčs u Městské spořitelny. A splatit-zřejmě z této půjčené částky-dluh hypoteční bance 26 000 Kčs. Tento dluh družstvo učinilo při koupi lázní (umožnil i Urbánek-a to, jak se říká za "babku"). - Ale ještě zbývá uhradit 250 00 Kčs⁴⁴ Bes. dům. 100 000 Kčs se půjčí u Záložny. Zbylých 150 000 Kčs se vypůjčí u Obchodní banky. Připomeneme si, že u Sirotčí pokladny bylo již půjčeno 150 000 Kčs, z fondu na Sokolovnu+ hypoteční půjčky u členstva přibližně 230 000 , Kčs. Už splacení 26 000 Kčs za lázně naznačuje vytoukání klínu klínem. Sumárně 500 000 Kčs vypůjčeno u ústavů. 230 tis. Kčs vzato z naskládaných úspor členstvem na Sokolovnu a hypoteč. půjček opět od členstva. To tedy dělá oněch 700 tis. Kčs na Besed. dům a 26 000 Kčs na Lázně. Jaký byl dosavadní přínos samotného "Družstva", když si odmyslíme řadu schopných bankovních úředníků "schopných" půjčovat si kde se jen dá ručice půjčovatelům ma-jetkem výlučně sokolským, je otázkou. - A je tu na pořadu slavnostní převzetí a otevření Besedního domu. Když slavnostní, tak slavnost s kulturním programem. Stane se tak dne 9. červencem a uspořádáním slavnosti je pověřen předseda dramatického odboru (divadelníci) br.Broža. "Družstvo" a výbor s oblibou většinu skutečné práce a činnosti svěřuje výlučně svým "odborům" - já bych dokonc řekl-svým "rádobypoddaným". Vše toto řešeno na schůzi výboru dne 28.dubna 1922

Pronájmy, pronájmy, pronájmy...

Na další schůzi výboru dne 12.května 1922 nejprve skládají slib mlčenlivosti ti,kdož tak dosud neučinili.A pak se již řeší pronájem místnosti Baťovi,kterému měl K.Bubela dopsat,že původní podmínky za vlastnictví Litov.pivovaru dále trvají.Nyní však má předseda Hoblík sjednat nájem a navíc učiniti z fy.Baťa i zakladajícího člena družstva se vstupním příspěvkem 5000 Kčs.Dále podati písemnou výpověď p.Prokopovi a jeho holírně.Co bytu p.Dolákové se týká,snažiti se o výměnu bytu se správcem kina Blažkem.Ten by takto měl byt přímo v Bes.domě zřejmě gráitis za vyřizování různých prací "Družstva",jak mu je uloží předseda Hoblík. Nu,někdo ty práce dělat musí a takto si pomůže předseda Hoblík i již placený správce Kina Blažek. Zato žádost br.Gerže o místo sokolníka rozhodnutím výboru se neobsazuje.Sokolové v čele s náčelníkem Geržou,jinak povoláním dělník,stále se domnívají,že se v sále Besed.domu bude cvičit.Gerža,kooptovaný člen výboru(jako náčelník Sokola),patrně též počítal s možností bytu a domovnickými pracemi kolem Besedního domu.Ale výboři zřejmě už dopředu dobře věděli,že cvičence do sálu nepustí.-Nu a konečně komise:Hoblík,Gebauer,A.Fajkus zjistí,co a jak s bytem Dr.Kalandry v lázních.Snaha je:buď zvýšit nájemné,nebo doktora "chudých",dobrého člověka,ale též již ve věku a nemocného,vystěhovat. - Jinak byl již vypracován a předán tarifní výnos "Družstva" pro zapůjčování sálů,cvičiště,zahrady a j.

Slavnostní otevření,Besed.domu pověřený předseda dram.odboru,jinak pošmistr br.Broža,plánuje na dva dny:v podvečer slavnostní akademii a na druhý den zahradní slavnost.-Jinak zápůjčky a úvěr u Obč.záložny a Obchod.banky uskutečněny.Budou se prodávat pohlednice,cihly,Epištoly-vzal si na starost obchodně p.Kozlovský.Kozelka zase podává zprávu o výběru úpisů od členů.Stavitel Gebauer,člen výboru a hospodář,provede úpravu kanálu,prý za režijní cenu-600 Kčs.

Výborovka 15.května - Kooptován do výboru správce Kina Blažek,skládá slib mlčenlivosti.-K.Bubela podává zprávu o nabídkách pronajmouti si hostinec v Bes.domě.Došlo jich 29.Vytipováni jsou tři vážní zájemci:p.Němec(který právě pobýval na Vsetíně),p.Hořínek z Humpolce a p.Chytil.K.Bubela zároveň podává návrh host.sál vymalovati a pozватi p.Hořínka k jednání.Stav.Gebauer postaví lešení pro malíře Bártka a Krause. - A konečně předseda Hoblík dává schválit doplacení Litovelkému pivovaru za Besed.dům 350 000 Kčs.Sice se na předpředešlé schůzi hovořilo o 250 000 Kčs,snad jde o přepis,nebo díky uskutečněným půjčkám se už splácí téměř vše.Skutečnost je taková,že v zápisech ani uzávěrkách se nikdy nevyskytuje podrobnější údaje účetní.Jen jakýsi sumář,ze kterého těžko vysledovat a dělat uzávěry o skutečné bezzávadnosti hospodaření.A pokud se nějaké účetní knihy dochovaly(přes válku,kom.režim),o čemž dosti pochybuji,mohlo by je mít dnešní "lžidružstvo",které Sokolovnu okupuje,aniž by mělo jakékoliv vztahy k Sokolu či následnictví k "Družstvu"-ale jen ten fakt,že za komunist.éry Sokolovně šéfovali.Mají-li,nevýdají.Pochopitel

Pan Hořínek nájemcem restaurace v Besedním domě.

I započalo podnikání "Družstva Sokolovny". 23. května schůzuje výbor družstva v Obč. záložně, režidenti to vlastně řídí Hoblíka. Hlavní důvod? Byla již sepsána smlouva o pronájmu restaurace minulého dne, kdy se na Vsetín dostavil až z Humpolce tamní hotelier p. Hořínek. Zřejmě tedy šlo hlavně o schválení této smlouvy, což se i stalo. Je parafována Hoblíkem, Bubelou a Holubem. V zápisu je však uvedeno, že Fr. Fajkus a Bubela schůzi opustili, Fajkus se pak vrátil. Hlasování pak bylo jednomyslně, jen br. Fajkus se hlasování zdržel (snad jen v bode ustavení o cvičišti). Odchody nejsou v zápisu objasněny, ani zmínky, jak jednáno s dalšími adepty pozvanými na Vsetín (p. Němec a Chytíl, s nimiž ujednával věci v této záležitosti právě p. Bubela - ale i další).

Stručně něco z nájemní smlouvy: Nájem uzavřen na devět let od 1. července 1922 - pronajata hostinská živnost, nálevna, restaurační místnost, kuchyň, spíž, pokoj pro personál, tři sklepy a sklípek pro narážení, prádelna, 6 hostinských pokojů, ledovna, stáčírna, restaurační zahrada i sínventárem, půda dle potřeby a byt 2+1. Roční nájemné bude činit 20 000 Kčs čistého. A to čtvrtletně předem pod tituly, které určí družstvo. (?) Hořínek jinak zaplatí veškeré daně z živnosti i všech pronajatých místností a prostoru, platí si vodu, otop, elektřinu, pojistné i opravy na užívaných místnostech i inventáři. Proti případným škodám posléze nedobytným složí předem kauci 10 000 Kčs. Také zaplatí 6000 Kč za zásobu ledu, kterou si dále sám bude opatřovat. Nájemce je povinen odebírat pivo z Litovelického pivovaru a má též právo čepovat pivo Plzeňské. (že vsetínský pivovar a možná i mnozí Vsetíňané nelibě nesli diskriminaci vsetínského piva - a i zde Sokol utrpěl jistou nepřízeň veřejnosti - lze se právem domnívat, viníkem však bylo "Družstvo"!) - Dvoranu (kinosál) a sborovnu si ponechává k dispozici "Družstvo". Tam si hradí otop i světlo "Družstvo", právo podávati nápoje příp. jídlo má p. Hořínek (později, pokud by zde měl tržby, platí též za otop, světlo); zahradu zadávat jiným spolkům pro různé zábavy a oslavy si ponechává "Družstvo", Hořínek však má výsadní právo zde čepovat a podávat jídla, a to dokonce i na sokolském cvičišti, které leží úplně mimo areál Besed. domu. Musí se ale též dohodnout s pořádajícím spolkem. (Zde se zřejmě dostí křížily práva Sokola a "Družstva", proto asi také Fr. Fajkus, aktivní cvičitel v Sokole se hlasování zdržel.) - Výpovědi. Nájemce má právo učiniti výpověď s půlročním předstihem a to vždy buď k 1. dubnu nebo k 1. říjnu. V případě úmrtí nebo těžké nemoci p. Hořínka všechny povinnosti i práva přecházejí na jeho ženu.

Na této schůzi se ještě opět jedná o zvýšení nájmu Dr. Kalandry za byt (v lázních, v bývalé nemovitosti starosty Sokola br. Urbánka), činnost v lázních nezměněna (snad se jednalo o jeho ženu, která v lázních zastávala funkci správcové-domovnice?). Dále s díky přijata hra Čamburina věnovaná "Družstvu" br. Chovancem (snad rekvisita původně v Besed. domě používaná zábav. odborem Sokola?) - A konečně přijata nabídka fy. Baťa - roční nájem 5000 Kčs - s tím, že opět bude svoleno proúctovat vše pod různými tituly (???). Schůzi bylo přítomno 15 členů výboru.

Oprava stanov "Družstva".

Další schůze výboru "Družstva", ač po převzetí Besed. domu bylo jistě co řešit, se konala až po téměř měsíční odmlce, 20. června za malé účasti. Řešeny fádní záležitosti: oprava fasády, zadáno stav. Maňasovi, členu výboru - nátěr oken, br. Zmeškal - oprava restaur. židlí a stolů pro sál i zahradu - prodat mramor. kulečníko, vou ďesku Rosenzvajkovi, členu výboru - vydat tablo zakládaj. členů spolku "Pokrok" (zřejmě budovatelů Bes. domu) - pronájem kolny u lázní br. J. Valovi, klémpíři (buď se hodit, na Bes. domě je co opravovat) - vyjasnit poplatky s elektrárnou - lešení a tes. práce zadány br. stav. Gebaurovi, členu výboru - vyřešit topení v sále - jeviště povoleno upravit dram. odboru na vlastní náklady - opět jednat s Dr. Kalandrou, nájem zvýšit na 2000 Kčs - lustr ze sálu prodat, koupit osvětlení, a když armaturu - upravit pro kino fundáment pod generátor - ale hlavně! - : podat žádost o přenesení hostinské koncese na "Družstvo", což musí schválit i nájemce Jul. Hořínek.

Za tímto účelem se svolává opět mimoř. valná hromada - A to kvůli změně stanov v jediném bodě: upravit stanovy tak, aby "Družstvu" dovolovaly provozování výdělečné činnosti. Dne 27. června se tedy schází mimoř. valná hromada za mizivé účasti 19 členů - z toho 10 výborů. Není přítomen ani předseda Hoblík a další výboří, i tak se vlastně jednalo o výbor. schůzi přejmenovanou na val. hromadu. Vše bylo hotovo během čtvrt hodiny až na to, že se dle stanov čekalo hodinu, zda se nesejdě více členů. Nu, nesešlo. Stanovy byly v bodě 3b) opraveny takto :

... výnosy zábav, přednášek, nepolitických sbírek ve prospěch družstva pořádaných a jiných slavností neb jiných možných finančních podniků a výdělečné provozování živnosti:... (?:-asi Družstvu patří...) Toto valná hromada jednomyslně schvaluje. - V podstatě šlo o stvrzení legálnosti mnohého výdělečného podnikání. Protože však většinu akcí pořádal Sokol, šlo o nepochybně zkrácení možných drobných výdělků Sokola - samozřejmě, že v zájmu urychlení postavení Sokolovny. Starosta Urbánek přítomen na této valné hromadě nebyl. A už ani na žádné další schůzi. Sem tam poslal za sebe svého syna či zetě se vzkazem. Až těsně před smrtí v únoru 1923 se ještě jednou na schůzi družstva objeví.

Jinak si ale družstvo popisilo a 1. června vydává oběžník o zapůjčování kinosálu, zahrady, cvičiště... včetně regulí a příslušných peněžních taxí. - Sál: dopoledne nebo odpoledne za 50 Kčs, na večer do 24 hod - 100 Kčs, na noc od 19 přes 24 hod - 200 Kčs. Teplá, světlo si hradí uživatel sám. Div. odbor za jeviště, které upravuje vlastním nákladem, bude vybírat menší přírázku. - Restaurační zahrada za dopoledne 20 Kčs, odpoledne, večer po 30 Kčs, osvětlení zvláště. - Letní cvičiště Sokola i s inventárem za den 300 Kčs. P. Hořínek má výčepní právo.

Dále: Zadávání výlučně u předsedy družst. Hoblíka, platí se předem, skládají se kauce pro případ poškození inventáře či půjčeného objektu, v den zapůjčení nesmí ten, kdo si pronajmul, dále za úplatu ponechat využívání objektu dalšímu třetímu subjektu atd. Konečně se doporučuje místním spolkům i podnikatelům hojně využívání, nebot ceny jsou mírné pro místní zájemce, vyšší pro cizí. Proto žádné slevy nikomu poskytovati nelze...

Šed "družstevního" podnikání.

Všechno hochuť různého zařizování, mnohé se opakuje a vleče jako nedodělávky zadané již v předešlých schůzích. Pro pořádek a stručně jen (ze schůze 13. července 1922): Riedlovi, od něhož dříve Kino si zapůjčovalo sál se doplatí nájem 739 Kčs-a naopak, přeplatek dávek ze zábav za minulý rok činí 4800Kčs, bude žádat zpět (nepřímý důkaz, jak družstvo oproti předchozím létům málo dbalo na kulturu a věci veřejné i sokolství samo, předplacené dávky téměř nečerpalo, středobodem všeho byla koupě Bes. domu, ovšem ani po ní se v této věci nic nezměnilo) - sepsati služební řád pro správce Kina a ostatní, pro Kino nový generátor nekupovati, starý postačí - správci kina Blažkovi se zaplatí 500 Kčs jako cestovné do Prahy a Brna (nákup půjč. filmů) - el. instalace v Bes. domě musí být v izol. trubkách, úprava lampérie v sále, koupí se 4 armatury po pěti žárovkách (opět se objevuje p. Kovařík, správce elektrárny, Besední dům přitahuje, a je hned kooptován do výboru) - malby kuchyně, schodů a j., též nápisy: Besední dům, Hotel a Restaurace (kde jsou sliby a název - Sokolský dům?!) - a ledacos se odprodá - lustry ze sálu, zařídí Kovařík, sudy, Fr. Fajkus, láhvě s bednami, Holub, stáčecí stroj, Al. Fajkus, Harmonium, Gerža, desku z mramoru FJT, Gebauer, dvorce kamma ze sálu, Geb. a Holub (zde výboří byli vskutku aktivní) - Hořínek souhlasí s koncesí na "družstvo" - firmě Baťa se pronajímá rohový krám na 10 let, zároveň se stává zakl. členem družstva s ročním příspěvkem 2000 Kčs - paní Dolákové se ponechává byt v pronájmu za 42 Kčs měsíčně s tím, že si platí vodu, světlo, teplo a měsíčně bude dávat dar (?) 20 Kčs - Prokopovi se pronajímá holírna na další tři roky - Kalandrovi se odebírá zahrádka u lázní, pro neplacení nájmu, město má vyslat staveb. komisy ohledně trhlin v domku Dr. Kalandy (doměk patří družstvu, je vedle lázní a bude veden ještě delší spor s Dr. Kalandrou ohledně jeho zbourání, nemocný starý doktor nenáléhal nový nájem, spíše se stěhovat nechtěl - hle a náhle jsou tu noví členové: br. Prokop s člen. roč. příspěvkem 50 Kčs, a dokonce ihned kooptování do výboru družstva - br. (!) Hořínek, což je pochopitelné, již zmíněný opět br. Kovařík a konečně účetní, br. Hlavica (náhrada za Kczelku - p. Kozlovsý odstoupil, revizi a předání účetnictví provedou osvědčení br. Konrádek a Chovanec (nutno říci, že Chovanec za převecký sbor a Broža za divadelníky do schůzí výboru v tomto čase pilně docházeli) - konečně usneseno přes léto vanové lázně uzavřít.

Na závěr jsem ponechal poníženou žádost těl. jednoty Sokol, zda by mohli bezplatně využívat sbořovny (není jasno, zda oné v lázních, kde byla úř. místnost společně pro družstvo i Sokol a další oddíly, když ještě nebyl Bes. dům, nebo tu v Bes. domě; připomenu zde jen, že dív. odbor využíval sál v Bes. domě ke zkouškám zdarma, jak to ovšem bylo se ziskem v případě sehraňých představení?), což milostivě povolenlo s tím, že si jednota zaplatí otop a světlo, spíše však šlo o místnost v býv. Urbánkově domě při sok. cvičišti, neboť je i řeč o nějaké podkrovní světničce a kůlně na uschovávání nářadí na cvičišti. O rozsahu činnosti Sokolů a výborů družstva bude ještě řeč.

Výborové družstva se ještě sešli 11.srpna,většinou se však projednávalo již projednané,znovuza-dávalo či připomínalo nesplněné.Mnohé věci se vlekly téměř do nekonečna a spíš vypovídají o jaké-si nemohoucnosti či neschopnosti.Družstvo se více zaměřovalo na vybírání poplatků a nájmů,kancelá-ří pro údržbu,přesněji její byrokratické vybavení.Zatím nic nenasvědčovalo,že by výbor a výboři přicházeli s nějakou iniciativou v jimi slibovaném smyslu,že z Besedního domu učiní kulturní stře-disko Vsetína a jedinečný zdroj finančních prostředků,z nichž by mohla být téměř ihned počata bu-dování,stavěna Sokolovna.Tož uvidíme dále.Ale zatím...

Jak pestrou paletu činnosti naproti tomu měl Sokol a jeho odbory včetně kulturních!Byly přitom téměř bez pravomoci a prostředků,neboť to vše odevzdali a tím vším vládlo družstvo.V dalším bude již opět sledováno,co a jak se dělo v jednotě Sokol Vsetín,žel neúplně,neboť jak již vícekráte ře-čeno,zápisové knihy z tohoto období jsou ztraceny,jediným pramenem je žup.čas.Radhošť a jiné spo-radické zprávičky z té doby.Výboři družstva byli bez sokolské jednoty vlastně generály bez vojska.Neboť všechny členů družstva bylo přes tři sta,většina Sokolů jednoty+několik podnikavců,pro které byl Besed.č. lákavou a přitažlivou půdou pro možné podnikání.Když si blíže všimneme činnosti vý-bory,tedy de-facto "Družstvem"vykazovanou,zjistíme,že až na placené funkcionáře Kina všichni ostatní konali a se zapojovali téměř výlučně v rámci svého zaměstnání.Účetní účtovali,korespondovali a cvládali finanční stránku družstva,stavitelé a řemeslníci dostávali potřebné práce na Bes.č. domě,lázních,hřišti v rámci své profese,práce konali svým personálem za t.zv.paušální ceny.

Ale vraťme se k pořadu té schůze. - Usneseno ponechati řízení Kina tak,jak je.Správci Blažkovi povoleny dvě pokladní.Předprodej kin.lístků i u br.Holuba v jeho cukrárně.Operatérovi Dittricho-vi zvýšit renumeraci za opatrování přístrojů(též stále se opakující).- Byt Dolákové je náhle vy-klizen(ještě minule jí prodlužovali smlouvu,nelíbilo se jí snad,že vedle nájmu měla měsíčně odvá-dět jakýsi dar 20 Kčs?).-Byt po Dolákové se přidá k bytu nájemce restaur.p.Hořinka s tím,že jed-nu místo působení přes den Družstvo může pro své potřeby využívat(daně z ní ale bude platit Hořinek).- Holírna p.Prokopa se výměnou posouvá dál do chodby,zbylé dveře a schody se prodají(v kompetenci stav.Gebaura a Maňase,též provedou další opravy v místnostech na účet p.Hořinka).-Je třeba opravit roury a kanalizaci do hlavního kanálu(též se vleče,to již dříve úkolem p.Gebaura).-Hovoří se o rozpočtu na výcepní stůl,o prodeji kancel.stolu a už pokolikáté,že rozprava a řešení situace kol lázní se odkládá...

Příliš velkorysosti a rozhledu na nás z těchto jednání nevane.A to v této době po zakoupení Besed.č.(těsně) budou už jen dvě nevýznamné schůze podobného obsahu až do konce roku-přesněji 23.ledna roku příštího.Jakoby všeobecná spokojenosť(a nebo i zklámaní,že vše přináší spíše starosti,nežli-to,co kdo osobně očekával)-ale co já vím co?-Věnujme se tedy za-se raději činnosti Sokola.Snad ta...
22/22

Život TJ Sokol Vsetín v roce 1922 očima župy a jejího věstníku Radhošť.

(číslo 1.) 23/22

Dne 2. dubna 1922 se konala valná hromada Valašské župy Fr. Palackého v Meziříčské tělocvičně. Účastnilo se 81 zástupců jednot. Schůzi řídil za churavého Mich. Urbánka jeno náměstek Jiří Felix. Právě tento obětavý bratr a učitel z Frenštátu založil a byl tvůrcem věstníku Radhošť a jeho zásluhu je, že vedle mnohého zapomenutého a ztraceného se nám přece jen něco z činnosti župy a valašského Sokola dochovalo, že i po letech si můžeme vybavit a opět ožívá duch tehdejší čoby. A pokud tak učiníme, máme mnohý důvod kriticky se zamyslet sami nad sebou i naší dnešní dobou.

Protože pro svou churavost bratr starosta Mich. Urbánek se své funkce vzdával, ještě před volbami náčelník župy br. Chrastina zhodnotil významný podíl Mich. Urbánka na práci sokolské v ČOS, župě i jednotě. Byl horlivým starostou župy plných 25 let! V Sokole pracoval dosud 53 let. Pro jeho zásluhy ho cvič. i vzdělavatelský sbor župy navrhuje doživotně čestným starostou župy. Návrh byl jednomyslně přijat. Osobně pak buď Mich. Urbánek požádán, aby dle svých možností význačných akcí se zúčastňoval v čele Valašské župy. - Poté byl novým starostou župy zvolen br. Jiří Felix. Od této doby Vsetín již nikdy nebyl v župě zastoupen a nehrál tak význačnou roli, jako za éry Michala Urbánka. V předsednictvu ovšem bez funkce se ocitl br. Kalenda, v poslední době pravá ruka Mich. Urbánka, ovšem ani toto jeho působení nemělo dlouhého trvání. Jinak vset. jednotu na župě zastupoval náč. vset. Sokola Jos. Gerža. Stal se i okrskovým náčelníkem (okrsek vsetínský).

Je jisté, že do dubna proběhlo ve vset. jednotě mnoho akcí, akademíí, přednášek, sekciových-tak i v ostatních odborech (vzdělavatelském, pěveckém, dramatickém), ovšem dokumentace chybí. A v zápisech "Družstva Sokolovny" není o ničem ani zmínka. Oni se zajímali zatím jen o sebe a svůj Besední dům. Dokonce ani o takové akci, která se konala na cvičišti Sokola Vsetín, které si jako výdělečný majetek přivlastnilo "Družstvo", totiž o župním sletu nenajdeme v jednání a zápisech ani slovíčko!! Župní slet se konal 4. června a protože to byla nějaká akce, dozvídáme se o ní alespoň z župních pramenů. Vzhledem k velkému počtu jednot v župě měla taková jednota příležitost uspořádat župní slet tak jednou za deset let. A že to nebyla akce malá, o tom svědčí účast voj. hudby 6. pěšího pluku z Olomouce, hudby z Hrozenkova. Hrozenkovští navíc vystupovali se svou hrozenkovskou valašskou svatbou. Cvičili muži, ženy-svá Lublaňská prostná, ženy dále kužele a hry, se svými skladbami vystoupily jednotlivé okrsky, ženy a muži zacvičili společná cvičení s tyčemi a závěrem kromě zmíněné valašské svatby vystoupila vzorná družstva žen a mužů na nářadí. V případě nepřízně počasí se redukovaný program měl konat v sále Besed. domu. Takže je vyloučeno, že by se tato akce netýkala "Družstva Sokolovny". Přesto toto ji prominulo bez slůvka podpory, uznání. Víme ze zápisů jen to, že po jednotě Sokol Vsetín po prázdninách byla požadována částka za pronájem cvičiště. Přesné vyučování se už dnes nikdo nedoví, jisté je, že Sokol poctivě odváděl příjmy z podniků (slet a pod.).

Již ráno o 7.hodině vítá vset.členstvo včetně dorostu a žactva účastníky sletu na nádraží a pak v mohutném průvodu všichni odcházejí na cvičiště.V župním zpravodaji je psáno,že bylo vkusně upraveno a bylo prostorné.Dopoledne byly rozřaďovací zkoušky i závody.Celkem cvičilo 311 mužů a 202 žen.K nácviku skladeb bylo přistupováno velmi kriticky,54 cvičenců a cvičenek prý neobstálo.V závodě rozřaďovacím obstálo poče šest borců(žádný ze Vsetína),ti pak tvořili župní závodní družstvo pro slet v Ostravě.Do vzorného družstva,které mělo vystupovat na bradlech odpoledne ze vsetínských byli zařazeni Smolík a Kotrla.Výkonost vsetínských "borců"vzhledem k podmínkám nemohla a ani nebyla valná.Přední místa obsadili cvičenci z jednot,které měly svou vlastní tělocvičnu.

Odpoledne vítaly průvod davy místních občanů.Jen žen ve cvičebním bylo přes dvě stovky,mužů v krajích 236,164 členů civilné,mnho dalších(dorost,žactvo aj.).Delegace se odebrala k churavému starostovi Vset.Sokola Mich.Urbánkovi,předala diplom čestného doživotního starostenství župy,přála zdraví a dalších sil,vzdělavatel župy a nový starosta Jiří Felix pronesli kratší proslov.y.Přišli vzdát hold jeho práci,poklonit se ušlechtilosti a bratrství.Nejde o nějaký osobní kult,ale sokolskou věrnost a vděčnost k práci člověka,který v ní sešedivěl-však až se buďou psát dějiny Sokolstva na Valašsku,budec br.Urbánkovi věnovány stránky nejkrásnější a nejčestnější.Michal Urbánek byl velmi dojat.Jako vzkaz všem cvičencům-o sletu toho dne vzkázal:"Nezapomínejte na Sokolstvo,napouštějte ho....!"(žal,často se dnes musím tázat,zda nejssem jediný,kdo o něm i tamtéh dobách na vsetíně píše a je připomíná.Ba i zájem naslouchat a číst napsané není valný.)

K lítosti vsetínských Sokolů,tak jako ve věci Sokolovny,tak ani v pořádání sletu,příliš štěstí nakloněno nebylo.Již cvičení žen s kužely bylo nočně zkropeno deštěm-a to bylo prvé vystoupení .V dešti odcvičena ještě prostná mužů,žen a asi v pátém pořadovém čísle vystoupení se spustil tak zběsilý lijavec,že rozehnal veškeré obecenstvo,hudba se utekla do Besedního domu,kde zřejmě nějakou tržbou se přizivilo"Družstvo Sokolovny".Jaká škoda pro vsetínské Sokolstvo,vzdyť právě tehdy potřebovalo té nejvydatnější podpory a pochopení místního obyvatelstva ve svých snahách jak sokolských,tak v touze po vlastní Sokolovně.Ve věstníku Radhošť stojí:návštěva byla velmi hojná,děšť však zmařil úspěch mravní a výsledek finanční nelze dosud stanoviti.-Nu,v odvodu zisku zřejmě i župa přišla zkrátka,asi nic nežádala-a co se vybral,bez nejmenších pochyb jednota odevzdala do fondu pro výstavbu Sokolovny. Fondem však plně nakládalo "družstvo".Co vše se z fondu hradilo,když při všech uzávěrkách(dokonce když už se stavěla Sokolovna)-musela fond vykazovati ve svých povinostech mezi dluhy a na Sokolovnu se opět a dále půjčovalo(když jako ručení byl použit Besední dům a další movitosti i nemovitosti) lze se alespoň odhadově a okrajově dočisti na různých dalších i minulých stránkách tohoto povídání.

v Bystřici pod Hostýnem položili zákl.kámen, Jičín sbírá-a co vsetínský Sokol ?

9.července koná župa pochodové cvičení do Vizovic.Tamní Sokol slavnostně otvírá překrásnou Sokolovnu.Vsetínstí o den dříve otevřali Besed.dům koupený od Litovel.pivovaru.Jaké a jak rozdílné asi byly pocity vsetínských v ten a onen den,nebo ve srovnání s vizovskými?-V Radhošti se píše:

"Hle co zmůže sokolské nadšení a obětavost.Vizovští mohou být hrdi.Nejprve musel být zavezén rybník 3000 m²,nalámano 790 m³ kamene.Počínalo se z ušetřených 3 800 Kčs až k milionovému podniku odvážně a s nadlidskou vytrvalostí.Členové,většinou chudí,upsali 90 000 Kčs,odpracovali téměř vše,co se jen dalo,tak i ušetřili.Stavbu navrhl ve val.sverázu Ing.Flora,duší všeho byl starosta br.Čech a ing.br.Kaláb.Byly uplatněny nádherné lidové ornamenty ve dřevě i sgrafitech.V přízemí je vestibul a byt sokolníka,sál 18x15m,galerie kol 2,5 m široké+jeviště.V poschodí klubovna,archiv,manipulační místnosti.Dále sprchy,šatny,soc.zařízení.Vše klenuto krásným kazetovým stropem z modriny-včetně veškerého obložení.U hezkého cvičiště bude ještě vybudována plovárna pro 500 osob...A byla.Sokolové téměř vše včetně plánů a návrhů provedli zdarma.Psáno,že chudí.Oj,Vsetíne!

A co Jablunka?:-:Odechli jsme si,když br.starosta nám oznámil,že koupě hostince"u Hrušků" je s p.Thonetem smluvena.Nyní rychle.Do zimy musí státi tělocvična.Chystá se kámen,dělají se cihly.Pracovní povinnost-50 hodin pro bratry,dorost a svob.sestry.Půjčíme si peníze na nejnižší úrok.Sál musí souviset s hostincem a tvořit jednotný architektonický celek.A le do sálu se musí vcházet bez procházení hostinskými místnostmi.Čas jsou peníze,děláme na Láně cihly,bude jich vypáleno 80 tisíc.Ještě letos umoříme dluh 10 000 Kčs za jeviště.Vše se vší energií.Musíme dávat tak,že nás to bude i trochu bolet.Nechceme žebrácké almužny.Dáme sami,vždyť stavíme pro sebe,pro budoucnost.A ta nám nesmí vyčítat malichernost a malost. Na zdar! - Hle,ta malíčká vesnička u Vsetína!!

A Bystřice pod Hostýnem: - 18.června zve všechny k slavnostnímu položení základního kamene pro Sokolovnu.Promluví br.Sokol-Tůma,bude sehráno Záhorské právo,provedena valašsk svatba a tance.Tůma řekl-"Sokol pomohl nám republiku si vydobytí a jsem přesvědčen,že to bude nemalou měrou opět Sokol,kdo nám ji pomůže udržeti.-Průvod neměl konce,krojovaní i na koních,Rusavané se svou valašskou svatbou...tak oslavili 30 let trvání své jednoty bystřičtí.Na základní kámen postupně poklepávali nejstarší a nejzasloužilejší-mezi nimi právě o Sokolovnu sestra Ledvinová.-A o necelých pět měsíců později 28.října slavila Bystřice otevření nové Sokolovny.Překrásnou akademii tělocvičnou rámoval sborový zpěv a opět slova Sokola-Tůmy:Žádné zřízení nevychovává český charakter našeho člověka v tak ideální typ,jako právě Sokol".Večer sehrána hra od Al.Jiráška-Otec a v novém kinosále se poprvé promítalo.Bylo nabito. - Tohoto roku též otevřeli Sokolovnu ve Frýdlantě a psáno,že svůj útulek našla i Hošťalková a z pobočky se stala sok.Jednota.

Také v Novém Jičíně Sokolové hodlali si postavit sokolovnu. ČOS jim schválila vzhledem k těžkým národnostním poměrům (Čechů zde byla menšina!) emisi losů věcné loterie ve prospěch postavení sokolského domu. Ve zprávě je psáno: cvičí v malé, tmavé, nevlídné tělocvičně čs. obec. školy (i školily, a ty v prvé řadě, byly tam za c.k. panování potlačovány), že každý návštěvník se zhrozí. Župa nabádá ke koupi losů, šest žup již prodej schválilo. Žel sokolovna postavena nebyla, jen cvičiště.

Při tomto vybavily se mně tělocvičny školní mého mládí (už po r. 1945) na Horní a Dolní škole, kde cvičíval za 1. rep. i dříve vsetínský Sokol. Jak jsme se tísnili v tělocvičku. A to nás v tehdy jen chlapceckých třídách bývalo něco přes třicet. Jenže ze statistik za 1. čtvrtletí roku 1922 uveřejněných v župním Radhošti se dozvídám, že průměrná návštěva činila u žáček 88 a u žáků 60 cvičenců. Tedy někdy až 100 žáček? Jak to tehdy cvičitelé zvládli a dělali, nedovedu si jako dlouholetý cvičitel a učitel těl. výchovy snad ani představit. Ironií je i to, že ty školy a tedy i tělocvičny navrhoval arch. a starosta vset. Sokola br. Urbánek. Ale asi tehdejší c.k. školní předpisy měly své normy a ani jinak stavět nedovolovaly.

Shodou okolností přesně v té době (v dubnu) v Brně 70 činovníků z moravských žup přednášel arch. ČOS Beránek o stavbě sokoloven. Ano, ten, který se dle mého mínění též svým dílem a liknavostí i postojem přičinil o to, že vsetínskí mohli sokolovnu již dávno stavět, vlastně již mít postavenou. Hle, co doporučoval: Mnohdy se staví lehkomyслně, bez rozvahy. K stavbě opatřete si dělníky, bratří nechtějte jen vypomáhat. Tělocvična budiž rozměrů asi 12x20m (naštěstí většina Sokoloven je mnohdy ale podstatně větší, školy dnes mají tělocvičny dvě, a ta menší, když už je zbytečně malá, mívá onen doporučovaný rozměr!), strop kruhovitý, oken nemnoho, odvádží teplo, galerie a jeviště raději ne, drží se tam prach, podlaha dubová či buková napuštěná fermeží, neumývá se ale čistí drtinami...?

Župa podporuje žádost Nov. Hrozenkova o pomoc ČOS při jednáních o pozemek pro cvičiště a sokolovnu, stavětchce i Rožnov, župa doporučila žádost o podporu ministerstva zdravot. a sportu. Rozmach výstavby sokoloven zřejmě přivedl župu k ustavení staveb. odboru. Byl složen z "osvědčených", kteří se zasloužili o sokolovny právě postavené - Inž. Kaláb, Vizovice-Pajtl, Frýdlant-Müller a Clapek z Bystrice p.H. a Dostálek z Val. Meziříčí. Tedy nikdo ze Vsetína. Ostatně Vsetín má již "postaveno". Besední dům. Župní věstník uvádí i Vsetín mezi těmi, kdož už "něco" mají, ale nikdy se neuvádělo, že tělocvičnu či dokonce Sokolovnu. Besední dům dokonce nikdy nenesl název, ačkdy "námluvách" ho "Družstevníci" "občas tak nazvali, Sokolský dům. Vždy jen Besední dům. O jeho otevření slavnostní akademii, jež již čísla výlučně obstarali sokolští cvičenci a zpěváci, se ze zápisu "Družstva" - z jejich schůzí - nedozvím ani slovo. Nebýt zprávičky z Radhoště vzhledem ke zmizelým zápisovým knihám Sokola z té doby, nevěděli bycť vůbec nic (snad místní tisk?). Jednota arch. Urbánka se nějak vytratila ze všech funkcí župy (ani v tam odboru výstavby) - jen Dr. Gregor vedl zdrav. odbor.

Skutečná činnost vsetínských Sokolů v roce 1922 vrcholila v měsících květnu-srpnu.

27/22

Co slov o funkcionářích a jimi řešených problémech, ale jak málo se dochovalo o těch, kdož cvičili, nacvičovali, věnovali obětavě svůj čas dětem a jejich cvičení. Často ani jejich jména. Zato kdo prodával či kupoval desku kulečníkového stolu... V minulé kapitolce byla zmínka o tom, jaké až neuvěřitelné počty žactva a dorostu v tak nevyhovujících cvičeb prostorech cvičení a Sokol navštěvovaly. A byla zde i motivace. Už 28. května se konal župní den dorostu a žactva ve Frýdlantě. Zřejmě i na počest právě otevřené Sokolovny. Tam vystoupilo 394 žáků, 302 žaček, 96 dorostenec a 88 dorostenek. 53 z nich též závodilo na nářadí. Žel ani jedna ze Vsetína. Vzhledem k podmírkám a poměrům se není ani čemu divit. Prvá místa patřila jednotám s vlastní tělocvičnou - Meziříčí, Frenštátu, Frýdlantu ale i Kopřivnici a Rožnovu. Mládež pak měla své pokračování na sletu dorostu a žactva v Moravské Ostravě 18. června. Mezi tím ovšem 4. června se konal župní slet dospělých na Vsetíně. Vsetínskí se ovšem dne dorostu nezúčastnili, též zřejmě výsledek neblahých poměrů v jednotě, na nichž se jistě podepsala jistá rozštěpenost zaviněná "Družstvem Sokolovny". Frenštát se ku př. zúčastnil společných cvičení i závodů počtem 70 dívek a chlapců. O župním sletu zde už byla řec.

Na župní slet dospělých rovněž navazoval slet dospělého Sokolstva v Moravské Ostravě. To bylo 2. července 1922 a z Valašské župy jela výprava 350 bratrů a sester. Kolik jich bylo ze Vsetína uvedeno není (a zápisové knihy chybí), tentokráte se však vsetínskí zúčastnili, neboť jedna z župních pětic cvičících prostrná musela odstoupit pro úraz br. Krause ze Vsetína, jak píše Radhošt. Také, jak víme, ve vzorném družstvu na bradlech cvičili, když se do něj proborovali, br. Smolík a Kotrla. Slet měl obrovský úspěch (vzpomeňme pohnutých dob Sletu za c.k. mocnářství - jak tehdy psáno - v německé Ostravě!). Ve dvou skladbách ku př. vystoupilo 3 600 mužů a žen. Slavnosti na Ostravsku a dále i na Těšínsku uzavřel pohřeb hrdiny-legionáře br. Jana Čapka. Po udání polských a německých kruhů musel narukovat do války, v Terstu byl raněn a padl do zajetí Italů. Zorganizoval pak legionáře, stal se i jejich sokol. starostou. Žel těsně před koncem války 17. června 1918 padl na Piavě. Dodnes jeho jméno nese župa i sokolovna v Ostravě.

Jen díky zprávičce z Radhoště se dozvídáme, jak proběhlo slavnostní uvedení do provozu zakoupeného Besedního domu. (Ani o této akci nenalezneme alespoň stručnou zmínku v zápisech "Drustva"!) Slavilo se 8. července. Bouři potlesku sklidil pěvecký sbor Sokola posílený o ženy a orchestr (dirigenty br. Chovanec a br. Bajer) zvláště pak "Slavnostní sbor Dvořákův. Muži pak cvičili na metacím stole, ženy "Lublaňská prostrná", dorostenky pak "honičku". Jak často se cvičilo pro veřejnost při různých akademických, besedách, věnečcích a jiných příležitostech - a to se Besední dům půjcoval. A toto jedno z mála cvičení ve vlastním Besedním domě, dokonce slibovaném jako tělocvična. Jaký paradox. A když měla být nějaká akce, muselo se písemně žádat, platit nájemné... - Nu, a druhého dne 9. července zajízděli vsetínskí do Vizovic, tam otvírali Sokolovnu. A oni "svému" Družstvu věři-

Srovnávám si pro sebe skutečnou činnost sokolskou pro všechny a činnost "Družstva" pro... Ale to srovnání a porovnání nechť si už udělá každý sám pro sebe.

Sokolský okrsek vsetínský schůzuje na Vsetíně a za náčelníka je zvolen Jan Vala, jednatelem Pavel Kalenda.(9.dubna)-Vsetínský Sokol je ustanoven za ochránce a patrona Sokolu Skřečoň(u Bohumína,asi 3 000 obyv.;tam kde byli češi v menšině oproti německému a polskému obyvatelsku,bývalo v Sokole zvykem přidělit patronátní jednotu).Důvěrníkem byl ustaven Č.Halla;21.května cvičilo na veřejném cvičení ve Sřečoni 23 bratrů a sester ze Vsetína,byl předán dar 500 Kčs.-V témž květnu vset.sokolové uspořádali pět hezkých vycházek do okolí,průměrná účast 108 členů! - 26.května přednášel na Vsetíně slavný tehdy cestovatel a spisovatel E.St.Vráz.-Vsatský okrsek konal veřejná cvičení v Halenkově 18.června a v Jablunce 25.června.-Účast na prvním veřejném cvičení Sokola Hovězí je víc nežli pravděpodobná vzhledem k bohatosti pořadu nebo počtu(ku př.)cičících mužů(36,ale ve statistikách hověžští vykazují jen asi 10 cvič.mužů).Úspěch prý byl velký,všem prý bylo divné,že v tak klerikální obci pouhá hrstka Sokolů dokáže se tak dobře zorganizovat a předvést tak výtečný podnik.I výtěžek,čistých 1750 Kčs potěšil,a to i přes velký Lijavec,který se na cvičiště na "Darebni"(louce br.Rud.Pokorného)spustil,naštěstí však neměl dlouhého trvání.Přestože byli všichni mokří do niti,ale program pak zdařile pokračoval.Výčet divadel,přednášek,vycházek a dalších akcí je na tak malou obec a sok.jednotu skutečně úctyhodný.Navíc Thonet.panství všechny překvapilo darem pozemku na cvičiště o výměře 4000 m².Patronace vsetínských sokolů nejbližším vzniklým jednotám(Seninka,Liptál,Hovězí,Jablunka)je všeobecně známá.-Na den 13.srpna byl též plánován den dorostu.Uskutečnil se sice až 3.září,ale o tom podrobněji dále.Vyřezané listy z knihy zápisů cvič.sboru už nezasáhly do července(též ztracená či zlikvidovaná kniha zápisů schůzí hl.výboru Sokola sahá po rok 1923,takže od února 1923 jsou k dispozici opět autentické písemné zprávy přímé). Získávání věrohodného materiálu pro mne bude snazší,ale zase-to množství!

Připočteme Župní slet na Vsetíně,účast na veř.ve Frýdlantě,pak v Ostravě a na Těšínsku,ve Vizovicích a dalších zde již vzpomenutých mimo těch,které zaneseny a zapsány nebyly.Kolik hodin cvičitelských,co-nácviků,kolik starostí o cvič.úbory žáčků a žákyněk,zajištění cestování,noclehů,jídla a dalších a další potřebných nutností velkých i malých bylo zabezpečeno,co práce vykonáno. Stěhování nářadí,úprava cvičiště,sálu,jeviště atd.To vše zahrneme do našeho srovnávání,jak již zkáje bylo uvedeno.Jenže ten,kdo toto vše sám neorganizoval,jen stěží si dovede představit,co vše je nutno vykonat a zajistit pro jednu jedinou i jen docela jednoduchou akci pro více osob, a zvláště jsou-li mezi účastníky i děti!A vše se děje dobrovolně,z nadšení,bez nároků na jakoukoliv odměnu.Kdo ví,co času,námahy a úsilí stojí cvičitele nastudovat a pak i ne vždy s ukázněnými cvičenci(znáte kluky-ovšem mnohdy i dospělí...)skladbu pro veřejná pečlivě nacvičit.

Jen namátkou něco z příprav třeba takových veřejných cvičení žactva. Co starostí, úsilí a námahy bylo kolem příprav. Vzhledem k předchozí pasáži neuškodí si připomenout. A to jen podstatné ze zapsaného, což byla samozřejmě jen nepatrná část z vykonaného, měl-li ten "Den" zdárně dopadnout.

Nejprve, když už padlo rozhodnutí "Den dorostu a žactva" konat, byl projednán pořad. Hoši budou cvičiti skladbu s pálkami (hle, později z toho "soudruzi" dělali "nórum", spartakiádní vynález), žačky pak svá prostná. Dorosteni si zacvičí s kužely (dnes typicky ženské nářadí, jak se ty časy mění), dorostenky mají nacvičenu skladbu se švihadly. Skladby byly zřejmě nacvičovány během jara, vzpomeňme jen vysoké počty dětí docházejících do cvičení (viz dříve), byly to samozřejmě skladby pro slet v Ostravě (18. června), mládež naší župy se zúčastnila v počtu asi 300 - celkem cvičilo v Ostravě na čtyři a půl tisíce sokolské mládeže. Dospělí měli svůj den 2. července, župa byla zastoupena 320 cvičencí a cvičenkami. Bohužel zápis y z této akcí jsou ještě na vytrhlých a ztracených listech zápisních knih, účast vsetínských lze jen odhadovat ze župních čísel. Skutečností však je, že chlapci cvičilo překvapivě o dost více, nežli žákyně. Cvičení s pálkami se zřejmě velmi líbilo. Nejen nácvik skladeb, ale i obstarání nářadí, úborů a krojů. Aby vše bylo jednotné, hezké. To vše většinou leželo na bedrech cvičitelů. Ale té radosti těch dětí pak-jediná asi a sladká to odměna všem obětavcům, kteří ve prospěch dětí, naděje národa, přiložili ruku k dílu. Ale dokončeme výčet projednaného programu. Dívky předvedou při cvičení na nářadí své umění na kladině, bradlech a metacím stole (zase typicky mužské nářadí, to asi oplátkou za ty kužeče, ovšem uvědomme si, že zřejmě cvičily i na "mužských" bradlech, jistě nižších, ale bradla dívčí o nestejně výši žerdí tehdy ještě nebyla známá), dorosteni si troufli na hrazdu a skákali přes koně na dél (a ten byl tehdy pořádně dlouhý!). Na závěr se mládež vydovádí v závodivých hrách.

A už tu byly průběžné starosti. Br. Gerža zajistí ke skladbám hudbu a hudebníky. K pálkám to musí být valčík, k ostatním skladbám již je hudba-předepsaná. A ihned je zapotřebí vypracovat a počít nacvičovat nástupy, přichody, odchody (vše bylo projednáváno devět dnů před konáním!). Toto svěřeno zkušeným borcům-závodníkům br. Kotrlovi a Esteřákoví. Ti také povedou své celky v průvodu včetně řazení. Vyjde se tradičně ve dvě hodiny odpoledne z Horního města. Plakáty ihned obstará a vylepí br. Láďa Kraus. Dále se zajišťují šatny v kabinách u letních lázní, přípravy a úpravy cvičiště. Dopoledne v den konání budou zkoušky skladeb i nástupů. Dopoledne se bude též vybírat byt i jen do celá malé vstupné (však se z něj pak zaplatí dětem cestovné - do Halenkova i Ostravy se jim vše hradilo ze sokolské pokladny). Po cvičení všechna cvičící mládež si pochutná na koláčích...

A když již bylo vše hotovo, muselo být veřejné dětí a dorostu odvoláno, v ten den totiž Řemeslnicko-rolnická strana živnostenská (?) - ale ne, žádná rolnická, jen Řemeslnicko-živnostenská (!) pořádala své dožínkové slavnosti. I strany potřebovaly výdělečné podniky. Cvičení bylo přeloženo...

Cvičitelé, organizace cvičení, cvič.kurzy.

Přišlo září a s ním i podzim 1922.Přes bohatou a pestrou činnost vset.sok.jednoty však prokmitl stín.Br.Březáček vzkázal,že se cvič.schůze nezúčastní,že se mu to teď nelíbí.Ukázalo se však, že schůzování a cvičitelství počala odmítat celá skupinka vlastně nejlepších cvičenců.Právě ti tvořívali a doposud tvořili základ závodního družstva.Přitom samozřejmě jako nejlepší zároveň i nacvičovali jednotlivá družstva,jak bývalo tehdy dobrým zvykem. Březáček,Pechanec,Vokáč,Kraus Čeněk,tito bratři se pojednou omlouvali či vymlouvali,že nemají čas,že na to nestačí.Přímý br. Březáček to však řekl naplno.Proto br.Vodička navrhl,aby byli písemně dotázáni a písemně také odpověděli,zda ještě chtejí být členy cvič.sboru.To tehdy byla čest!Br.Zlámal však navrhoval,aby byli ze cvič.sboru okamžitě vyloučeni.Hlasováno však pro návrh br.Vodičky.Nutno říci,že hlavní příčinu třeba hledati v přístupu "Družstva" k jednotě a cvičencům,zklamání kolem Sokolovny.Však také exponent "družstva" ve výboru jednoty a nyní i cvič.sboru byl ihned pro vyloučení oněch bratrů. Ve svých odpovědích až na Pechance ostatní požádali o vyškrtnutí ze cvič.sboru,Pechanec slíbil, že bude pokračovat,ale byl to jen slib.(Sám požádal o vyškrtnutí o něco později.)

Veřejná skončila, chystala se však řada akcí v sále bes.doru(akademie,rozloučená s odvedenci, vítání presidenta,který však nakonec nepřijel a j.).Proto vyhlášeno pracovati pilně uvnitř tělocvičen(byly malé,v léte se zdravě cvičilo zásadně venku).Bylo nutno určit nové vedoucí k družstvům mužů.Od nejlepšího prvého ku čtvrtému:1.dr.br.Lad.Kraus,2.dr.br.Gerža(náčelník),3.dr.br.Ordán,4.dr.br.Halla Jar.Dorost-br.Vodička,žáky-br.Ordán,další dva bratři se doplní.Proto na cvč.a do cvič.sboru byli povýšeni a přijat:br.Esteřák,br.Halla a br.Zlámal.Ten však ihned prohlásil, že ze cvičitelského sboru vystupuje.Ostatní,zřejmě když-ano ve všem,jak se ještě ukáže,byl tak agilní(včetně vylučování),mu odmítnutí rozmluvili.Asi ve smyslu:jen ať též přiloží ruku,nejen ústa,k dílu.S nespokojenci se zřejmě svezl i br.Životský,dohližitel nad nářadím(správce,býval to většinou zdatný cvičenec).Nově určen br.Kotrba,později dlouho předlouho nejlepší cvičenec vset.Sokola.

Také ženy doplňovaly řady svých cvičitelek.Z čekatelek Gestingrové,Kašpříkové a Vašíčkové(ta se však vzápětí odstěhovala)se staly cvičitelky,zatím co pilné sestry Koblihová(později manželka br.Kotrla),Englišová a Jedličková přijaty za čekatelky.Cvičitelů a cvičitelek bylo nutně zapotřebí,nebot jednota přistoupila na t.zv.jednotné členství vyhlášené ČOS.To znamenalo,že všichni bratři 1.skup.do 26 let a 2.skup.do 36 let se povinně mají zúčastňovat cvičení.Tedy žádne jen formální členství.Většina členů to přijala,čteni ti,kterí se vymlouvali.A tu se přihlašuje obět br.Zlámal,že jim domluví,vysvětlí.Zato měl námitky proti přijetí za čekatele br.Zimmermana(později jeden z nejpoctivějších cvičenců a Sokolů)pro nějaký incident.Ostatní ho opět svými hlasy precisili. - A budou cvič.kurzy.Župní týdenní pod vedením skvělého Fr.Erbena(ČOS),pak okrskové(povedou vyškolení).Apelováno k hojně účasti.A opravdu vset.jednota měla z župy nej-

Kurz pod vedením br.Erbena z ČOS ve dnech 10.-21.prosince 1922 dopadl skvěle.Erbenovi asistovali cvičitelé z Prahy,ze Sokola Karlín(mezi nimi i vynikající borec Pecháček).Z hodnocení ve věstníku "Radhošť":Obětavost bratří a sester z Karlína byla bezpříkladná.Bez nároků na plat jakož jakoukoliv jinou odměnu,někteří přijízděli až po skončení svého zaměstnání na soboty a neděle.Užitek bude velký,vše bylo výtečně nejen přednášeno,ale i ukázáno a naučeno.A učilo se 56 bratří a 8 sester ze 40 jednot a poboček naší župy(ze 65).Ale i pro ty,kteří se nezúčastnili,budou ihned absolventy kurzu uspořádány kurzy okrskové.Nejvyšší zastoupení měla vsetínská jednota-5 účastníků!(v množství)

Vsetínská jednota tedy přes bědné poměry především co cvičebních prostor(nemaje Sokolovny) se týká,a nebo právě proto,vysílá na tehdejší poměry dosti dlouhý kurz(12 dnů)nejpočetnější výpravu.Cvičí se ve dvou minitělocvičničkách na Horní a Dolní škole,potřeba cvičitelů je pociťována obzvláště výrazně.Navíc díky t.zv.jednotnému členství,kdy do 36 let by měl cvičit(alespoň kondičně) každý člen jednoty,bylo vše nutno zabezpečit především po cvičitelské stránce.Již v měsíčním předstihu byli jmenováni účastníci:br.Esteřák,Čunek,Novosád,Zlámal a Ordáň.Některé sestry budou alespoň na některé dny do kurzu dojízdět.Zde asi svou roli sehrálo posunutí termínu kurzu až do doby těsně předvánoční,takže si ženy našly toto řešení.Jestliže vsetínskí měli v kurzu 5 mužů oproti 2 z Meziříčí(Frenštát 4),pak v ženách jako domácí měli meziříčtí zastoupení 6-ti ženami.

Br.Zlámal,když už tedy ve cvič.sboru zůstal,dle zápisů vykazoval značnou aktivitu.Především ale organizační(rádcovskou a organizační).Zúčastnil se kurzu,agitoval mezi členstvem,všichni do 36 let měli povinně cvičit.Kázeň a plnění si svých povinností,to bylo v Sokole vždy vyžadováno.Ovšem ono "povinně"bylo přece jen poněkud cizorodé,v Sokole se doposud spíš vše plnilo dobrovolně a s láskou pro dobrou věc sokolskou.Bylo zřejmě dost členů,kteří se omlouvali až vymluvali,proč cvičiti a do cvičení docházeti nemohou.Br.Zlámal si vzal na starost opětně uvědomit všechny,kdož dosud necvičí a přimět je k písemnému vyjádření,písemné omluvě.

Zřejmě i pod vlivem blížícího se kurzu byly náčelníkem Geržou objednávány příručky pro cvičitele.Zlámal požaduje,aby každý cvičitel měl svou vlastní odbornou knihovnu.Odbornou knihovnu cvičitelskou později dá do pořádku sestra Dolejší,ale stýská si,že si zatím žádny nic nevypůjčil.Br.Zlámal vystupuje ve funkci ved.dorostu,ovšem o jeho vlastní cvič.práci zatím zmísku nenalézá,čvíteli u dorostu jsou totiž jmenováni br.Ordáň a Novosád.Ovšem Zlámal si stěžuje,že dorosteni byli neukáznění(na akademii),ale cvičitelům se do jejich vedení i ukážňování nemá nikdo plést.Později (únor 23) se Ordáň hlásí ke cvič.zkouškám do Prahy u ČOS,Zlámal se hned přidává.Konečně přijdou cvič.příručky(až po kurzu)."Cvičební večery pro dor."si bere Zlámal,pro žáky Ordáň.Cvičení zactva metodou sokolskou"je svěřeno knihovnici Dolejší.-Na podzim 1922 průměrně cvičilo:muži,dorosteni a dorostenky po 30,žen 20,žaček 85,žáků 35(obvyklý pokles po veřejných cvič.).

Vše nasvědčuje tomu, že náč.Jos.Gerža nebyl příliš průrazný.Určitě výraznou osobností nebyl. V této souvislosti je zajímavý vstup br.Aug.Zlámala do cvičit.sboru.Ještě v téže schůzi,kdy je přijat do sboru jako cvičitel,navrhoje vyloučení ze sboru Pechance,Březáčka,Krauze a Vokáče.Tu neprošlo.Prvdou je,že v tom roce jako cvičitelé pracovat nezačali.Ale v okamžiku,kdy A.Zlámal sám byl určen za cvičitele,sděluje,že ze cvič.sboru vystupuje.Po domluvě zůstává,ale začíná organizovat.Snad vycítil nedostatky náčelníka.Jeho iniciativa dýchá ze všech zápisů ze schůzí cvičitelského sboru.Br.Zlámal oznamuje,navrhoje,žádá...Toto období počíná jeho přijetím 29.8.1922.

Důvod,proč br.Zlámal požadoval,aby br.Zimmerman nebyl přijat za cvičitele,ze zápisů nelze vyčíst,je však jisté,že on jediný po přijetí odvedl kus záslužné práce u žactva jako cvičitel.Nao-pak prosazený br.Müller ani nezačal nacvičovat,podobně br.Štajer; a Čunek se odstěhoval.Neúspěch stihl i Zlámalův návrh na vydání letáků k akademii vysvětlujících obsah některých cvičení(ideový)-jako "Pád tyrana" a j.Letáčky se měly prodávat a zisk měly přinést i reklamy obchodníkům na zadní straně.Letáčky by však byly drahé,sešlo z toho.Nějaké prý však byly natištěny soukromě.

Zlámal zřejmě vystupoval ve cvič.sboru jako autorita hl.výboru.Tam však byl sice členem,ale neměl žádnou funkci a mezi stařešiny si patrně on,ac̄ ambiciozní ale mladý,netroufal tak směle vystupovat.Pro schůze cvič.sboru však požaduje,aby se postupovalo přesně dle pořádku.Postupně se podávaly zprávy jednotl.vedoucích:žáků,žáček,dorostu atd.až po dospělé.Tak se postupuje i na člen.schůzích výboru.Je zde ve shodě s náčelníkem Geržou.Cvič.sbor se má osamostatnit,mít svého hospodáře a pokladníka,kupovat pomůcky pro cvičitele,nejlépe hned dvojmo.Osamostatnění a zvolení pokladníka chce prosadit hned na té schůzi(2.listopadu 1922).Ale veterán hl.výboru br.Vodička(mimořadem aktivní a dlouholetý cvičitel dorostu,kde se vedoucím instaloval právě br.Zlámal)spolu s ostatními prosadí ještě odložení těchto změn.

Br.Zlámal navrhoje,aby v tělocvičnách byly instalovány hodiny.Mají se jedny opravit a přenést na Dolní školu.Tak i Tyršův obraz,který je rozbit.Ovšem neví se,kde je.Nakonec jsou instalovány hodiny nové,když staré za smluvní cenu odkupuje a nové dodává právě br.Vodička,takto též hodinář a obchodník.Aby s hodinami nemohl kdokoliv manipulovat,br.Zlámal je uzavře do skleněné skříně.On také zpracuje(a zpracoval a žádal přísné dodržování)rozvrhu hodin a střídání nářadí.Tyto pořádky jistě byly žádoucí,ale dýchá z nich Zlámalův úřednický duch.Břzy žádá čtyři cvičitele pro dorost,protože on na vše nestaci.Spíše se však zdá,že raději organzuje,nežli nacvičuje.Také třeba hlásí,že se členy vyrídil,jak slíbil,ono jednotné členství,ano,budou cvičit.Ale vzápětí dodává,že na valné hromadě-tedy po ní-členové zůstanou,a on jim vysvětlí vše znova.Starší členy má cvičit b.r.Jar.Halla,otec cvič.Čenka Haly(už se psal takto).Byl pak zvolen náčelníkem,ale neujalo se.Zlámal sám pak měl podivné výpadky ve cvič.sboru i hl.výboru.Vše spělo spíš k členství ve výb.

Jak rozsáhlou úlohu na mnoha místech v naší republice Sokol sehrával dokumentuje opět i kulturní podzim toho roku 1922 vsetínské sokolské jednoty. Sotva dozněla veřejná mládež (den dorostu 3.září) a vedle divadel a přednášek tu byl především večírek na rozloučenou s odvedenými braníci-23.září. Hrála hudba p.Bajera, recitovala s.Pavlíková (náčelnice), zpíval pěv.sbor Sokola. Sál v Besed. domě se vyjednal se Stav.družstvem Sokolovny; pozve se veřejnost, plakáty vylepí br.Kraus, obchodník.-Hned nato v říjnu má přijet na Vsetín pres.Masaryk. Na měst.úřadě jednají náčelník i náčelnice Sokola, hlavním pořadatelem zvolen br.Drápala, mu k ruce 12-ti členný výbor. Počítá se s účastí nejméně 80 krojovaných sokolů(z celého okrsku), žactvo však se vítání zúčastní se školou. Sokol navštěvuje 85 dívek a ještě ve „dnech dorostu“ i tolik chlapců! Stalo se však, že pres.Masaryk nepřijel. Sokol ale vydatně přispěl k oslavám 28.října(4.výročí svobody a vzniku republiky). Již v předvečer uveden slavnostní pořad: proslov, koncert muž.pěveckého odboru Sokola a dvě jednoaktovky v provedení dramat. odboru Sokola- "Svědek" od Vrchlického a "Zkažená krev" od L.Stroupežnického.

Dramatický odbor se v tu dobu vůbec zdatně činil. Zabydloval se v Besed. domě, upravovalo se jeviště. Bylo to i v zájmu "Družstva pro stavbu Sokolovny", reklama, popularita i část tržby. A tak 22. září je sehrána "Noc na Karlštejně" (10.výročí úmrtí Vrchlického) a 7.října pak "Muž ze šetrnosti" od Abrahamoviče, 8.listopadu jsou dáváni "Páni na Vsi" od J.K.Tyla a 16.12. Charleyova teta od Emanuela. Úctyhodný výkon. Hle, co dělá podnícené nadšení získáním vlastní scény! Škoda-přeskoda, že Sokol jako takový, jako celek, nezískal tehdy tělocvičnu!

A pak zde byly přednášky. Především pro nové členy a dorostence celý cyklus povinných přednášek. Přednášky byly nazvány "Sokolskou školou". Pět večerů po 1 1/2 hodině. Témata:Dějiny tělocviku; Dějiny sokolstva; Organizace sokolská; Podstata sokolské myšlenky; Sokolstvo, jeho úkol, směr a cíl; Fysiologie tělocviku. Přednáší R.Pavlík, V.Misárek a Fr.Brodský (strýc později významného čs.herce Vlast. Brodského)- všichni členové vzdělavat odboru. Tu poslední přednesl br.Hruboš z Příbora, prof. tělocviku. - Kult.dění zpestřovala pohostinským vystupováním i sestra M.Vodičková (dcera Vodičky), absolventka zpěvu na brněnské konzervatoři. - Dále byl promítán poučný film "Hygiena manželství" spojený s přednáškou br.Dr.Kalandry.

Konečně na 2.prosince byla připravována akademie ke 100.výročí narození Jindř.Fügnera. O té ale dále zvlášt. Zde jen připomínka těl.kult. čísel jako "Pád tyrana" (muži), nebo "Antické scény" (dorostenci). Do konce roku měl být uspořádán ještě věneček a bál. Protože však ČOS toho roku takové akce nedoporučovala, vsetínská jednota, ač získaný Bes.dům a snad i "Družstvo" k tomu sváděli, ukázalo se, že nebylo poslechla. Zato silvestrovská zábava se nadmíru vydařila a měla i bohatý kult.pořad. Byly i nějaké ty fin.zisky. Župě prý však odvedeno jen 400 Kčs, neboť byly podpořeny strádající rodiny v jednotě. Blížší infor, však nejsou (zápis hl.výboru ze ztracené zápis.knihy chybí).

Akademie se uskutečnila 2.prosince 1922 v sále Besed.domu. Opět byly problémy a nedorozumění s "Družstvem" při zapůjčování sálu (podobně zřejmě již při loučení s branci). Poučení bylo: vše písemně a pořádá-li něco "odbor základní=tělocvičný", jehož mluvčím je cvič.sbor a náčelník, pak "Družstvo" vše bere jen od hl.výboru Pravdou je, že Sokol rozvíjel vcelku rozsáhlou činnost kulturní i tělocvičnou (dále pěvecký odbor, tamburaši, dramat. odbor, vzdělavatelský odbor a časem i další-lötkový, turist., lyžařský a další sporty).

Akademie byla zahájena proslovem-přednáškou vzdělavatele Jul.Kohma o životě a díle J.Fügnera. Následovala desítka tělocv.vystoupení, která vesměs sklidila bouřlivý aplaus: žačky-skupinová prostná, žáci -"Malý cvičitel"-dorostenky-švihadla, dorostenici-Grycova symbolická prostná (antika), dorostenky-Erbenovy osmičky (obruče, švihadla)-dorostenici-Desítka, ženy-Americké tance (velký úspěch), muži-nářadí (kombinované nářadí bradla-hrazda prý budily obdiv až úžas diváků na dovedností a odvahou cvičenců, neménší rozruch působilo vystoupení žen na nářadí kůň-kůň). Vše uzavřelo vystoupení mužů: programové cvičení -"Pád tyrana". Celé uspořádání akademie svědčí o odborné vyspělosti i výcviku našeho cvičitelského sboru. Akademie dopadla ke všeobecné spokojenosti. - To, co psal br.Jul. Kohm do "Radhoště" jako vzdělavatel jednoty, bylo snad plno chvály a vlastního nadšení nad zdařeným dílem, ale určitě ne neprávem.

Však také i propagaci před akademii byla věnována dostatečná pozornost. Velké plakáty tradičně natiskl br.Tůma, byly snad i ty menší letáčky, akademie byla oznamena v tisku (noviny "Palacký" a věstník "Radhošť"). V podvečer před akademii vyhrávali tamburaši. Všichni o měsíc později litovali, že neúčinkovali na podařené silvestrovské zábavě, kde vedle skvělého programu poněkud pokulhávala požáraná hudba (v ten den byl zřejmě o muzikantu značný zájem a kapely se štěpily, mnohdy vyhraly jen torza známých kapel na více místech). I vstupné bylo již nikoli "grejcarové", ale téměř shodné, jak já ho poznal po II. svět.válce-tedy po té prvé: 6,4 a 3 Kčs. Tehdy byla již značná nezaměstnanost, vybíralo se na potřebné členy Sokola a jejich rodiny a vybralo se poměrně dost. Každá korunka byla dobrá. Většina se však poctivě odevzdávala "Družstvu" na fond Sokolovny.

Akademie o sobotním večeru se ihned opakovala v neděli ráno pro mládež a venkov (vstup 3 Kčs). Také tato akce si vyžádala pečlivých příprav. Sokolští muži prodlužovali jeviště, které pak ženy vyzdobily prapory a věnci, převáželi a upevňovali nářadí. Pro dorostenky se shánely nové chitonky a obruče. S nájemcem nebyl problém, ochotně zapůjčil nájemní pokoje na šatny. Zato s "Družstvem", jak už zmíněno, došlo k "nedorozumění" ohledně sálu a proto přímo usneseno vše druzstvu podávati písemně, míti doklad o sjednaném. - Poněkud překvapuje, jak snadno se pořizovala hudba k e cvičení prostých, ale i dalších cvičení. Třeba "dvojitý" kún žen se cvičil přesně v souladu s hudbou. Svědčí to zřejmě o jednom, že tehdy skutečně platilo "Co čech, to muzikant". A lidé hudbu i výtěčně vnímali, i když sami nehráli na žádný nástroj. Tehdy to bylo 14 hud.kousků!

Ani sokolové nejsou svatí!

Zápis: Sestra náčelní oznamuje, že dvě sestry nechodí do cvičení. Snad by se jim měla dát důtka cvič.sboru? - Usnesení: Protože jsou ještě dorostenkami, naloží se s nimi jak s dorostenkami... Na další schůzi cvič.sboru se vše dořeší: Dotyčné dvě sestry, totiž Volčíková a Holubová, se vyškrtnou a odebrou se jim odznaky. - Nu, přísnost sokolská tehdy byla známá, ovšem kdyby všechny nedocházky se měly řešit na schůzích cvič.sboru...?! Jistě za vším bylo něco víc. Třeba to byly výtečné cvičenky, kterým se cvičitelky zvlášť věnovaly a záleželo jim na nich. Nebo něco provedly jiného, odebrání odznaků, zdůrazněné, též cosi napovídá, Volčíků-ových i Holub-ových bylo, ó já, atak po letech jistě zveřejněním těch jmen se nikomu neublíží, ostatně padhou zde i jména dospělých členů, včetně těch známych ze sokolnosti. Br. Holub byl i čelný dlouholetý představitel "Družstva Sokolovny". - !? -

Sestra náčelní, to byla zřejmě sestra Albína Pavlíková, i když na začátku roku na župu byla hlášena bývalá náčelnice M.Kellerová (takto psána ofic.v žup.věstníku, v zápisech cvič.sboru v té mž zápis je často psána jako Kelarová, Kellarové, Kelerová...). Shodou okolností právě na té listopadové schůzi cvič.sboru sestra Kellerová oznamuje, že znova přistupuje do cvič.sboru, bude vedená jako cvičitelka. Čili výpadky se nevyhnuly ani náčelnici, dokonce záhy asi odstoupila z přijaté funkce. Vše však muselo být omluveno (ač v zápisech o této změně náčelnic zmínka není). Snad to byly náhlé povinnosti či změny v rodině, u žen obzvláště časté.

Ovšem svatí nebyli ani bratři. A ti přede vším! Někdy už v samotném hlášení (škoďolibost, vyřizování si účtů?), jindy skutečně závažnější čin. Tak br. Vala oznamuje, že br. Turpiš při otevření a převzetí Besed. domu tančil v sokolském kroji. Jiný zápis: br. Ordán sděluje, že br. Bambuch na "hodách" v Roketnici se pobil. Ono "pobil" je škrtnuto a decentně dopsáno, že se nesokolsky zachoval. Oba případy byly předány k vyřízení a případnému potrestání hl. vyboru. - Byly však i závažnější případy, jako onoho Rudolfa Ostrčila, obchodního příručího, který byl vyloučen ze všech sokolských jednot (mateřskou jednotou mu byla jednota vsetínská). Shodou okolností ho otec znal z učení ve střížném obchodě ve Vizovicích, kde nastupoval po něm. Píši o tom dle otcových zápisů, zde jsou případy jen suše konstatovány. Koho by zajímaly podvýdky a podvody, svádění žen obchodníků a j.kousky, pak v o-něch zápisích c tom je více. Vyloučení bylo zveřejněno v župním věstníku "Radhošt" celému kraji. Tehdy také usneseno, že každý člen má právo u toho, kdo se všeli jak chová a nosí sok. odznak, požádat předložení sok. legitimace (sám se musí legitimovat), může pak odznak i odebrat. Sokol. odznak nesmí být zneužíván a dobré jméno Sokola špiněno. Sokolové byli přísní sami na sebe. Ale citujme ze župní zprávy náčelnické (br. Chrastina): Bo tělocvičen se nastěhoval mnohde místo cvičení biograf, porádají se divadla, akademie, hrozí stav přesycenosti, přepracovanosti. Staré členstvo je rozevráceno a nové, místo aby se v tělocvičnách vychovávalo, ukázněvalo, vodí se po výletech, veřejných cvičeních, slavnostech. Komu jsme tím prospěli? Sobě ne! Klesla ukázněnost, se cvičenost..."

Je nepsaným pravidlem, že po stěžejních a velkých akcích nastává jistý útlum. Nejinak tomu bylo po vypjatém roce sletovém-1920. Rok 1922 byl vskutku mezisletový a přemíra akcí provázená nižší kvalitou(nácviku, secvičeností a j.) -to byly jen průvodní jevy,dokonce i ono ČOS zaváděné povinné cvičení mužů do 26 let a pokud možno i druhé kategorie do 36 let sem zapadá. Bylo nutno k tomu do-konec změnit znění stanov(jak ČOS,tak i v jednotlivých jednotách). A účel?-Aby tělesné výchovy, jakož i výchovy kázně a pořádku bylo účastno veškeré.především dospívající členstvo. Aktivní sokol ství,ne jen dle legitimace,znalost sok.myšlenek a ideí a jejich uskutečňování v každodením životě,v praxi.Koncem roku však jistý radikalismus v tomto směru počal nacházet reálnější meze.Cvičební povinnost měla být zaváděna tak,aby byla ku prospěchu,nikoli ku skáze.Kdyby skutečně cvičilo veškeré členstvo do 36 let,a ba i starší,neměla by pro ně většina jednot dostatek místa v tělocvičnách,náradí,ani vedoucí a cvičitele. - A věru tak i na Vsetíně,vždyť stav dospělého členstva čítal 370 duší.V to tedy nezapočítáno žactvo a dorost!A přinucení navíc k ničemu dobré není!

S tím vším souvisí třeba i ochrana dobrého jména Sokola,vydávání odznaku jen proti podpisu, jak navrhl br.Halla(který si vzal cvičení těch nejstarších na starost,tohoto roku však ještě nezačal, vše je prý nachystáno,ale čeká až bude úprava stanov týkající se jednotného členství hotova a schválena výborem;dokonce je zvolen náčelníkem,ale to ani to se v roce 1923 nějak neujalo),odebrání onoho viditelného označení za Sokola-odznaku . navzájem(při špatné reprezentaci a vystupování nesokolském s odznakem na klopě),odebrané odznaky měly být předávány br.Vodičkovi.Úmysly i myšlenky dobré,ale v praxi dosti obtížně uskutečnitelné.

Dominantu roku byl určitě župní slet na Vsetíně.Ovšem ani velká obětavost při průtržích mračen neobměkčila důvěrníka ČOS(br.Polame z Přerova);kritizoval tvrdě všechny cvičící za každou chybu v nástupech,různé zmatky,nepřesnosti v nácviku.Neunikla této sprše ani jediná skladba,i když omluvou mohlo být právě i to,že dopoledne pro déšť byly samotné zkoušky značně narušeny,navíc dík rozřaďovacím závodům nebylo na vše ani čas.S dobrým jménem Sokolstva se nesmí hazardovat-uzavřel.

Ale v závěru roku se již myslí na rok příští.Pro dorost pořádat výlety,právě proto,aby se učili kázní a vystupování.Mají již nyní šetřit na výlet-třeba na Macochu.Ale hned z kraje ledna bude pro ně i členstvo vycházka se sánkami i lyžemi na Syrákov a jízda z tohoto vrchu(po cestě,ta i-dyla,co dnes tudy projízdí aut!).Ani na výchovu nejm.l.generace se nezapomíná,budou kurzy pro žáky i dorostence.-Jinak tu jsou běžné potíže;v tělocvičnách se netopí (obě školní).

Sestra náčelní má přednést hl.výboru návrh br.Zlámala na osamostatnění cvič.sboru(proč ne náčelník?!).Také žádost o schválení výdaje 115 Kčs za zakoupené knihy(br.Zlámal má ještě další záměry,co nákupů se týka;oc̄ jednodušší by vše bylo,mít vlastní pokladnu).

A ještě jednu dominantu tento rok měl.Br.Urbánek byl jmenován doživotním čestným starostou župy. Když mu to delegace při župním sletě sdělovala, slzel a plakal na lůžku,na které ho připoutala naroc.

Po získání Besed. domu, což, jak se zdá, bylo pro "Družstevníky" velkým uspokojením a vítězstvím (ac dluhy jistě zneklidňovaly), se mnoho nedělo, dalo by se dokonce říci, že se odpočívalo na vavřínech. Zajišťovalo se jen nejnutnější, jako uhlí pro otápění sálu a pod. To ostatně dokumentuje i počet pouhých dvou schůzí za celý podzim (v září a listopadu), když veškeré dění se směstnalo na necelé dvě stránečky. Ve srovnání s činností Sokola a navíc jeho odboru (zde jen spoře rozváděné, zápis, pokud existovaly - třeba dramat. či pěvec. odboru k dispozici nejsou, ale činnost byla velká) se jeví činnost "Družstva" jako nepatrnná (nepočítejme sem běžný provoz Kina s pravidelným promítáním, to byla činnost profesní a plně placená, spíše pro některé "družstevníky" možnost přilepšení si při svém málennm zaměstnání!).

A tak tedy stručný záznam podzimních aktivit "Družstva": zřízení otápění teplým vzduchem se odkládá. Instalují se jen kamna (do šatny "meteorky"), koupí se 70 metráků uhlí pro sál i lázně. - Podá se účet Sokolu za pronájem cvičiště (jeho vlastního!) a rozbitá okna v lázních (?). - Obec se požádá o subvenci na lázně, chce-li město vůbec lázně mít. - Nový účetní Hlavica dovybere příspěvky od členstva (členů družstva je ku konci roku 359, tento počet až nápadně souhlasí s počtem členů Sokola - 370! -, ostatně i ve výroční zprávě družstva se konstatuje, že vlastně jediný podnik "družstevníků" na který se z vlastní iniciativy zmohli, otevření Besed. domu, což ovšem programově organizoval a zajišťoval Sokol, veřejnost téměř se nedostavila, účast byla spíše jen sokolská!) a Kozelka bude dál horlivě agitovat a vybírat úpisy na Sokolovnu (rozuměj: Besed. dům). - Přiřkla se odměna operatérům Kina Křížovi a Dittrichovi, kterou požadovali (neuvěděno kolik). - Schválena smlouva pro ved.kina br. (?) Blažka. - Kluziště na sok. hřišti bude patřit "Družstvu", provoz ale zajistí sokolové (můj otec, který bydlel na Maštaliskách vedle Jul. Kohma popisuje, jak tento náčelník, vzdělavatel a nakonec starosta obětavě každé ráno zdarma chodil "sokolské družstevní" cvičiště stříkat, tak, aby stihl i provoz ve svém obchodě - ranní dodávky pečiva a zboží, příprava prodejny, tedy opravdu časně zrána kol čtvrté - páté hodiny byl již na kluzišti; o obětavosti itragickém konci tohoto Sokola tělem i duší bude zde ještě nejedno povídání). - Prodává se sporák (za 400 Kčs), psací stůl, obrazové rámy, sudy, láhve (3 000 ks po 1 Kčs), a nějaký zbylý inventář. - Zadány práce vesměs členům výboru - klempířské Tkadlecovi, stavební Gebauerovi a stolářské (výčepní stůl) Kleinovi - což by měla být spíše starost nového nájemce restaurace a hotelpokojů, ale protože se jednalo o placené zakázky, zřejmě si zde družstvo činilo nárok na zadávání.

Zde konstatované není ani tak činnost, jako jistá sdělení o běhu nutného provozu, na kterém se výbor družstva okrajově podílel, případně platil či inkasoval. Kino dalo opravit staré kamna, v zimě se muselo topit. S lázněmi to dopadlo tak, že město se uvolilo k subvenci 2000 Kčs po tři roky. Možná zde sehrála roli spíš známost a autorita u měst. úřadu starosty Sokola a dřívějšího majitele lázní Urbánka. Je honem ustaven odbor lázní; musí se opravit kotel. - Nu-a toč vše za celý podzim.